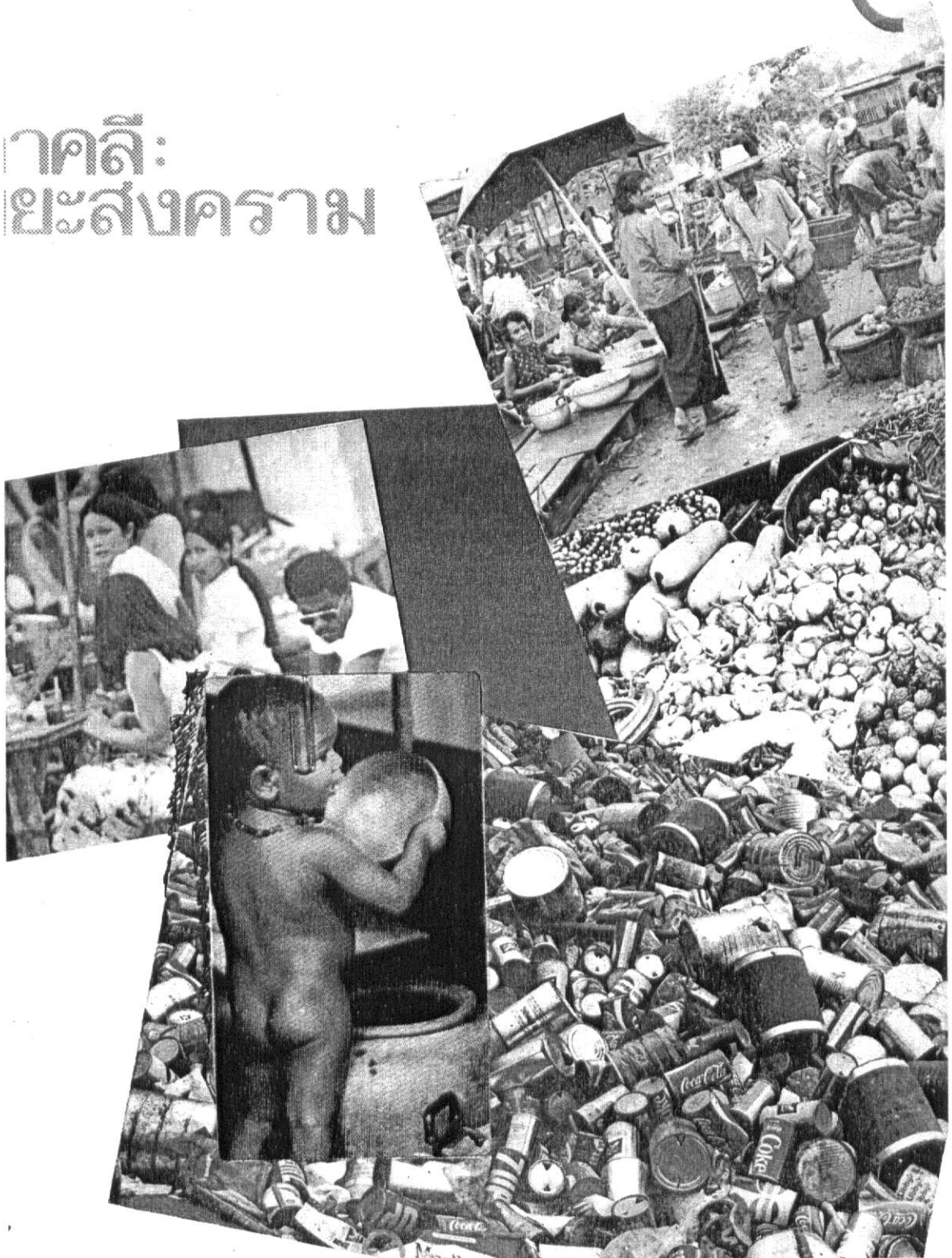
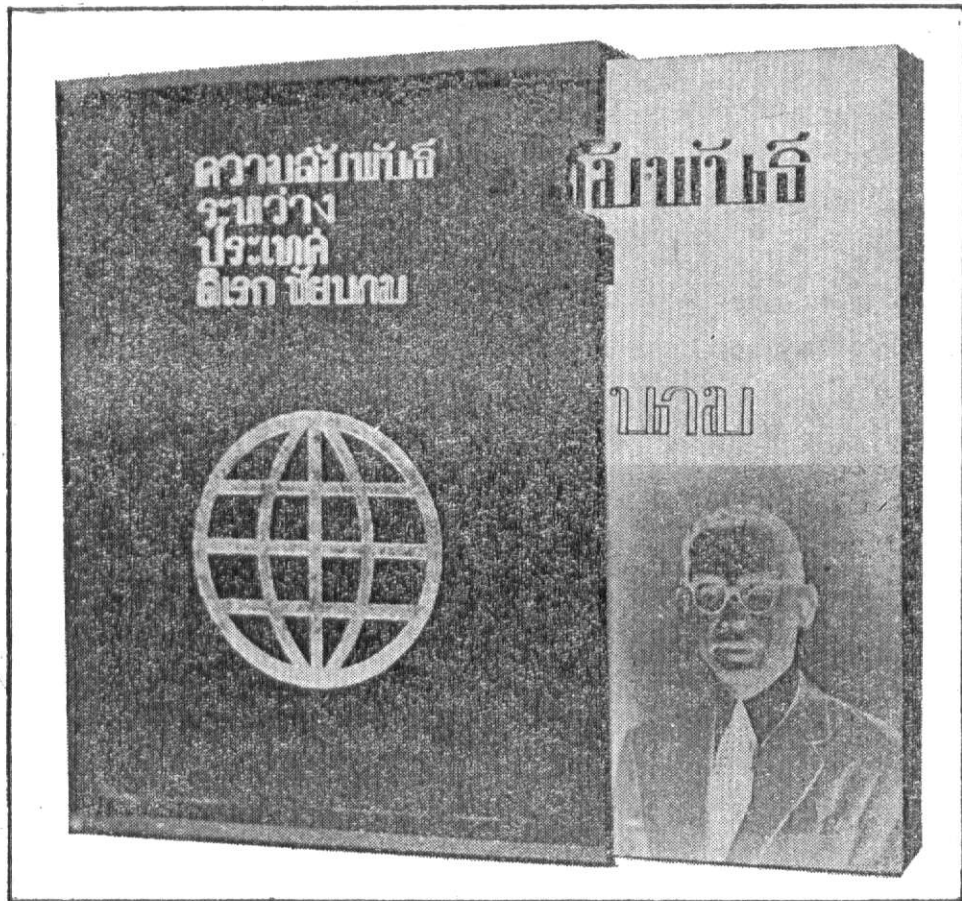

กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ภาคี:
ยะสงคราม

ศาสตราจารย์ ดิเรก ชัยนาม ได้ใช้เวลาช่วงสุดท้ายของชีวิต
เรียบเรียงขึ้นอย่างละเอียด เป็นทั้งตำรา และเอกสารทางการ
เมืองระหว่างประเทศได้อย่างดี

สองเล่มชุด ราคา ๑๐๐ บาท เล่มเดี่ยวจบ ๖๐ บาท

สำนักพิมพ์ สหประชาชาติแห่งประเทศไทย

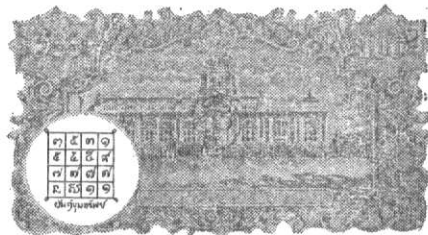
จุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท นครหลวง ๕ โทร. ๕๗๖๒๒

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

รายเดือน

เจ้าของ : นายป๋วย อึ๊งภากรณ์
 แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
 กรรมการที่ปรึกษา : นายสุทัศน์ ศิวรักษ์
 นายขจรยุทธ ขุนทองศรี
 บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี

สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคม
 สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ถนนพญาไท
 จุฬาลงกรณ์ ๒ พระนคร โทร. ๕๑๖๒๒

กองบรรณาธิการ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์"

รายเดือน

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี	บรรณาธิการและเลขานุการคณะบรรณาธิการ
นายชวลิต ปัญญาทัศน์	ผู้จัดการ
นายวีระสวัสดิ์ วงศ์พัวพันธ์	ผู้ช่วยฝ่ายบรรณาธิการ
นายสันติ เล็กสุขุม	ผู้ช่วยศิลป์
นายพิภพ ธงไชย	ผู้ช่วยฝ่ายเลขานุการ

นายสมพล เมณาคม	เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
นายสวัสดิ์ เอิบกิ่ง	เจ้าหน้าที่ฝ่ายจำหน่าย

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ฉบับกันยายน

อ่าน

ครบถ้วนในสังคมไทย

อ่านบทวิเคราะห์จากนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งเบื้องนอกเบื้องใน รวบรวมปัญหาเกี่ยวกับคอร์ปชั่นไว้โดยพิสดาร โดยบรรณาธิการได้ให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตร จุฬาฯ ธรรมศาสตร์ มหิดล ประสานมิตร เชียงใหม่ และรามคำแหงร่วมเป็นกองบรรณาธิการร่วมเฉพาะในเดือนนี้โดยถือเป็นสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนิสิตนักศึกษา

นอกจากงานเขียนร่วมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งจะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับคอร์ปชั่นแล้ว ท่านจะพบกับคอลัมน์ประจำเดือนของเราเช่นเดิม ๑

ในเล่ม

ภาพที่ท่านเห็นอยู่ข้างๆ นี้คือ บ้ายกระดานดำรายชื่อ “เวรประจำคืนนี้” ซึ่งแขวนอยู่หลังบาร์แห่งหนึ่งที่ดาคาลี พวกผู้หญิงบาร์ที่นั่นกำลังทำงานกันอย่างหนัก ขณะที่ทหารอเมริกันกำลังทยอยกันมาประจำอยู่ที่นั่นมากขึ้นทุกวัน

เมื่อทำฉบับ สงครามอินโดจีน แล้ว มาฉบับนี้กองบรรณาธิการของเราจึงคิดว่า ควรจะทำสารคดีเกี่ยวกับทหารอเมริกันในเมืองไทยกันบ้าง

เมื่อมองดูจากจังหวัดที่มีฐานทัพอเมริกันตั้งอยู่ใกล้ที่สุด เราได้ตกลงกันว่า จะไปดาคาลี

การเดินทางของเราครั้งนี้ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๘ และทางหลวงหมายเลข ๓๑๑ ซึ่งผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี และชัยนาท เป็นถนนสายราบเรียบ ผ่านทิวทัศน์สองข้างทางอันงดงาม เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ อย่างที่กล่าวกันว่าเป็นถนนของเศรษฐีนั่นแหละ เราอยู่คู่สภาพของดาคาลี “ขบะสงคราม” ๓ วัน เดินไปตามถนนย่าน “อเมริกัน ทาวน์” ของดาคาลีทั้งกลางวันและกลางคืน พบปะกับบุคคลต่างๆ ตั้งแต่ นายอำเภอ ผู้กำกับการตำรวจ (ซึ่งไม่อยู่) อนามัยอำเภอ สามล้อ พาร์ทเนอร์ และทหารอเมริกัน ได้สัมผัสถึงความรู้สึกของบุคคลเหล่านั้นมา แม้ว่าอาจจะไม่ใช่ตัวแทนของคนดาคาลี แต่ก็คงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราทำงานได้จนเสร็จ จึงใคร่ขอขอบคุณทุกๆ คนที่แสดงไมตรีจิตช่วยเหลือให้ข่าวสารแก่เราเป็นอย่างดีไว้ ณ ที่นี้ และต้องขอภัย ในหน้าบทนำที่ตีพิมพ์ไม่จบในครั้งต้องขอให้เปิดไปอ่านต่อในหน้า ๑๒๐ ๑

ตจจ ขก.

จ.ม.ป.ก.

บรรณาธิการยินดีรับจดหมายจากผู้อ่านเสมอ และจะนำความคิดเห็นเห็นว่ามิควร ในกรณีที่เราแสดงความคิดเห็นให้ลงพิมพ์ก็จะไม่ลงพิมพ์ ผู้ที่ประสงค์จะใช้นามปากกา ต้องแจ้งนามจริงให้บรรณาธิการทราบทุกครั้งไป บรรณาธิการสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยนามจริงของท่านให้คนอื่นทราบ จดหมายที่ใช้นามแฝงโดยไม่มีชื่อนามจริงจะไม่ได้รับการพิจารณาแต่อย่างใด ทั้งนี้ต้องขออนุญาตคัดลอกข้อความของท่านลงบ้าง เพื่อสงวนหน้ากระดาษ

แก้ความคลาดเคลื่อนของการรัฐประหาร

เพื่อความถูกต้อง ผมขอเขียนชี้แจงเกี่ยวกับ กบฏ-ปฏิวัติ-รัฐประหาร ที่คุณนำลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับมีถนายน ซึ่งมีความคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

๑. สาเหตุของรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่กล่าวในข้อ (๑) ว่า “ฝ่ายพลเรือนซึ่งมี นายควง อภัยวงศ์ จากพรรคประชาธิปัตย์ ได้ขโมยอำนาจในทางการเมือง ทำให้ฝ่ายทหารไม่พอใจ” ไม่ถูกต้องครับ

ที่ถูกต้องคือ

รัฐบาลก่อนรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ เป็นรัฐบาลของพล ร.ต. ถวัลย์ ช่างนาหวาสวัสดิ์ ภายใต้การสนับสนุนของพรรคสหชีพ พรรคแนวรัฐธรรมนูญและพรรคอิสระ

สำหรับนายควง อภัยวงศ์ ได้มาเป็นหัวหน้ารัฐบาลเพราะผลของการปิดอำนาจครั้งนั้น ภายใต้การอุ้มชูของคณะทหาร (นายควงฯ เป็นรัฐบาล เมื่อ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐)

๒. กบฏสันติภาพ (๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๗) วัน เดือน ปี คลาดเคลื่อนครับ

ที่ถูกต้องคือ

๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๕ (หมายถึงวันแรกที่ตำรวจออกทำการจับกุม คดีนั้นจึงเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “ขบวนการ ๑๐ พ.ย.” หรือ “ขบวนการรัฐชาติ”)

๓. รัฐประหาร ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐ อ้างสาเหตุตอนหนึ่งว่า “จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องการให้รัฐมนตรีถอนตัวออกจากข้าราชการประจำ... จอมพล ป. สั่งให้ข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองแยกออกจากกันเป็นครั้งแรก” นี้ก็คลาดเคลื่อนหมดครับ

ที่ถูกต้องมีเพียงว่า จอมพล ป. ต้องการให้รัฐมนตรีถอนตัวออกจากการค้าเท่านั้น ส่วนเรื่องจะแยกข้าราชการประจำออกจากการเมือง ไม่ได้เป็นสาเหตุหรือกรณียุติ เพราะจอมพล ป. เป็นรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ไม่ได้แยกข้าราชการประจำออกจากการเมือง และจอมพล ป. เองก็ทำรัฐประหาร (เงี้ยว) เมื่อ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ กว่ารัฐธรรมนูญ ๒๔๘๒ และนำรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ มาใช้อีกก็เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ด้วย ก็จอมพล ป. ท่านอยู่ได้เพราะข้าราชการ (ทหาร) นักการเมือง ค้ำบดลึงกันครับ เมื่อข้าราชการ (ทหาร) นักการเมืองถอนเส้าหม้อ ท่านก็ล้มครืนลงท่านนั่นเอง (รัฐประหาร ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐)

การแยกข้าราชการประจำออกจากการเมือง มีเป็นครั้งแรกในสมัยรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๔๘๘ ซึ่งได้แยกข้าราชการประจำออกจากการเมืองอย่างเด็ดขาด ดังปรากฏในมาตรา ๒๔, ๒๕ และ ๖๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับนั้น และเพราะการแยกข้าราชการประจำออกจากการเมืองนี้เอง ที่ทำให้รัฐบาลธำรงคว่ำลงเมื่อ ๘

พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เพราะข้าราชการประจำที่ เป็นผู้บัญชาการทหารบกให้ความสนับสนุนคณะรัฐประหาร เนื่องจากความไม่พอใจที่ตนเองถูกแยกออกจากการเมือง คือท่านจะเอาทั้งตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและตำแหน่งรัฐมนตรีในเวลาเดียวกัน

นี่เองอยากขอเรียนเพิ่มเติมว่า การพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของนายควง อภัยวงศ์ เมื่อ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๑ และการเข้ามาอีกครั้งหนึ่งของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๑ นั้น ก็เป็นโดยวิถีทางรัฐประหารเช่นกัน ที่เรียกกันว่า "จี้" นั่นแหละครับ ดังคำกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งของนายควง ฯ ตอนหนึ่งว่า

"เนื่องจากคณะรัฐประหาร เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ บังคับให้ลาออกภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (๘ เมษายน ๒๔๘๑)"

เกี่ยวกับขอลาเคลื่อนในเรื่องปฏิวัติ - รัฐประหารก็มีเท่านั้นแหละครับ ขอได้โปรดสอบสวนดูเพื่อประโยชน์ของความถูกต้อง

สุพจน์ กำนตรสกุล
นครหลวงกรุงเทพ ฯ

ท้วงติงสาเหตุรัฐประหารของไทย

ตามที่ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ เล่ม " ประชาธิปไตย คายเสียแล้ว " ฉบับที่ ๖ ปีที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๕ มีบางตอนกล่าวถึงรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ ได้แก่มหน้า ๔๐-๔๑ ผมขอติงบางประการดังนี้

๑. เกี่ยวกับยศ หลวงกาจสงครามเป็น พันเอก (นอกประจำการ) ไม่ใช่ พลอากาศโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นพันเอก ไม่ใช่ พลตรี เผ่า ศรียานนท์ เป็นพันเอก (นอกประจำการ) ไม่ใช่ พลตำรวจตรี

๒. สาเหตุของการเกิดรัฐประหาร

ข้อ ๑. ฝ่ายพลเรือน ซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้นำโดยมีพรรคสหชีพ และพรรคแนวรัฐธรรม นูญสนับสนุนในรัฐสภา ได้ขิมนามอำนาจทางการ

เมือง ทำให้ฝ่ายทหารไม่พอใจ ไม่ใช่ รัฐบาลชุด นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็น นายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒. หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามต่างก็มีการปลดทหารออกจากกองทัพ เพราะส่วนใหญ่เป็นทหารเกณฑ์ยาม สงคราม ส่วนทหารประจำการก็ถูกปลดตามความ เหมาะสมจำเป็นของแต่ละประเทศ เช่น ฐานะทาง เศรษฐกิจ เป็นต้น กรณีของประเทศไทยสิ่งที่คณะรัฐ ประหารนำมาอ้างเป็นสาเหตุหนึ่งในการทำรัฐประหารได้แก่ วิธีการ ปลดทหารเป็นไปอย่างซุกซนลักไม่ สะดวกเรียบร้อย ทำให้ทหารที่ถูกปลดได้รับความ ขาดลำบาก อาทิเช่น การกลับที่ตั้งกรมกองและภูมิลำเนาเดิม (ทหารบางส่วนต้องเดินจากภาคเหนือลงมา กรุงเทพฯ) ตลอดจนการประกอบอาชีพ (ทหารที่ถูกปลดจำนวนมากว่างงาน)

ข้อท้วงติงของผม มีเพียงเท่านั้น

สุชิน คันติกุล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอขอบคุณที่ช่วยท้วงติงมา การทำหนังสือที่ต้อง ให้ชื่อเท็จจริงนั้น ถ้าคลาดเคลื่อนแต่ต้นแล้วย่อม ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ท่านผู้อ่านที่จับผิดและ กรณาทักท้วงมา ผมถือเป็นเรื่องขวัญดีเยี่ยมที่มอบ ให้เป็นกำลังใจ เขียนมาอีกนะครับ

บ.ก.

โต้ เฮอเบิต ฟิลลิปส์

ได้อ่าน ปรัชญา ฉบับล่าสุดแล้ว สะดุดใจเป็นพิเศษในเรื่องบทสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับฐานทัพ อเมริกาในบ้านเรา ทำให้นึกถึงจดหมายลับฉบับหนึ่งที่ส่งมาถึงผมราวๆ ปลายเดือนพฤษภาคมนี้ ทำให้สงสัยว่าทั้ง ๒ ขบวนการนี้เกี่ยวข้องกับบ้างหรือเปล่าครับ ผมได้แนบ จม. ที่ว่านั้นมา ณ ที่นี้ด้วยแล้ว

บทสัมภาษณ์ นั้น น่าเสียใจที่ส่วนมากเขาแนว
คิดในแง่ดีมากๆ มาลงมากเกินไป ซึ่งคงไม่เกิดผล
ให้ชาวบ้านทั่วไปหันมาสนใจเรื่องนั้นมากขึ้นเท่าไรนัก
คำพูดของคุณธรรมเกียรติ ก็นอริ (ประสานมิตร)
ถูกใจผมเป็นที่สุด การที่มีฐานทัพทหารอเมริกันมาก
มาอยู่ในบ้านเรา ทำให้ทหารมี " ซื่ออ้าง " ที่จะรักษา
อำนาจทางการเมืองไว้เป็นเรื่องภายในครอบครัว
(และเพื่อนพ้อง) คือไป โดยใช้นโยบาย Anti-
Communism ขึ้นมาบังหน้า เป็นต้นว่า " สถานการณ์
ทั้งภายในและภายนอกยังไม่อำนวย "

นายเชอเบิร์ต ฟิลลิปส์ อ้างว่า สถาบันทางการ
เมืองของไทย (ในรูปเสด็จการบ้านนา) คงตัวอยู่
ได้ด้วยชนบทรวมเนียมประเพณีและนิสัยของคนไทย
เอง คนไทยจะต้องรับผิดชอบในเรื่องของตนเอง
เรื่องนั้นถูกต้องแน่นอน แต่เขาพูดไม่น่าฟังเลยที่ว่า
นโยบายของอเมริกัน ไม่ได้มีส่วนทำให้พวกอยู่ในอำ
นาจให้คงอยู่บนแท่นต่อไปนานเท่านาน (เพียงเพราะ
มีการจัดตั้งการที่ มีวินัย - ซึ่งทำไมไม่พูดบ้างว่า
นั่นเป็นผลผลิตของเหตุจากร่างต่างหาก) อเมริกาจะต้อง
รับผิดชอบเรื่องนั้นด้วย ค่านิยมทางสังคมและการเมือง
ของคนไทยนั้น เราแก้ไขกันได้ เราจะต้องรื้อโครงสร้าง
สังคมกันครั้งใหญ่ทีเดียว ในปัจจุบัน เราน่าจะ
มาร่วมกันคิดหาทางให้ Yankee Go Home กันให้ได้
เสียก่อน ผมคิดว่าอะไร ๆ ที่ว่ามานี้คงมีทางเป็นไปได้
ความคิดเห็นที่ว่า ทหารอเมริกันมีส่วนช่วยเพิ่มความ
เติบโตทางเศรษฐกิจของเรานั้นน่าจะคงกำจัดให้
หมดสิ้นไปโดยเร็ว อเมริกาไม่ได้ใฝ่บุญขนาดนั้นหรอก
เขาพยายามที่จะไม่ให้เราได้อะไรจากเขาอยู่แล้ว โอ
เฉพาะที่เคยได้มานั้นมันพอกเติมที่ ผมเคยเห็นประ
ภาศที่สนามบินอยู่ตะเภาคิดกันสลดอน (ตัวแดงแจ๋)
ว่า Bring Your Dollar Home พร้อมกับมีจดหมายช
ชวนให้ใช้ของอเมริกันด้วย

เหตุการณ์ครั้งต่ออเมริกามาแย่งเราขายข้าวให้
เวียดนามเมื่อ ๒-๓ ปีก่อน ก็น่าจะเป็นสิ่งที่พึงสังวรณ
กันไว้ ไม่ควรจะมีอะไรเร็ววันนัก ถ้าอเมริกาถอนออก

ไป และเรามีผู้นำกลุ่มใหม่ที่นำรักจริง ๆ (โดยไม่
คอย object แผนพัฒนาฯ ที่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ส่วนตัวและเพื่อนพ้อง) เราจะเร่งสร้างสิ่ง
ใหม่ ๆ ขึ้นมาชดเชยกับ " กากคอลล่าร์ " ได้แน่

Yankee: YanKee; Yankee

Be careful, Be careful

You' re going to hear the complaints

Black eagle, you will fall.

(A Protest Song Popular in Santiago, Chile)

ชลิค นวพาทินิช

ประชาชน นครหลวง ๘

ปฏิกริยา

ข้าพเจ้าได้อ่าน การวิจารณ์หนังสือของข้าพเจ้า
และอาจารย์อานนท์ อาภาภิรม ใน สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ ฉบับประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๑๕ โดย
ผู้สื่อข่าววรรณกรรม แล้ว ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ผู้
วิจารณ์ได้ทำการอ่านหนังสือโดยไม่ละเอียด จึงได้
กล่าววิจารณ์อย่างไม่ตรงความจริงดังความที่ปรากฏ
แล้วนั้น

และเนื่องจากข้าพเจ้าได้มีศรัทธาต่อผลงานวาร
สารฉบับนั้นมาก่อนจึงได้บอกว่าเป็นสมาชิกตามที่ท่าน
จะตรวจสอบหลักฐานได้ ข้าพเจ้าจึงอยากชี้แจงให้
ท่านทราบว่า การวิจารณ์หนังสือในลักษณะของ Book
Review นั้น ถ้าหากมีข้อค้านใด ๆ ผู้วิจารณ์ควรจะ
แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่ถูกต้องหรือในความเห็น
ของผู้วิจารณ์ควรจะอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางใน
การเสนอความคิดและการแก้ไข และไม่ควรจะกล่าว
อย่างสั้น ๆ ในการวิจารณ์ โดยไม่บอกถึงเนื้อหาของ
หนังสือ เพราะการกระทำเช่นนั้น ไม่ได้ช่วยให้ผู้อ่าน
เกิดความเข้าใจขึ้นได้ การวิจารณ์หรือแนะนำหนังสือ
โดยผู้สื่อข่าววรรณกรรมนับว่าขาดหลักสำคัญทั้งสอง
ประการที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่
ท่านได้ปล่อยให้มีการกระทำโดยไม่ถูกหลักเกณฑ์ขึ้น
มาปรากฏแก่สายตาของผู้อ่านได้ และข้าพเจ้ามีความ
เห็นว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการต้องการความยก
เด่นแต่อย่างเดียว ซึ่งจะเป็นเรื่องน่าสมเพชมากกว่า

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านคงจะได้รับฟัง
ความคิดเห็นของข้าพเจ้าเพื่อให้ผลงานทางด้านวิชา
การได้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ทั้งของผู้วิจารณ์ และผู้ถูก
วิจารณ์

ไพฑูริย์ ช่างเรือน
คณบดีรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ความเห็นของสงคราม

เห็นจะไม่จริงที่ว่าผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับสงคราม
คือ สหรัฐฯ รัสเซีย หรือแม้แต่จีนแดง ผมว่าเจ้าตัว
ระยำที่สุดเป็นบ่อเกิดของสงครามในเวียดนามครั้งนี้ก็
คือคนญวนนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็ญวนแดงหรือญวนกง

การชักจูงอิทธิพลของต่างชาติเข้ามาเล่นงานอีก
ฝ่ายหนึ่งก็แข็งแรงกว่านั้น เริ่มเป็นการจกชนวนที่
ตามไปใหญ่โตในคอนสตาบิล เวียดนามเหนือยอม
รับความช่วยเหลือจากจีนแดงและรัสเซียเพื่อทำลาย
เวียดนามใต้ เวียดนามใต้ก็ยอมรับความช่วยเหลือ
ของสหรัฐฯ เพื่อทำลายล้างเวียดนามเหนือ ผลก็คือ ทั้ง
เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้กลายเป็นผู้ถูกทำลาย
ชาติพันธุ์ตัวเอง การที่ชาติพันธุ์ของมนุษย์จะยิ่งใหญ่
ขึ้นมาได้นั้น ทำได้ด้วย ๓ ประการคือ สงคราม
วัฒนธรรม และการกีฬา ถ้าชนชาติใดคิดจะทำ
สงครามเพื่อเป็นการขยายอำนาจนั้น ชนชาตินั้นจะ
ต้องแข่งแกร่งทั้งในทางเศรษฐกิจและจิตใจ ตัวอย่าง
ชนชาติอาหรับที่ปฏิบัติสงครามล้างแค้นอยู่กับยิว ผล
เป็นอย่างไร ก็พอเห็นกันได้อยู่ หรือมีเศรษฐกิจแต่
ขาดกำลังใจและอุดมการณ์ ก็ไปไม่รอด ทหาร
อเมริกันจึงไม่มีทางรบชนะพวกเวียดกง หรือต่อให้มี
พร้อมทั้งเศรษฐกิจและกำลังใจ ก็ไม่มีทางชนะสง
ครามได้ เพราะการทำลายล้างนั้นไม่มีทางชนะความ
เกลียดชังได้เลย ดูประเทศต่างๆ ที่มีการฆ่าฟันกัน
อยู่ทุกวันนี้ ก็เนื่องมาจากความเกลียดชังทั้งสิ้น ไม่ว่า
ไอร์แลนด์เหนือ บูรุนดี หรือบังกลาเทศ สงคราม
เวียดนามที่สู้รบกันอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะความเกลียดชัง
เป็นต้นเหตุ

ในเวียดนามใต้นั้น ผู้คนล้วนฟังเพื่อหาได้วิถึค
กัจวลเท่าที่ควรไม่ เขาเหล่านั้นยอมรับสภาพแบบ

นี้ของเขาแล้ว ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ เต็มที่กล่าวถึง
เวียดนามนี้ ก็ยังมีไปสเตอร์ประจกวดเทพให้เห็นอยู่
ในสภาพบ้านเมืองแบบนี้ ผู้คนยังประพฤติกินในทาง
ที่จะทำให้สังคมของคนเสื่อมโทรมลงไปอีก ก็ไม่รู้
จะว่าจะกล่าวอย่างไรแล้ว พวกอารยชนในต่างประ
เทศก็ไว้วางกันใหญ่โต โดยที่ไม่ได้แก้ไขอะไรกัน
อย่างจริงจัง สาเหตุที่ไว้วางกันนั้น สาเหตุก็เนื่อง
จากกลัวตัวเองจะเดือดร้อน สันติภาพนั้นอย่าได้กล่าว
ถึงเลย มันโดนตรงทางเขนไปนานแล้ว เอมมาอ้างกัน
แต่ชื่อเท่านั้น

ประเทศไทยของเราที่เหมือนกัน จงระวังไว้ ทุก
อย่างจะดีจะเลวก็อยู่ที่คนไทยเท่านั้น || ญี่ปุ่นไม่มีทาง
เข้ามามีอิทธิพลทางเศรษฐกิจได้มากเท่านี้ ถ้าผู้บริหาร
ประเทศของเราไม่รับเขาเข้ามามีอิทธิพล และปัญหา
อีกหลายอย่างก็เนื่องจากเราเป็นคนก่อนมั่นใจมาเองทั้ง
นั้น และโทษชาวบ้านว่าจำเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ หลีก
เลยไม่ได้ นี่ผมซ้กจะเลอะเทอะใหญ่เสียแล้ว จีบ
คันชนปลายไม่คิด ตอนนี้ซ้กชอบเพลง "ช่างแม่มัน"
(LET IT BE) ของคณะสี่เจ้าทองเสียแล้ว เพราะ
อยู่ไปไม่นานเราก็จะมืองแล้ว จะเอาอะไรกันมากมาข

ปรัชญา สุจริต
ถนนพิษณุโลก นครหลวงกรุงเทพฯ

เป็นตัวเอง

ผมรู้สึกชอบบทความหลายเรื่องใน สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ เพราะเท่าที่ทราบ ก็รู้สึกว่ามีเขียนบทความ
ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่เป็นตัวของตัวเอง แม้ว่า
อาจได้เค้าโครงจากคนอื่นก็ตาม แต่ผู้เขียนส่วนใหญ่
ก็ไม่ได้ "ลอก" มาเขียนหังคั้น ซึ่งไม่เหมือนกับ
นิตยสารบางฉบับในบ้านเมืองของเราที่ "ลอก" ความ
คิดของคนอื่นมา และไม่ยกมาอ้างอิงเสียด้วยว่าเอามา
จากที่ไหน นับว่าเป็นการไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต้องงาน
เขียนหรือบทความวิจัยตามหลักวิชาการ

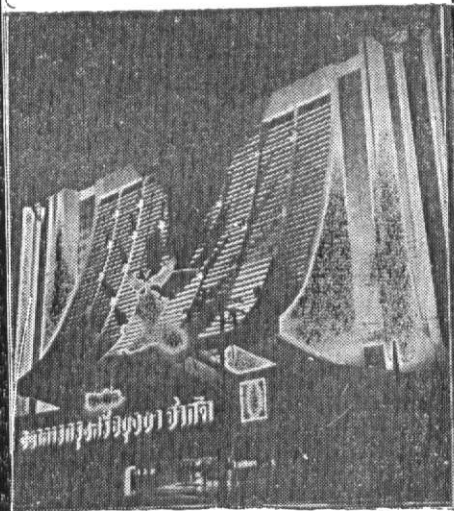
บาทหลวง พิชิต ศรีล่อน

St. Peter's College,

Rome, Italy

ฝากเงิน
อัญมณีและของมีค่า
200 บาท
ปลอดภัยตลอดปี
ที่ตู้ นรภัย

“ธนาคารแห่งความนิยม
ของปวงชน”

ธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา
จำกัด

พลินจิต พระนคร โทร 58011

ไทยควรขุดคลองคอคอดกระหรือไม่ ?

ข่าวที่ใหญ่ที่สุดสำหรับประชาชนไทยประจำเดือนกรกฎาคมนี้ เห็นจะไม่มีข่าวใดใหญ่กว่าข่าวที่ว่า การปฏิบัติงานแห่งชาติ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการสำรวจเพิ่มเติมเพื่อหาข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายในการขุดคลองคอคอดกระ และผลที่จะได้จากการขุดคลองนี้ ทั้งนี้ตามรายงานข่าวบอกว่า คณะปฏิวัติต้องการได้ข้อมูลดังกล่าวโดยละเอียด ก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะขุดคลองนี้หรือไม่

เมื่อข่าวนี้แพร่หลายออกมาสู่สาธารณชนอย่างเป็นทางการ หลังจากที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวถึงผลดีผลเสียของการขุดคลองนี้ โดยบุคคลสำคัญของคณะปฏิวัติมาก่อนหน้านี้ และเสียงก็ปรากฏว่าได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในวงการหนังสือพิมพ์เป็นส่วนมาก โดยผู้ให้การสนับสนุนโครงการนี้ต่างแสดงความคิดว่าความฝันของไทยที่จะมีคลองน้ำเป็นเวลากว่าร้อยปีกำลังจะกลายเป็นความจริง และมีความเชื่ออย่างเดียวกันว่าคลองนี้จะนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมหาศาลมาสู่ประเทศไทยอย่างน้อยปีละ ๕๐๐ ล้านบาท ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงผลพลอยได้อื่น ๆ จากการขุดคลองและการมีคลองนี้ เช่น จะทำให้ประชาชนไทยได้มีงานทำกันเป็นจำนวนมากระหว่าง ๕ ปีที่ขุดคลอง และจะช่วยให้เกิดเมืองท่าหน้าถ้ำขึ้นตรงปากคลองทั้งสองด้าน รวมทั้งจะช่วยให้เกิดความเจริญแก่ภาคใต้ของประเทศไทยอย่างมากมาย ส่วนผลเสียที่เคยมีผู้ยกขึ้นมาค้านที่ว่า คลองนี้จะแบ่งประเทศไทยออกเป็นสองท่อน ซึ่งยากแก่การป้องกันรักษา ก็ถูกถือว่าเป็นข้อคัดค้านที่ไร้เหตุผล ในทำนองเดียวกันเหตุผลที่ว่าคลองนี้จะทำให้ไทยต้องเสี่ยงต่อการตกไปอยู่ภายใต้การบงการของชาติใหญ่เหมือนอย่างที่ยูบีดีและปานามาเคยประสบมาแล้ว ก็ถูกฝ่ายผู้สนับสนุนโครงการขุดคลองคอคอดกระโต้แย้งว่าไม่มีทางเป็นไปได้ เพราะโลกปัจจุบันนี้ไม่เหมือนกับโลกในสมัยก่อน ที่ชาติใหญ่รังแกชาติเล็กได้ง่าย สรุปลง ๆ ได้ว่า ผู้สนับสนุนโครงการขุดคลองคอคอดกระ ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า โครงการนี้จะให้ผลดีกับประเทศไทยเกินกว่าผลเสียที่จะเกิดจากการเสี่ยงทางยุทธศาสตร์ หรือที่จะเกิดจากการลงทุนมหาศาลถึง ๘,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งต้องกู้จากต่างประเทศถึง ๗,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนอีก ๒,๐๐๐ ล้านบาทมาจากภาษีของประชาชน (เปรียบเทียบกับการสร้างเขื่อนยันฮี เราทุ่มมาเพียง ๒,๐๐๐ ล้านบาท)

ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน เราใคร่ขอออกความเห็นเกี่ยวกับโครงการนี้บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ ได้พิจารณาถึงผลดีผลเสียของโครงการนี้ให้ละเอียดถี่ถ้วน และเพื่อว่าผู้อ่านที่เป็นคนไทยทั้งมวลจะได้ช่วยกันคิดว่า ถ้าโครงการนี้สำเร็จลง คนไทยเราจะต้องมีส่วนรับผิดชอบอะไรบ้าง เราไม่ประสงค์จะคัดค้านโครงการนี้ แต่เรายังไม่เชื่อว่าโครงการนี้จะให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศไทยมากตามที่ฝันกันไว้ ทั้งนี้เพราะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยคาดว่าจะได้รับนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ประเทศไทยควบคุมไม่ได้เลย เงื่อนไขที่ว่านี้มีหลายประการ แต่ที่สำคัญมากน่าจะมียู่ ๒ ประการ คือ

(๑) ความสงบเรียบร้อยจะมีอยู่ตลอดไปในตะวันออกกลาง อันเป็นแหล่งผลิตน้ำมันดิบ ซึ่งจะเป็นสินค้าสำคัญที่คาดว่าจะผ่านคลองนี้แต่ละหรือ ประมาณว่าจะมีไม่น้อยกว่าปีละ ๒๐๐ ล้านตัน และจะให้รายได้กับประเทศไทยอย่างน้อย ๑,๐๐๐ ล้านบาท ถ้าหากเกิดความยุ่งยากขึ้นมาในตะวันออกกลาง จนทำให้ผลิตน้ำมันไม่ได้เป็นเวลาหลาย ๆ เดือน รายได้ที่ประมาณไว้ว่าจะมีน้ำมันดิบผ่านมานี้ไม่น้อยกว่าปีละ ๒๐๐ ล้านตัน และจะให้รายได้กับประเทศไทยอย่างน้อย ๑,๐๐๐ ล้านบาท นั้นก็จะต้องลดลงอย่างไม่มีปัญหา เงื่อนไขข้อนี้ประเทศไทยเราควบคุมไม่ได้เลย

(๒) ญี่ปุ่นซึ่งจะเป็นผู้ใช้น้ำมันและผู้ขนน้ำมัน จะเป็นผู้ใช้คลองนี้ และยอมเสี้ยค่าผ่านคลองให้กับเราแต่โดยดีไม่มีข้อแม้ หรือขอค่าธรรมเนียมอะไรเลย จริงอยู่ ญี่ปุ่นน่าจะใช้คลองนี้ตามที่เราคาด เพราะเป็นผลประโยชน์ของเขาที่จะย่นระยะเวลาเดินทาง แต่ถ้าญี่ปุ่นเกิดตั้งเงื่อนไขโดยขอเสี้ยค่าผ่านคลองในราคาต่ำ มิฉะนั้นก็จะไม่ยอมผ่านคลองนี้ โดยคงใช้เส้นทางเดิมคือช่องแคบมะละกาซึ่งญี่ปุ่นใช้ผ่านได้โดยไม่ต้องเสี้ยค่าผ่านคลอง เป็นที่แน่ว่า ญี่ปุ่นอาจจะต้องเสี้ยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการที่ไปใช้เส้นทางเดิม ซึ่งก็คงจะเสี้ยไม่มากนัก เพราะเสี้ยเวลาเดินทางเพิ่มขึ้นอีกเพียง ๒-๓ วัน และถึงแม้ว่าจะเสี้ยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ญี่ปุ่นก็อาจจะยอมเสี้ย เพื่อยุบไทยให้ลดค่าผ่านคลองลง เพราะญี่ปุ่นน่าจะรู้ว่า การยอมเสี้ยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย จะสามารถยิบไทยยอมลดค่าผ่านคลองลงได้ เนื่องจากไทยคงทนไม่ได้ถ้าไม่มเรือน้ำมันญี่ปุ่นผ่าน เพราะจะต้องเสี้ยค่ารักษาคองไปเปล่า ๆ และต้องเสี้ยค่าดอกเบี้ยเงินกู้ก็ด้วย รวมแล้วบ้ละกว่า ๕๐๐ ล้านบาท เห็นได้ชัดว่า เงื่อนไขข้อนี้เราก็คงไม่ได้อีก

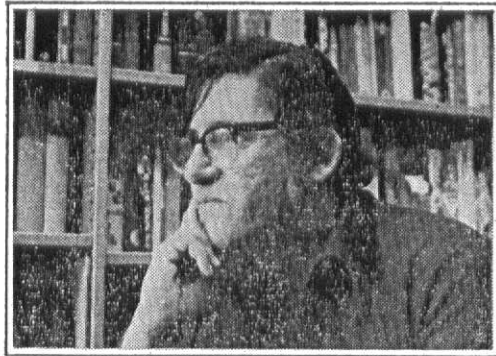
และ เราอาจจะผูกมัดกับญี่ปุ่นไว้ล่วงหน้าก่อนขุดคลองได้เหมือนกัน ว่าจะต้องใช้คลองนี้ มิฉะนั้นเราก็จะไม่ขุดคลองนี้และไม่ยอมให้ญี่ปุ่นวางท่อส่งน้ำมันผ่านประเทศไทย แต่เราก็ยังไม่สามารถผูกมัดญี่ปุ่นได้ โดยไม่ให้ห้อะไรกับญี่ปุ่นเป็นการตอบแทน เช่น ให้เป็นผู้ลงทุนขุดคลองร่วมกับไทย และเป็นผู้ดำเนินการของคลองร่วมกับไทย เพื่อเขาจะได้มั่นใจว่า เราจะไม่ดำเนินกิจการของคลองนี้ตามอำเภอใจของเราในภายหน้า ถ้าไทยเราจำเป็นต้องยอมให้ญี่ปุ่นเข้ามาบริหารกิจการของคลอง หรือมาลงทุนขุดคลองร่วมกับไทยเรา ก็ดูจะเป็นการเสี่ยงต่อการที่ญี่ปุ่นจะมามีอิทธิพลเหนือไทยเราได้อยู่ไม่น้อยทีเดียว

ฉะนั้น เราจึงมีความเห็นว่า ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เราคิดว่าจะได้จากคลองนี้ อย่างมหาศาลนั้น ไม่น่าจะจะได้ตามที่คาดไว้นัก นอกจากนั้นเราไม่ควรจะละเลยโจมตีเปรียบเทียบกับเหตุผลที่ประเทศอื่นเขาใช้ตัดสินใจในการขุดคลองสุเอซหรือปานามาเสียทีเดียว เราต้องไม่ลืมว่าฝรั่งเศสเริ่มขุดคลองสุเอซ ก็เพราะเหตุผลทางยุทธศาสตร์ผลักดันให้ฝรั่งเศสทำเช่นนั้น เนื่องจากฝรั่งเศสทางลัดมาสู่เอเชียให้เร็วขึ้น จะได้แข่งกับอังกฤษหาอาณานิคมในเอเชียได้เต็มที่ เพราะจะได้ค้าขายกับเอเชียได้มากขึ้น ในทำนองเดียวกัน สหรัฐฯ เริ่มขุดคลองปานามา ก็เพราะคาดผลทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากต้องการความสะดวกในการเคลื่อนย้ายกำลังทางเรือจากฝั่งแอตแลนติกไปสู่อแปซิฟิก รวมทั้งเป็นเส้นทางสำหรับเรือสินค้าของตน สรุปได้ว่า ประเทศผู้ริเริ่มในการขุดคลองทั้งสองนั้น ขุดคลองเพราะต้องการใช้คลองนี้เพื่อผลทางยุทธศาสตร์และทางการค้าของเขาเอง เรือประเทศผู้ขุดมีความสามารถจะใช้ประโยชน์จากคลองที่ขุดได้เองอย่างเต็มที่ ตรงกันข้าม ไทยเรากำลังจะขุดคลองนี้โดยไม่มีโครงการว่าจะเป็นผู้ใช้คลองนี้เองเลย เพราะไม่มีเรือสินค้าหรือเรือบรรทุกน้ำมันที่จะต้องผ่านคลองนี้ แต่ขุดคลองโดยมีความหวังอยู่ว่า ผู้อื่นจะมาใช้และนำเงินมาให้เรา ถ้าประเทศอื่นเขาไม่มาใช้คลองนี้ เพราะยังมีช่องแคบมะละกาเป็นทางเลือกที่ไม่เสี้ยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากนัก ไทยเราคงทำอะไรนอกจากนั้น ที่น่าแปลกก็คือว่า ไทยเรากำลังจะขุดคลองนี้ ทั้งๆ ที่รู้ว่ามีผลเสียทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากจะทำให้ประเทศไทยมีความสำคัญต่อมหาอำนาจทางเรือ มากขึ้น โดยเฉพาะต่อสหรัฐอเมริกาและต่อสหภาพโซเวียต ซึ่งย่อมเป็นไปได้ว่า มหาอำนาจทางเรือที่ว่านั้นอาจจะเข้ามาแทรกแซงในกิจการภายในของไทยเรามากขึ้น อย่างน้อยก็เพื่อให้ไทยเราเปิดคลองให้เรือของเขาได้ผ่านโดยสะดวกเมื่อเขาต้องการ

ถึงแม้จะมีผู้ให้ความเห็นทำนองว่า ยุคของการล่าเมืองขึ้นได้หมดสภาพไปแล้ว เราก็ควรตระหนักว่า การล่าเมืองขึ้นแบบใหม่ (New Colonialism) โดยใช้อิทธิพลทางการเมืองของชาติใหญ่และการครอบงำทางเศรษฐกิจ บังคับให้ทำตามเงื่อนไขของเขา ยังเป็นความจริงอยู่ เพื่อไม่ประมาทและมองปัญหาเอาแต่ได้จนเกินไป เรา

สัมภาษณ์

เฮอเบิร์ต ฟิลลิปส์

เฮอเบิร์ต พี. ฟิลลิปส์ (Herbert P. Phillips) เป็นศาสตราจารย์ สาขามานุษยวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ เป็นผู้แต่งหนังสือชื่อ *Thai Peasant Personality* เคยเขียนเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของชาวนาชนบทไทยและปัญญาชนไทยอย่างกว้างขวาง และครั้งหนึ่งเคยเป็นที่ปรึกษาของ เฮนรี คิสซิงเจอร์ (Henry Kissinger) ที่ปรึกษาคณะสำคัญของประธานาธิบดีนิกสันในสำนักทำเนียบขาวของสหรัฐฯ

ความประสงค์ที่เราขอให้ ผู้สื่อข่าวพิเศษของเรา เดินทางไปเพื่อขอสัมภาษณ์ เฮอเบิร์ต ฟิลลิปส์ นั้น เนื่องจากเขาเป็นบุคคลคนหนึ่งที่เคยเขียน *Country Report on Thailand* ให้แก่นายเฮนรี คิสซิงเจอร์ และรายงานนั้นเราไม่ทราบว่าได้นำมาปฏิบัติแล้วมากน้อยเพียงใด เฮอเบิร์ต ฟิลลิปส์ เคยแสดงปฏิกริยาลงในหน้าหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับหนึ่ง และให้ความเห็นไปในทำนองไม่เห็นด้วยกับการที่ประเทศไทยเข้าไปพัวพันกับสงครามเวียดนาม กองบรรณาธิการหวังว่า คำถามของผู้สื่อข่าวพิเศษของเรา ที่ได้เดินทางไปสัมภาษณ์ครั้งนี้ คงช่วยให้ผู้อ่านได้ความกระจ่างชัดบางประการ การสัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ ทางกองบรรณาธิการได้วานให้นายสุภาพ พัสวอง นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แปล ออกเป็นภาษาไทย และกองบรรณาธิการได้ควบคุมความถูกต้องในการแปลอย่างใกล้ชิดทุกถ้อยคำอีกครั้งหนึ่งแล้ว

บ.ก.

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

[เริ่มลงตอนแรกในฉบับประจำเดือนกรกฎาคม ว่าด้วย สงครามอินโดจีน]

ปริทัศน์ - ผมอยากขอเปลี่ยนเรื่องไปหาอีกเรื่องหนึ่ง คือเรื่องความยุ่งยากขัดแย้งเกี่ยวกับนักวิชาการที่เข้ามาทำงานวิจัยหรือประเมินข้อมูลให้แก่สถาบันทางทหารของสหรัฐฯหรือสำหรับรัฐบาลสหรัฐฯ ก่อนอื่น คุณคิดว่าจำเป็นหรือไม่ ทั้งโดยกฎหมาย ไม่ว่าโดยประเทศของคุณ หรือโดยมหาวิทยาลัยของคุณที่จะรับใช้รัฐบาล ไม่ว่าจะรับจ้างชั่วคราวหรือรับเป็นที่ปรึกษา

ฟิลลิปส์ - ไม่จำเป็นโดยสิ้นเชิง การได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากรัฐบาล ก็ไม่จำเป็นจะต้องผูกพันอยู่กับการรับใช้รัฐบาล โดยทำงานวิจัยหรือเป็นที่ปรึกษา การได้รับตำแหน่งสูง ๆ ในมหาวิทยาลัยหรือได้รับเงินเดือนสูง ก็มีได้ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้

ปริทัศน์ - คุณคิดว่ามีนักวิชาการบางคนที่ทำงานอยู่ภายใต้คำบงการของทหารสหรัฐฯ หรือไม่

ฟิลลิปส์ - ไม่

ปริทัศน์ - เขาทำอะไรเวลาเขาไปทำวิจัย

ฟิลลิปส์ - มีข้อพิจารณาอยู่ ๒ ประการด้วยกันคือ เมื่อคนได้รับการอบรมทางวิชาการให้ทำงานวิจัยสำหรับรัฐบาลสหรัฐฯ รัฐบาลได้บ่งชี้ว่ามีนักวิจัยชนิดนี้ซึ่งมีสำนักวิชาการ แต่เขาทำในนามของข้าราชการ งานที่เขาทำให้รัฐบาลสหรัฐฯไม่เกี่ยวข้องกับทุนวิจัยแต่อย่างใด หน้าที่ของนักวิชาการก็คือ จะต้องพยายามแสวงหาและอธิบายข้อเท็จจริงอย่างเต็มความสามารถให้แก่ผู้ที่ฟังคำอธิบายหรืออ่านหนังสือของเขา ยิ่งกว่านั้นหนังสือของเขาจะต้องให้ทุกคนหาอ่านได้ ไม่ใช่มีเฉพาะหน่วยงานของรัฐและความรับผิดชอบของเขาจะต้องมีต่อตัวเลข ข้อมูลต่าง ๆ ข้อคิดเห็นในหนังสือนั้นไม่ใช่รับผิดชอบต่อระบบราชการ เหตุผลข้อที่สองก็คือ มหาวิทยาลัยทั้งหลายในตะวันตก มีระบบ *กินตำแหน่ง* (Tenure System) เพื่อที่จะป้องกันและคุ้มครองนักวิชาการจากข้าราชการที่มีอำนาจและไม่ดี นี่เองเป็นประเด็นที่ ๒ นักวิชาการจำนวนมากยอมรับทุนจากรัฐบาลอเมริกันสำหรับงานวิจัยของเขา เรื่องนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลของเรามาแล้ว ผมคิดว่าตั้งแต่มีการค้นพบทวีปอเมริกาเป็นต้นมาในเรื่องว่าจะให้ความอุดหนุนช่วยเหลือความก้าวหน้าทางวิชาการความรู้ พร้อมทั้งให้อุปการะเรื่องทุนการศึกษา

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ รัฐบาลได้จ่ายเงินไปเป็นจำนวนนับล้าน ๆ เหรียญ เกี่ยวกับการวิจัยพิเศษต่าง ๆ ตั้งแต่การวิจัยเกี่ยวกับลำแสงเลเซอร์ที่ใช้ในวงการแพทย์ การวิจัยเกี่ยวกับจุดกำเนิดของสฤตมนุษย์ ไปจนถึงการวิจัยเกี่ยวกับชนชั้นนำของเชียงใหม่ ซึ่งทำโดยเดวิด วิลสัน (David Wilson) แห่ง UCLA^๑ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติ แต่งานวิจัยทุกชิ้นในประเทศนี้ รัฐบาลสหรัฐฯไม่ได้ยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ที่จะตัดสินใจว่าใครสมควรได้รับเงินสนับสนุนการวิจัยนั้นเป็นนักวิชาการ ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาล

ปริทัศน์ - พวกนักวิชาการทำงานวิจัยให้แก่รัฐบาลมาตั้งแต่เมื่อไร

ฟิลลิปส์ - ถ้าทำเช่นนั้นเขาก็ไม่ทำหน้าที่นักวิชาการ เว้นเสียแต่ว่าวัตถุประสงค์ในการวิจัยของเขา เพื่อค้นหาว่ารัฐบาลอเมริกันกำลังทำอะไรอยู่ หรือทำอะไรให้แก่ประเทศไทย สิ่งนี้เป็นแรงจูงใจให้แก่สมาชิกของ AACT^๒ อย่างน้อย ๒ คน แต่ไม่มีนักวิชาการคนใดทำงานวิจัย

^๑ UCLA = University of California and Los Angeles.

^๒ AACT = The Academic Advisory Council for Thailand.

ให้แก่ ARPA^๑ คนมีปริญญาเอกแต่เขาไม่ใช่นักวิชาการ ไม่มีใครสักคนที่สอนในมหาวิทยาลัยอเมริกัน แม้ว่าจะมีคนหนึ่งสอนในมหาวิทยาลัยคานาคาก็ตาม

ปรีทสัน - หมายความว่าไม่มีนักวิชาการอเมริกันเข้าประเทศไทยภายใต้อุปถัมภ์ของ AID^๒ หรือ ARPA อย่างนั้นหรือ

ฟิลลิปส์ - ไม่มี ผมไม่อยากจะพูด ไม่มีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยสหรัฐต้องการประสบการณ์ในประเทศไทย โดยตัวเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนกวิจัยของ AID หรือ USOM^๓ เขาทำงานวิจัยให้ USOM หลังจากเขากลับมาที่มหาวิทยาลัยในสหรัฐแล้ว เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ผมได้รับความอุปการะจาก ARPA ด้วยประสบการณ์สั้น ๆ และไม่ค่อยดีนัก เดวิด วิลสัน และผมกำหนดจะไปเมืองไทย ๓ เดือน แต่เมื่อถึงสัปดาห์ที่กำหนด การเดินทางได้ถูกยกเลิก เพราะเจ้าหน้าที่ ARPA ในกรุงเทพฯ ได้แจ้งวัตถุประสงค์ในงานวิจัยของเราแก่ทางราชการไทยไปอย่างผิดพลาด ดังนั้น วิลสันและผมจึงคงอยู่ในสหรัฐต่อไป และนั่งเขียน 'รำพึง' เกี่ยวกับเมืองไทยในสหรัฐ แม้ว่าใน 'รำพึง' นั้นจะบรรจุความเห็นที่น่าสนใจอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็เป็นรายงานที่เลวมาก

เมื่อผมรับงานชิ้นนี้แต่แรกก็มีการตกลงกันอย่างชัดเจนแล้วว่า สิ่งที่เราเขียนลงไปไม่มี การจำแนกแยกแยะ แต่เมื่อจบรายงานชิ้นนี้ลง มันก็ถูกเอาไปจำแนกโดยคนโง่ ๆ คนหนึ่งในวอชิงตัน ประโยคหนึ่งในรายงานนั้นกล่าวว่า 'เราไม่ประหลาดใจในความจริงที่ว่าทำไมชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงไม่สามารถจำภาพถ่ายของจอมพลสฤษดิ์ได้' แต่เจ้าโง่ก็ได้แย้งว่า ผู้อ่านรายงานที่เป็นคนไทยจะคัดค้านข้อสังเกตนี้ เรวบอกเขาให้ตัดประโยคโง่ ๆ นี้ออกจากรายงานชิ้นนี้แล้วจึงค่อยตีพิมพ์ ซึ่งต้องใช้เวลาดัง ๑ ปีจึงจะเอาประโยค ๆ นี้ออกจากรายงานนั้นได้ ในที่สุดเมื่อรายงานถูกพิมพ์ออกมา ภาษาอังกฤษที่ดี และชัดเจนของเรา ก็กลับถูกบิดเบือนเป็นภาษาทางการ ตามประสบการณ์ดังกล่าว ผมจึงตัดสินใจไม่ทำงานวิจัยกับรัฐบาลอีกเลย ผมรู้ว่าเมื่อคุณทำงานวิจัยให้กับรัฐบาล คุณจะมีได้ ความคุ้มครองเนื้อหาสาระของคุณเลย

มีงานอีกชนิดหนึ่งเกี่ยวกับรัฐบาลซึ่งควรจะนำมากล่าวถึงด้วย เพราะต่างกันมากกับการทำวิจัยให้รัฐบาล นั่นคือการเป็นที่ปรึกษาให้รัฐบาล ซึ่งคุณจะต้องประเมินหรือกำหนดกิจกรรมของพวกเขา โดยเป็นสิ่งที่ AACT หรือสภาที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับประเทศไทยทำงานเกี่ยวข้องอยู่ และนี่เป็นสิ่งที่เคยมาผมทำให้กับ ARPA มันต่างกับการวิจัย

๑ ARPA = The Advanced Research Project Agency.

๒ AID = Agency for International Development.

๓ USOM = United States Operation Mission to Thailand.

มาก เพราะเมื่อคุณประเมินผล คุณทำแต่เพียงว่าคุณไม่ยอมรับนโยบายและการปฏิบัติที่เป็นอยู่ คุณคัดค้านเขา จำเพาะเจาะจงความอ่อนแอและความเข้มแข็งของเขา คุณพยายามที่จะเปลี่ยนเขาตรงไหน โดยเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปรึกษาและประเมินผลอย่างหน่วยงานอิสระ ยิ่งกว่านั้นยังมีสิ่งซึ่งแตกต่างอย่างสำคัญที่สุดระหว่างคนที่ทำงานวิจัยให้รัฐบาลกับผู้ที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของ USOM หรือ ARPA คือที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ประเมินผล ไม่เกี่ยวข้องกับผลที่เกิดขึ้นจากกรณีที่ USOM หรือ ARPA ได้ทำไว้ในประเทศไทยและก็ไม่ง่ายนักต่อการดูแลงานของ USOM หรือ ARPA ความซื่อสัตย์ของเขาคือคนไทยหรือการรับใช้ผลประโยชน์ของไทยเป็นสิ่งสำคัญมาก และผมก็คิดว่า สำหรับพวกเราหลายคนแล้วถือว่าสำคัญกว่าการรับใช้ผลประโยชน์ของ USOM หรือ ARPA จุดเด่นในเรื่องนี้สำคัญมาก แต่ผมไม่แน่ใจนักว่าจะก่อให้เกิดข้อแตกต่างกันมากนัก มันเป็นการยากมากที่จะเคลื่อนย้ายหรือพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงองค์การทางราชการใด ๆ โดยข้อเท็จจริงแล้วการเปลี่ยนแปลงที่คุณอาจจะกระตุ้นได้ ก็มีค่อนข้างน้อยมาก การคัดค้านที่สำคัญก็คือแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนั้นจะคุ้มกับเวลาและพลังงานของคุณ ก็เป็นการยากที่จะทำให้ ARPA เปลี่ยนแปลง แม้การให้การฝึกสอนนักวิจัยชาวไทยแทนนักวิจัยฝรั่งก็มีคนไทยเพียง ๓ คนเท่านั้น ในขณะที่ ARPA มีนักวิจัยฝรั่งทำงานทางสังคมศาสตร์เกี่ยวกับประเทศไทยหรือมาทำงานในเมืองไทยเกือบ ๓๐๐ คน เรื่องนี้เป็นการขาดความรับผิดชอบอย่างร้ายแรง

ปริทัศน์ - ARPA ทำอะไรในประเทศไทย และในฐานะคุณเป็นนักวิชาการคุณได้ทำอะไรให้เขา

ฟิลลิปส์ - ผมคิดว่าองค์การ ARPA น่าจะทำให้เราเข้าใจถึงเรื่องราวการค้นคว้าวิจัยทั้งหมดของอเมริกันในประเทศไทยได้อย่างดี อเมริกันได้เข้ามาพัวพันกับงานวิจัย ๔ ประเภทด้วยกัน และมีอยู่เพียง ๒ ประเภทแรกเท่านั้นที่เป็นการวิจัยทางวิชาการอย่างแท้จริง ประเภทที่ ๑ เป็นงานของนักวิชาการ ซึ่งเข้าไปทำงานให้กับสภาวิจัยแห่งชาติของไทยโดยได้รับทุนจากมหาวิทยาลัย มูลนิธิเอกชน หรือจากองค์การการเงินของสหรัฐ อย่างเช่น มูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Foundation) นักวิชาการเหล่านี้ไม่ได้มีข้อผูกมัดกับองค์การทางการเงินใด ๆ นอกจากการผลิตงานค้นคว้าทางวิชาการชั้นสูง และนักวิชาการเหล่านี้จะเป็นผู้เลือกหัวข้อของการค้นคว้าวิจัยเอง โดยที่องค์การการเงินไม่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับ *ประการที่ ๒* เป็นนักวิชาการซึ่งสอนและทำงานค้นคว้าวิจัยในหลายๆโครงการ ซึ่งดำเนินงานโดยมูลนิธิเอกชนของอเมริกันในประเทศไทย เช่น โครงการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และโครงการวิจัยทางการแพทย์ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ เป็นต้น *ประการที่ ๓* คือศาสตราจารย์ชาวอเมริกัน ซึ่งทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยที่ร่วมมือกับองค์การ USOM ในด้านความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย อย่างเช่น มหาวิทยาลัยโอเรกอน และมหาวิทยาลัยฮาวายซึ่งมีโครงการอยู่ที่มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอินเดียน่าซึ่งมีโครงการอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และต่อมาได้ย้ายโครงการไปอยู่ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมิชิแกน สเตทซึ่งมีโครงการอยู่กับสภาการศึกษาแห่งชาติ

ผมไม่ทราบว่าคุณไทยมีความรู้สึกอย่างไรกับโครงการเช่นที่ว่า แต่โครงการเหล่านั้น ก็ไม่ได้มีประโยชน์อะไรมากนักกับมหาวิทยาลัยอเมริกันที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นโครงการชั่วคราวที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เชี่ยวชาญทั้งอเมริกันและไทย และก็มีได้ผลดีผู้เชี่ยวชาญ อเมริกันและไทยออกมามากนัก ความพยายามจากหลายๆ สถาบันนี้ ดูเหมือนโครงการ ของมหาวิทยาลัยอินเดียน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกหัดอบรมนักวิจัยชาวไทยอย่างจริงจัง และประสบความสำเร็จ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการของร็อกกี้เฟลเลอร์แล้ว ร็อกกี้ เฟลเลอร์ประสบความสำเร็จมากกว่า *ประเภทสุดท้าย* ก็คือนักวิจัยซึ่งทำงานขึ้นตรงต่อ รัฐบาลอเมริกัน ในหน่วยวิจัยของ USOM, ARPA และ CIA ซึ่งผมคิดว่าโดยปกติ แล้ว เราไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับการวิจัยของ CIA นัก

ARPA เป็นสาขาหนึ่งของสำนักเลขาธิการของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ในคอนต้นๆ ทศวรรษ ๑๙๕๐ ARPA ทำการวิจัยประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับอาวุธต่อต้านจรวด เพราะ ความสำเร็จอันนี้ทำให้ ARPA กลายเป็นหน่วยงานที่มีอิทธิพลมากในสถาบันวิจัยทางทหาร ของอเมริกัน ARPA เป็นผู้อุปถัมภ์สำคัญของบริษัท RAND^๑ และเป็น 'คลังความคิด' ให้คนอเมริกันอื่น ๆ. ในต้นทศวรรษต่อมา (๑๙๖๐) เมื่อทหารอเมริกันเข้าไปผูกพันใน เวียดนามจริงจังมากขึ้น ARPA จึงตัดสินใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการก่อการร้ายและการ ต่อต้านการก่อการร้าย โดยความร่วมมือของกระทรวงกลาโหม ARPA ได้ก่อตั้งศูนย์กลาง การวิจัยทางทหารขึ้น ๔ แห่งทั่วโลก แห่งหนึ่งอยู่ในประเทศไทยโดยเป็นกิจการร่วมศูนย์ พัฒนาและวิจัยไทย-อเมริกัน (M.R.D.C.^๒) ARPA มีวัตถุประสงค์สำคัญในประเทศ ไทย ๒ ประการ คือ

๑ RAND = Research and Nuclear Development Corporation.

๒ M.R.D.C. = Military Research Development Corporation.

(๑) เพื่อทำการวิจัยการปราบปรามการก่อการร้าย

(๒) เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิจัยของไทย

คนอเมริกันที่ทำงานกับ ARPA ไม่มีความรู้อะไรเลยเกี่ยวกับเมืองไทย จะรู้จักเพียงวิธีทำการวิจัยในเมืองไทยเพียงเล็กน้อย และเกือบจะไม่เข้าใจเลยว่างานวิจัยชนิดไหนที่เขาจะทำได้ในประเทศไทย เขาหาคำแนะนำจากที่ต่าง ๆ หลายแห่งและใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการวิจัยแบบลองผิดลองถูก ตัวอย่างเช่น *คู่มือจังหวัดนครพนม* (Nakornphanom Handbook) มีมูลค่าถึง ๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯ แต่ไม่มีอะไรเลยนอกจากรายงานจับฉ่าย ซึ่งดูเหมือนชั่วคราวราชการทุกคนในนครพนมเขียน เขาทำราวกับว่าผู้เขียนได้ตีพิมพ์ทุกสิ่งที่เขาพบในแฟ้มของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ไม่มีการจัดระเบียบหรือวิเคราะห์จุดสำคัญของปัญหาแต่ประการใด

ในปี ๑๙๖๗ ARPA ได้ขอร้องให้ผมเป็นสมาชิกในคณะที่ปรึกษาของเขาคณะหนึ่ง เพื่อที่จะช่วยพวกเขาปรับปรุงการปฏิบัติงานและแนะนำโครงการที่มีค่าแก่พวกเขา ผมตกลงรับทำงานนี้ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ *ประการแรก* ARPA ได้ใช้จ่ายไปแล้วมากกว่า ๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯ ต่อปีในประเทศไทย ผมรู้สึกว่ายกเงินจำนวนนั้นมันควรจะทำประโยชน์อย่างมหาศาลต่อการพัฒนาวงการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของประเทศไทย ผมมีเพื่อนฝูงเป็นคนไทย มีลูกศิษย์เป็นคนไทย และเคยสอนในมหาวิทยาลัยเมืองไทย และผมเกือบเข้าไปเกี่ยวข้องกับพัฒนาหรืออีกนัยหนึ่งซึ่งเกือบเป็นไปได้ ก็คือการคอร์รัปชันของหน่วยงานวิจัยของไทย ผมต้องการเห็นนักวิจัยชาวไทยที่ดีได้รับการฝึกอบรมและมีคุณค่าควรแก่โครงการที่เลือกสรรแล้ว และผมคิดว่าในฐานะที่ผมเป็นที่ปรึกษาคนหนึ่งในคณะที่ปรึกษาผมอาจมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของ ARPA บ้าง *ประการที่ ๒* ผมมีความสนใจใคร่รู้มากกว่ารัฐบาลสหรัฐ ฯ ปฏิบัติการอะไรในประเทศไทยมาแล้วบ้าง และผมคิดว่าความเป็นสมาชิกในคณะที่ปรึกษาอาจช่วยให้รู้เรื่องราวเหล่านี้ เมื่อคิดถึงความหลังแล้ว ผมรู้สึกว่ามันให้ภาพพจน์แก่ผมแคบ ๆ เพียงเพราะว่า ARPA เป็นองค์กรที่แปลกมาก ผมทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เสนอกันแล้วแล้วแล้ว ARPA ควรจ้างคนไทยมากขึ้น ควรออกวารสารเพื่อเผยแพร่สิ่งที่ค้นพบแก่สาธารณะในประเทศไทย และวงการวิจัยของไทย ควรจะกำจัดโครงการเซี่ย ๆ ออกเสียบ้าง แล้วทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยให้มากขึ้น

แต่ข้อเสนอของเราก็เข้าหูคนหูหนวกหมด ARPA ใช้เงินมากกว่า ๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯ ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในประเทศไทยในระหว่างปี ๑๙๖๐-๑๙๗๐ และจ้างฝรั่งเกือบ ๓๐๐ คน บางทีสิ่งเดียวที่ได้จาก ARPA คือศูนย์รวมข่าวสารแห่งประเทศไทย ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้ารับช่วงต่อมา ARPA มิได้พัฒนางานวิจัยของไทยเลยเท่าที่ควรจะทำ

ปริทัศน์ - คุณรู้สึกว่าคุณเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับนโยบายภายในของประเทศไทยหรือเปล่าเมื่อคุณเข้าไปทำงานเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์การอย่าง ARPA

ฟิลลิปส์ - แน่นนอน แต่อย่างที่ผมพูดแล้วตอนต้น ผมคิดว่าการยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเนื้อแท้แล้วรัฐบาลไทยเป็นผู้ริเริ่มองค์การอย่าง ARPA เข้ามาในประเทศไทยเอง และในฐานะของประชาชนอเมริกัน ผมย่อมมีสิทธิที่จะ “เข้าไปยุ่งเกี่ยว” ในลักษณะที่พยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการของหน่วยงานในรัฐบาลอเมริกัน โดยเฉพาะหน่วยงานซึ่งอาจมีผลต่อสิ่งที่ผมมีผลประโยชน์ทางอาชีพและมีความผูกพันอยู่อย่างลึกซึ้ง

ปริทัศน์ - การที่สหรัฐเข้ามาอยู่ในประเทศไทยดังที่กล่าวมานั้น ได้เปิดโอกาสให้คุณเสนอทางออกเกี่ยวกับปัญหาของประเทศไทยบ้างไหม

ฟิลลิปส์ - โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ผมได้แสดงปรากฏการณ์ทางออกของอเมริกันต่อปัญหาในประเทศไทย ถ้าสหรัฐไม่เข้ามายุ่งในไทย ผมก็จะปิดปากตัวเองเสีย เมื่อไม่กี่เดือนมานี้ รัฐบาลไทยได้ส่งประหารชีวิตนักค้าผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งได้ฆ่าฟันเอกทหารอเมริกัน ผมเห็นว่าโทษประหารชีวิตครั้งนี้ไม่จำเป็นและไม่เป็นการกระทำที่ฉลาดเลย แต่ผมก็มีได้ต่อต้านโดยเปิดเผย เพราะนั่นเป็นทางออกในการแก้ปัญหของไทยเอง ไม่มีใครที่จะแยกตัวเองออกจากตัวเองได้ และเราทุกคนก็มีความรับผิดชอบที่จะพูดถึงสิ่งซึ่งเราคิดว่าผิด แต่แน่นอนย่อมมีความแตกต่างระหว่างจริยธรรมกับความหึงหยาโส ระหว่างการตัดสินใจเพื่อตัวเองด้วยศีลธรรมกับการพยายามที่จะบังคับผู้อื่นด้วยการตัดสินใจทางศีลธรรมของเราเอง ผมคิดว่าความแตกต่างอันนั้นนำมาใช้ได้กับชาติต่าง ๆ เหมือนกับนำมาใช้ได้กับบุคคล บางทีชาติของผมก็เริ่มจะเรียนรู้ความแตกต่างนี้บ้างแล้ว ๑

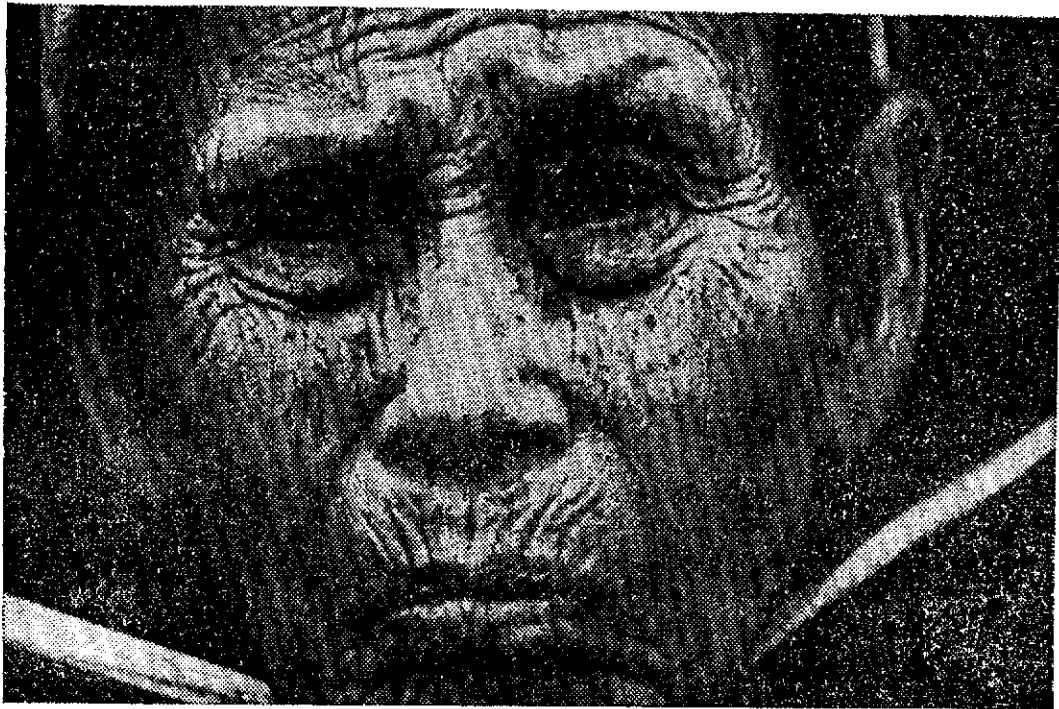
จดหมายจากเนเธอร์แลนด์

ความยากจนกับการช่วยเหลือระหว่างชาติ

ความล้มเหลวที่เพิ่มขึ้น

จากรายงานครั้งล่าสุด ในรูปของแผนที่โลกซึ่งแสดงภาพทางด้านเศรษฐกิจและประชากรของแต่ละประเทศที่จัดทำโดยธนาคารโลก เราสามารถดึงเอาข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับสภาพการณ์อันน่าวิตกทางด้านเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันมาพิจารณาได้หลายประการ เช่น ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๖๕ อัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก คือ ประมาณร้อยละ ๓ ต่อปี (ประเทศไทยร้อยละ ๓.๑) สำหรับอัตราการเพิ่มของผลผลิตต่อประชากรในระหว่างช่วงเวลาเดียวกันนี้มีเพียงประมาณร้อยละ ๑-๓ ซึ่งนับว่าเป็นอัตราการเพิ่มที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีอัตราการเพิ่มของผลผลิตต่อประชากรในช่วงเวลาเดียวกันถึงร้อยละ ๓-๖ และอัตราการเพิ่มของประชากรโดยเฉลี่ยแล้วมีเพียงประมาณร้อยละ ๑ เท่านั้น

ตัวเลขอัตราการเพิ่มเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า อัตราการเพิ่มของผลผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อปีของประเทศที่กำลังพัฒนา (ซึ่งเท่ากับอัตราการเพิ่มของผลผลิตต่อประชากรบวกกับอัตราการเพิ่มของประชากรต่อปี) ไม่ต่อกว่าอัตราการเพิ่มของผลผลิตทั้งหมดของประเทศที่พัฒนาแล้วเลย และในหลายกรณียิ่งสูงกว่าอีกด้วย อัตราการเพิ่มของประชากรที่สูงมากในประเทศที่กำลังพัฒนา มีส่วนในการกดให้อัตราการเพิ่มของผลผลิตต่อประชากรต่ำมาก และบ่งให้เห็นว่าความแตกต่างกันในความเจริญของโลกฝ่าย

นี้มีได้ลดน้อยลงเลย หากแต่กลับขยายเพิ่มขึ้นกว่าเมื่อ ๑๐ ปีก่อนนี้อีก (ยกตัวอย่างเปรียบเทียบ เช่น รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อประชากรหนึ่งคนในปี ค.ศ. ๑๙๖๙ สูงสุดในสหรัฐฯ ๔,๒๔๐ เหรียญอเมริกัน และต่ำสุดในอินโดนีเซีย ๑๐๐ เหรียญอเมริกัน)

ถึงแม้ว่าสถิติอัตราการเพิ่มของผลผลิตเหล่านี้ จะไม่สามารถใช้เป็นเครื่องวัดความเจริญหรือความผาสุกของสังคมได้ดีที่สุด ตั้งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วก็ตาม แต่ในตัวเลขสถิติเหล่านี้ก็มีความจริงที่น่าวิตกแฝงอยู่มาก เพราะถึงแม้ว่าเราจะใช้ตัวเลขอื่น ๆ เช่น ตัวเลขการแจกแจงรายได้ จำนวนคนที่ได้รับการศึกษา จำนวนคนว่างงาน จำนวนนายแพทย์ต่อประชากร ฯลฯ ข้อสรุปที่ชี้ถึงสถานการณ์อันน่าวิตกดังกล่าวแล้วนี้ ก็จะลงเอยในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่ว ๆ ไปกำลังจะค่อยพัฒนาลงไปเรื่อย ๆ แทบทุกทางเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่กลับรุดหน้าไปด้วยความเร็วที่สม่ำเสมอ

ปัญหานี้เป็นปัญหาที่น่าวิตกที่สุด เมื่อเราทราบว่าในโลกที่กำลังพัฒนาขณะนั้น มีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมดเป็นจำนวนมากกว่า ๓ ใน ๔ ของประชากรทั่วโลก สภาพการณ์ที่เลวร้ายลงเรื่อย ๆ เช่นนี้ เป็นสิ่งที่เข้าใจกันได้ยากขึ้น เมื่อเราคำนึงว่าในระยะสิบกว่าปีหลังนี้ โลกได้ทำการรณรงค์

กับความยากจนอย่างหนักหน่วงกว่าสมัยใด ๆ ในประวัติศาสตร์ ทั้งนี้จะเห็นได้จากความก้าวหน้าของ
วิชาเศรษฐศาสตร์แขนงการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ได้รับความสนใจจากนักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำ
ของโลกหลายคน (เช่น Frisch, Tinbergen, Chenery, Praebisch, A. Lewis etc.) การวางแผน
เศรษฐกิจของชาติเป็นสิ่งที่เกือบทุกประเทศมีอยู่ในปัจจุบันนี้ การช่วยเหลือระหว่างชาติซึ่งทำกันอย่าง
เป็นล่ำเป็นสัน และเป็นผลให้เกิดมีการจัดตั้งองค์การระหว่างชาติ จำนวนนับไม่ถ้วนที่ทำหน้าที่ทาง
ค้ำนี้โดยเฉพาะ อาทิ ธนาคารโลก (IBRD) หน่วยช่วยเหลือระหว่างชาติ (AID) คณะ
กรรมการช่วยเหลือการพัฒนา (DAC) ขององค์การร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)
องค์การทางการค้าและพัฒนาของสหประชาชาติ (UNCTAD) ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมคก
ลงเรื่องการค้าและการพัฒนาสมาคมพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างชาติ (IDA) และกองทุนการเงินระหว่าง
ประเทศ (IMF) เหล่านี้เป็นต้น

ความจริงทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนี้ทำให้เกิดข้อที่นาคิดคำนึงว่า ทำไมทั้ง ๆ ที่มี การช่วยเหลือ
ระหว่างประเทศในแทบทุกทางและเป็นจำนวนมหาศาลทั้งในด้านพลังคนและพลังเงินเช่นนี้ แต่ผล
ที่ได้คือ “การพัฒนา” ดูเหมือนจะไม่คุ้มกับแรงงานที่เข้าไป และโดยทั่วไปแล้ว ผลที่ได้รับกลับ
เป็นจำนวนติดลบเสียอีกด้วย เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ขบวนการพัฒนาเป็นขบวนการระยะยาว
ที่กว่าจะแสดงผลให้เห็นได้ชัดก็ต้องกินเวลานาน แต่ขบวนการนี้ก็ควรจะเริ่มดำเนินไปในทางที่ถูก โดย
ต้องลดช่วงความล่าช้า (gap) ระหว่างโลกที่พัฒนาแล้วและโลกที่ด้อยพัฒนาลงเรื่อย ๆ แทนการเพิ่ม
ช่วงความล่าช้าให้มากขึ้นอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ มีกรณียกเว้นอยู่บ้างก็แต่ในบางประเทศ เช่น
เกาหลีใต้ และไต้หวัน ซึ่งเป็นกรณีพิเศษที่ได้รับความช่วยเหลือมากกว่าปกติ อันเนื่องมาจากสถาน
การณ์รอบด้านที่ค้ำขัน โดยทั่วไปแล้วสถานการณ์ในปัจจุบันเราอาจจะสรุปได้ว่า ผลของความ
ช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างชาติที่ได้เริ่มอย่างจริงจังเมื่อสิบปีมาแล้วนี้ คงเป็นเพียงแต่
ช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในระยะสั้น ๆ เท่านั้น เป็นต้นว่า ช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนอาหาร
บ่อน้ำบาดาลที่ทรุดโทรม ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเพียงเบื้องต้น และเป็นจุดที่มาของปัญหาต่อไป
เช่น ปัญหาการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็วในประเทศที่กำลังพัฒนา ส่วนปัญหาระยะยาวซึ่งในที่นี้
หมายถึงการปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้สามารถดึงดูดคนงานที่เหลือนอกจาก
การกสิกรรมเข้าทำงานได้เพียงพอ การปรับปรุงระบบการศึกษาที่ควรต้องผลิตคนที่มีความสามารถใน
ทางที่เหมาะสมกับความต้องการของโครงสร้างอันมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ โดยที่การศึกษาจะต้องเป็น

วิธีการวางรากฐานให้สังคมประกอบไปด้วยคุณธรรม และความสงบสุขอีกด้วย การปรับปรุงสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในส่วนที่ล้าหลังกว่าส่วนอื่น เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลงันในระหว่างส่วนต่าง ๆ ของประเทศ และเพื่อแก้ปัญหาของเมืองใหญ่ ๆ ที่มีพลเมืองแออัดจนเกินไป เหล่านี้ยังไม่ค่อยได้ดำเนินการกันอย่างจริงจังเป็นล่ำเป็นสันจริง ๆ เท่าใดนัก

หากสถานการณ์ดังกล่าว ยังคงเป็นอยู่ต่อไปดังเช่นในปัจจุบันนี้แล้ว ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ โลกจะมีพลเมืองในประเทศที่พัฒนาแล้วประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านคน จะใช้เงินเพื่อการบริโภคปีละ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ เหรียญอเมริกันต่อคน และจะมีพลเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาประมาณ ๔,๕๐๐ ล้านคนที่จะมีเงินเพื่อใช้ในการบริโภคเพียงปีละ ๓๐๐ เหรียญอเมริกันต่อคนเท่านั้น โลกในสถานการณ์เช่นนี้จะเข้าใกล้จุดระเบิดที่สุด เพราะคนจำนวนมากที่มามีความต้องการอยากแค้น เจ็บป่วยด้วยโรคนานาชนิด จะต้องหาหนทางบรรเทาทุกข์ด้วยการแย่งชิงและรบราฆ่าฟันกัน ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอย่างธรรมดาในโลกนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

การช่วยเหลือที่ไร้ผล

ประเทศที่ร่ำรวยประมาณ ๑๗ ประเทศ ได้ทุ่มเทเงินช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาในราว ๔๐ กว่าประเทศ โดยผ่านการตกลงสองต่อสองระหว่างประเทศผู้ให้กับประเทศผู้รับ (bilateral) หรือโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ (multilateral) และในแบบอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากนับไม่ถ้วน การช่วยเหลือนั้นก็มาในหลายรูปแบบ เช่น การให้เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะยาว เงินกู้ยืม (soft loan) เงินให้เปล่า (gift) การลงทุนจากบริษัทในประเทศที่พัฒนาแล้ว การช่วยเหลือทางการทหารและทางเทคนิค ทางด้านผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ การช่วยเหลือเหล่านี้ แต่ละแบบประสบกับปัญหาหลายประการ ที่ทำให้การช่วยเหลือไม่ได้ผลเต็มที่ ซึ่งจะขอนำมากล่าวเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ก) การช่วยเหลือระหว่างประเทศต่อประเทศ หรือโดยการผ่านองค์การระหว่างประเทศที่ใหญ่ ๆ เช่น ธนาคารโลก หรือ IAD ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของนโยบายทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงในบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนา ที่ได้รับการช่วยเหลือว่าตนจะต้องยินยอมต่อความประสงค์ทางการเมืองของประเทศที่ให้ความช่วยเหลือเป็นการตอบแทน การช่วยเหลือนี้เลยถูกมองไปในทางลัทธิอาณานิคมในรูปแบบใหม่ (neo-colonialism) และมักก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศที่ทำการให้การตกลงใช้และควบคุมเงินกู้ไม่ได้ผล ทั้งยังอาจจะก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคลในประเทศเองอีกด้วย ตัวอย่างของปัญหาดังกล่าวนั้นเห็นได้อย่างชัดเจนในอเมริกาใต้

ข) การช่วยเหลือโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ ต้องผ่านระบบการทำงานที่สลับซับซ้อนและเสียเวลาเป็นอันมาก ทั้งนี้ก็เพราะขนาดอันมหึมาขององค์การเหล่านี้ และด้วยเหตุที่ว่าองค์การแต่ละแห่งนี้ (UNESCO, FAO, ILO, WHO) มีงานชำนาญพิเศษมากเกินไป จนทำให้ขาดการประสานงานที่จำเป็นในการที่จะทำให้การให้ความช่วยเหลือเป็นผลสำเร็จได้ การพัฒนาประเทศต้องเกิดขึ้นในหลายทางพร้อม ๆ กันทั้งในด้านการศึกษา การกสิกรรม การพัฒนาแรงงานและอุตสาหกรรม ฯลฯ เหตุนี้เองการวางแผนประสานงานกันอย่างถูกต้องในระหว่าง UNESCO, FAO, ILO จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

ค) การช่วยเหลือโดยบริษัทต่างชาติ ไม่ให้ผลกระจายไปทั่วประเทศที่กำลังพัฒนาเท่าที่ควร เป็นธรรมดาที่บริษัทใหญ่ ๆ เหล่านี้ (โดยมากเป็น multi-nationals) ต้องการมาลงทุนในประเทศที่กำลังพัฒนา ก็เพื่อหวังผลกำไรเหนือสิ่งอื่นใด อย่างไรก็ตามผลประโยชน์ที่จะบังเกิดขึ้นแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากการลงทุนนี้ก็มิหลายทาง ถ้าหากมีการควบคุมการลงทุนเช่นนั้นในทางที่ถูกต้อง เช่น ไม่ควรอนุญาตให้บริษัทต่างชาติลงทุนหนักไปในทางผลิตสินค้าแทนสินค้าเข้ามาจนเกินไป เพราะจะเป็นการลงทุนที่ไม่ให้ผลตอบแทนเท่าที่ควร เนื่องจากจะทำให้เกิดการใช้จ่ายภายในประเทศกับ

สินค้าประเภทฟุ่มเฟือยไม่ลดน้อยลงแต่กลับจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น บริษัทเหล่านี้ส่วนมากก็มีนโยบายหลบ
กำแพงภาษีโดยเข้าไปตั้งโรงงานในประเทศที่ต้องการเสียเลย กำไรของบริษัทเหล่านี้จึงนับว่าดึงดูดมา
จากประเทศที่กำลังพัฒนาอีกต่อหนึ่ง อันไม่เป็นการตรงต่อจุดมุ่งหมายของการอนุญาตให้ลงทุน ดังนั้นจึง
ควรมีการสนับสนุนการผลิตสินค้าที่มีโอกาสส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศได้มากกว่า

ง) การช่วยเหลือโดยการส่งผู้ชำนาญพิเศษในสาขาต่าง ๆ ที่เป็นคนต่างชาติ เข้าไปทำงานใน
ประเทศที่กำลังพัฒนาไม่ได้ผลตอบแทนจริง ๆ เท่าใดนัก ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ มัก
จะขาดการติดต่อกับคนพื้นเมืองของประเทศ โดยที่ไม่สามารถพูดภาษาที่เข้าใจกันได้ดี หรือไม่เข้าใจ
ขนบธรรมเนียมประเพณีประจำท้องถิ่น ไม่เข้าใจระบบค่านิยมของคนพื้นเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะ
ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดกันขึ้นได้ในหลายทาง และทำให้การติดต่อประสานงานไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร
นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญต่างชาติเป็นจำนวนมากเหล่านี้ยังขาดคุณสมบัติที่ถูกต้องในการทำงานเพื่อช่วยเหลือ
ประเทศที่กำลังพัฒนา นั่นคือหลายคนทำไปเพราะต้องการความสะดวกสบายและความฟุ้งเฟ้อที่จะได้
รับ เพราะโดยมากคนเหล่านี้เมื่ออยู่ในยุโรปหรืออเมริกา ไม่เคยได้รับการบริการ และความสะดวก
สบายในประเทศของตนเอง เท่ากับที่ได้รับเวลาเข้าไปทำงาน “ช่วยเหลือ” ประเทศที่กำลังพัฒนา
การได้รับการประคบประหม่าเอาใจในทุก ๆ ทาง และการมีชีวิตอย่างสบายด้วยการใช้จ่ายในราคาที่ถูก
เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้อันสูงของบุคคลเหล่านี้ ทำให้เกิดความแตกต่างจากชาวพื้นเมืองมากจน
น่าเกลียดเกินไป บางครั้งบุคคลเหล่านี้จึงมักมีความเป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือยเกินควรในสถานที่ที่ไม่ควร
และเป็นการเอาเปรียบประเทศที่กำลังพัฒนาในทางอ้อม ซึ่งโดยมากแล้วมักไม่คุ้มกับ “การพัฒนา”
ที่นำมาสู่ประเทศคือยพัฒนาเสมอไป

แนวทางการพัฒนาในอนาคต

ปัญหาดังกล่าวนี้ เป็นเพียงประเด็นสำคัญ ๆ ในจำนวนปัญหามากมายที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ใน
ด้านการช่วยเหลือระหว่างประเทศ วิกฤตการณ์อันนี้เป็นผลให้ประชาชนในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็น
ประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาสูงที่สุดประเทศหนึ่งในโลก เกิดระส่ำระสายไม่
แน่ใจขึ้นมาว่า การช่วยเหลือประเทศอื่น ๆ อย่างมากมาย ที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ มีสาระเป็น
แก่นสารหรือไม่ ความวิตกกังวลเมื่อประกอบกับปัญหาความยากจนส่วนหนึ่งในสหรัฐอเมริกาเองด้วยแล้ว
ทำให้เกิดเสียงข้างมากที่เห็นว่า อเมริกาควรเริ่มจัดแจงปัญหาในบ้านของตนเองให้เรียบร้อยเสียก่อนที่
จะก้าวไปช่วยเหลือคนอื่นอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้เองรัฐสภาของสหรัฐ ฯ จึงได้ลงมติลดการช่วยเหลือระหว่าง

ชาติลงไปเป็นจำนวนไม่น้อย (ลดลง ๑๐% ในปีที่แล้ว) การกระทำซึ่งมีผลให้ชาติอื่น ๆ ที่ร่วมในแผนการช่วยเหลือระหว่างชาติเกิดระแวงขึ้นมาบ้าง และทำให้ชาติเหล่านั้นพลอยพิจารณาลดการช่วยเหลือลงไปอีกด้วย รายงานอันมีชื่อของเพียร์สัน (Pearson Report) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการเสนอข้อมูลและเหตุผลอย่างเพียงพอ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนในเขตที่พัฒนาแล้ว แน่ใจในผลประโยชน์อันแท้จริงของการช่วยเหลือระหว่างชาติ ก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จสมความมุ่งหมาย รายงานนี้ไม่ได้พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนเลยว่า การช่วยเหลือระหว่างชาติก่อให้เกิดความเจริญในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างใดบ้าง การยื่นขอสถานการณทางเศรษฐกิจในประเทศที่กำลังพัฒนามากจนเกินไป ที่มีในรายงานของเพียร์สันนี้ เช่น การกล่าวว่ “ เอกรัฐ (nation - state) ทั่วโลกมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ” นั้นทำให้เกิดเสียงแย้งจากประเทศที่ร่ำรวยขึ้นมาว่า ถ้าเอกรัฐทั่วโลกมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันจริง ๆ ในทุกทางแล้ว ทำไมเราจึงต้องมีการให้เงินทองเปล่า ๆ และให้สิทธิพิเศษแก่โลกอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเป็นการช่วยเหลืออีกด้วยเล่า เรื่องของเรื่องก็คือ ทรัพยากรและความสามารถของประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่กำลังพัฒนาไม่มีความเท่าเทียมกัน ที่มีสิทธิเท่าเทียมกันจริง ๆ นั้น คือพลเมืองของโลกเท่านั้น แต่เมื่อพูดถึงจุดแรกเริ่มของการช่วยเหลือคือคนแต่ละคนจริง ๆ แล้ว นโยบายช่วยเหลือระหว่างชาติต้องไม่สร้างกฎที่หลอกลอนตัวเอง ในการรับรองการช่วยเหลือระหว่างชาติ ว่าเป็นการตกลงต่อรองระหว่างชาติที่เสมอภาคกันทุกอย่าง นโยบายจะต้องเล็งถึงการแก้ปัญหารากฐานของความยากจนล้าหลัง โดยเริ่มต้นจาก “ unit ” ที่เล็กที่สุดและเป็นใจกลางของปัญหา ก็คือ “ คน ” นั่นเอง ปัญหาที่แต่ละชาติต่างเข้าใจสถานการณของตนเองได้อย่างดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคนในประเทศที่กำลังพัฒนา หรือแม้กระทั่งคนในประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม

ทั้งหมดนี้ไม่ได้หมายความว่า การพัฒนาเศรษฐกิจในโลกจะได้ผลดีขึ้น ถ้าต่างคนต่างทำเองโดยไม่จำเป็นต้องมีการร่วมมือช่วยเหลือระหว่างชาติ การช่วยเหลือระหว่างชาติมีความสำคัญที่ไม่มีใครปฏิเสธได้เพราะเป็นวิถีทางในการนำมาซึ่งทรัพยากรที่แท้จริงที่ยังขาดแคลนในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น เครื่องจักรราคาแพง หรือเงินทุนเพื่อการลงทุนในการสร้างหน่วยผลิตใหม่ๆ อย่างไรก็ตาม ผลของการพัฒนาในช่วงทศวรรษแรกของการพัฒนา (Development Decade I หรือ DD I) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติ ปี ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๗๐ ดังที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้นของบทความนี้ชี้ให้เห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่โลกของประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่ควรฝากความหวังในการพัฒนาประเทศไว้กับการช่วยเหลือจากประเทศที่ร่ำรวยแต่ฝ่ายเดียว ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือโดยการให้เปล่า ให้

ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยอย่างถูกต้อง หรือในด้านการยินยอมในด้านการค้าระหว่างประเทศจุดประสงค์อันสำคัญของการช่วยเหลือระหว่างชาติก็คือการพยายามช่วยให้ประเทศที่กำลังพัฒนาสามารถช่วยตัวเองได้ต่อไปในอนาคต คือจากช่วงเวลา take-off ไปยังช่วง sustained growth ตามการแบ่งช่วงการพัฒนาของ Rostow แต่ประเทศที่กำลังพัฒนาจะไม่รู้จักช่วยตัวเองได้ในอนาคต ถ้าไม่มีการเริ่มคิดช่วยตัวเองเสียตั้งแต่บัดนี้ อย่างน้อยก็โดยมาตรการที่ใครจะขอกล่าวอย่างสังเขปดังต่อไปนี้

ก) การวางแผนกระตุ้นและแนะนำให้ประชาชนทุกชั้นมีการเก็บหอมรอมริบมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างสมทุนอันมั่นคงขึ้นเองภายในประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดการหนียืมจากต่างชาติอยู่ตลอดเวลาให้ลดน้อยลง มาตรการอันกวดขันเกี่ยวกับสาขาการบริการบันเทิงในกรุงเทพฯ ซึ่งรัฐบาลไทยได้กำหนดในปัจจุบันนี้ นับเป็นมาตรการที่ควรจะได้รับ การสนับสนุนจากทุกฝ่าย เพราะรายได้ที่สาขาการบริการบันเทิงของชาติได้มา ไม่นับว่าเป็นการสรรค์สร้างผลผลิตอย่างแท้จริงเลย ทั้งนี้เมื่อผลผลิตที่แท้จริงไม่เพิ่มขึ้นพร้อม ๆ กับรายได้ (อย่างไม่แท้จริง) ที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดการแย่งแย่งเพื่อที่จะได้ส่วนของตนจากผลผลิตทั้งหลายด้วยการใช้เงินอันเหลือเฟือ ซึ่งหามาได้จากการบริการบันเทิงเขาทุ่มเทซื้อผลเสียที่จะตามมาคือราคาภายในประเทศของผลผลิตที่แท้จริงจะถีบตัวสูงขึ้น อย่างรวดเร็ว และจะกลายเป็นสถานการณ์ที่คนทั่วไปเรียกกันว่าเงินเฟ้อ อันเป็นอันตรายต่อดุลย์การค้าและการออมสินของประเทศ

ข) การกวดขันในเรื่องการเก็บภาษี เป็นเรื่องแปลกประหลาดมากที่ประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนมาก มักเก็บภาษีเงินได้ ได้เป็นจำนวนต่ำกว่าภาษีการค้ามาก ปรัชญาการณเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการขาดความสมดุลงบในการบริจาการเงิน เพื่อการสาธารณูปโภค ในประเทศที่ทุกคนร่วมกันจ่ายในรูปของภาษี ในกรณีเช่นนี้ กลุ่มที่ได้รับรายได้น้อยมักจะต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เพราะภาษีการค้ามักทำให้สิ่งอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น อันจะกระทบกระเทือนกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยโดยตรง การเก็บภาษีอย่างยุติธรรมจะช่วยให้ประชาชนที่มีรายได้ปานกลางหรือมีรายได้น้อย มีโอกาสเก็บหอมรอมริบได้มากยิ่งขึ้น

ค) การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราประจำชาติอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ให้สูงกว่าค่าที่แท้จริงของเงินตรามากจนเกินไป (ที่ส่วนมากมีในอเมริกาใต้) เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว ก็

เป็นการกระตุ้นให้มีการส่งสินค้าเข้าประเทศโดยทางอ้อมมากขึ้น เหตุผลในเรื่องนี้ก็คือ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราประจำชาติที่สูง ย่อมทำให้ราคาของสินค้าจากต่างชาติถูกลงกว่าที่ควร การรักษาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับดอลลาร์อเมริกันไว้คงเดิม โดยการลดค่าของเงินบาทเมื่อเปรียบเทียบกับทองคำไปโดยอัตโนมัติตามสัดส่วนค่าที่ลดลงของดอลลาร์อเมริกัน จึงนับเป็นนโยบายที่ถูกต้อง

ง) จุดมุ่งหมายของแผนเศรษฐกิจของชาติ ไม่ควรจะมุ่งหวังแต่ในอัตราการเพิ่มของผลผลิตแต่อย่างเดียว หากแต่ควรจะเป็นมาทางนโยบายการเพิ่มจำนวนงานในแบบต่างๆ เพื่อรับมือหากคนว่างงานโดยตรง การวางแผนระบบการศึกษาของชาติ เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างคนที่ได้รับการศึกษาและแรงงานที่ชาติต้องการเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้แล้ว โครงการส่งเสริมจำนวนงานจะเริ่มได้จากงานฝ่ายสาธารณูปโภคของรัฐบาล ไปจนถึงการตั้งระบบให้เงินอุดหนุนแก่หน่วยผลิต ที่สามารถจ้างคนทำงานได้ในแหล่งที่มีคนว่างงานเป็นจำนวนมาก

จ) การร่วมมือในระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่ควรมีการจัดทำกันมากขึ้น และอย่างจริงจังขึ้น การร่วมมือควรเป็นในระดับภูมิภาคไปก่อน โดยมีการประสานงานทั่วโลกโดยผ่านหน่วยงานเช่น กลุ่ม ๗๗ ที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ และที่ในปัจจุบันประกอบไปด้วยประเทศที่กำลังพัฒนากว่า ๙๐ ประเทศ การร่วมมือในทำนองนี้มีใช้ว่าจะต้องทำกันแต่ในระยะที่มีการทำสัญญาการค้าตกลงกับประเทศที่ร่ำรวยเท่านั้น แต่ควรเป็นการร่วมมือกันในหลาย ๆ ทาง เช่น มีการค้าขายระหว่างกันเองมากขึ้น (ประเทศที่กำลังพัฒนาค้าขายระหว่างกันเองเป็นเพียงส่วนน้อย เมื่อเทียบกับการค้าขายกับประเทศที่พัฒนาแล้ว) เพราะสินค้าของประเทศเหล่านี้ด้วยตนเอง ย่อมสามารถแข่งขันกันได้ดีกว่าในตลาดของประเทศที่ร่ำรวย เพราะฉะนั้นการตกลงทางการค้าจึงควรรวมเรื่องการค้าระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยตนเองให้มากขึ้น

การประชุมทุก ๆ ช่วงเวลา ๔ ปี ของ UNCTAD อาจจะถูกเรียกว่าเป็นเวทีสำหรับการได้วาทีและปะการมกันในระหว่างประเทศที่ยากจนและประเทศที่ร่ำรวย ที่ได้เริ่มต้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๔ ที่กรุงเจนีวา และมีขึ้นครั้งที่ ๒ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ ที่กรุงนิวเดลี แต่แต่ละครั้งใช้เวลายาวนาน เพราะมักจะมีการถกเถียงกันอย่างไม่รู้จักจบสิ้น ก่อนที่จะตกลงออกรายงานสรุปผลการประชุมมาได้ครั้งแรกที่เจนีวานั้นมีการโต้แย้งกันอย่างถึงพริกถึงขิง ในเรื่องการขอให้ประเทศที่ร่ำรวยลดกำแพงภาษีเป็นพิเศษแก่สินค้า

จากประเทศที่กำลังพัฒนา ครั้งที่ ๒ ที่กรุงนิวเดลีก็มีการประชุมยึดเยื้อต่ออีกนานกว่าจะตกลงกันได้ ในเรื่องการกำหนดอัตราความช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยมีการลงมติให้ประเทศที่พัฒนาแล้วใช้เงิน จำนวนร้อยละ ๑ ของรายได้ประชาชาติต่อปี (GNP) เพื่อการนี้ โดยในจำนวนร้อยละ ๑ นี้ ๐.๗% เป็นการช่วยเหลือจากทางราชการ แต่จวบจนกระทั่งในปัจจุบันนี้ เรื่องดังกล่าวก็ยังไม่ปรากฏผลอย่างจริงจัง เพราะจากตัวเลขสถิติที่ปรากฏนั้น แม้แต่ประเทศที่ได้ชื่อว่าการช่วยเหลือระหว่างชาติ เป็น สัดส่วนสูงสุดของโลก เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และสวีเดน ก็ให้การช่วยเหลือทั้งหมด เป็นสัดส่วนเพียงประมาณ ๐.๗% ของรายได้ประชาชาติของตนเท่านั้นในปีนี้ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓ ที่นครซานโตอาโกประเทศชิลี ซึ่งมีการถกเถียงกันอย่างรุนแรงในเรื่องของการเงินระหว่างประเทศ และ โดยเฉพาะในเรื่องที่ว่าประเทศร่ำรวยมักจะดำเนินการแก้ไขปัญหาการเงินระหว่างประเทศโดยไม่แยแสต่อฐานะของประเทศที่กำลังพัฒนา ปัญหาถกเถียงกันในเรื่องต่อไปก็คือเรื่องที่จะนำเอา SDR (special drawing rights) ซึ่งเป็นเงินทุนสำรองที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สร้าง ก่อตั้งขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนา ผลสำเร็จของการประชุมสองครั้งแรกมีน้อย มากและในครั้งที่สามนี้ก็ไม่มีใครคาดคะเนว่าจะบังเกิดผลมากไปกว่าสองครั้งที่แล้วมา แต่ละครั้งของ การประชุมดังกล่าวนี้มีลักษณะไป ในทางการประจันหน้า (confrontation) กันระหว่างโลกที่สามกับ โลกที่ร่ำรวยมากกว่าจะเป็นการร่วมปรึกษาหารือเพื่อหาทางแก้ปัญหาคือข้อขัดแย้งโดยตรง ปัญหา ที่ประเทศที่กำลังพัฒนาแต่ละประเทศ ควรจะเริ่มแก้ด้วยการรู้จักศึกษาและแก้ไขสถานการณ์ตลอด จนโครงสร้างในประเทศที่ยังคงบงกชอยู่เสียก่อนจะไปเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดย ปราศจากความแน่นอนว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจในประเทศสามารถจะได้รับผลประโยชน์เพียงใด หรือไม่จากการช่วยเหลือ ซึ่งส่วนมากยังมีข้อแม้เชื่อมโยงติดตามมาอีกมากมาย ๑

ศุภชัย หานิชภัคดี

ผู้เขียน กำลังศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ โดยทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ใน ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดย เป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของศาสตราจารย์ Tinbergen ชาวเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นผู้ได้รับรางวัลโนเบลในทางเศรษฐ ศาสตร์เมื่อเร็ว ๆ นี้

คืนไอร์แลนด์ให้แก่วอริชเกิด

คืนไอร์แลนด์ให้แก่วอริชเกิด
อย่าให้พวกเขาต้องแยกตัวออกไปเลย
คืนไอร์แลนด์ให้แก่วอริชเกิด
สร้างไอร์แลนด์ให้เป็นของชาวไอริชเสียวันนี้

อังกฤษเป็นประเทศที่ใหญ่ยิ่ง
ไม่มีใครรู้จักดีเท่ากับฉัน (ซึ่งเป็นคนอังกฤษ)
แต่คอยดูเถิดว่าฉันจะทำอย่างไร
กับดินแดนโพ้นทะเล

บอกฉันสิว่าคุณจะชอบไหม
ถ้าระหว่างทางที่คุณไปทำงาน
คุณถูกทหารไอริชโจมตี
คุณจะยอมให้เขาทำเช่นนั้นหรือ
คุณจะหมดหวังไปเลยอย่างนั้นหรือ

ประเทศอังกฤษและพลเมืองทั้งหลาย
พูดเสมออยู่ว่ามนุษย์ต้องมีอิสรภาพ
แต่ขณะเดียวกันที่ไอร์แลนด์
ก็มีคนที่ลิดลอดอย่างเดียวกับฉัน

พวกเขาฝันถึงอิสรภาพในบ้านเกิดเมืองนอน
พวกเขาสู้ศึกอดอด
แต่แล้วพวกเขาก็ถูกจับ
พวกเขาจะยอมให้ฉันทำเช่นนั้นหรือ
พวกเขาจะยอมแพ้อย่างนั้นหรือ
แล้วจะเกิดมาเป็นคนกันทำไม
คืนไอร์แลนด์ให้แก่วอริชเกิด....

จากเพลง *Give Ireland Back to the Irish*
ของ พอล แมคคานีย์
หนึ่งในคณะสี่เต่าทอง

‘ในทางตะวันตกเพลงของคณะ สี่เต่าทอง ก็ดูเหมือนจะสะท้อนให้เห็นความรู้สึกของคนหนุ่มอังกฤษรุ่นใหม่ที่มีต่อระบบสังคมอังกฤษและสภาพความเป็นไปของสังคมยุคใหม่ มากกว่าจะเป็นทำนอง ฉันทน์หรือเชอรัค ฉันทน์แบบเพลงไทยของเรา เมื่อคณะสี่เต่าทองแยกตัวออกเป็นเอกเทศ เพลงของ จอน เลนนอน เช่น ขอให้สันติภาพมีโอกาสบ้าง หรือ อำนาจเป็นของประชาชน หรือ จินตนาการ ก็ยังมีเนื้อหาเข้มข้น แสดงถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำต่ำสูง ความยากจนและความไร้การศึกษาของมวลชน เมื่อพอล แมคคานีย์แยกตัวมาตั้งคณะ *The Wingle* เขาก็ได้แต่งและร้องเพลง คืนไอร์แลนด์ให้แก่วอริชเกิด อันเนื่องมาจากการขัดแย้งอย่างรุนแรงในไอร์แลนด์ เพลงนี้เคยถูกระงับไม่ให้ออกอากาศในอังกฤษเพราะเป็นเพลงที่สะท้อนให้เห็นปัญหาปัจจุบันของระบบสังคมอังกฤษที่กำลังเสื่อมลงอย่างเคร่งเครียดและรุนแรงที่สุด ©

จดหมายจากอังกฤษ

ปัญหาไอร์แลนด์และขบวนการ ไอ.อาร์.เอ.

ใ้คุณถามผมว่าเหตุการณ์ในไอร์แลนด์เป็นอย่างไรบ้าง ทำไม่ถึงถึงขั้นนี้ได้ ผมก็ต้องตอบก่อนว่าที่จริงผมก็ไม่ได้รู้เรื่องดีเท่าคนอื่นในอังกฤษที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์ คูโรทท์สัน และฟังคนอื่นเขาพูด ผมก็ไม่เคยไปทางเหนือของไอร์แลนด์ ไม่เคยไปดูเหตุการณ์ด้วยตัวเอง ไม่เคยคุยกับคนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง และไม่ได้อ่านหนังสือเกินเพียงเศษเสี้ยวของข้อเขียนทั้งหมดที่มีเกี่ยวกับประวัติและสภาพปัจจุบันของไอร์แลนด์ ที่ออกตัวมาเช่นนี้เพราะเหตุการณ์ในไอร์แลนด์นั้นผมรู้ว่าซับซ้อนมาก มีปัญหาหลายปัญหา ซึ่งหลายคนพยายามสรุปอย่างที่ผมเข้าใจว่าเป็นการสรุปที่ผิด เช่นกล่าวว่า การขัดแย้งในไอร์แลนด์เป็นการขัดแย้งระหว่างศาสนา หรือสรุปว่าปัญหาของไอร์แลนด์เป็นเรื่องของเศรษฐกิจ เป็นต้น ความจริงมีปัญหามากมายเกี่ยวพันกัน เมื่อเป็นเช่นนี้อะไรก็ตามที่ผมเขียนอาจผิดพลาดหรือขาดตกไปได้บ้าง หรืออย่างน้อยจะต้องมีผู้แย้งว่าผิด แต่ก็ดีที่คุณ

ถามมาเพราะถ้าจะมีบทเรียนจากไอร์แลนด์ก็จะต้องเป็นการเรียนรู้ว่า ถ้าระบบการปกครองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อการร้องทุกข์ของประชาชนแล้วก็นำไปสู่การนองเลือดได้โดยง่าย

เมื่อหลายพันปีมาแล้ว มีมนุษย์เฝ้าบริดอนส์ ไบรอนและเคลทส์อาศัยอยู่ในหมู่เกาะบริติช (คือหมู่เกาะอังกฤษนั่นเอง แต่ในที่นี้จะขอใช้คำว่า

ในอังกฤษ เรียกเฉพาะส่วนหนึ่งของเกาะที่ใหญ่ที่สุดหมู่เกาะนี้ อีกสองส่วนของเกาะนี้ก็คือสกอตแลนด์กับเวลส์ ส่วนไอร์แลนด์นั้นเป็นเกาะอีกเกาะหนึ่งทางตะวันตก) ต่อมาพวกโรมัน แองโกล-แซกซอน และนอร์แมนทยอยกันมาอาศัยอยู่ในอังกฤษ พวกเผ่าที่เคยอยู่มาแต่ก่อนต้องหนีไปทางตะวันตก ไปอยู่ในเวลส์และไอร์แลนด์กับขึ้นไปทางเหนือไปอยู่ในสกอตแลนด์ ต่อมาอังกฤษขยายอำนาจรวมประเทศกับเวลส์ตามด้วยสกอตแลนด์กับไอร์แลนด์ อาจเป็นเพราะอยู่ไกล หรือเพราะเป็นเกาะต่างหาก หรือเพราะเชื้อสายแตกต่างกัน ชาวไอร์แลนด์ (เรียกภาษาอังกฤษว่าไอริช) ถือว่าตัวเองเป็นคนละชาติกับอังกฤษเสมอมามากยิ่งขึ้นกว่าที่พวกเวลส์และสกอตแลนด์คือ ดังนั้นจึงมีการต่อสู้ก่อกบฏตลอดเวลาจนกระทั่งในตอนต้นคริสต์ศตวรรษนี้ หลังจากการนองเลือดหลายครั้ง ตอนใต้ของเกาะไอร์แลนด์ ได้รับเอกราชเป็นสาธารณรัฐไอร์แลนด์ (หรือประเทศ*เอเรอ* -EIRE- ผมจะขอเรียกย่อ ๆ ว่า สาธารณรัฐ) โดยที่แคว้นอัลสเตอร์ (Alster) ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะไอร์แลนด์ ยังเลือกที่จะอยู่ในสหราชอาณาจักรร่วมกับอังกฤษ สกอตแลนด์กับเวลส์ต่อไป ชาวไอริชส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แต่มีจำนวนน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ เขาเล่ากันว่าพวกหลังนี้จำนวนมากมีเชื้อสายอังกฤษพวกโปรเตสแตนต์เป็นกลุ่มน้อยในเกาะไอร์แลนด์ แต่เป็นฝ่ายข้างมากในแคว้นอัลสเตอร์ พวกคาทอลิกในอัลสเตอร์มีจำนวน ๑ ใน ๓ มักอาศัยอยู่ตามพรมแดนและในบางส่วนของเมืองใหญ่ ๆ จะเห็นได้ว่าเท่าที่เล่ามาก็มีการแบ่งกันระหว่างศาสนาและเชื้อสายแล้ว สิ่งที่ควบคู่ไปกับการแบ่งแยกประการนี้คือการแบ่งแยกทางวัฒนธรรมด้านอื่น โดยที่พวกโปรเตสแตนต์นิยมวัฒนธรรมแบบอังกฤษและนิยมกษัตริย์อังกฤษ (ทำให้เรียกตัวเองว่า ผู้จงรักภักดีหรือขบวนการจงรักภักดี) พวกคาทอลิกมีทางโน้มที่จะปฏิเสธความเป็นอังกฤษ และถือว่ากษัตริย์อังกฤษเป็นคนละชาติกับตน แต่การแบ่งแยกที่ร้ายที่สุดเป็นการแบ่งแยกทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง พวกคาทอลิก

ที่เป็นชาวอัลสเตอร์ถูกกักกันในการทำงาน ถ้าแข่งกับโปรเตสแตนต์แล้วแพ้เสมอ ระบบการลงคะแนนเสียงเข้าข้างพวกโปรเตสแตนต์ คนรวยเป็นโปรเตสแตนต์ และแทนที่จะได้ลงคะแนนเสียงคนละหนึ่งเสียง เขากำหนดให้บางคนได้หลายคะแนนตามความร่ำรวยหรือให้บริษัทการค้าได้มีคะแนนเสียง ซึ่งก็มีผลเท่ากันเนื่องจากเจ้าของก็คือคนรวยโปรเตสแตนต์ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายโปรเตสแตนต์ก็มีเสียงข้างมากอยู่แล้ว ระบบการเมืองของอัลสเตอร์คล้ายคลึงกับระบบรัฐของสหรัฐคืออัลสเตอร์มีรัฐสภาของตัวเองชื่อ “สจอร์มอนต์” มีอำนาจเกี่ยวกับเรื่องภายในอัลสเตอร์ นอกจากนี้อัลสเตอร์มีผู้แทนราษฎรในรัฐสภาของสหราชอาณาจักรด้วย บางคนสมัครและได้รับเลือกเป็นตัวแทนในทั้งสองสภา แต่การเลือกผู้แทนของสหราชอาณาจักรได้ใช้ระบบลงคะแนนเสียงเพียงคนละหนึ่งเสียงตลอดมา นอกจากการทำงานและการลงคะแนนเสียง พวกคาโรลิกก็มักเสียเปรียบในการหาที่อยู่อาศัยด้วย ทำให้ต้องรวมกันอยู่ในสลัมของเมืองใหญ่ ๆ

ต่อมาเศรษฐกิจของอัลสเตอร์ได้ตกต่ำ อัลสเตอร์ได้กลายเป็นภาคที่มีการว่างงานมากที่สุดในสหราชอาณาจักร ผู้ที่เดือดร้อนที่สุดก็ได้แก่พวกคาโรลิกซึ่งเสียเปรียบในการหางาน เมื่อไม่สามารถปรับปรุงฐานะของตัวเองโดยผ่านรัฐสภาสจอร์มอนต์ได้ เพราะพวกพรรคยูเนียนิสต์คุมอำนาจอยู่ ก็ต้องหาวิธีอื่น พรรคยูเนียนิสต์นี้เป็นพรรคการเมืองโปรเตสแตนต์ ซึ่งเรียกชื่อเช่นนี้เพราะมีนโยบายรักษาการรวมตัวกับสหราชอาณาจักร ในสมัยที่กำลังกล่าวถึงคือภายในทศวรรษที่แล้วมานี้เอง นักการเมืองยูเนียนิสต์ใจแคบเกินไปที่จะมองเห็นความไม่ยุติธรรมของระบบที่ตนคุมอำนาจอยู่ พวกคาโรลิกจึงได้ใช้วิธีการลงเดินขบวนเพื่อให้การเรียกร้องมีน้ำหนักมากขึ้น ตามอย่างขบวนการคนดำในอเมริกา และได้มีการตั้งขบวนการเรียกร้องสิทธิพลเมืองเช่นเดียวกันด้วย จากขบวนการนี้ก็มีผู้นำทางการเมืองขึ้นมาซึ่งจะมีชื่อเสียงในระยะต่อมา เช่น เบอร์นาเค็ต เดฟลิน ซึ่งได้รับเลือกเป็น ส.ส. สหราชอาณาจักรที่สาวที่สุด ปฏิกริยาต่อการเดินขบวนอย่างสงบเหล่านี้ได้แสดงออกมาในรูปการต่อต้านอย่างรุนแรงจากทั้งประชาชนโปรเตสแตนต์ และจากตำรวจอัลสเตอร์ซึ่งสมัยนั้นเป็นโปรเตสแตนต์ทั้งหมด โดยเฉพาะหน่วยพิเศษที่เรียกว่า “บี. สเปเชียลส์” มีหน้าที่ดูแลความมั่นคงกับความสงบเรียบร้อย และมีทางโน้มน้าวที่จะรังเกียจพวกคาโรลิกเป็นพิเศษ

รัฐบาลสหราชอาณาจักรซึ่งสมัยนั้นเป็นรัฐบาล
 พรรคกรรมกรได้ใช้อำนาจผ่านนายเคลลาแฮนรัฐ
 มนตรมหาตไทย ทำให้สตรอมอนต์ต้องเริ่มปรับปรุง
 ระบบหลายอย่าง มีการยกเลิกหน่วยตำรวจพิเศษ ซึ่ง
 ทำให้โปรเตสแตนต์บางพวกแค้นมาก และได้มีการ
 ส่งทหารจากอังกฤษ เวลส์หรือสกอตแลนด์ ไปทำหน้าที่
 ที่ควบคุมความสงบสุข โดยเริ่มต้นด้วยการปกป้อง
 พวกคาโธลิกจากการปะทะกันอย่างรุนแรงกับพวกโปร
 เตสแตนต์ ภายในพรรคยูเนียนิสต์ก็ต้องการเปลี่ยนแปลงด้วย และมีนายกรัฐมนตรีสตรอมอนต์ลาออกไป
 ๒ คน ที่น่าเศร้าคือการปรับปรุงเหล่านี้เกิดขึ้นสาย
 เกินไปมาก การปะทะกันที่เกิดขึ้นทำให้อารมณ์
 ทหารการเมืองมีรุนแรงขึ้น พวกคาโธลิกที่เคยเรียกร้อง
 เพียงแค่อิสริขของพลเมืองต่อมาได้มีบางพวกหรือพื้นที่ความต้องการที่จะแยกตัวออกจากสหราชอาณาจักร
 เพื่อกลับไปรวมอยู่กับสาธารณรัฐฯ ทหารที่เคยเป็นผู้ปกป้องของพวกคาโธลิก ได้กลายเป็นฝ่ายศัตรู
 บางคนว่าเป็นผลของนโยบายที่ผิดพลาดของทหารเองที่ใช้วิธีการและเอกสารแฟ้มต่าง ๆ ของตำรวจ
 หน่วยพิเศษที่ถูกยุบไป แต่บางคนว่าเป็นผลของการยุบหน่วยของ ไอ.อาร์.เอ. (I.R.A.)* ซึ่งเป็นกองทหาร
 ลับที่ผิดกฎหมายทั้งในสหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ทั้ง ๆ ที่เคยเป็นกำลังสำคัญในการกู้
 เอกราชให้กับฝ่ายสาธารณรัฐฯ มาในอดีต ไอ.อาร์.เอ. ได้พยายามปฏิบัติการให้อัลสเตอร์มารวมกับส่วน
 อื่นของเกาะ แต่ไม่ได้รับความสำเร็จเพราะขาดความสนับสนุนจากพวกคาโธลิกในอัลสเตอร์ และใน
 ความไม่สำเร็จนี้ได้มีการแตกแยกกันเป็น ๒ พวก คือ ไอ.อาร์.เอ. “ทางการ” และ “โปรวิเชียวนล”
 (เรียกย่อ ๆ ว่า โปรโว) ไอ.อาร์.เอ. “ทางการ” มีแนวโน้มที่จะเล่นการเมืองมากกว่าการปะทะกัน
 โดยตรง พยายามบีบบังคับรัฐบาลสาธารณรัฐฯ ให้เข้ายุ่งในเหตุการณ์มากขึ้นและมีทางโน้มที่จะให้ไอร์แลนด์ทั้งเกาะเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยม (น่าสังเกตว่าพรรคคอมมิวนิสต์ไอร์แลนด์ ไม่สนับสนุน
 ไอ.อาร์.เอ. เพราะคิดว่ากรรมกรคาโธลิกและโปรเตสแตนต์ควรจะร่วมมือกันต่อต้านนายทุน แทนที่จะ
 มารบกันเอง) ฝ่าย “โปรโว” ไม่ค่อยสนใจการเมืองแต่ก็มีนโยบายเอียงขวามากกว่า และนิยมการ
 ปะทะกันอย่างรุนแรงมากกว่า ทั้งสองพวกนี้มีกองบัญชาการอยู่ในกรุงดับลิน เมืองหลวงของสาธารณ

*ชื่อเต็มคือ Irish Republican Army.

รัฐฯ และได้ทำให้พรรคการเมืองที่ถูกกฎหมายของ ไอ.อาร์.เอ. เก้า (ชื่อพรรค “ชิน เฟิน”) ถูกแบ่งแยกเป็นสองพรรคเช่นกัน รัฐบาลสาธารณรัฐฯ ไม่มีอำนาจในการจับกุม ไอ.อาร์.เอ. ทั้งสองพรรค เพราะขาดพยานหลักฐาน เนื่องจากมีประชาชนสนับสนุนและคอยปิดบังมาก ศัตรูของ ไอ.อาร์.เอ. ทั้งสองมักจะกล่าวหาว่าคนที่ไม่มีพยานหลักฐานนั้นเป็นเพราะ ไอ.อาร์.เอ. ใช้การข่มขู่มากจะจริงหรือไม่ก็ตามต้องรับว่าสมัยนี้พวก ไอ.อาร์.เอ. มีผู้สมัครใจสนับสนุนจำนวนมาก ทั้งในสาธารณรัฐฯ ในอัลสเตอร์ และแม้แต่ในบางแห่งในส่วนอื่นของสหราชอาณาจักร

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ รัฐบาลพรรคกรรมกรแพ้การเลือกตั้ง และพรรคคอนเซอร์วาตีฟ (อนุรักษนิยม) ที่มีนายเอ็ดเวิร์ด ฮีธ เป็นหัวหน้าพรรค ได้เป็นรัฐบาลสหราชอาณาจักร ซึ่งนับว่าสำคัญมาก เพราะพรรคคอนเซอร์วาตีฟกับยูเนียนิสต์เป็นพันธมิตรกัน ลงคะแนนเสียงเป็นพรรคเดียวกันในรัฐสภาสหราชอาณาจักร ความเชื่อที่พวกคาโรลิกเคยมีไว้บ้างว่าทหารสหราชอาณาจักรจะไม่เป็นเครื่องมือของพรรคยูเนียนิสต์ชาวโปรเตสแตนต์จึงได้เลือนหายไปมาก ฝ่าย ไอ.อาร์.เอ. ได้รับการสนับสนุนมากขึ้น และได้ปฏิบัติการก่อการร้ายมากขึ้น มีการวางระเบิดในที่ต่างๆ ยิ่งกับตำรวจและทหาร ดังที่ कुछต้องเคยอ่านในหนังสือพิมพ์ และเห็นในข่าวโทรทัศน์ ฝ่ายทหารและรัฐบาลได้ตั้งใจว่าจะปราบ ไอ.อาร์.เอ. ให้ได้ และได้เริ่มใช้การจับกุมผู้ที่สงสัยว่าเป็น ไอ.อาร์.เอ. โดยไม่มีหลักฐานแน่นอนและไม่ได้ฟ้องคดีในศาล มีผู้วิจารณ์ว่าเป็นการคำนวณที่ผิดพลาดอย่างยิ่ง เพราะได้ทำให้พวกคาโรลิกยิ่งเกลียดแค้นมากขึ้นหาว่าเป็นการกระทำที่ผิดหลักยุติธรรม จึงดำเนินการอย่างทรหด และกล่าวหาว่าผู้ที่ถูกจับหลายคนเป็นเพียงผู้ที่เคยพูดคัดค้านรัฐสภาสเตอร์มอนต์เท่านั้น เท่ากับสเตอร์มอนต์กลายเป็นรัฐบาลเผด็จการที่จะกดขี่พวกคาโรลิกมากขึ้น การปฏิบัติการของ ไอ.อาร์.เอ. รุนแรงขึ้นหลายเท่าตัวทันที ซึ่งกล่าวกันว่า เป็นความล้มเหลวของนโยบายนี้ ส่วนฝ่ายทหารว่าเป็นทางเดียวที่จะจับพวก ไอ.อาร์.เอ. ที่สำคัญๆ ได้ ผู้แทนฝ่ายค้านในสเตอร์มอนต์ ซึ่งได้รวมตัวกันเป็นพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย และกรรมกร (เอส.ดี.พี.) ก็ได้ประกาศว่าจะไปตั้งสมัชชาต่างหาก ไม่รวมมือกับสเตอร์มอนต์อีก และได้มีการเริ่มไม่ยอมจ่ายค่าเช่าบ้านเทศบาล ไม่ยอมจ่ายภาษีอากร และค่าน้ำค่าไฟ เป็นการประท้วงการจับกุมเหล่านี้ มีการเดินขบวนประท้วงด้วย (ทั้งๆที่มีการห้ามการเดินขบวน) ซึ่งได้เกิดการนองเลือดกันหลังจากการขว้างปาก้อนหินซึ่งเป็นเหตุการณ่ปกติในอัลสเตอร์สมัยนี้ มีผู้เดินขบวนที่ไม่ได้ถืออาวุธ ถูกทหารยิงตาย ๑๒ คน ซึ่งนับว่าเป็นการแสดงถึงความเลวร้ายของสถานการณ์ ต่อมาอีกไม่กี่เดือนรัฐบาลคอนเซอร์วาตีฟต้องแข่งข้อต่อพรรคยูเนียนิสต์พันธมิตรของตน สั่งยุบสเตอร์มอนต์ชั่วคราวเป็นเวลา ๑ ปี ประกาศว่าจะเริ่มทยอยการปลดปล่อยนักโทษการเมืองที่ได้กล่าวถึงแล้ว และแต่งตั้งรัฐมนตรีตำแหน่งใหม่ผู้ดูแลอัลสเตอร์โดยเฉพาะ พร้อมกับประกาศเรียกร้องให้ฝ่ายอื่นๆ ลดกิจกรรมลงบ้าง จะได้เริ่มการเจรจากัน

มีคาโธลิกบางพวกเรียกร้องให้ ไอ.อาร์.เอ. หยุดยิง ๕๐ วัน เพื่อที่จะมีอะไรเกิดขึ้น คาโธลิกพวกอื่น และ ไอ.อาร์.เอ. ไม่ยอม มีข่าวว่าบางส่วนของเมืองลอนดอนเตรี ซึ่งเป็นเมืองท่าเรือทาง พรหมแดนด้านเหนือของอัลสเตอร์เดี่ยวนั้ทหารเข้าไปไม่ได้ พวกไอ.อาร์.เอ. คุ่มสนิท เนื่องจากได้รับความสนับสนุนจากประชาชนและส่วนนี้เรียกว่า *ฟรีเตรี* (เดรีเสรี) ทาง ไอ.อาร์.เอ. “โปรไว” ประกาศว่าจะมีการเลือกตั้งใน “ฟรีเตรี” เร็ว ๆ นี้ และจะไม่มี การคืน “ฟรีเตรี” ให้สหราชอาณาจักรอีกเป็นอันขาด ทางพรรค เอส.ดี.แอล.พี. ไม่เคยสนับสนุน ไอ.อาร์.เอ. และไม่เห็นด้วยกับการใช้กำลัง ได้ประกาศว่าจะไม่ส่งผู้แทนสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ ทั้ง ๆ ที่ผู้แทนของเขคนั้นในสก็อตแลนด์เป็นหัวหน้าพรรค เอส.ดี.แอล.พี

ในการยุบสก็อตแลนด์ครั้งนี้ ได้มีขบวนการ “จงรักภักดี” เกิดขึ้นอย่างใหญ่โต ซึ่งได้มีการเดินขบวนฝ่าฝืนคำสั่งห้ามด้วย ฝ่ายโปรเตสแตนต์ซึ่งต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร ก็ยังไม่ชอบการที่สหราชอาณาจักรมีอำนาจในการปกครองอัลสเตอร์มากขึ้น เพราะเห็นว่าการยุบสก็อตแลนด์เป็นการยอมแพ้ ไอ.อาร์.เอ. ชั้นหนึ่ง กล่าวว่าการยอมแพ้ขั้นต่อไปจะเป็นการโอนอัลสเตอร์ให้เป็นของสาธารณรัฐฯ โปรเตสแตนต์หัวรุนแรงได้ประกาศว่าจะยอมคั่งอัลสเตอร์เป็นประเทศอิสระเสียก่อนที่จะยอมรวมกับสาธารณรัฐฯ

ในขณะนั้นก็มีการประกาศเรียกร้องหรือเสนอต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ให้ยุบสก็อตแลนด์ตลอดกาล ให้ต่อต้าน ไอ.อาร์.เอ. รุนแรงขึ้น ให้สาธารณรัฐฯ แก้ไขรัฐธรรมนูญลดความเป็นประเทศคาโธลิกและเพิ่มบริการต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อที่จะให้พวกโปรเตสแตนต์ไม่เกรงกลัวการรวมกันเป็นประเทศเดียว ให้โปรเตสแตนต์ในอัลสเตอร์ยอมรับว่าตนเป็นชาวไอร์แลนด์ ยอมรับพิจารณาการที่สาธารณรัฐฯ อาจเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ เช่นยกเลิกการห้ามคุมกำเนิด ให้ชาวโปรเตสแตนต์ยอมรับว่าสาธารณรัฐฯ ไม่ได้เป็นประเทศด้อยพัฒนาอย่างที่เชื่ออยู่ในสมัยปัจจุบันนี้ ให้มีกองทัพของสหประชาชาติมารักษาสันติภาพ สงบ ๑๓๓ ในขณะเดียวกันต่างฝ่ายก็ดูเหมือนว่าจะไม่ยอมอ่อนข้อพอที่จะจบเรื่องกันเสียที และในระหว่างนี้ เช่นเดียวกับในสงครามทั่วโลก ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องพลอยเป็นลูกมือของนักการเมือง (ทั้งนักการเมืองสภา และ นักการเมืองสนามรบ) ถูกหลอกให้ตายบ้าง ถูกหลอกให้ตายบ้าง ใครเดินจ่ายตลาดในเมืองใดก็ตามในอัลสเตอร์ ไม่มีทางรู้เลยว่ารถยนต์ที่จอดอยู่ข้างถนนที่เดินอยู่ มีลูกกระเบิดอยู่หรือไม่ จะระเบิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ เขาว่าสงครามมักจะไม่มีฝ่ายใดแพ้ฝ่ายใดชนะ แต่เชื่อได้แน่ว่ามีผู้แพ้ ผู้แพ้ก็คือประชาชนธรรมดาที่ต้องการดำเนินชีวิตอย่างสงบเท่านั้น

คิดถึงเมืองไทย หวังว่าจะไม่มีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น .... ©

ไมตรี อิงภากรณ์

จดหมายจากอเมริกา

นักแสดงกับการหาเสียงทางการเมืองของอเมริกา

การเมืองอเมริกันกำลังสนุกเหลือเกิน เพราะการเลือกตั้งประธานาธิบดีใกล้เข้ามาทุกที ตอนนี้ดูเหมือนเกือบจะแน่นอนแล้วที่วุฒิสมาชิก จอร์จ แมกกาเวิน คงจะได้รับเลือกเป็นคู่แข่งกับประธานาธิบดีนิกสัน ว่าไปแมกกาเวินเป็นม้ามืดจริงๆ ตอนที่ประกาศตัวเข้าแข่งขันนั้นเกือบจะไม่มีใครรู้จักมาก่อน เพียงแต่รู้แว่ว ๆ ว่าแกมีนโยบายแอนตี้สงครามเวียดนาม เคยเสนอให้รัฐสภาตัดเงินงบประมาณช่วยเหลือเวียดนามทั้งหมด ตอนนี้แกให้สัญญาว่าจะถอนทหารและกำลังของอเมริกันออกจากเวียดนามให้หมดภายใน ๙๐ วันถ้าได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี และยังเสนอไว้ว่าแกจะบินไปซานออยหรือปารีสก็ได้เพื่อเจรจาสงบศึกกับเวียดนามกลับบ้าน

แมกกาเวินเป็นการเมืองประเภทเต่า คือวิ่งช้าแต่วิ่งทน ยิ่งวิ่งก็ยิ่งชนะ เก็บคะแนนเสียงสนับสนุนได้มากมาย เล่นเอาคู่แข่งคนอื่นที่อยู่ในพรรคเดียวกันต้องถอยฉากออกไป เช่น อดีตรองประธานาธิบดีฮิวเบิร์ต ฮัมฟรี หรือตัวเก่ง (ยกแรก) นายเอ็ดมัน มัสกี

ว่ากันว่าแมกกาเวินเป็นขวัญใจคนหนุ่มสาวคนใหม่ หรือคนอะไรก็ตามที่ไม่ชอบระบบการเมืองแบบเก่าของอเมริกา บัดนี้คนหนุ่มที่มีอายุ ๑๘ ปี มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วย (ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่

เดิมต้องมีอายุ ๒๑ ปี จึงจะมีสิทธิ) ฉะนั้นปีนี้บรรดานิสิตนักศึกษาจำนวนมากจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกัน และพวกนี้ส่วนมากเชียร์แมกกาวเวิน เมื่อตอนต้นปีที่แมกกาวเวินประกาศเข้าแข่งขันเลือกตั้งนั้น แกแทบไม่มีทุนรอนอะไรเลย ต้องใช้วิธีเก็บเบี้ยให้ดูรันทไปเรื่อย ๆ พวกนักศึกษาช่วยกันรวบรวมหาเงินให้แก่ บริจาคกันคนละสิบเหรียญยี่สิบเหรียญ หรือไม่กี่ออกร้านขายของหาเงินให้แมกกาวเวิน ถึงขนาดว่าในที่สุดดาราหนังชื่อดัง ๆ เช่น วอเรน เบ็ตตี หนไม่ ไหวเลยโดดเข้ามาช่วยจัดการแสดงหาเงินให้เสียเอง ดูเหมือนพวกดาราหนังชื่อดัง (และยังหนุ่มยังสาว) จะเชียร์แมกกาวเวินกันมาก อาทิ เซอร์ลี แมคเลน พอล นิวแมน จูลี คริสตี ซึ่งตรงกันข้ามกับประธานาธิบดีนิกสันมีแต่ดาราอายุชั้วคนที่แล้ว เช่น จอน เวนย์ หรือไมเก้ บ๊อบ โฮป เป็นกองเชียร์

กลุ่มพระเอกนางเอกหนุ่ม ๆ สาว ๆ ของ วอเรน เบ็ตตี วิ่งเต้นจัดการแสดงดนตรีเก็บเงินมาหลายครั้งแล้ว แต่ครั้งก็เก็บเงินได้เป็นแสน ๆ เหรียญไปช่วยแมกกาวเวิน ครั้งหลังที่สุดนั้น วอเรน เบ็ตตี จัดแสดงดนตรีชาวบ้าน (Folk Song) ที่เมืองนิวยอร์ก ปรากฏว่าเก็บเงินได้ประมาณห้าแสนเหรียญ คิวชายหมดเรียบ ประมาณสองหมื่นใบ ตัวดนตรีคราวนี้มีราคาตั้งแต่ห้าเหรียญจนถึงหนึ่งร้อยเหรียญ

กลุ่มของวอเรน เบ็ตตีนี้มียุทธวิธีที่เดียว คือไปตั้งเอานักร้องเพลงชาวบ้านชื่อดัง ๆ มาร่วมแสดง เช่น บีเตอร์ - พอล - แมรี่ และ ไชมอน - กอฟังเกล นอกจากนั้นก็ยังมีวิธีอีกที่ทำให้ขายตั๋วได้หมดเกลี้ยง คือเอาดาราชั้นนำมาเป็นคนเดินตั๋ว เช่น เซอร์ลี แมคเลน พอล นิวแมน จูลี คริสตี ยีน แอสแมน ราเคล เวลค์ เบ็ตตี เดวิส โรอัน โอนิล แคนคิส เบอร์กััน คัสติน ฮอฟแมน และใครต่อใครอีกมากมายจนออกชื่อให้หมดไม่ไหว รวมความแล้วแฟน ๆ ก็พากันแห่ไปซื้อตั๋วกันแน่นขนัด เพราะใคร ๆ ก็คงอยากให้บรรดาควาเงินควาทองเหล่านั้นพาดนไปนั่งชมดนตรีกันทั้งนั้น เขาว่ากันว่าวันแสดงดนตรีอลเวงน่าดู เพราะแฟน ๆ เข้าไปรุมทั้งพวกดาราที่ใหญ่ ขนาดว่าต้องใช้ตำรวจถึงห้าคนคอยพิทักษ์รักษา พอล นิวแมน และ ราเคล เวลค์

ส่วนเพลงชาวบ้านที่เล่นกันวันนั้นก็เคยฮิตมาแล้วทั้งนั้น เช่น *Blowing in the Wind* ซึ่งเป็นเพลงต่อต้านสงคราม หรือไมเก้เพลง *Jets Plane* หรือ *Bridge Over Trouble Water* ในระหว่างการแสดงก็มีการสลั้ฉากหาเสียงให้แมกกาวเวินไปในตัว จุดสำคัญที่พยายามเน้นกัน ก็คือประธานามโยบายสงครามเวียดนามอันยึดเยื้อของประธานาธิบดีนิกสัน เพราะไม่มีใครเชื่อว่านิกสันต้องการจะสงบสงครามอย่างจริงจัง การบอมบ์เวียดนามอย่างขนานใหญ่นั้นไม่มีทางที่จะทำให้การเจรจาสงบสงครามเป็นผลได้

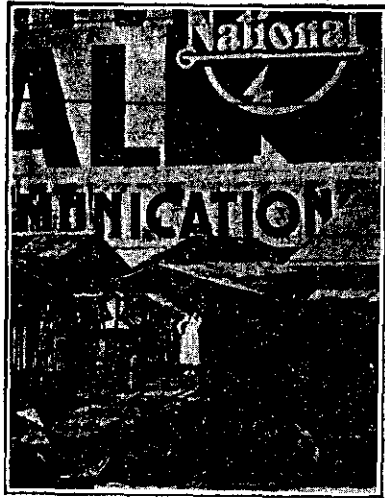
ดูเหมือนการแสดงดนตรีชาวบ้านครั้งนี้จะได้ผลมาก พระเอกวอเรน เบ็คตี้ พอใจมากและมีกำลังใจจะจัดใหม่ไพเราะยิ่งกว่านี้อีก แก่กว่าคราวหน้าอาจจะจัดแสดงระดับชาติเลย คือชุมนุมตาราให้มากที่สุดและเอารายการออกโทรทัศน์ให้คนดูทั่วประเทศ ซึ่งถ้าทำได้ก็คงจะหาเสียงสนับสนุนให้แมกกวาวเวินมากมาย และนายนิคสันก็คงจะต้องกลุ้มใจพิลึก ครั้นจะเอา บ๊อบ โฮป หรือจอห์น เวนีย์ ออกแสดงก็คงจะหาเสียงได้แต่คนเก่าคนแก่เท่านั้น เผลอ ๆ ประธานาธิบดีนิคสันคงจะต้องรีบสั่ง เฮนรี คีส์ซิงเจอร์ไปรีบทำการตกลงกับเวียดนามเหนือหรือเวียดกงเป็นการคัดหน้าแมกกวาวเวินเสียก็ได้ใครจะรู้

หลังการแสดงดนตรีชาวบ้านมีนักข่าวแอบไปสัมภาษณ์วอเรน เบ็คตี้ ว่ามีจุดประสงค์อะไรในการจัดแสดงดนตรีบ่อย ๆ ให้แมกกวาวเวิน พระเอกหนุ่มวอเรน เบ็คตี้ตอบว่า

“หนึ่ง ต้องการให้ประชาชนเกิดความสนใจ เป็นการหาเสียงช่วยแมกกวาวเวิน สอง หาเงินให้แมกกวาวเวิน สาม กระตุ้นคนหนุ่มคนสาวรุ่นใหม่ที่มิสทิหรือออกเสียงเลือกตั้ง คนรุ่นใหม่นี้โตขึ้นมาด้วยดนตรีและหนังแบบใหม่ของยุคปัจจุบัน ดังนั้นการแสดงดนตรีชาวบ้านจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะกระตุ้นความสำนึกทางการเมือง” ©

ชาตวิทย์ เชนครสิวิ

จดหมายจากเวียตนาม

ญี่ปุ่นหากินอย่างไรในเวียตนาม

พวกกลุ่มนายทุนใหญ่ (ไซบัทสุ)* ของญี่ปุ่นใช้กลอุบายอย่างไรในการขายรถราพาหนะของญี่ปุ่นในเวียตนามได้ พวกกลุ่มนายทุนใหญ่ใช้กลวิธีอยู่สองชั้น ก่อนอื่น พวกเขาคิดวิธีที่จะทำลายเส้นทางรถประจำทางในเมืองไซ่ง่อน เมื่อรถประจำทางเลิกเดินไปแล้ว ประชาชนทั่วๆ ไปก็ขาดพาหนะที่ต้องใช้ในการคมนาคม การที่จะใช้รถแท็กซี่นั้น นอกจากจะแพงเกินไปแล้ว ยังมีจำนวนจำกัดด้วย ดังนั้นประชาชนจึงร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้ช่วยแก้ไขปัญหาคาการจราจรนี้ พวกกลุ่มนายทุนใหญ่นำโอกาสนี้เข้าเจรจาให้มีการส่งพาหนะสำหรับเข้าไปขาย และสัญญากับพวกผู้ส่งสินค้าเข้าว่าจะให้ค่านายหน้าอย่างงดงาม เพื่อใช้เหยื่อล่อปลาเข้ามาใกล้ๆ ในขั้นแรก พวกกลุ่มนายทุนใหญ่ได้ให้เงินค่านายหน้าจำนวนมากแก่ผู้ส่งสินค้าเข้า แต่หลังจากที่ปลางับเหยื่อนั้นเข้าไปแล้ว ก็ค่อยๆ ลดค่านายหน้าลง

ในปัจจุบันเครื่องมือในการคมนาคมในเมืองใหญ่ๆ ของโลกที่สะดวกและประหยัดที่สุดนั้น ได้แก่รถประจำทางและรถไฟฟ้า ตัวเมืองไซ่ง่อนนั้น ได้มีเส้นทางรถประจำทางมาตั้งแต่ประมาณ ๒๐ ปีที่

* ไซบัทสุ ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองเป็นนายทุนผูกขาดที่มีทุนมหาศาล มีการปกครองโดยผ่านครอบครัว หลังสงครามถูกสั่งให้เลิกล้มตัวเองโดยอเมริกาซึ่งยึดครองญี่ปุ่นอยู่ขณะนั้น แต่ก็ค่อยฟื้นตัวขึ้น ปัจจุบันมีสภาพไม่ต่างกับก่อนสงครามนัก เพียงแต่ปกครองกันโดยผ่านทางธนาคารแทน

แล้วมา ในตัวเมือง การใช้รถจักรยานในการคมนาคมนั้นมักไม่ค่อยทำกัน เพราะไม่สะดวกในเวลา
ที่อากาศไม่ดี และยังก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย นอกจากนี้ยังเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการจราจรติด
อีกด้วย

ญี่ปุ่นผลิตพาหนะสองล้ออย่างเช่นฮอนด้าออกมามากมาย แต่หาตลาดที่จะจำหน่ายไม่ค่อยได้ จึงมี
ของค้างอยู่ในสต็อกมากมาย ฮอนด้ารุ่น SS 50 และรุ่น C 50 นั้น เริ่มค้างอยู่ในสต็อกตั้งแต่ ๔-๕ ปีที่
แล้วมา ถ้าขายสินค้าไม่ได้กิจการก็ต้องล้ม นี่เป็นสาเหตุที่ว่าทำไมพวคนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นจึงพยายามวิ่ง
เต้นหาตลาดอย่างเอาเป็นเอาตาย และไซ่ง่อนเป็นตลาดที่พวกเขาหมายตาไว้มากที่สุด แต่ว่าในสมัยนั้น
เมืองไซ่ง่อนมีเส้นทางรถประจำทางที่ตีเยียมอยู่ ผู้คนต่างอาศัยรถประจำทางในการคมนาคม ความจำเป็น
ที่ต้องซื้อรถจักรยานยนต์จึงไม่มี ดังนั้นการทำลายเส้นทางรถจึงเป็นความจำเป็นก่อนอื่นใดทั้งสิ้น

ในสมัยรัฐบาลโงดิงเตียนนั้นมีการควบคุมบริหารที่เข้มงวดกวดขันมาก การดำเนินงานของรถ
ประจำทางจึงเป็นไปได้ด้วยดี หลังจากการรัฐประหารปี ค.ศ. ๑๙๖๓ ระบบการต่าง ๆ เริ่มรวนเร กลาย
สภาพเป็นแบบใครมีมือยาวสาวได้สาวเอาไป พวกกลุ่มนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นได้เริ่มใช้เงินเพื่อปิดล้อม
เส้นทางรถประจำทาง พวกเขาให้ค่านายหน้ากับผู้ดำเนินการรถเป็นจำนวนมากเพื่อให้สั่งรถจาก
ญี่ปุ่นเข้าไป ญี่ปุ่นขายรถแต่ไม่ยอมขายชิ้นส่วนอะไหล่ให้ หลังจากวิ่งอยู่ไม่กี่เดือน รถประจำทาง
เหล่านั้นก็ชำรุดไปหมด ส่วนรถที่ยังคงเหลืออยู่ก็ไม่เพียงพอกับผู้โดยสาร รายรับจำนวนเล็กน้อยไม่
เพียงพอจ่ายจำนวนมากมาย หลังจากรัฐประหารปี ๑๙๖๓ ถึงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๑๙๖๖ บริษัท
รถประจำทางจึงต้องขาดทุนเป็นจำนวนเงินถึง ๑๔๔ ล้านโตน (เงินเวียดนาม)

บริษัทรถประจำทางซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ท่ามกลางการขาดทุนมากมายจึงโอนกิจการให้ทาง
เทศบาล เทศบาลต้องออกเงิน ๔๔ ล้านโตนเพื่อซื้อรถใหม่มา ๓๕ คัน เพื่อที่จะสามารถเดินรถได้ตาม
เส้นทางรถที่เป็นมาแต่เดิม และได้สั่งซื้อเครื่องยนตร์ดีเซลอินเตอร์เนชันแนลจากอเมริกา ๔๓ เครื่อง
เพื่อใช้ในการซ่อมแซมรถเก่าที่ชำรุดอยู่ แต่ทางเทศบาลก็มาหลงกลพวคนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นอีก โดย
ค้องซื้อรถประจำทางที่ไม่มีอะไหล่ติดอยู่ หลังจากที่รถวิ่งไปได้ระยะหนึ่ง ก็ชำรุดไปหมด จึงจำต้องร
คอยเครื่องอะไหล่ที่ส่งมาจากประเทศญี่ปุ่น ในระหว่างที่รอคอยอยู่นั้นรถประจำทางวิ่งไม่ได้แต่ต้อง
เสียเงินเดือนให้กับพนักงานขับรถทุกเดือน ทำให้ต้องขาดทุนไปทุกเดือนประมาณเดือนละ ๓-๔ ล้าน
โตน ในเดือนมิถุนายนกับกรกฎาคมปี ๑๙๖๔ ต้องกู้เงินจากธนาคาร ๕ ล้าน ๗ แสนโตน และ ๕ ล้าน
โตนตามลำดับ เพื่อจ่ายเป็นค่าเงินให้กับพนักงานขับรถ

ผู้ดำเนินการรถประจำทางลดจำนวนเส้นทางลดลงอย่างรวดเร็ว ในปี ๑๙๖๖ มีรถประจำทางอยู่ ๑๔ สาย แต่ในปี ๑๙๖๗ ลดลงเหลือเพียง ๗ สาย และในเดือนมีนาคมปี ๑๙๖๘ คงเหลืออยู่แค่ ๓ สายคือ ไชยอน โกบับ ยาเตียนเท่านั้น และจำนวนรถที่เหลืออยู่ก็แค่ ๒๕ คันเท่านั้น ในที่สุดก็การรถประจำทางก็ต้องเลิกกันไป

เมื่อรถประจำทางล้มไปแล้วก็เป็นเวลาที่พวกนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นจะเริ่มบุกต่อไป ขบวนการเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาการจราจรเป็นไปอย่างคึกคัก มีการเปิดโปงการคอร์รัปชันกันทุกวันโดยสื่อมวลชน ขณะเดียวกัน ผู้คนต่างแย่งชิงกันซื้อหารถจักรยานยนต์ จนราคาถีบสูงขึ้นจาก ๑๗,๐๐๐ เป็น ๓๒,๐๐๐ โดน

ในระยะนั้น ทางนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นได้ทำการเจรจาอย่างลับๆ กับกระทรวงเศรษฐกิจและกรมเศรษฐกิจ เพื่อจะส่งจักรยานยนต์ของญี่ปุ่นเข้ามาในเวียดนาม เท่าที่ได้ฟังมา เพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเวียดนามยอมตกลงโดยเร็ว ทางญี่ปุ่นสัญญาที่จะจ่ายค่านายหน้าให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นเงินจำนวนมหาศาล คือ ๔๐% ของราคาสินค้าเข้าทั้งหมด (โดยปกติ เงินชนิดนี้จ่ายกันอย่างมากที่สุดก็แค่ ๒๐% เท่านั้น)

แต่ถึงจะต้องจ่ายเงินมากมายเช่นนี้ก็ตาม นายทุนใหญ่ญี่ปุ่นก็ยังมิผลกำไร เพราะว่าก่อนอื่นโดหมด สินค้าที่เมื่อ ๔-๕ ปีที่แล้วมาไม่สามารถจะขายได้ในประเทศนั้นถูกล้างออกจากสต็อกไปหมด ถ้ามีของค้างสต็อกอยู่ เงินทุนก็ไม่สามารถหมุนเวียนได้ เมื่อเงินไม่หมุนการลงทุนขั้นต่อไปก็ทำไม่ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ยืมเงินมาจากธนาคาร ถ้าไม่สามารถขายสินค้าได้ละก็ การจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ทุกเดือนก็เป็นปัญหาใหญ่ทีเดียว นี่คือเหตุผลที่ว่าทำไมนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นจึงพยายามอย่างเอาเป็นเอาตายที่จะขายสินค้าเหล่านี้ให้ได้ นอกจากนี้ เมื่อสามารถคุมตลาดในเวียดนามได้แล้ว ต่อไปก็ยังสามารถขยชั้นส่วนและอาหลัยได้อีก ที่สำคัญที่สุดก็คือความจริงที่ว่า พวกนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นได้ทำให้ชาวเวียดนามรู้สึกเคยชินกับการใช้รถจักรยานยนต์ญี่ปุ่นไป

ในตอนที่ยอดคน C-50 เพิ่งถูกส่งเข้าไปใหม่ ๆ มีการกล่าวขวัญถึงยอนดาว่าเป็นรถจักรยานยนต์ที่เสีง่าย วิ่งไปสัก ๑-๒ เดือนก็ชำรุด การกล่าวขวัญดังกล่าวพอจะมีมูลความจริงอยู่บ้าง นั่นเป็นเพราะชาวเวียดนามยังไม่คุ้นเคยกับการใช้ยอนดาของญี่ปุ่น จึงไม่รู้ว่าควรจะใช้น้ำมันชนิดใดจึงจะเหมาะสม ดังนั้นในระยะนั้นไม่ว่าจะไปไหน ก็เห็นผู้คนเดินจูงรถยอนดาหรือไม่ก็พยายามที่จะสตาร์ทเครื่องจนเหงื่อตก

เพื่อจะลดล้างชื่อเสียงที่ไม่ดีนี้ของญี่ปุ่น นายทุนใหญ่ญี่ปุ่นจึงควรจะไปที่กรมเศรษฐกิจเพื่อขอร้องให้ช่วยแก้ค่ากำล่านั้นเสีย ผลที่สุดทางกรมเศรษฐกิจได้ออกหนังสือแนะนำการใช้รถฮอนด้าและนำออกแจกจ่ายฟรี นอกจากนี้ ยังมีการประกาศผ่านทางวิทยุและลงพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์ด้วย

ผลจากการที่กลุ่มนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นร่วมมือกับข้าราชการที่คอร์รัปชัน ปรากฏว่าในปี ๑๙๖๗ เวียดนามได้สั่งซื้อรถจักรยานยนต์จากญี่ปุ่นคิดเป็นน้ำหนัก ๑๒,๘๔๑ ตัน หรือคิดเป็นเงินก็ ๓,๒๑๕ ล้านดอลลาร์ ๒ แสนโตน ค่านายหน้าคิดว่าเป็น ๔๐% ละก็ พวกที่ร่วมมือกับนายทุนใหญ่ญี่ปุ่นก็ได้รับส่วนแบ่งเพื่อจะฝากธนาคารในต่างประเทศเป็นจำนวน ๑,๒๘๗ ล้านดอลลาร์ และเงินค่านายหน้านี้ที่แท้ก็คือ เลือดและเนื้อของทหารและกรรมกรนั่นเอง ๑

ผู้สื่อข่าวของเราในไซ่ง่อน

ลุงคำ ใจดี

เมื่อก่อนนี้ลุงคำมิได้เบียดเบียนอย่างนี้

เมื่อไม่นานมานี้ ลุงคำเช่นเดียวกับกสิกรอีกมาก-
บอในตำบลสารภี ต้องหาเลี้ยงชีพจากผืนดินที่
แห้งแล้งรอบ ๆ บ้าน พืชผลที่ปลูกได้ก็มักเสียหาย
เพราะดินแห้งแล้ง หรือถูกน้ำท่วม หรือถูกศัตรู
พืชเข้าทำลาย เกือบหมดและวิธีการเพาะปลูก
ก็ล้าสมัย

ต้น พ.ศ. ๒๕๐๘ บริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย
ร่วมกับกรมพัฒนาชุมชน ได้วางโครงการพัฒนา
ชุมชนขึ้นที่ตำบลสารภี มีกระตั้งผู้เข้เอาชเชุการ
เกษตรไปให้คำแนะนำวิธีใหม่ ๆ ในการปลูกพืช
เพื่อเพิ่มผลผลิต ผลปรากฏว่ากสิกรหลายคน
ได้ช่วยตนเองให้อยู่ดีกินดีเงินกว่าเดิม

ลุงคำในปัจจุบัน เป็นนักปลูกฝ้าย อนาคตของ
ลุงคำเต็มไปด้วยความหมาย มีหวังที่จะเจริญ
รุ่งเรืองต่อไป

บริษัทเซลล์จะยังคงปฏิบัติงานร่วมกับกรมพัฒนา
ชุมชนสืบไปอีกนาน เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการ
ครองชีพของชาวไทยเป็นพัน ๆ คนในตำบลสารภี

บริษัท เซลล์ จำกัด

ประเทศไทย จำกัด

เดียนฮ

เดียนฮสาว
น้ำทะเลสีหม่นมัว
คอกเกสรสีทอง
ของปวงบุปผามาดี
ล้วนแต่มีมากมี
แต่ไม่ใช่ของสำหรับคนจน

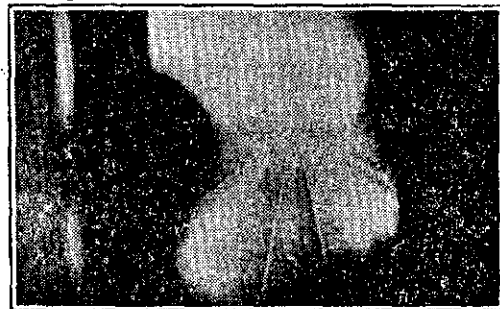
ถาวรแสวงหา

ให้เพื่อนของฉันแสวงหาต่อไป
ให้เพื่อนของฉันแสวงหา ....
ฉันจะนั่งตงไต้ร่มไม้
ฟังเสียงฟ้าร้องมาแต่ไกล
เพื่ออธิบายกับตัวเอง
ให้ตัวเองไม่เข้าใจ

เขียนบนรถไฟ

ให้ 'น้อย' ซึ่งมาและจากไป

บนเส้นทางขานานคู่
ขามเดินทางมาสู่คโอฟิม
ของความมืดขามเข้า
ในดวงตาแวววาม
ขามเมื่อฝนกระทบแสงไฟ
เธอผู้ลับหายจากไป
เธอเห็นอะไรนอกจากความว่างเปล่า
เธอเห็นความเศร้าของฉันไหม
หรือเห็นฤดูกาลเปลี่ยนไป....

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

ตาคลี: ขยะสงคราม

วีระประวัติ วงศ์พัทพันธุ์

เมื่อนานมาแล้วถ้าใครได้ยินได้ฟังชื่ออำเภอ ตาคลี คงจะนึกถึงตำนานที่เล่ากันว่า ครั้งหนึ่ง พระสังข์ (ทอง) กับพระอินทร์ได้เหาะขึ้นไปตี ศึกบนยอดเขาคีลี ซึ่งในปัจจุบันบนยอดเขาคีลีก็ยังมีลานหน้ากว้าง ชาวบ้านเชื่อกันว่า เคยเป็นลานที่พระสังข์ (ทอง) กับพระอินทร์ได้ เคยใช้เป็นสถานที่ตีศึกมาแล้ว

แต่ปัจจุบันถ้าใครจะเอ่ยถึงชื่ออำเภอตาคลี ก็คงจะทำให้เรานึกถึงทหารอเมริกัน สนามบิน บารี ไนท์คลับ และเม็ยเซ่า เช่นเดียวกับที่เรา ได้ยินชื่อ อุดร อุตะเปา อุบล ไคราช นครพนม และน้ำพอง ตาคลีไม่ใช่สนามสำหรับตีศึกอีกต่อไปแต่หากกลายเป็นสนามบินของฝูงบิน เอฟ ๔ แพนทอม จำนวนประมาณ ๔๐ เครื่อง ซึ่งถลา

รื้อขึ้นจากสนามบินวันละหลายเที่ยว เพื่อโจมตี
 ประทัดประหารชาวบ้านในอินโดจีน ด้วยเครื่อง
 อีเล็กโทรนิคแผนใหม่อย่างโหดเหี้ยมและเจ็บ
 เซียบที่สุด

อำเภอตากาศิเดิมเป็นกิ่งอำเภอเล็ก ๆ ใน
 จังหวัดนครสวรรค์ มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ
 ๑,๒๐๐ ครอบครัว ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ จึง
 ได้เลื่อนฐานะขึ้นเป็นอำเภอ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒
 กองทัพอากาศได้มาตั้งหน่วยยุทธการขึ้นเป็นกอง
 บินน้อยที่ ๔ ในปัจจุบัน คือ กองบิน ๔ ประ
 ชากรในอำเภอนี้จากการสำรวจครั้งหลังสุดเมื่อปี
 ๒๕๑๕ มีอยู่ถึง ๑๑๓,๕๘๔ คน ประชาชนเหล่านี
 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำพืชไร่ ทำนาข้าว
 และปลูกพืชผลไม้ต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ กองทัพอากาศสหรัฐ ฯ ก็
 ได้มาตั้งฐานบินอยู่ที่กองบิน ๔ ทหารอเมริกันเริ่ม

หลังไหลเข้ามานับเป็นพัน ๆ คน ที่ตากาศิมีบาร์
 เปิดขึ้นต้อนรับทหารเหล่านี้ประมาณ ๒๐ แห่ง
 บรรดาผู้หญิงพาร์ทเนอร์และเมียเช่าจากทุกสาร
 ทิศได้เข้ามาทำมาหากินเช่นเดียวกับพวกพ่อค้า

อำเภอตากาศิ จังหวัดนครสวรรค์

เนื้อที่ทั้งหมด	๕๕๘,๑๕๐ ไร่
จำนวนประชากร	๑๑๓,๕๘๔ คน
จำนวนหลังคาเรือน	๒,๓๔๖ หลังคาเรือน
จำนวนหมู่บ้าน	๘๐ หมู่
จำนวนตำบล	๘ ตำบล
จำนวนสถานีอนามัย	๑ แห่ง
จำนวนโรงเรียน	๘๘ แห่ง
จำนวนนักเรียน	๑๕,๖๕๕ คน
จำนวนวัด	๔๔ วัด
จำนวนบาร์และไนท์คลับ	๔๖+.... แห่ง
จำนวนทหารอเมริกัน	๕,๐๐๐±.... คน (โดยประมาณ)

ที่มา: เอกสาร
 ของเจ้าหน้าที่อำเภอตากาศิ

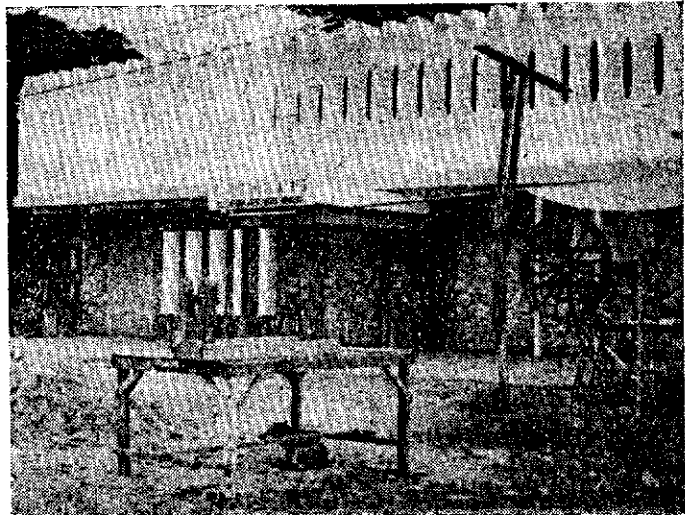
ทหารอเมริกันที่ไต้หวันเตรียมอพยพ

คนงานช่างฝีมือ กรรมกร และคนเก็บสามล้อ ตาคาลิในยุคนั้นมีสภาพเป็นเหมืองทองของชาวบ้าน และบรรดาผู้มีอิทธิพลทั้งหลาย ที่หวังรายได้งาม และผลกำไรอันมหาศาลจากสงครามเวียดนาม ต่อมาเมื่อทหารอเมริกันยุคแรกได้ถอนออกไป ตาคาลิจึงเริ่มกลับคืนสู่สภาพเดิม บาร์ต่างๆ ต้องปิดกิจการไปโดยปริยาย บรรดาผู้หญิงและคนงาน ซึ่งละทิ้งบ้านช่องมาเริ่มทยอยกลับบ้าน เศรษฐกิจการค้าซบเซาลง

จนเมื่อเดือนพฤษภาคมปีนี้ ภายหลังที่ประธานาธิบดีนิกสันได้ประกาศนโยบายปิดล้อมเวียดนาม พร้อมกับการถอนทหารบางส่วนออกจากเวียดนาม และกลับใหม่กระหน่ำทิ้งระเบิดอย่างหนักยิ่งขึ้น กำลังพลส่วนหนึ่งของสหรัฐฯ ที่คานัง เวียดนามใต้ จึงได้ย้ายเข้ามาประจำอยู่

ในประเทศไทยทั้งที่โคราชและตาคาลิโดยเฉพาะที่ตาคาลิมีทหารอเมริกันอยู่ราว ๔,๐๐๐ คน

การกลับคืนฐานทัพที่ตาคาลิตลอดใหม่นี้ ทหารอเมริกันต้องมาทางเดินที่อยู่บนพื้นดินซึ่งขรุขระไปด้วยงูพิษ เพราะไม่สามารถเข้าไปใช้หรือพักในสิ่งปลูกสร้างเดิมที่สร้างไว้เมื่อคราวก่อนได้ เนื่องจากได้มอบโอนทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่กองทัพอากาศไทยไปแล้ว หรือถึงแม้จะเข้าไปอยู่จริงๆ ก็คงไม่ได้เพราะอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เหล่านั้น มีสภาพที่เหลืออยู่แต่โครงเท่านั้น ส่วนประกอบและเครื่องใช้ไม้สอยหลายอย่าง อาทิ เครื่องทำความเย็น พัดลม ตู้เย็น ตู้มือมีดตูด และยกเอาไปขายข้างนอกหมด ชาวบ้านตาคาลิ จนๆ หลายคนบอกว่า แม้แต่รถแทรกเตอร์ก็ยังขับเอาออกมาขายเป็นคันๆ

บารซึ่งใช้กล้องอุกรเบ็ดมาคบค่าง

เมื่อทหารอเมริกันเหล่านั้นมาถึง จะถูกทาง กองทัพกักตัวไว้เพื่อรับการอบรม ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นและการปฏิบัติตัวของทหารในรายละเอียดปลีกย่อยเช่นให้ทหารทุกคนตัดผมสั้น โคนหนวดโคนเคราให้เรียบร้อย ห้ามแต่งเครื่องแบบในขณะที่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ หลังจากนั้นจึงได้รับอนุญาตให้ออกมาหาความสำราญได้ในย่าน "อเมริกันทาวน์" ของตาคลี

ข่าวการมาของทหารอเมริกันครั้งนี้แพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็วเหล่าบรรดานายทุนนักธุรกิจทั้งฝ่ายพลเรือน ข้าราชการและทหาร ตำรวจ ต่างก็รีบลงทุนเปิดกิจการบาร์ขึ้นราวกับดอกเห็ด พวกผู้หญิงที่มีอาชีพเป็นพาร์ทเนอร์ หมอนวด และเมียเช่าไหลบ่าจากกรุงเทพ และจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เข้าไปหาเงินจากทหารฝรั่ง

นับพันคน ชาวชนบททั้งชายหญิงที่คาดคิดและจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ชัยนาท อุทัยธานีต่างก็ละทิ้งไร่ นาหลังไถลกันเข้าไปสมัครทำงานในค่ายทหารอเมริกันเป็นกรรมกรแบกหาม ช่างปูน ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า และคนรับใช้ ได้ค่าจ้างประมาณชั่วโมงละ ๓ - ๔ บาท แล้วแค่นิตของงานคั้งนั้นทุก ๆ วันเราจึงจะได้เห็นบรรดาคณงานไปเผ้ารอกอยอยู่ที่สำนักงานรับสมัครงานที่หน้าค่ายทหารอเมริกัน เพื่อดูว่าจะมีชื่อของคนปรากฏอยู่หรือไม่ และเมื่อมีการรับสมัครงาน ก็ย่อมจะต้องมีพวกนายหน้าหางานเกิดขึ้น ปรากฏว่าพวกนายหน้าหางานได้คิดค่าบริการรายละ ๕๐๐ บาท และมีชาวบ้านเป็นจำนวนมากมายืดูกหลอกเอาเงินไปโดยไม่ได้อานทำ

อาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย อาทิ รับจ้างขนน้ำ เนื่องจากในตาคลีน้ำประปา มีไม่พอ

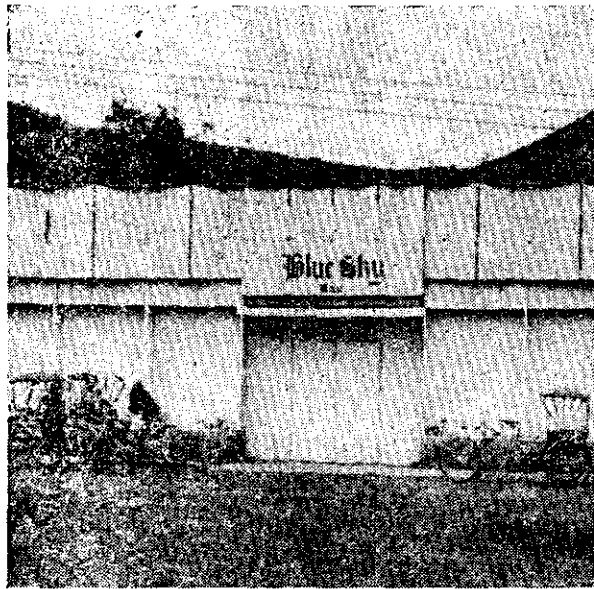
หนูมาตรวจโรค แชนไมยอมค้ำกับหนูเพราะไม่มี วิ.ดี.

ใช้ รัยจ้างสุบส่วม บาร์เทนเดอร์ นักดนตรี คน
รับใช้และแม่บ้าน ส่วนร้านค้าเช่นตัดเสื้อกางเกง
และร้านเสริมสวยนั้นก็กำลังมีรายได้ดีอย่างมาก
เช่นเดียวกัน

อาชีพอีกประเภทหนึ่งที่กำลังขึ้นหน้าขึ้นตา
อยู่ก็คือ อาชีพดีบสามล้อ หน้าที่ที่ได้ข่าวการมา
ของทหารอเมริกัน นายทุนกิจการสามล้อได้ชวน
สามล้อใส่รถบรรทุกมาสู่ตาคิลหลายร้อยคัน เพื่อ
ให้เขาในอัตราวันละ ๑๐ บาท ปราบกว่ามีชาว

บ้านหันมาทำอาชีพนี้จำนวนมากมาย รายได้ถัว
เฉลี่ยจะตกวันละประมาณ ๒๐ - ๓๐ บาท

นอกจากนี้ยังมีบริษัทใหญ่ ๆ หลายบริษัท
เข้าไปดำเนินกิจการรับเหมาในด้านการขนส่งให้
กับกองทัพอเมริกัน เช่น บริษัท ทราน เอเชีย
ตลอดจนกระทั่งบริษัทที่รับเหมาทะเลของทหาร
อเมริกัน แทบไม่น่าเชื่อว่า บริษัทรับเหมาทะเล
นี้มีรายได้เป็นจำนวนมากหาศาล โดยที่บริษัทนี้มี
หน้าที่เพียงกำจัดขยะให้หมดไปเท่านั้นเอง เหตุ
ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะ ขยะซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น
ขยะสงคราม คือมีตั้งแต่เศษกระป๋องต่าง ๆ เศษ

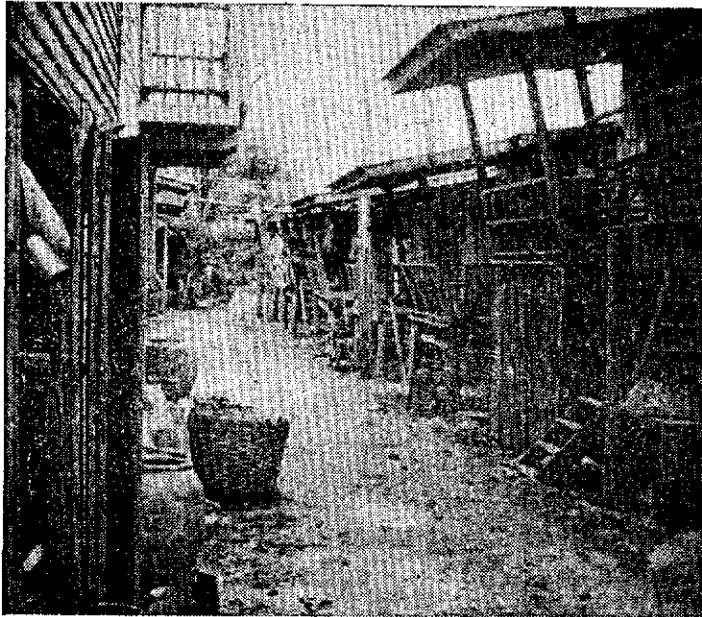
บาร์เฉพาะทหารอเมริกันผิวดำ และ กองขยะ

ไม้จากรังดูกระบิต กล่องใส่ลูกระเบิด และเศษเหล็กต่าง ๆ นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ขายได้ทั้งสิ้น พวกกระป๋องต่าง ๆ จะถูกรีดเป็นแผ่น ๆ ขังขาย ส่วนพวกเศษไม้นั้นก็มิชวบ้านไปขอซื้อเหมาอยู่ตลอดเวลา รถหนึ่งก็ประมาณ ๑๕๐ บาท บ้านบางหลังในตากาลิจึงสร้างขึ้นจากที่ลูกระเบิดนี่เอง

เมืองตากาลิในปัจจุบันอาจแบ่งได้ออกเป็นสองส่วนด้วยกันคือส่วนที่เป็นย่านของคนพื้นเมือง ซึ่งเรียบสงบเช่นเดียวกับเมืองเล็ก ๆ ตามชนบทโดยทั่วไป อีกส่วนหนึ่งนั้นเป็นถนนทั้งสายที่เต็มไปด้วยบาร์ถึง ๔๖ บาร์ (และกำลังจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ) ร้านอาหาร คอฟฟี่ชอป โรงแรม บังกาโล ร้านเสริมสวยและร้านตัดเสื้อกางเกง ซักผ้าด้วยผู้หญิงที่เดินควงอยู่กับทหารอเมริกัน

มีสภาพเหมือนถนนเพชรบุรีตัดใหม่ที่กรุงเทพฯ หรือที่ อูตร สัตหีบ และเมืองอื่น ๆ ที่มีฐานทัพอเมริกันตั้งอยู่

สภาพโดยทั่วไปของบาร์ที่เมืองตากาลิ ส่วนใหญ่เป็นบาร์ที่มีห้องนอนเล็ก ๆ แบบโรงแรมประมาณ ๑๐ กว่าห้องอยู่ภายในบาร์เบ็ดเสร็จและนอกจากนั้น บางแห่งยังมีห้องสำหรับอาบอบนวดไปในตัวด้วย บาร์ที่เมืองตากาลิมีบาร์ที่น่าสังเกตอยู่แห่งหนึ่งคือบาร์ที่มีชื่อว่า “บลูสกาย” บาร์แห่งนี้เป็นสถานที่ที่ย่อนใจสำหรับพวกผิวดำ โดยเฉพาะ พวกทหารอเมริกันผิวขาวจะไม่ยอมเข้าไปเที่ยว และพวกผิวดำเองก็เช่นกัน ถ้าเขาเข้าไปในบาร์แล้วพบว่าในบาร์นั้นไม่มีพวกผิวดำอยู่เลย เขาก็จะดอยกลับออกมาซึ่งแสดงให้เห็นถึง

บังกาโต และ ตลาดของคนพื้นเมือง

ความรู้สึกรังเกียจผิวในหมู่ทหารอเมริกันด้วยกันเอง มีผู้จัดการบาร์แห่งหนึ่งเล่าว่า แม้แต่เก้าอี้ที่ใช้ในบาร์ถ้าหากเป็นเก้าอี้เบาะสีดำ คนอเมริกันผิวขาวก็จะมีความรู้สึกรังเกียจจนเจ้าของบาร์ต้องเลิกใช้เก้าอี้เบาะดำในการต้อนรับแขก

ผู้หญิงที่จะเข้าไปหากินอยู่ตามบาร์นั้น ต้องมีบัตรสีชมพูที่เรียกกันว่า วี.ดี. การ์ด อันเป็นบัตรที่แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงเหล่านั้นได้ไปรับการตรวจรักษาโรคมาแล้วทุกอาทิตย์ หากหญิงคนใดเกิดเป็นโรคขึ้นมาก็จะถูกยึด วี.ดี. การ์ดในทันที หากินต่อไปไม่ได้ ต้องหยุดพักรักษาตัวจนกว่าจะหาย ในการทำบัตร วี.ดี. การ์ดนี้ พวกผู้หญิงกล่าวว่าต้องเสียเงินถึงรายละ ๕๐ บาท นอกจาก วี.ดี. การ์ด แล้วคุณเธอเหล่านั้น ก็จะต้องมีบัตรสีฟ้า

อันเป็นบัตรทะเบียนประวัติที่ทางตำรวจออกให้อีกด้วย

ในด้านรายได้ของผู้หญิงที่มาหากินตามบาร์นั้นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี รายได้ของผู้หญิงในทุก ๆ คืนจะแบ่งคนละครึ่งกับบาร์ เช่นค่าเครื่องดื่ม ๒๐ บาท ก็จะได้แบ่ง ๑๐ บาท ค่าชั่วโมงงวด ๖๐ บาท ก็จะได้แบ่ง ๓๐ บาท คิน ๆ หนึ่งผู้หญิงเหล่านั้นจะมีรายได้ประมาณอย่างต่ำสุด ๑๕๐ บาท ไปจนถึง ๕๐๐ บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนขั้นต่ำจะตกอยู่ระหว่าง ๓๐๐๐ ถึง ๕๐๐๐ บาท ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าสงสัยเลยว่า คุณเธอเหล่านั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ใช้จ่ายเงินทองอย่างสุขสบายมาก

การที่สหรัฐ ฯ ได้เข้ามาตั้งฐานทัพในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยรวมทั้งที่ตากสิน แม้ว่าชาวบ้านทั้งหลายจะไม่ค่อยมีความรู้สึกยินดียินร้ายนัก

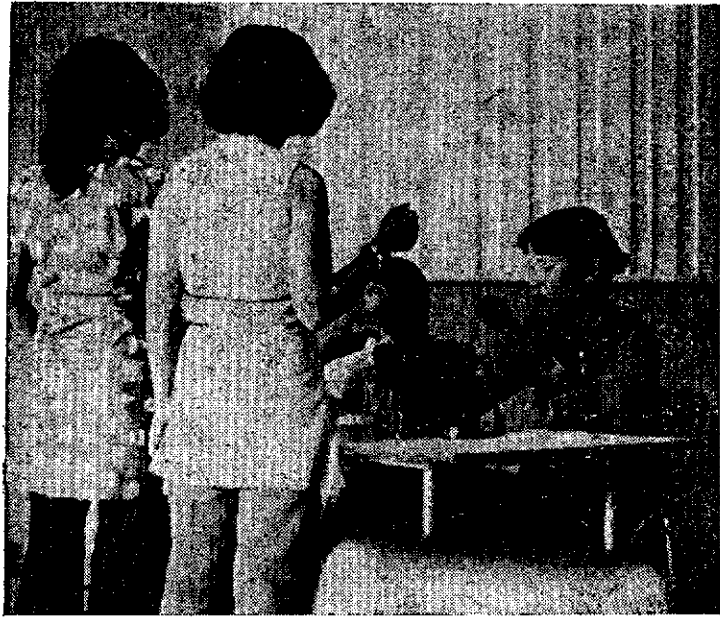
ขุนทอง สุกคิตพันธ์: อนามัยอำเภอ (ชาย)
 อร่าม เอี่ยมอรุณ: นายอำเภอ (ขวา)

กับทหารต่างชาติเหล่านี้ ยกเว้นแต่พวกพ่อค้าและคนที่เข้าไปทำงานหวังได้เงิน แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสะอิดใจก็คือความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดของสังคมเดิมและวัฒนธรรมใหม่ที่เกิดขึ้น สังคมเดิมของตากล็คือชนบทอันเงียบสงบที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน มีอาชีพในการทำไร่ทำสวน ค้าขายวัวควายจอบโด เครื่องมือเก่าๆ ที่เคยทำกันมาแต่ปู่ย่าตาทวด แล้วอยู่ๆ วันหนึ่งทหารชาวต่างชาติก็เข้ามาพร้อมด้วยเครื่องมือเครื่องไม้ที่ทันสมัย เครื่องบินทิ้งระเบิดบินอยู่เหนือหัวตลอดทั้งวัน บารัต์ขึ้นแน่นขนัด ภาพหญิงไทยและฝรั่งต่างชาติเดินกอดกันจับกันอยู่ชิวๆ ชาวชนบทจำนวนมากมายนั่งตงั่งไร่นาและอาชีพเดิมของตนเข้าไปสมัครทำงานในเมือง และในค่ายทหารเพราะรายได้ดีกว่าเดิม การจับจ่ายใช้สอยของผู้คนส่วนหนึ่งสุขุ่ยสุขายมากขึ้น เพราะหาเงินได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกนายทุนและพวกข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ที่มีอิทธิพล ต่าง

ก็ได้รับผลประโยชน์จากการนี้มากที่สุดกว่าใครๆ มีชาวบ้านน้อยคนนักที่จะรู้ว่าทหารเหล่านี้เข้ามาทำอะไรในเมืองไทย อะไรเกิดขึ้นบ้างในแนวรบด้านอินโดจีน และเมื่อทหารอเมริกันถอนออกไปแล้วจะทำอย่างไร

นายอร่าม เอี่ยมอรุณ นายอำเภอตากล็คได้ให้ทัศนะต่อสภาพโดยทั่วไปว่า “ส่วนใหญ่ราษฎรไม่ค่อยสนใจนักว่าการทหารเหล่านี้มาทำอะไรกัน และจะมีผลอย่างไรต่อบ้านเมือง ราษฎรสนใจอยู่อย่างเดียวคือการหาเงินกับทหาร ถ้าหากทหารอเมริกันถอนออกไป ธุรกิจการค้าก็ต้องซบเซาลงไป อาจจะซบเซาลงไปมากกว่าคราวที่แล้วเพราะสมัยก่อนคนที่มาลงทุนกิจการบารัต์ยังไม่มากเท่าในปัจจุบัน”

ในด้านการควบคุมกามโรคนั้น ทางสถานีอนามัยประจำอำเภอเป็นผู้ตรวจรักษาแก่หญิงที่มาหากิน โดยได้รับความช่วยเหลือทางด้านยา

บุญเลิศ : คนถีบสามล้อ,
เปี้ยก และ พรหม : หญิงสาวในบาร์

จากฝ่ายอเมริกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายแพทย์
ขุนทอง สุขคติพันธ์, อนามัยอำเภอกล่าวว่

“ทางเรามีหมายกำหนดว่า ผู้หญิงที่จะมา
ทำงานบาร์ทุกคน จะต้องมารับการตรวจโรค
ทุก ๆ สัปดาห์ โดยทางเราจะกำหนดวันตรวจให้
เป็นบาร์ ๆ ไป บาร์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีตั้งแต่บาร์
เล็ก ๆ ไปจนถึงขนาดใหญ่ เช่นบาร์สตาร์ไลท์
มีจำนวนผู้หญิงถึง ๑๕๐ คน ผู้หญิงเหล่านี้ส่วน
ใหญ่เดินทางมาจากนครหลวง ถ้าเราดูตามบัตร
ประชาชน แต่อันที่จริงแล้วก็มาจากจังหวัดต่างๆ
ทั่วประเทศ ในระยะแรกทีเดียวมีทหารอเมริกัน
มาประจำการ ๔๐ คน และก็มีผู้หญิงอยู่ ๒๐
กว่าคน แต่เมื่อฝรั่งเข้ามามากขึ้นก็มีจำนวนเพิ่ม
ขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติที่ทำการตรวจโรคตั้งแต่วัน

จันทร์ถึงวันศุกร์ มีผู้หญิงมารับการตรวจโรค
๔๐๐-๑,๐๐๐ คน แต่ที่ทำบัตรไว้มีจำนวนถึง
๑,๕๐๐ คน ซึ่งจะเอาจำนวนที่แน่นอนนั้นไม่ได้
เพราะผู้หญิงเหล่านี้ไป ๆ มา ๆ ไม่แน่นอน จาก
การตรวจปรากฏว่า ๘-๑๐% ตรวจพบว่าติดเชื้อ
กามโรค

“การที่สหรัฐ ฯ มาตั้งฐานทัพอยู่ที่นี้ ทำให้
คนไทยเราเสียนิสัยมากเพราะเคยได้รับรายได้
สูง ๆ จนเคยตัว เมื่อพวกนั้นกลับไป จึงทำให้คนมี
ความเฉื่อยชาต่ออาชีพประจำของตน และนอก
จากนั้นก็ยังทำให้เกิดความลำบากแก่ชาวบ้าน
ชาวไร่ ชาวนา เพราะของราคาแพงขึ้น และ
ผู้หญิงเป็นจำนวนมากก็หันมาอาชีพทำงานตาม
บาร์ เพราะทำงานง่าย รายได้ดี และส่วนใหญ่ก็มี

**สถิติหญิงที่มารับการตรวจภาวะโรค
อัมภกตาคคลี**

ปี	เดือน	จำนวนคน
๒๕๑๔	ตุลาคม	๘๓
	พฤศจิกายน	๘๘
	ธันวาคม	๘๘
๒๕๑๕	มกราคม	๕๑
	กุมภาพันธ์	๓๓
	มีนาคม	๑๕๖
	เมษายน	๑๒๘
	พฤษภาคม	๑,๑๒๑
	มิถุนายน	๒,๕๕๔

ที่มา : อนามัยอำเภอตาคคลี

จะเป็นผู้หญิงที่มีลูกมีแล้วทั้งนั้น สถิติจำนวนผู้หญิงเหล่านี้เพิ่มขึ้นทุกเดือน เมื่อเดือนเมษายนมีเพียง ๑๒๐ คน เดือนพฤษภาคมมี ๑,๒๑๑ คน และในเดือนมิถุนายนเพิ่มเป็น ๒,๕๕๔ คน”

ตาคคลีเมืองสำราญของทหารอเมริกัน กำลังเป็นเหมืองทองของผู้หญิงนับพันคน เราได้สัมภาษณ์ผู้หญิงในบาร์แห่งหนึ่งและต่อไปนี้เป็นคำบอกเล่าของเธอ

พรรณ : “ดิฉันเกิดที่ธนบุรี จบการศึกษาจากโรงเรียนพาณิชย์แห่งหนึ่ง เดิมดิฉันเป็นครูสอนหนังสือเด็กที่โรงเรียนแถววงเวียนใหญ่ ต่อมาได้เปลี่ยนอาชีพไปเป็นแคชเชียร์อยู่ในบาร์แห่งหนึ่งแถวถนนเกษร ใคร ๆ ก็รู้ว่าหน้าทีแคชเชียร์นั้นเงินเดือนน้อย น้อยกว่าผู้หญิงพาร์ทเนอร์มาก ประกอบกับเรื่องยุ่งยากในครอบครัว

ครัวและภาระที่จะต้องเลี้ยงลูก ๓ คนและหลาน ๆ ดิฉันจึงได้ตัดสินใจเข้ามาทำงานเช่นนี้ เพราะเห็นว่ามียารายได้ดีกว่าอาชีพอื่น และไม่ต้องการที่จะเป็นหนี้บุญคุณใคร ดิฉันต้องการที่จะพึ่งตัวเอง ก่อนหน้าที่จะมาตาคคลี ดิฉันทำงานอยู่ที่บาร์แถวถนนพัฒนาพงศ์ พวกเพื่อน ๆ ก็นั้นได้ชักชวนให้มาทำงานที่นี่ ประกอบกับต้องการที่จะหนีปัญหาบางอย่างที่กรุงเทพมหานครดิฉันจึงได้ตัดสินใจมา”

เป๊ยก : “ผู้ชายฝรั่งนั้นเอาใจเก่ง เงินดี ไม่เอาเปรียบพวกเราหรือได้กำไรจากพวกเรา นอกจกตัว เงินทองที่เขาจ่ายให้พวกเราใช้ก็เป็นไปอย่างพุ่มเฟือย ซึ่งแน่นอนว่าเขาจะให้เราฟังได้ก็ในระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น ซอั้นเรารู้ตัวดี แต่การที่จะให้เราเก็บนั้นเราทำไม่ได้ เพราะพวกเราก็คงใช้จ่ายเงินมากเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความสุขที่จะมาชดเชยกับชีวิตอันพิการของพวกเรา อย่างเช่นข้าวแกงจานละสามบาทเดี๋ยวนี้เราก็มองยากกินเสียแล้ว แต่เมื่อฝรั่งกลับไป เราเองก็เคยคิดว่าเราจะประหยัดและอาจจะกลับไปใช้ชีวิตเก่า ๆ ก็ได้”

“เหตุผลที่ผู้หญิงส่วนใหญ่มาทำงานแบบนี้ก็เพราะมีความเห็นว่าคนอื่นเขาทำกันแล้วรวย มีกินมีใช้กันมาก จึงหันมายึดอาชีพนี้บ้าง พวกเราบางคนก็เป็นพวกที่มีความรู้ดี ๆ แต่หันมาทำงานอย่างนี้”

อีกคนหนึ่งที่จะลืมไม่ได้ก็คือชายคนหนึ่ง ซึ่ง
ทั้งครอบครัวมาหากินด้วยหยาตเหื้อและกำลังขา
ของตน ดิบสามล้อรับส่งฝรั่งจากบาร์ไปโรงแรม
จากโรงแรมไปแคมป์ เทียวละ ๔-๕ บาท

“ผมชื่อบุญเลิศครับ อายุ ๓๑ ปีแล้ว มีลูก
สามคน ลูกเมียผมอยู่ที่สะพานหิน เพื่อนๆชวน
ผมมาดื่บสามล้อที่นี่ ค่าเช่ารถวันละ ๑๐ บาท
วันหนึ่งๆผมก็หาได้ราวๆ ๒๐-๓๐ บาท ซึ่ง
เมื่อเทียบกับที่ทหารอเมริกันมาคราวแรกแล้ว
คราวแรกหาเงินคล่องกว่า เพราะมีบาร์น้อยอยู่
ห่างๆกัน ฝรั่งต้องนั่งสามล้อ ผมไม่เคยรู้เลย
ว่าฝรั่งพวกนี้มาที่ศาลาทำไม เคยมีคนมาชวนผม
ไปรบลาว แต่ผมไม่ไป ที่บ้านผมไปกันหลายคน
และต้องหนีกลับมาก็มี เพราะได้ข่าวว่าตายกัน
มากเหลือเกิน”

เราได้มีโอกาสพบปะสนทนากับทหารจี.ไอ.
ที่นั่นสองคน คือไปนี่คือทัศนะของเขาต่อสถาน
การณ์ในอินโดจีนโดยทั่วไป

แกรี: “สงครามเวียดนามเกิดขึ้นและมี
สถานการณ์เหมือนกับสงครามกลางเมืองใน
สหรัฐฯ แต่เมื่อสงครามเวียดนามเกิดขึ้น อเมริกัน
ก็ส่งทหารเข้าไปและทั้งบอมบ์โดยมิได้ประกาศ
สงคราม เช่นเดียวกับที่เราทำในเกาหลี ซึ่งลุงผม
ได้รับบาดเจ็บถึงสองครั้ง การหาเสียงครั้งใหม่ของ
นิกสันประกาศว่า ได้ถอนทหารออกมาจาก
เวียดนามแต่ก็ไม่ได้บอกว่ามีทหารอเมริกันอยู่ใน

ไทยเท่าใด และสงครามอิเล็กทรอนิกส์ที่คุณ
แทบไม่เชื่อที่กำลังดำเนินอยู่ ผมคิดว่าคนอเมริกัน
ทุกวันนี้ไม่ได้ต้องการช่วยเหลือชาวเวียดนามแต่
อย่างใด นอกจากต้องการเล่นเกมๆ หนึ่งเท่านั้น

“ถ้าหากสหรัฐฯ ถอนตัวออกไป รัสเซียและ
จีนต่างถอนออกไปสงครามบ้านนี้ก็คงไม่เกิด
ขึ้น แต่สหรัฐฯ และรัสเซีย จำเป็นต้องเผชิญ
หน้ากัน ดังนั้นสหรัฐฯ จึงจำเป็นต้องเข้าไปยุ่ง
เกี่ยวในหลายๆ แห่ง เช่น กวม คิวบา และ
เยอรมัน สหรัฐฯ และรัสเซียเป็นศัตรูกันโดย
ธรรมชาติ เมื่อจีนช่วยเวียดนามเหนือเราก็ต้อง
เข้ามาและบอมบ์มันให้หมด”

“ผมคิดว่าการที่อเมริกันเข้ามาตั้งฐานทัพ
ในไทยนั้น ถือเป็นความช่วยเหลืออย่างหนึ่ง
เพราะเงินอเมริกันไหลบ่าเข้ามาในไทยหลายสิบล
ล้านดอลลาร์ โดยธรรมชาติของมนุษย์ใครๆ ก็
อยากได้เงินกันทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้คุณจึงได้เห็น
สภาพอย่างที่เป็อยู่ในศาลา แต่แล้วสื่อมวลชน
ของพวกคุณก็โจมตีทหารอเมริกันว่าเป็นพวกชั
เหล่าเมายาและบ้ากาม”

จอห์น: “ผมคิดว่าถ้าหากพลเมืองไทยส่วน
ใหญ่มีการศึกษาเขาก็คงจะไม่ยอมตามรัฐบาลของ
เขาง่ายๆ เขาจะรู้จักเลือกรัฐบาลของเขาเองและ
รู้ว่าจะยอมให้มีทหารสหรัฐฯ อยู่ในไทยหรือไม่
ผมคิดว่าสภาพโดยทั่วไปแล้ว เมืองไทยคงไม่

สามารถเป็นมหาอำนาจได้ ดังนั้นจึงควรที่จะมี
สิทธิ์หาความสุขตามสภาพของตน แต่นั่นย่อม
หมายถึงการมีเสรีภาพ เมืองไทยประกาศว่ามี
อิสระ แต่ประชาชนก็หาได้มีความสุขทุกคนไม่
บางคนยากจนมาก ผมไม่รู้ว่าเสรีภาพของคุณ
หมายถึงอะไร ถ้าหากหมายถึงว่ามีเสรีภาพที่จะ
ยากจนละก็โอ. เค. ตาคสิเท่าที่ผมเห็นเป็นตัว
อย่างที่ดีของความขัดกันระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่
ในประเทศของคุณ”

สงครามใกล้บ้านเราในอินโดจีน กำลังถึงจุด
สลายตัว ในขณะที่การเมืองของสหรัฐฯ กำลัง
แปรผัน ประเทศเราได้อนุญาตให้ทหารต่างชาติ
เข้ามาตั้งฐานทัพเพื่อไปประทัดประหารประเทศ
เพื่อนบ้าน และเรากำลังสร้างศัตรูขึ้นโดยไม่จำเป็น
ในขณะที่หามิตรของเรากำลังถอนตัวออกไป
ถ้าเขาถอนไปพร้อมกับทั้งปัญหาและ *ขยะสงคราม*
กองใหญ่ไว้ เราจะทำอย่างไร ๑

สำนักพิมพ์ สมาคมสังฆมณฑลแห่งประเทศไทย

จุฬา ซอย ๒ ถนนพญาไท นครหลวงฯ ๕ โทร. ๔๗๖๓๒

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นใหม่

ประวัติศาสตร์อีสาน ๒ เล่ม	เดิม วิชาลัย หอนกิง	๕๐/-
ประวัติศาสตร์อำเภออากเนย์	ม.ร.ว. อีร์วัฒน์ อังพันธ์ แปล	๓๐/-
แผ่นดินพระนั่งเกล้า	พ.อ. นิธ ทองโสภิต แปล	๕๐/-
แรงงานไทย กับ อุตสาหกรรม	นิคม จันทร์วิฑูร	๒๕/-
ชุดประเพณีไทย ๔ เล่ม	พระธำมณานวราชธอน	๑๕๐/-
พจนานุกรมภูมิศาสตร์	ม.นุ วลัยเพชร และวัฒนา พินันติกศาสตร์	๕๐/-
โสกราตีส	ส. ศิวรักษ์ แปล	๓๐/-
สมุทรปราการ	เจดิม สุขเกษม	๑๕/-

กำลังจัดพิมพ์

รัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๕๐	สุชิน พันติกุล
ประวัติศาสตร์จีน	ส. ศิวรักษ์ แปล

๒๒๕๔๕๕๖
มนเณษนเมอบทแฉว

และคงเป็นความจริงคือ ไปอีกระยะหนึ่ง

หลังจากวันทำงานที่นำเบื้อหน้าในเมือง ซึ่งอี้อัด กระสับกระส่าย และสกกปรก
นั้นได้กลับไปเยือนชนบทที่มักจะมีวิถีชีวิตอีกครึ่งหนึ่ง
พี่ชายจากที่ราบสูงมารอรับฉันที่สถานีรถไฟ-ศูนย์รวมความแตกต่างของผู้คนที่เห็น ได้ชัด
แห่งหนึ่ง

เราพากันเดินทางต่อไปยังหมู่บ้าน

ตามถนนลาดคอนกรีตอย่างดีที่หลวงทำให้

โดยเชื่อว่ามันคือเครื่องหมายของการพัฒนา ซึ่งอย่างน้อยคนบางคนเช่นเจ้าหน้าที่จัดการ
ประมด และคนรับเหมา ก็ต้องเห็นด้วยจนสุดหัวใจ

พ้นจากเขตสุขภาพไกลไป จึงเป็นถนนเข้าหมู่บ้านที่แท้จริง

ผ่านทุ่งนาที่แห้งแล้ง บ้านหอมช่อ ซึ่งสืบสืบสืบไม่เคยมีผลกระทบจากสิ่งที่เรียกว่า
“ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ” แต่ประการใด

การเดินทางของเราสิ้นสุดลงที่วัดประจำหมู่บ้าน

เขากำลังมีงานเผาศพกันอยู่

ภาพของญาติมิตรจากในเมืองหลายคนในชุดเสื้อนอกและข้าราชการหน่วยต่างๆข้างค้ดกับ
ภาพของศาลาวัดที่เก่า สกปรก ชาวบ้านในชุดมอชอ อย่างน่าทึ่ง

สักครู่

ลมเริ่มพัดแรง แล้วฝนก็ตกลงมา

ทุกคนในที่นั้น ไม่ว่าจะอยู่ในเสื้อนอกชุดละพันบาทหรือในเสื้อโหลชุดละสามสิบลบาท
ต่างก็วิ่งหลบเข้าไปอยู่ในศาลาแห่งเดียวกัน

คนที่ใส่เสื้อผ้าธรรมดาวิ่งลงไปที่พื้นอย่างสบาย ๆ ขณะที่คนใส่ชุดใหญ่ช้บห่าที่ยืนอย่าง
เก๋ ๆ กิ่ง ๆ

แต่ดูเหมือนจะไม่มีใครกังวลถึงความแตกต่างมากนัก รวท้บว่าต่างคนต่างก็ยอมรับฐานะ
ของตัวเองและคนอื่นโดยปราศจากความสงสัย

(พวกเขาส่วนมากเป็นญาติกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง)

คนนั้นมันงานเลี้ยงกันทั้งหมู่บ้าน

เมื่อเสื่อออกถูกถอดออก ความแตกต่างที่เป็นตงหน้ากอกก็เหมือนจะหมดไป

ทุกคนนั่งลงกับพื้นฝากระดาน คุยกันด้วยภาษาพื้นบ้าน กินอาหารพื้นบ้าน

บนเรือนซึ่งแทบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ที่ใต้ถุนก็ยังเลี้ยงควายกันอยู่เหมือนแต่ไหนแต่ไร

เป็นภาพที่ผสมกลมกลืนกว่าเมื่อตอนเย็นมาก เพราะของแปลกหน้าสองสิ่ง

คือวิศวกรจากในเมืองและตัวฉัน ก็คงจะไม่ถึงกับสลดตาหรือความรู้สึกของใครมากนัก

ฉันนั่งชุกตัวอยู่ที่โคนเสาต้นหนึ่ง เงยหูฟังเรื่องที่เขายกขึ้นมาคุยกันอยู่อย่างสบาย

นี่เป็นงานศพของผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ญาติมิตรจึงกลับมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกว่า

งานอื่นใด พวกเขาส่วนมากต่างเคียดไปจากที่นี่ หลายคนได้เป็นครูบาอาจารย์ บางคน

ได้เป็นข้าราชการชั้นโทชั้นเอก ผู้มีหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบไม่น้อย

แต่เรื่องที่เขายกขึ้นก็ยังเป็นเรื่องสาระทุกข์สุขดิบ เรื่องฉิบาอะไม่ต่างอะไรไปจากที่คน

รุ่นพ่อเขาเคยคุยกันมาแล้ว ดูพวกเขาจะพอใจกับชีวิตง่าย ๆ สนุกสนานไปวัน ๆ และ

ไม่ได้คิดอะไรมาก ไม่มีใครร้อถึงปัญหาหรืออนาคตของหมู่บ้านเลย ดูต่างคนต่างก็สนใจ

แต่เรื่องของตัวเอง และนั่งฟังเรื่องขี้ขากุ่นวายในครอบครัวของคนอื่นอย่างเป็นเรื่องสนุก

เท่านั้น

พวกเขาไปจากที่นี้จริง แต่เดี๋ยวนี้เขาไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของที่นี้แล้ว เขาอาจจะไม่ได้

เป็นส่วนหนึ่งของที่ไหนด้วย นอกจากที่บ้านของเขาเอง ในเมือง

คนที่มัวเวลาว่างจากการคุยและดื่มที่แสนสนุกบางคน มองมาที่ฉันซึ่งนั่งเงียบ ๆ อย่างคง

สงสัย กิ่งอึดอึด หรือเขาอาจจะรู้สึกสงสารฉันที่ไม่ได้พลอยสนุกสนานไปกับพวกเขา

ด้วยก็เป็นได้

ความจริงฉันเองก็กำลังมีความรู้สึกอย่างหลังต่อพวกเขาอยู่เหมือนกัน

เพียงแต่ฉันไม่รู้ว่าฉันควรมีสิทธิ์ที่จะรู้สึกเท่ากับที่พวกเขาควรจะมีสิทธิ์ต่อฉันหรือไม่เท่านั้น

ฉันอยากเป็นส่วนหนึ่งของการสนทนามากกว่าการนั่งฟังและดื่มกิน แต่ฉันก็ไม่อาจที่จะ

แทรกเข้าไปได้เลย เรื่องที่พวกเขาคุยกันดูช่างเป็นเรื่องวงใน ห่างไกลจากตัวฉัน และ

ภาษาพื้นบ้านซึ่งไพเราะนั้นแล้ว ก็ผ่านหูไปอย่างรวดเร็วจนจับไม่ค่อยทัน

ฉันรำพึงกับตัวเองว่า นี่ไม่มวลชนที่แก่เคยได้ฟังถึง

มวลชนที่แก่คิดว่าเขาควร จะคืนขึ้นมาทักท้วงสิทธิโดยชอบธรรมของเขา

คงต้องใช้เวลามากพอสมควรกว่าที่เราจะเรียนรู้วิธีที่จะคิดต่อกันได้อย่างแท้จริงอีกครั้งหนึ่ง

เพราะพຽນนี้ฉันก็ต้องกลับไปนั่งทำงาน ในห้องปรับอากาศของนายจ้างฉันตามเดิมแล้ว

วิทยากร เชียงกูล

เด็กผอมแดง
: ลูกกระเบิดทออเมริกันทั้งในไทย
อนันต์ วิริยะพินิจ

ความทราวดุเดือดร้ายของสงครามเวียดนาม รวมทั้งในลาวและเขมร บัดนี้ได้ประจักษ์แก่ชาวโลกแล้วว่า การที่มหาอำนาจทั้งหลายต่างฝ่ายต่างแข่งขันกันสร้างความเร็วร้าย อันน่าเศร้าใน วันหนึ่งข้างหน้า ประวัติศาสตร์จะต้องจารึกไว้ เป็นหลักฐานอย่างแน่นอน *

ประเทศไทยได้เข้ามีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์อันน่าเศร้าทั้งทางการสนับสนุนและเห็นด้วยกับนโยบายทางสหรัฐ ฯ การเข้าร่วมในสงครามที่ไม่ประกาศครั้งนี้ เราอาจกล่าวได้สองประการ คือ *ชอบ* กับ *ไม่ชอบ* ผู้เขียนเห็นว่าการตัดสินใจของรัฐบาล (ใด ๆ ก็ตาม) ที่ยอมเข้าร่วมในการทำลายชีวิตมนุษย์ ตลอดจนทรัพย์สินและทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะไปเข้าข้างใด ล้วนแล้วแต่ *ไม่ชอบ* ทั้งสิ้น

ถ้าสมมุติว่าสิ่งที่เราได้ตัดสินใจไป ส่วนหนึ่ง เป็นเรื่องของการทำลายล้างคู่แข่งทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนอื่น เป็นไปได้หรือไม่ สิ่งที่เราได้ตัดสินใจไปนั้นกำลังจะกลับมาสนองที่บ้านเมืองของเรา

ข้าพเจ้าขอเสนอผลบางประการ ซึ่งเป็นเรื่องเก่าที่เกิดขึ้น แต่ยังไม่สิ้นสุด (เหมือนสงครามเวียดนาม) จนกว่าสังคมส่วนใหญ่ของ เราจะเห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงและช่วยกันจรรโลงให้ดีขึ้น ขณะนี้สิ่งที่ได้เกิดขึ้นอันเป็นผลมา

จากสงครามเวียดนาม คือ วัฒนธรรมบางส่วนของเรากำลังถูกเปลี่ยนไป การทอดทิ้งปัญหาสังคมบางอย่างกำลังจะเกิดขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นหน่วยย่อย ๆ เมื่อเทียบกับประเทศทั้งหมดแต่ก็เห็นว่าเราควรจะให้ความสนใจในปัญหานี้บ้าง

เราทราบกันมาแล้วว่าในระหว่างที่สหรัฐ ฯ ระดมการทำสงครามทางภาคพื้นดิน ในดินแดนเอเชียส่วนนี้ สนามบินได้เกิดขึ้นหลายแห่งใน ส่วนภูมิภาค ทางด้านนครหลวงแต่ละวันก็จะมีทหารอเมริกันเข้ามาพักผ่อน ทาความบันเทิงวันละมาก ๆ American Town ได้เกิดขึ้น บริเวณถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เราได้เห็นบาร์และสถานบันเทิงเรีงรมย์ต่าง ๆ มีชื่อคล้ายบ้านเมืองในสหรัฐ ฯ ซึ่งชวนให้บรรดาทหารอเมริกันทวนคิดถึงบ้านเมืองและลูกเมียของตน สถานบันเทิงเรีงรมย์ที่เกิดขึ้นในบ้านเราจึงเป็นไปเพื่อสนองความต้องการเหล่านั้น ในระยะเวลาเพียงชั่วครู่ชั่วยามที่ทหารอเมริกันเข้ามาพัก ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการใช้เวลาในการหาความสำราญจากคู่นอนมากกว่าอย่างอื่น โดยบรรดาพาร์ตเนอร์ทั้งหลาย ได้วิวัฒนาการมาเป็นเมียเช่า สนทนราคาเมียเช่านี้แล้วแต่จะตกลงกัน ในส่วนภูมิภาค เช่น โคราช อุตร ดาคลี เช่ากันอยู่เป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือนไป แล้วแต่กรณี เมียเช่าประเภทนี้จะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านไปในตัว สำหรับในนครหลวง ฯ

* รายละเอียดได้จาก สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับ กรกฎาคม ๒๕๑๕

ส่วนใหญ่จะอยู่กันเพียงชั่วคราว วิธีการที่จะหาเมีย
เช่า (สำหรับฝรั่ง) นี้ไม่ลำบากนัก เพราะตาม
บาร์ต่างๆ ในย่าน American Town นั้น จะ
มีผู้หญิงให้บริการแห่งละจำนวน ๑๐๐-๒๐๐ คน
ขึ้นไป ฝรั่งคนใดที่ต้องการ จะต้องจ่ายค่าตัว
ประมาณ ๒๐๐ บาทต่อคน ในอัตราที่กล่าวนี้ผู้
หญิงจะได้รับ ๑๐๐ บาท เจ้าของบาร์ได้ ๖๐ บาท
ส่วนอีก ๔๐ บาทสำหรับแท็กซี่ที่พาฝรั่งมาส่ง

กิจการเมียเช่าสู่จะแพร่หลายและนิยมชม
ชอบของสาวไทยกลุ่มหนึ่ง โดยมากมักขาดการ
ศึกษาและอยู่ตามชนบท เพราะเหตุที่ว่าอาชีพนี้
ง่ายดีและไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรมากนัก แต่
มีรายได้งาม ดังนั้นกิจการขายตัวจึงแพร่หลาย
การที่เธอเหล่านั้นไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะ
ตามมา เราก็ไปประณามเธอไม่ได้เพราะราก
ฐานทางสังคมของเรา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทาง
เศรษฐกิจ การศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งของปัญ
หาที่บีบให้เธอต้องทำเช่นนั้น

รายได้เฉลี่ยแต่ละวันที่เธอได้รับ มีจำนวน
สูงพอสมควร แต่ก็ไม่ได้ทำให้พวกเมียเช่านี้ร่ำ
รวยหรือตั้งเนื้อตั้งตัวได้ อาจจะมีที่รวยบ้างแต่ก็
น้อยมาก เมียเช่าส่วนใหญ่ไม่ฉลาดพอที่จะรู้จัก
การวางแผนในการใช้ชีวิต ทั้งนี้ปัจจุบันและ
อนาคต ดังนั้นจึงมีการใช้จ่ายที่เรียกว่าฟุ่มเฟือย
และไม่เสียดาย โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปในทาง
ซื้อหาเครื่องอาภรณ์ประดับกาย และที่เหลือใช้

ในการจุนเจือครอบครัวบ้าง เล่นการพนันบ้าง
เที่ยวเตร่บ้าง และก็มีจำนวนไม่น้อยที่ต้องใช้
เงินเพื่อหาซื้อยาเสพติดซึ่งบางคนคิดอย่างงอม
แงม เมื่อไม่มีการวางแผนในด้านใดๆ การแก้ปัญหา
หาเมียเช่าจึงเป็นไปแบบเฉพาะหน้า ทำให้เกิด
ปัญหาขึ้นมาอีก เช่นเมียเช่าส่วนใหญ่ไม่รู้จักวิธี
คุมกำเนิด ผลก็คือทำให้มีเด็กผสมแดงเกิดขึ้นเป็น
จำนวนมาก เด็กผสมแดงเด็กลูกครึ่งเหล่านี้แตกต่าง
กับเด็กไทยอื่น ๆ ตรงที่หน้าตาผิวพรรณไม่
ได้ระบุว่าคนไทยเลย นอกจากเวลาเขาพูดออก
มาเท่านั้น ขณะนี้ประเทศไทยมีเด็กผสมแดงเหล่านี้
โดยคาดคะเนกว่า ๒,๐๐๐ คน (สำรวจโดย
มูลนิธิ เวิร์ล เฮส. บัค) มีอยู่บ้างที่ชีวิตเป็นปกติ
สุข แต่ส่วนใหญ่แล้วก็อยู่ตามสลัมย่านต่างๆ และ
มีชีวิตเป็นไปตามยถากรรม เมื่อทหารอเมริกัน
ถอนกำลังกลับ ความบีบคั้นในปัญหาดังกล่าวนี้
จะเริ่มแสดงตัวให้เห็น

มูลนิธิ เวิร์ล เฮส. บัค ได้เข้ามาดำเนินการ
ช่วยเหลือเมื่อประมาณ ๖-๗ ปีก่อน โดยเป็น
ตัวแทนติดต่อหาผู้สนใจที่จะรับอุปการะเด็กผสม
แดงเป็นบุตรบุญธรรมหรือเอากลับไปเลี้ยงดูยัง
อเมริกา การอุปการะด้วยวิธีดังกล่าวนี้ ค่อยมา
ต้องเลิกกันไปเพราะติดด้วยปัญหาการเรียกร้องค่า
เลี้ยงดูที่สูงและปัญหาการจดทะเบียนบุตรบุญ
ธรรม

เงื่อนไขที่จะอนุเคราะห์เด็กผสมแดงของมูล
นิธิ เวิร์ล เฮส. บัค นั้นจะพิจารณาช่วยเด็กราย

ที่ยากจนจริงๆ โดยสังเกตจากสภาพความเป็นอยู่
 เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ จะไปเยี่ยมเด็กที่มีผู้อุปการ
 ะทุก ๆ ๔ เดือนและจะจัดทำรายงานความก้าว
 หน้าในด้านต่าง ๆ ของเด็กเช่นความเจริญเติบโต
 การศึกษา เพื่อที่จะส่งผลไปให้ทางผู้อุปการ
 ะทางต่างประเทศทราบเป็นราย ๆ ไป โดยบางทีก็
 ส่งภาพถ่ายไป หรือ เด็กและครอบครัวอาจจะมี
 จุดหมายไปหาผู้อุปการะของตนพร้อม ๆ กันไป
 ในบางครั้งเมื่อผู้อุปการะเห็นว่าเด็กของตนเรียน
 ดึกก็แจ้งความจำนงที่จะสนับสนุนให้เรียน จนถึง
 ระดับมหาวิทยาลัย โดยจะออกทุนและค่าใช้จ่าย
 ทั้งหมดให้ สัญญาการเป็นผู้อุปการะนี้ไม่มี แล้ว
 แต่ครั้นครา จะอนุเคราะห์ไปนานแค่ไหน ต้อง
 การจะเลิกเมื่อใดก็ได้ นอกไปจากนี้ทางมูลนิธิฯ ก็
 ยังหาทางช่วยครอบครัวในด้านอื่น ๆ เช่นการ
 แนะนำในเรื่องอาชีพใหม่ บัญชีการรักษาสุ
 ภาพอนามัยและอื่น ๆ

เด็กผมแดงเหล่านี้อยู่ในสภาพน่าสงสาร
 เพราะอย่างน้อยในเรื่องของความแตกต่างทาง
 ด้านผิวพรรณและหน้าตาก็เป็น ปมด้อยที่จะเป็น
 เครื่องกั้นความเป็นสมาชิกในความเป็นไทยอยู่
 แล้วทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ความผิดของเขา การที่อยู่ใน
 สภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สลัมแถวคลองเตย
 ดินแดง บางซอยในถนนสุขุมวิท สภาพชีวิตแต่
 ละวันจะมีสภาพน่าอย่างไรวนนั้น ก็ลองนึกดู และที่
 สำคัญขณะนี้แม้เด็กของมูลนิธิฯ อีกเป็นจำนวนมาก
 ที่ยังไม่มีความสนใจ แม้แต่หน่วยราชการ เราจะ
 ไม่เหลียวแลเขาบ้างหรือไร หรือจะทิ้งไว้ให้เป็น
 ปัญหาสังคมในวันข้างหน้า ๑

อนันต์ วิริยะพินิจ สำเร็จการศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นครูสอนหนังสือ
 เคยร่วมงานกับมูลนิธิ เฟอร์ล เอส. บัค และสนใจต่อ
 ปัญหาเด็กผมแดงเป็นพิเศษ

ประกาศของมูลนิธิ เฟอร์ล เอส. บัค

ผู้มีเมตตาที่สนใจจะให้ความอุปการะเด็กผมแดง จะขอทราบรายละเอียด
 เพื่อให้ความอนุเคราะห์ โปรดกรุณาคัดต่อ ที่
 มูลนิธิ เฟอร์ล เอส. บัค ๑๕ ซอยอรุณการประสิทธิ์ สาทรใต้ นครหลวงฯ
 หรือจะติดต่อผ่านทาง กองบรรณาธิการ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ก็ยินดีจะช่วย
 ประสานงานให้ ทางมูลนิธิฯ ยินดีรับความจำนงไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาว
 ต่างชาติ

ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กชนแดง
[เฉพาะชนตรนหลวงกรุงเทพธนบุรี]

สถานที่ นครหลวงกรุงเทพธนบุรี		
จำนวนทั้งหมด	คิดเป็นร้อยละ %	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงได้
๒๘๘	๑๐๐	๑. จำนวนเด็กที่สำรวจ
		๒. เชื้อชาติและเพศ
๑๓๓	๔๖	ก. ไทย/คอเคเซียน ชาย
๕๕	๓๓	ข. ไทย/คอเคเซียน หญิง
๒๕	๘	ค. ไทย/นิโกร ชาย
๓๕	๑๒	ง. ไทย/นิโกร หญิง
๓๓๖		๓. จำนวนที่ค่อนข้างแน่นอนในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี นี้เป็นตัวเลขที่ได้ปรับปรุงแล้ว เนื่องจากมีจำนวนร้อยละที่ขัดแย้งกันของเด็กหญิงและเด็กชาย ดังนั้นจำนวนร้อยละ ของเด็กหญิงและชายควรจะเป็นประมาณ ๕๐-๕๐
		๔. เด็กที่แจ้งเกิด
๗๑	๒๕	ก. เด็กที่มีใบเกิดโดยถูกต้อง
๑๕๐	๖๖	ข. เด็กที่มีใบเกิดไม่ถูกต้อง (ผิดพ่อ วันเดือนปีเกิดผิด และอื่น ๆ)
๒๗	๑๐	ค. เด็กที่ไม่มีใบเกิด
		๕. ผู้ปกครอง
๑๓๐	๔๕	ก. เด็กอยู่กับแม่
๑๕	๕	ข. เด็กอยู่กับคนเลี้ยงซึ่งแม่จ่ายค่าจ้างเป็นประจำ
๑๘	๖	ค. เด็กอยู่กับคนเลี้ยงซึ่งแม่ไม่ได้จ่ายค่าจ้างต่อไป
๓๘	๑๓	ง. เด็กอยู่กับญาติพี่น้อง
๔๑	๑๔	จ. เด็กอยู่กับพ่อแม่บุญธรรม
๖	๒	ฉ. อื่น ๆ
		๖. พ่อแม่บุญธรรม
๔๑	๑๔	ก. จำนวนเด็กที่เป็นลูกบุญธรรม
๐	๐	ข. เป็นลูกบุญธรรมโดยจดทะเบียนที่อำเภอ
๔๑	๑๐๐	ค. เป็นลูกบุญธรรมโดยไม่ได้จดทะเบียนที่อำเภอ แต่ผู้ปกครองได้พยายาม อุปการะเลี้ยงดูเหมือนกับลูกของตน
๑๐	๒๔	ง. พ่อแม่บุญธรรมคือญาติพี่น้องของเด็ก
๒๐	๔๕	จ. พ่อแม่บุญธรรมคือคนรับจ้างเลี้ยงเด็ก
๑๑	๒๗	ฉ. พ่อแม่บุญธรรมคือคนอื่นนอกจากสองข้อแรก
		๗. จำนวนร้อยละของเชื้อชาติ/เพศ ของลูกบุญธรรม
๑๕	๑๕*	(๑) ไทย/คอเคเซียน ชาย
๑๖	๑๘*	(๒) ไทย/คอเคเซียน หญิง
๔	๑๖*	(๓) ไทย/นิโกร ชาย
๑	๓*	(๔) ไทย/นิโกร หญิง

สถานี นครหลวงกรุงเทพมหานคร

จำนวนทั้งหมด	คิดเป็นร้อยละ %	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงได้
		๗. ถายของเค็ทที่สำรวจ
๒๖	๕	๐-๑ ปี
๕๓	๑๘	๑-๒
๗๑	๒๕	๒-๓
๕๕	๒๐	๓-๔
๒๘	๑๐	๔-๕
๒๐	๗	๕-๖
๑๑	๔	๖-๗
๑๑	๔	๗-๘
๓	๑	๘-๙
๖	๒	๙-๑๐
		๘. การศึกษา
๒๔	๘	ก. จำนวนเด็กที่เข้าเกณฑ์เรียนหนังสือ
๑๗	๖	ข. จำนวนเด็กที่เข้าเกณฑ์เรียนหนังสือและได้เข้าโรงเรียน
๑๑	๖.๕**	(๑) จำนวนร้อยละของเด็กที่เข้าโรงเรียนราษฎร์
๖	๓.๕**	(๒) จำนวนร้อยละของเด็กที่เข้าโรงเรียนรัฐบาล
๓๑	๑๑	ค. จำนวนเด็กที่อยู่โรงเรียนอนุบาล
		๙. พ่อ (โศกถำเน็ค)
๑๖	๖	ก. พ่ออยู่ในประเทศไทยและอุปการะลูก
๑๕	๕	ข. พ่ออยู่ในสหรัฐ ฯ และส่งเงินมาอุปการะ
๒๒	๘	ค. พ่อเขียนจดหมายมาถึงลูกและแม่
๗๐	๒๕	ง. รู้ชื่อเต็มของพ่อ (ทั้งชื่อและนามสกุล)
๒๕	๘	จ. รู้ที่อยู่ของพ่อในสหรัฐอเมริกา
		๑๐. แม่ (โศกถำเน็ค)
๑๔๖	๕๑	ก. แม่เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูลูก
		ข. แม่ผู้อุปการะมีอาชีพ
๓๕	๒๗	(๑) ไม่มีงานทำ
๖๑	๔๒	(๒) ทำงานบาร
๓๔	๒๓	(๓) เมียเช่า
๑๒	๘	(๔) อื่น ๆ
๒๘	๑๐	ค. แม่มีลูกเชื้อชาติอเมริกันมากกว่าหนึ่งคน
		๑๑. สภาพความเป็นอยู่ของเด็ก
๔	๑	ก. ดี
๕๑	๓๒	ข. ปานกลาง
๑๒๘	๔๔	ค. จน
๒๘	๑๐	ง. จนมาก
๓๗	๑๓	จ. จนมากเหลือเกิน

* จำนวนเชื้อชาติ/เพศของเด็กที่เป็นลูกบุญธรรมได้แยกออกมาจากจำนวนเชื้อชาติ/เพศของเด็กทั้งหมด เพื่อหาจำนวนร้อยละ

** ๘. ก. (๑) และ ๘. ก. (๒) ถูกแยกออกมาจาก ๘. ข. เพื่อหาจำนวนร้อยละ
กองบรรณาธิการ รวบรวมจากการสำรวจของมูลนิธิ เฟอร์ลิส เฮส. บัค (๒๕๑๓-๒๕๑๔)

ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กผสมนรก
[เฉพาะหัตถ์หีบ]

สถานที่ สักหีบ		
จำนวนทั้งหมด	เกิดเป็นร้อยละ %	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงได้
๑๑๔	๑๐๐	๑. จำนวนเด็กหัตถ์หีบ
		๒. เชื้อชาติและเพศ
๕๐	๔๔	ก. ไทย/คอเคเซียน ชาย
๔๓	๓๘	ข. ไทย/คอเคเซียน หญิง
๑๑	๑๐	ค. ไทย/นิโกร ชาย
๑๐	๘	ง. ไทย/นิโกร หญิง
๑๒๒		๓. จำนวนที่คลอดข้างแน่นนอนในเขตหัตถ์หีบ (ตั้งแต่ศักราชจนถึงระยอง) นับเป็นตัว เลขที่ได้ปรับปรุงแล้ว เนื่องจากมีจำนวนร้อยละ ที่ขัดแย้งกันของเด็กหญิงและ เด็กชาย ดังนั้นจำนวนร้อยละของเด็กหญิงและชายควรจะเป็นประมาณ ๕๐-๕๐
		๔. เด็กที่แจ้งเกิด
๓๑	๒๖	ก. เด็กที่มิได้เกิดโดยถูกต้อง
๖๓	๕๕	ข. เด็กที่มิได้เกิดไม่ถูกต้อง (ผิดพ่อ วันเดือนปีเกิดผิด และอื่น ๆ)
๒๐	๑๗	ค. เด็กที่ไม่มีใบเกิด
		๕. ผู้ปกครอง
๖๕	๕๖	ก. เด็กที่อยู่กับแม่
๑๕	๑๓	ข. เด็กอยู่กับคนเลี้ยงซึ่งแม่จ่ายค่าจ้างเป็นประจำ
๑๐	๘	ค. เด็กอยู่กับคนเลี้ยงซึ่งแม่ไม่ได้จ่ายค่าจ้างต่อไป
๑๐	๘	ง. เด็กอยู่กับญาติพี่น้อง
๑๓	๑๑	จ. เด็กอยู่กับพ่อแม่บุญธรรม
๑	๑	ฉ. อื่น ๆ
		๖. พ่อแม่บุญธรรม
๑๓	๑๑	ก. จำนวนเด็กที่เป็นลูกบุญธรรม
๐	๐	ข. เป็นลูกบุญธรรมโดยจดทะเบียนที่อำเภอ
๑๓	๑๐๐	ค. เป็นลูกบุญธรรมโดยไม่ได้จดทะเบียนที่อำเภอ แต่ผู้ปกครองก็พยายาม อุปการะเลขจดเหมือนกับลูกของตน
๑	๘	ง. พ่อแม่บุญธรรมคือญาติพี่น้องของเด็ก
๗	๕๕	จ. พ่อแม่บุญธรรมคือคนรับจ้างเลี้ยงเด็ก
๕	๓๘	ฉ. พ่อแม่บุญธรรมคือคนอื่นนอกจากสองข้อแรก
		๗. จำนวนร้อยละของเชื้อชาติ/เพศ ของลูกบุญธรรม
๓	๖*	(๑) ไทย/คอเคเซียน ชาย
๕	๒๑*	(๒) ไทย/คอเคเซียน หญิง
—	๐*	(๓) ไทย/นิโกร ชาย
๑	๑๐*	(๔) ไทย/นิโกร หญิง

สถานที่ สักหับ

จำนวนทั้งหมด	คิดเป็นร้อยละ %	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงได้
		๗. อายุของเด็กที่สำรวจ
๒๓	๒๐	๐-๑ ปี
๒๗	๒๔	๑-๒
๓๑	๒๗	๒-๓
๑๕	๑๗	๓-๔
๖	๕	๔-๕
๕	๔	๕-๖
๑	๑	๖-๗
๑	๑	๗-๘
๑	๑	๘-๙
๐	๐	๙+
		๘. การศึกษา
๓	๓	ก. จำนวนเด็กที่เข้าเกณฑ์เรียนหนังสือ
๓	๑๐๐	ข. จำนวนเด็กที่เข้าเกณฑ์เรียนหนังสือและได้เข้าโรงเรียน
๓	๑๐๐**	ค. (๑) จำนวนร้อยละของเด็กที่เข้าโรงเรียนราษฎร์
๐	๐**	(๒) จำนวนร้อยละของเด็กที่เข้าโรงเรียนรัฐบาล
๐	๐**	ง. จำนวนเด็กที่อยู่โรงเรียนอนุบาล
		๙. พ่อ (โคอัคราเน็ค)
๕	๔	ก. พ่ออยู่ในประเทศไทยและอุปการะลูก
๑๕	๑๗	ข. พ่ออยู่ในสหรัฐอเมริกาและส่งเงินมาอุปการะ
๑๕	๑๗	ค. พ่อเขียนจดหมายมาถึงลูกและแม่
๕๗	๕๐	ง. รู้ชื่อพ่อ
๑๕	๑๗	จ. รู้ที่อยู่ของพ่อในสหรัฐอเมริกา
		๑๐. แม่ (โคอัคราเน็ค)
๘๐	๗๐	ก. แม่เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูลูก
		ข. แม่ผู้อุปการะมีอาชีพ
๑๑	๑๔	(๑) ไม่มีงานทำ
๓๑	๓๕	(๒) ทำงานบ้าน
๒๔	๓๐	(๓) เมียเช่า
๑๔	๑๗	(๔) อื่น ๆ
๑๔		ค. แม่มีลูกเชื้อชาติอเมริกันมากกว่าหนึ่งคน
		๑๑. สภาพความเป็นอยู่ของเด็ก
๘	๗	ก. ดี
๒๕	๒๕	ข. ปานกลาง
๕๖	๔๕	ค. จน
๑๑	๑๐	ง. จนมาก
๑๐	๙	จ. จนมากเหลือเกิน

* จำนวนเชื้อชาติ/เพศ ของเด็กที่เป็นลูกบุญธรรมได้แยกออกมาจากจำนวนเชื้อชาติ/เพศ ของเด็กทั้งหมดเพื่อหาจำนวนร้อยละ

** ๘. ค. (๑) และ ๘. ค. (๒) ถูกแยกออกมาจาก ๘. ข. เพื่อหาจำนวนร้อยละ

กองบรรณาธิการ รวบรวมจากการสำรวจของมูลนิธิ เฟอร์ล เฮล. ปีที่ (๒๕๑๓-๒๕๑๔)

วรรณกรรมวิจารณ์

เฉาเสียนจิน กับ

“ความฝัน
ในหอแดง”

ในตะวันตก หนังสือที่แพร่หลายที่สุดคือ คัมภีร์ไบเบิล แต่ในประเทศจีนนับตั้งแต่ปลาย ศตวรรษที่ ๑๘ เป็นต้นมา หนังสือที่แพร่หลาย ที่สุดนั้นได้แก่นวนิยายเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้มีนามว่า *เฉาเสียนจิน* เมื่อเปรียบเทียบกับนักประพันธ์ยิ่งใหญ่ของโลก แล้ว *เฉาเสียนจิน* มิได้เป็นนักประพันธ์ที่มีผลงาน มากเป็นพิเศษ ตลอดชีวิตท่านทุ่มเทความเพียร ความสามารถของท่านเขียนนวนิยายขนาดยาว เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ได้เพียงเรื่องเดียว ทั้งยัง เขียนค้างไว้ ไม่จบเสียด้วย แต่งานประพันธ์ที่ไม่ สมบูรณ์ชิ้นนี้ก็ไต่ยืนยงความเป็นอัจฉริยะของ ท่านเพียงพอแล้ว

ในโลกนี้อัจฉริยะอย่างเฉาเสียนจินหาไม่ได้ ง่ายนัก เมื่อเทียบกับนักประพันธ์เอกของโลกเช่น เซกสเปียร์ คอลสตอย บัลซัค หรือคังเต้ *เฉาเสียนจิน* ไม่ได้ด้อยกว่าเลย เซกสเปียร์กับ *เฉาเสียนจิน* ต่างก็ได้ปั้นตัวละครชั้นในบทประพันธ์ของท่านมากกว่า ๔๐๐ คน ตัวละครของเซกสเปียร์ กระจายอยู่ในบทละคร ๓๐ กว่าเรื่อง และตัวละครจำนวนมากมีบุคลิกคล้ายคลึงกัน แต่ตัวละครประมาณ ๔๐๐ คนของ *เฉาเสียนจิน* รวมอยู่ในนวนิยายเรื่องเดียวกัน ตัวละครแต่ละตัวมีบุคลิกลักษณะของตนโดยเฉพาะ จะจับสับเปลี่ยนกันไม่ได้เลย มีนักวิจารณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า หากจัดอันดับวรรณกรรมยอดเยี่ยมของโลก ๑๐ อันดับ

เจาเสี่ยฉิน ผู้ประพันธ์

แรก *ความฝันในหอแดง* จะต้องได้รับเลือกเข้า
อันดับหน้า ๆ อย่างสบาย แต่ในสมัยราชวงศ์
แมนจูของจีน สังคมกลับทอดทิ้งเพิกเฉย ไม่ยอม
รับคุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้ โดยเฉพาะในช่วง
ต้นราชวงศ์แมนจู ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงเวลา
ที่เจาเสี่ยฉินมีชีวิตอยู่ ทางการดึงกับสั่งห้ามตีพิมพ์
เผยแพร่นวนิยาย *ความฝันในหอแดง* อยู่ในข่าย
ถูกสั่งห้ามด้วย ต่อมาภายหลังแม้ทางการจะอนุ
ญาติให้ตีพิมพ์ได้ นวนิยายเรื่องนี้ก็ยังคงถูกถือ
เป็นหนังสือต้องห้ามอยู่เป็นเวลานาน พวกหัวเก่า
พยายามที่จะทำลายโดยกล่าวหาว่าเป็นหนังสือ
ไร้สาระบ้าง เป็นหนังสือลามกอนาจารบ้าง

เจาเสี่ยฉินเกิดก่อนคตอลสตอยราวร้อยปี ได้
ประพันธ์นวนิยายซึ่งถือเป็นเพชรน้ำหนึ่งของวง
วรรณกรรมจีนและของโลก แต่น่าประหลาดที่
ประวัติศาสตร์จีนมิได้จารึกเรื่องราวของท่านไว้
เลย บันทึกเกี่ยวกับประวัติของท่านก็มีกล่าวถึง

น้อยมาก ทั้งยังไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นบันทึกที่
ถูกต้อง จากหลักฐานกระเสี้ยนกระสาวยเราพอ
ทราบราว ๆ ได้ว่า เจาเสี่ยฉินเกิดสมัยต้นราช
วงศ์แมนจูราว ค.ศ. ๑๗๑๖ ถึงแก่กรรมราว ค.ศ.
๑๗๖๔ สมัยต้นราชวงศ์แมนจูนั้น ตระกูลเจา
ถือได้ว่าเป็นตระกูลบุญหนักศักดิ์ใหญ่ตระกูลหนึ่ง
ปู่ทวด ปู่ และบิดาของเจาเสี่ยฉิน ได้เป็นผู้ว่าการ
การทอผ้ากรุงนานกิงติดต่อกันถึงหกสิบปี ตำแหน่งผู้ว่าการ
การทอผ้าในสมัยนั้นถือกันว่าเป็น
ตำแหน่งที่ทำรายได้ดี ในสมัยปู่ซึ่งมีนามว่าเจา
เยียน เป็นยุคที่รุ่งโรจน์ที่สุดของตระกูลเจา สมัย
นั้นองค์จักรพรรดิคังซีเสด็จประพาสภาคใต้ของ
จีนห้าครั้ง ทรงประทับ ณ ทำเนียบผู้ว่าการ
เจาถึงสี่ครั้ง แต่พอถึงรุ่นบิดา ตระกูลเจาเริ่ม
เสื่อมลง การช่วงชิงอำนาจภายในราชสำนัก
แมนจูได้เกิดผลกระทบกระเทือนมาถึงตระกูลเจา
ด้วย ในปี ค.ศ. ๑๗๒๗ เจาเหี้ยวซึ่งเป็นบิดา
เจาเสี่ยฉินถูกถอดออกจากตำแหน่งผู้ว่าการการ
ทอผ้ากรุงนานกิง รุ่งขึ้นอีกปี ทางการได้เข้า
ริบทรัพย์สินสมบัติของครอบครัวเจาทั้งหมด ในปี
เดียวกันนั่นเอง เจาเสี่ยฉินได้ติดตามครอบครัว
กลับไปยังนครหลวงปักกิ่ง ระหว่างช่วงเวลาที่
เจาเสี่ยฉินเขียนเรื่อง *ความฝันในหอแดง* นั้น
ท่านตกอับถึงขนาดต้องอยู่ในบ้านขอมชื่อ กิน
แต่ข้าวต้ม มีชีวิตทุกข์ยากแสนสาหัส ภายหลัง
บุตรชายคนเดียวของท่านตาย ท่านเศร้าเสียใจ

อ่านได้ว่าผู้ประพันธ์เชี่ยวชาญทาง
ศิลปะหลายแขนง มีประสบการณ์
มากเข้าถึงชีวิตอย่างลึกซึ้ง และมี
ธรรมคุณสูง

ในประวัติศาสตร์วรรณคดีของโลก มี
นักประพันธ์น้อยคนนักที่จะเทียบ
เฉาเสี่ยฉิน ท่านดำเนินงานประ
พันธ์ของท่าน ท่ามกลางสภาพแวด
ล้อมที่เลวร้ายที่สุดทั้งทางวัตถุและกำ
ลังใจ ระหว่างช่วงเวลานั้นอาหาร
ของท่านก็มีแต่ข้าวต้มน้ำ ๆ อาศัย

มากจนล้มป่วยและไม่ทันได้เขียน *ความฝันใน
หอแดง* ให้จบบริบูรณ์ก็ด่วนจากไปสู่ปรโลกเสีย
ก่อน แม้แต่โลงศพ เพื่อนก็ต้องเอาเป็นธุระจัด
การให้ สำหรับชีวิตส่วนตัวของเฉาเสี่ยฉิน เรา
ได้อ่านน้อยมาก จากหลักฐานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีอยู่
ทราบว่าท่านมีความสามารถทางด้านร้อยกรอง
วาดภาพได้เป็นเยี่ยม ชอบดื่มสุรา เป็นคนใจ
กว้าง อย่างไรก็ตามนักค้นคว้าสมัยปัจจุบันต้องทอด
ถอนใจเลย แม้แต่ในสมัยเดียวกันนั้นก็ไม่มีใคร
รู้ว่า *ความฝันในหอแดง* เป็นที่หนึ่งนับตั้งแต่
โบราณกาลจนกระทั่งปัจจุบัน แต่น่าเสียดายที่
เรื่องเกี่ยวกับผู้ประพันธ์ไม่ปรากฏอยู่เลย จึงไม่
สามารถวินิจฉัยว่าผู้ประพันธ์เป็นคนอย่างไร
ในหนังสือ “*ปาฉีหังลู่*” แต่ถ้าพิจารณาจาก
ความฝันในหอแดง เองก็อาจจะสามารถยืนยันกับผู้

ในบ้านที่ซอมซ่อ เหล้าก็มักต้องเชื่อเขามาดื่ม ส่า
หรับข้อนี้ นักประพันธ์ยิ่งใหญ่ทั้งหลายของโลก
เช่น เซ็คสเปียร์ ตอลสตอย บิลซัคต่างมีความสุข
สบายมากกว่าท่านเป็นไหน ๆ

ท่านใช้เวลาถึงสิบปีเขียนเรื่อง *ความฝันใน
หอแดง* แต่นวนิยายนำทั้งเรื่องนี้ ไม่สามารถปลง
รักมือออกมาเป็นระยะเวลายาวนาน เฉาเสี่ยฉิน
ไม่ได้รับการต้อนรับจากสังคม ไม่พบผู้ที่มีคา
ทิพย์สามารถเล็งเห็น เข้าถึง และรู้จักความหมาย
ที่ยิ่งใหญ่ที่แฝงอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้ แม้ว่า
เพื่อน ๆ จะได้ให้กำลังใจบ้างก็ตาม แต่เพื่อนที่รู้
จักคุณค่าแท้จริงของนวนิยายเรื่องนี้ไม่มีเลย พวกเขา
รู้ว่าท่านเป็นผู้สันตติร้อยกรองและวาดเขียน
และรู้แต่เพียงว่าในนวนิยายเรื่องนี้เต็มไปด้วย
เรื่องพิศวาสที่สนุกเล่มหนึ่ง ประจวบกับสังคม

สมัยนั้นถูกและวังเกียจนวนิยาย ผู้แต่งนวนิยาย จึงถูกตราหน้าว่าเป็นบุคคลที่ไม่ประกอบสัมมา อาชีพ

ท่ามกลางสภาพแวดล้อมอันเลวร้าย ระหว่างวันเวลาที่ลำบากและเศร้าสลด เจาเสียฉิน คงยึดมั่นในงานด้านศิลปะของท่าน โดยไม่คำนึง ถึงส่วนได้เสีย ไม่คำนึงถึงชื่อเสียงเงินทอง จึง แสดงให้เห็นว่าท่านมีวิญญาณของศิลปินที่มีอุดม การอยู่เต็มตัว

เมื่อพลิกอ่านหนังสือ *ความฝันในหอแดง* ดู จะทำให้ท่านตกตะลึงและรู้สึกลางตา ภายในหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมปรากฏการณ์ทางสังคมไว้มาก มาย เนื้อเรื่องร้อยแปดพันประการซับซ้อนซ้อน เงื่อน เหมาะเจาะลึกซึ้ง รวากับภาพชีวิตจริงสดๆ ร้อนๆ มาปรากฏต่อหน้าเราอีกครั้งหนึ่ง เจาเสีย ฉินได้ใช้ความสามารถพิเศษถ่ายทอดสภาพสัง คมที่น่าชยะแฉงและที่เป็นปฏิปักษ์ต่อชีวิตอันติ งามจากแง่มุมต่างๆ ออกมาได้อย่างหมดจด

มีนักค้นคว้าวิจัยปัญหา *ความฝันในหอแดง* หลายท่านลงความเห็นว่าเป็นเรื่อง *ความฝันในหอ แดง* เป็นอัตชีวประวัติของเจาเสียฉินเอง เพราะ เรื่องราวใน *ความฝันในหอแดง* ละม้ายคล้ายคลึง กับเรื่องราวของตระกูลเจาอยู่มากที่สุด โดย กล่าวถึงเมืองๆ หนึ่งมีชื่อว่าสื่อโถวเจิง ในเมืองสื่อ โถวเจิงมีคฤหาสน์ใหญ่โตโอฬารหลังหนึ่ง เป็น คฤหาสน์ขุนนางใหญ่ตระกูลเจีย เรื่องราวส่วน

ใหญ่ดำเนินอยู่ในคฤหาสน์นั้น เป็นเรื่องเกี่ยว กับความรุ่งเรืองและความเสื่อมของตระกูลเจีย ภายหลังเจียเจิงซึ่งเป็นบิดาของเจียเป่าวิ้วตัวเอก ในเรื่องถูกลอยตยออกจากตำแหน่งราชการ ด้ว ละครสำคัญๆ หลายคนรวมทั้งหลินไต้วิ้วนางเอก ในเรื่องก็จบชีวิตลง ส่วนเจียเป่าวิ้วนั้นลงท้ายได้ บวชเป็นพระ ตามเค้าโครงเรื่องที่เจาเสียฉิน วางไว้ *ความฝันในหอแดง* น่าจะจบลงด้วย ลักษณะเศร้าโศก แต่นักเขียนหลายท่านที่เขียน ต่อเติมจากตอนที่เจาเสียฉินเขียนค้างไว้ ล้วน เขียนให้เรื่องจบลงแบบสุขสมหวังซึ่งดูไม่ตรงกับ เจตนาของเจาเสียฉินเลย *ความฝันในหอแดง* ฉบับที่แพร่หลายที่สุดนั้นได้แก่ฉบับ ๑๒๐ ตอน จบ เขียนต่อโดย เกาเอ้อ เจาเสียฉินเขียนถึง ตอนที่ ๘๐ ส่วน ๔๐ ตอนหลังเป็นฝีมือของเกา เอ้อ นักวิจารณ์ใหญ่ส่วนเห็นว่าฉบับ ๑๒๐ ตอน จบนี้เป็นฉบับที่ไม่ผิดจากเค้าโครงเรื่องของเจา เสียฉินมากนัก กล่าวคือเกาเอ้อได้เขียนดำเนิน เรื่องต่อไปให้เจียเจิงถูกลอยตยออกจากราชการ คฤหาสน์ใหญ่ถูกไฟเผาอดววาย ด้วละครสำคัญๆ ในเรื่อง บ้างตาย บ้างบวช บ้างก็ตกกระกำลำบาก อย่างไรก็ตาม เกาเอ้อก็ยังคงเป็นนักเขียนที่ไม่ทิ้ง แนวการเขียนจบอย่างมีความสุขซึ่งเบ้าแบบที่ แพร่หลายมากในยุคนั้น แม้ว่าท่านเขียนให้เจีย เจิงถูกลอยตยแต่ภายหลังองค์จักรพรรดิก็ทรงพระ ราชทานบรรดาศักดิ์และตำแหน่งราชการคืนให้

ซึ่งเรื่องนี้ดูไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องตอนแรก ๆ ของเฉียนเฉียนเลย

จาก *ความฝันในหอแดง* เฉียนเฉียนได้เปิดเผยให้เราเห็นโลกของจีนเก่าที่นับวันแต่จะเสื่อมลงและใกล้จุดแตกดับเข้าไปทุกที ในโลกของจีนเก่า กลุ่มอภิสิทธิ์ชน ซึ่งมีเพียงหยิบมือเดียวว่า รวยมหาศาลและมีชีวิตอย่างสมบูรณ์พูนสุข แต่ความร่ำรวยและความสมบูรณ์พูนสุขนั้นได้มาจากกาวซูครีตและคดโกง เพื่อรักษาความร่ำรวยและความสมบูรณ์พูนสุขของตัวเอาไว้ กลุ่มอภิสิทธิ์ชนนอกจากจะใช้อำนาจกดขี่ประชาชนแล้วยังใช้ระเบียบแบบแผนเก่า ขนบธรรมเนียมเก่า หลอกหลวงประชาชนให้หลงเชื่อในความชอบธรรมของอำนาจของพวกเขา จะได้ไม่ลุกขึ้นต่อต้าน กระนั้นก็ตาม กลุ่มอภิสิทธิ์ชนก็มีจุดเสื่อมอยู่ในตัวของมันเอง ครอบครัวเจี่ยใน *ความฝันในหอแดง* คือครอบครัวอภิสิทธิ์ชน ครอบครัว

เจี่ยเป็นครอบครัวของข้าราชการชั้นสูงและราชาที่ตินรายใหญ่ มีอำนาจราชศักดิ์ มีความร่ำรวยมหาศาล แต่ภายในครอบครัวเต็มไปด้วยความขัดแย้ง การชิงดีชิงเด่น การคดโกง ความเหลวแหลก หลิวเซียงเหลียนซึ่งเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องกล่าวว่า “ในคฤหาสน์เจี่ยก็มีแต่รูปปั้นสิงโตสองตัวหน้าคฤหาสน์สะอาดเท่านั้น” นั่นคือภายในคฤหาสน์เจี่ยเต็มไปด้วยความสกปรกโสถมและความสกปรกโสถมย่อมเป็นบ่อเกิดของความเสื่อม

ในโลกของ *ความฝันในหอแดง* ชีวิตและเสรีภาพของคนถูกซื้อได้ด้วยเงินเพียงจำนวนเล็กน้อย สาวใช้บ่าวไพร่ในครอบครัวเจี่ยหลายต่อหลายคนซื้อมาได้ด้วยเงิน ในที่นั้นผู้คนล้วนหมกมุ่นในโลภภัยวิสัย การเล่นซุกกันหรือการเอาสาวใช้หรือเมียของบ่าวมาเป็นเครื่องเล่น หรือพฤติกรรมรักร่วมเพศนั้น คุยเป็นเรื่องธรรมดา แต่ความรักบริสุทธิ์ดังเช่นความรักระหว่างเจี่ยเป่าวีกับหลินไต้ไต้วันนั้นเล่ากลับถูกคัดค้านและขัดขวาง ในที่นั้นมาตรฐานของความดีกับความชั่วกลับกันหน้ามือเป็นหลังมือ ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วกลับได้ดี คนดีถูกหาว่าเลว คนเลวได้รับยกย่องเป็นคนดี เช่น เจี่ยเป่าวีผู้ค้ำระบบเก่าไม่เห็นด้วยกับค่านิยมของสังคมสมัยนั้น เขาปฏิเสธที่จะจำเรียนเพื่อสอบเป็นข้าราชการ และเขาเหยียดหยามพวกบ้ายศบักศักดิ์ เขาบูชาเสรีภาพจึงถูก

ครานหน้าว่าเป็นคนไม่เอาถ่าน หาว่าเป็นคนบ้า แต่เพิ่งเจ็ยผู้ช่อนเล่ที่กระเท่ ภายได้ดวงหน้าสวยงามของหล่อน ประจบสอพลอผู้ใหญ่ในครอบครัววงศ์ หล่อนสามารถกำจัดบุคคลที่ขัดผลประโยชน์ได้อย่างเลือดเย็น แต่หล่อนกลับได้รับการสรรเสริญเป็นยอกจากคนทั้งหลาย เป็นที่รักใคร่ชมชอบของผู้เฒ่าในครอบครัว

โลกใน *ความฝันในหอแดง* นั้น ความยุติธรรมไม่มี อำนาจเท่านั้นที่เป็นธรรม เช่น เขียผันญาติของตระกูลเจ็ยกนหนึ่งจุดคร่าสาวที่รับหมั้นแล้ว และให้ลูกน้องข้อมคู่นั้นสาวจนถึงตาย แต่กลับลอยนวลได้โดยไม่ต้องรับโทษ

ในโลกแห่งนั้นทุกสิ่งทุกอย่างดุมิคมนเฉื่อยชา และบุคคลทั้งหลายเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้อยู่สูงลิบลิวหรือต่ำต้อยเพียงดิน ค่างก็มีความทุกข์และโชคร้ายรอเขาอยู่เบื้องหน้าทั้งสิ้น ดูเหมือนไม่มีใครโชค

นี่คือโลกใน *ความฝันในหอแดง*

เจาเสี่ยฉินอาศัยครอบครัวขุนนางใหญ่โตครอบครัวหนึ่งเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เราเห็นสภาพสังคมสมัยแมนจูว่ามีแต่ความเหลื่อมล้ำค่าสูง ชาติความยุติธรรม เต็มไปด้วยความสกปรก

โสมม เจาเสี่ยฉินได้ ใช้นวนิยายเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าสังคมเช่นนั้นจักต้องเสื่อมสลายไป โดยมีตัวละครเอกอย่างเจ็ยเป่่ววีทำตัวเป็นกบฏคือสังคมเก่า และสมัยนั้นผู้เขียนเองก็ยังไม่สามารถหาทางออกให้แก่ผู้ต่อต้านสังคมเก่าได้ นอกจากการบวช สำหรับหนุ่มสาวผู้ใฝ่หาความชอบธรรมในสมัยของเรานี้ หวังว่าคงไม่โชคร้ายเหมือนเจ็ยเป่่ววีดอกกระมัง ๑

สุภัทร ศรีประชา

ผู้เขียน สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สนใจเรื่องวรรณคดีจีนเป็นพิเศษ เคยแปลงานร้อยกรองและนวนิยายจีนหลายเรื่อง ปัจจุบันทำงานด้านหนังสือพิมพ์

คนไม่เอาไหน

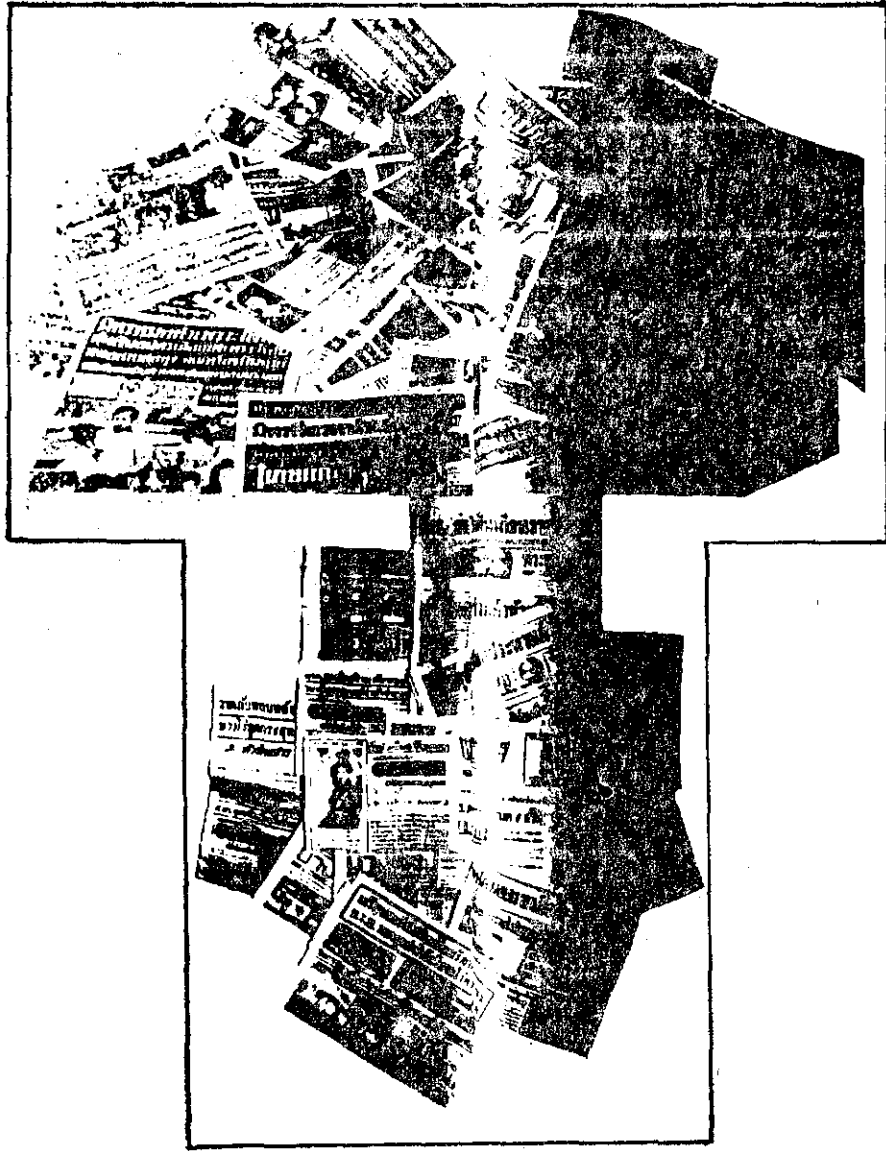
รวมเรื่องสั้นและบทร้อยกรองของบรรณนิติ เสวณัฐบุตร

ผลงานเชิงสร้างสรรค์ของคนหนุ่มอีกแนวหนึ่ง ผู้เขียนถนัดงานด้านวิชาการ แต่เมื่อเขียนงานด้านอื่น ท่านจะไม่สนใจบ้างหรือ

ผู้สนใจจะติดต่อซื้อได้ที่ สหกรณ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตึกวิทยุสยาม และร้านหนังสือทั่วไป เล่มละ ๘ บาท

[วางจำหน่าย ต้นเดือนสิงหาคม]

สื่อสารมวลชน

หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาค

อารมณี พงศ์พจน์

ปัจจุบันนี้สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน ได้กลายเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งของประชาชน ประชาชนใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นปากเสียงแทนในเรื่องต่าง ๆ อาทิเช่นการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเมื่อถูกกดขี่ข่มเหงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือแม้แต่จากประชาชนด้วยกันเอง ยิ่งในสมัยที่ระบอบการปกครองของประเทศอยู่ในสภาพไร้รัฐธรรมนูญด้วยแล้ว หนังสือพิมพ์รายวันได้กลายเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองประเทศแทนประชาชนโดยทางอ้อม ถึงแม้ว่าจะไม่มีผลในทางบวกมากนัก เพราะหนังสือพิมพ์รายวันก็มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกจำกัดอยู่ภายในแวดวงแคบ ๆ เหมือนกัน แต่ก็ยังพอทำให้ประชาชน ผู้ตกทุกข์ได้ยากมีที่พึ่งเมื่อเกิดทุกข์ร้อนเหลืออยู่บ้าง แม้จะพึ่งได้ไม่มากเท่าที่ควรก็ตาม

ในบรรดาสื่อสารมวลชนทุกประเภท หนังสือพิมพ์รายวันเป็นสื่อสารมวลชนประเภทเดียวที่มีอิทธิพลแทรกซึมอยู่ในทุก ๆ วงการสังคม หนังสือพิมพ์รายวันส่วนกลางบางฉบับ มีอิทธิพลถึงกับสามารถที่จะบันดาลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ในวงราชการทุกระดับ ยิ่งในวงการธุรกิจด้วยแล้ว จำเป็นจะต้องพึ่งพาอาศัยอิทธิพลในการเผยแพร่โฆษณาของหนังสือพิมพ์รายวันมากที่สุด คอลัมน์นิสต์บางคนอาศัยการใช้หน้าหนังสือพิมพ์เป็นสถานที่แสวงหาอำนาจให้แก่ตนเองเพื่อจะได้เข้าไปมีอิทธิพลอยู่ในวงราชการระดับบริหาร บางคนอาศัยหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว (โดย

เฉพาะในหน้าเกี่ยวกับบันเทิงเริงรมย์) จนกลายเป็นมหาเศรษฐีไปในที่สุด

หนังสือพิมพ์รายวันอีกประเภทหนึ่งซึ่งไม่ได้รับความสนใจจากผู้อ่านเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว หนังสือพิมพ์รายวันประเภทนี้น่าจะได้รับการสนับสนุนมากที่สุด เพราะเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่ตีพิมพ์ออกมาจากท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่น ส่วนเรื่องจะทำเพื่อคนในท้องถิ่นหรือไม่นั้น ยังเป็นปัญหาที่น่าคิดอยู่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในส่วนภูมิภาคบางฉบับยังขาดเนื้อหาสาระอย่างไม่น่าจะจับต้อง บางฉบับลอกเลียนรูปแบบตลอดจนวิธีการเขียนข่าวอย่างขาดมารยาทจากหนังสือพิมพ์รายวันส่วนกลางบางฉบับไปทั้งตัว บางฉบับเจ้าของหรือบรรณาธิการอาศัยการตีพิมพ์ของหนังสือเป็นหน้าฉากเพื่อใช้เป็นแหล่งอิทธิพลไปประกอบกิจการอย่างอื่น บางฉบับอีกเหมือนกันที่มีจุดมุ่งหมายดี แต่ก็ไม่สามารถแพร่หลายได้เท่าที่ควร เพราะขาดความเชื่อถือจากคนในท้องถิ่นด้วยตนเอง

ในยุคของการเร่งรัดพัฒนาชาตินี้ หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคเป็นหนังสือพิมพ์ที่น่าจะได้รับความสนับสนุนมากที่สุด แต่ถ้าหวังจะให้ระบบราชการเป็นผู้ตีพิมพ์แล้ว ก็คงจะไร้ประโยชน์ เพราะแทบทุกจังหวัดของประเทศไทย ดูเหมือนจะมีหน่วยประชาสัมพันธ์ของจังหวัด ผลงานจากหน่วยประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มักจะออกมาในรูปที่เป็นการชวนเชื่อมากกว่า แม้แต่ข่าวสารรายเดือนของจังหวัดใหญ่ ๆ หลายจังหวัดที่เห็นตีพิมพ์เผยแพร่ก็ไม่แพร่หลายและให้สาระ

ได้มากเท่าที่ควร ชาวไร่บางจังหวัดเจ้าหน้าที่ หรือข้าราชการประจำ กลับอาศัยเนื้อที่ในข่าว สารรายเดือนต่าง ๆ นั้นแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองอีกด้วย

ปัญหาสำหรับหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคมีอยู่มากมาย ดูเหมือนว่าทุกครั้งที่สมาคมนักหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคได้เปิดประชุมสัมมนา ก็มักจะหยิบยกเอาปัญหาต่างๆ เหล่านี้ อาทิเช่น การขยายตลาด อุปสรรคในด้านการจัดการ คลอดจนเป้าหมายในการเผยแพร่ขึ้นมาพิจารณา กันอยู่ทุกปี แต่ก็ไม่เคยเห็นสมาคมฯ จะสามารถแก้ไขได้สำเร็จลุล่วง ส่วนปัญหาอื่นๆ เช่น คุณภาพของข้อเขียน เนื้อหาสาระของข่าว ไม่เคยได้รับฟังว่า สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งนี้ จะหยิบยกขึ้นมาพิจารณา การปล่อยให้หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคย่ำอยู่กับที่อย่างเช่นในปัจจุบัน เป็นการเอาเปรียบผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้อ่านที่ไม่ได้ประสงค์จะซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อจะตรวจผลการออกสลากกินแบ่งของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว

ถ้าลองหยิบเอาหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคสักฉบับขึ้นมาแยกและพิจารณา จะเห็นได้ว่า เริ่มตั้งแต่หน้าแรกซึ่งเป็นข่าวสด หรือข่าวตอง (เพราะบางแห่งห้าวันออกครั้งหนึ่ง บางแห่งสิบวันออกครั้งหนึ่ง ตามระยะเวลาของการออกผลสลากกินแบ่ง) ล้วนแล้วแต่เป็นข่าวอาชญากรรม เสียประมาณ ๔๕% ส่วนอีก ๑% ที่แทรกเข้ามาเป็นข่าวของทางราชการในท้องถิ่นนั้นๆ หรือไม่ก็เป็นข่าวกีฬา ข่าวการกุศล

ส่วนเนื้อหาภายในฉบับ มักเริ่มต้นด้วยข่าวสังคมซุบซิบซึ่งไม่ได้ให้ประโยชน์แก่คนในท้องถิ่นมากนัก บทความภายในเล่มจะเป็นบทความประเภทหมิ่นเวียนกันเขียนประณามหรือติชมการทำงานของข้าราชการในท้องถิ่น เฉพาะตัวบุคคลที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ สนใจ หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันอยู่ในบางเรื่อง ส่วนข่าวการศึกษา ข่าวการเกษตรมักจะหาได้ยาก ยิ่งข่าวการค้าหรือข่าวในวงวารธุรกิจด้วยแล้ว แทบจะไม่มีเอาเสียเลย

ประกาศของศาล เป็นประกาศที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอาศัยแก้ไขได้ในกรณีที่เกิดหน้าไม่เต็ม โดยเฉพาะในกรณีที่หาโฆษณามาลงได้ไม่มากพอ บางฉบับจะอาศัยประกาศของศาลมาลงตีพิมพ์เสียประมาณหนึ่งหน้ากระดาษเต็มๆ นับว่าเป็นการใช้วิธีการง่าย ๆ แต่แก้ไขได้เป็นอย่างดีทีเดียว การลงประกาศของศาลนั้น หาใช่จะเป็นเรื่องเสียหายไม่ แต่กองบรรณาธิการน่าจะเอาเนื้อที่นี้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นเสียมากกว่า ศาลย่อมจะมีวิธีที่จะทำให้ประกาศของศาลออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ด้วยวิธีการอย่างอื่นอยู่แล้ว

ถ้าหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคแต่ละฉบับของทุก ๆ ภาค เห็นประโยชน์ของตนเองอย่างจะแจ้ง และต้องการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะไปในทางพัฒนาชนบท ยกระดับเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้สูงขึ้น เป็นสื่อกลางในด้านการศึกษา หรือแม้แต่จะเป็นปากเสียงแทนคนในท้องถิ่นทางด้านการเมือง การบริหาร

ประเทศ หนังสือพิมพ์รายวันส่วนภูมิภาคยังคงมีทางออกเหลืออยู่ โดยจำเป็นจะต้องปรับปรุงรูปแบบของหนังสือเสียใหม่

ประการแรก หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคจะต้องปรับปรุงคุณภาพของกองบรรณาธิการ ในโลกของหนังสือนี้เป็นโลกของผู้ที่ไม่มีอคติใด ๆ แอบแฝงอยู่โดยเฉพาะ หากว่าผู้ผลิตตัวหนังสือ (ในรูปของความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์) มีความลำเอียงสักเพียงเล็กน้อยแล้ว หนังสือก็จะกลายเป็นอาวุธที่คมที่สุดไปทันที อาจทำลายได้แม้แต่อาวุธที่คมที่สุดไปทันที อาจทำลายได้แม้แต่อาวุธที่คมที่สุดไปทันที เรื่องของหนังสือนี้ยังเป็นหนังสือพิมพ์รายวันด้วยแล้ว มิใช่เป็นเรื่องของความสนุกสนานเพื่อความโด่งดังเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการรับผิดชอบในหลาย ๆ ด้าน หนังสือพิมพ์รายวันส่วนภูมิภาคจึงสมควรจะกำจัดคอลัมน์นี้สุด ประเภทใช้สำนวนของนักเลงอันธพาลเขียนให้หมดไป บางฉบับนักเขียนหรือนักข่าวได้สอดแทรกความลามกอนาจาร เข้ามาในตัวหนังสือจนแทบจะทนอ่านในฉบับต่อไปไม่ได้

คุณภาพของบรรณาธิการนั้น ไม่จำเป็นจะต้องกำหนดให้สูงส่งถึงกับว่าทุกคนจะต้องเป็นบัณฑิต (ปริญญาดับครตามความเห็นทั่ว ๆ ไปของสังคม) แต่ขอให้ เป็นกองบรรณาธิการที่มีความรับผิดชอบต่องานของตนอย่างเพียงพอ (นอกเหนือจากแง่ของกฎหมาย) และจะต้องเป็นนักหนังสือพิมพ์ด้วยจิตใจอย่างแท้จริงด้วย

ประการที่สอง เนื้อหาสาระของข่าว ถ้าหากเป็นไปได้ หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคไม่ควรควรถือเอาข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวใหญ่ ลดข่าว

ประเภทนี้ให้น้อยลงไป (หรือเป็นข่าวรอง) เอาข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ และข่าวความเคลื่อนไหวในวงการกสิกรรม มาเป็นข่าวใหญ่แทน ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดี หนังสือพิมพ์ก็จะมีโอกาสติดต่อได้ง่ายไม่มีคู่แข่งซึ่งมีคุณภาพดีกว่า อย่างเช่นหนังสือพิมพ์จากส่วนกลาง การเปลี่ยนแปลงนี้ผลดีที่จะได้รับมิใช่เฉพาะหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่จะมีผลถึงคนในท้องถิ่นด้วยโดยทางอ้อมหมายถึงการเริ่มต้นพัฒนาการเมืองเศรษฐกิจแบบใหม่ให้แก่คนในชนบทไปด้วยที่ละเล็กทีละน้อย

หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคไม่จำเป็นที่จะต้องพะวงถึงความต้องการของผู้อ่านในส่วนกลาง ชาวในท้องถิ่นบางข่าวอาจเป็นเรื่องขบขันของคนในนครหลวง แต่กลับเป็นข่าวที่มีความจำเป็นมีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ จริงอยู่รสนิยมของผู้อ่านในส่วนกลาง (นครหลวงกรุงเทพมหานคร) กับผู้อ่านในชนบทย่อมจะมีความ

แตกต่างกันอยู่บ้างเล็กน้อย แต่นั่นก็ได้หมายความว่าผู้อ่านในชนบทจะไม่สนใจข่าวการเมืองหรือข่าวเศรษฐกิจ สาเหตุที่ผู้อ่านในชนบทต้องสนใจข่าวอาชญากรรมเป็นอันดับแรก ก็เพราะเขาไม่มีทางเลือก หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคหรือแม้แต่นักหนังสือพิมพ์รายวันในส่วนกลางบางฉบับใช้วิธีการมั่วมือชก เพราะข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่ทำได้ง่ายที่สุดและหาได้ง่าย เพียงส่งนักข่าวคนหนึ่งหรือสองคนตระเวนไปตามโรงพักสักสองสามแห่ง ก็จะได้ข่าวมาแล้วหลายต่อหลายข่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือด้วย เพราะข่าวอาชญากรรมเหมือนกับว่าเป็นข่าวที่เสนอผลงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจแก่ผู้อ่านและผู้บังคับบัญชาโดยตรง

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคในปัจจุบันมีส่วนคืออยู่อย่างหนึ่งคือ มิได้นำเอาหนังสือพิมพ์ของคนเข้าไปผูกพันหรืออยู่กับเรื่องส่วนตัวของคนในวงการธุรกิจบันเทิงมากจนเกินไปดังเช่นที่หนังสือพิมพ์รายวันส่วนกลางบางฉบับกระทำกันอยู่เรื่องของคนในวงการธุรกิจบันเทิง โดยเฉพาะเรื่องส่วนตัวด้วยแล้ว มิใช่เรื่องสำคัญต่อสังคมส่วนรวมเลย ส่วนการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานด้านนั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของหนังสือพิมพ์และนักหนังสือพิมพ์ประเภทผู้สื่อข่าวบันเทิงอยู่แล้ว

ประการสุดท้าย คือปัญหาเรื่องตลาด หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคได้เปรียบหนังสือพิมพ์ส่วน

กลางโดยอัตโนมัติในเรื่องตลาดของท้องถิ่นนั้น ๆ ถ้าหากว่าหนังสือพิมพ์ฉบับที่ออกตีพิมพ์ในท้องถิ่นไม่หวังผลในด้านการขายและปริมาณการขาย ในท้องถิ่นของคนอย่างรวดเร็วจนเกินไปนัก แต่ปัญหาเรื่องตลาดนี้ก็ทำให้หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคต้องล้มเลิกกิจการไปหลายต่อหลายฉบับ สาเหตุสืบเนื่องมาจากความเชื่อถือและคุณภาพของหนังสือเป็นส่วนใหญ่ คนไทยโดยทั่ว ๆ ไปมักจะไม่ยอมรับนับถือความสามารถของผู้อื่น โดยคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็นผู้ที่ทำได้ดีที่สุดในทุก ๆ เรื่อง นอกจากจะได้มีการพิสูจน์กันอย่างหนักหน่วงเสียก่อนนั้นแหละ ถึงจะคล้อยตาม ฉะนั้นผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคจึงจำเป็นที่จะต้องอดทนไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อคนในท้องถิ่นยอมรับแล้ว หนังสือพิมพ์ก็จะอยู่ได้อย่างสบาย อาจจะได้ถึงขนาดที่สามารถตีพิมพ์ออกจำหน่ายได้เป็นประจำทุก ๆ วัน

หนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคจึงหน้าจะเป็นกระบอกเสียงที่สะท้อนสภาพของสังคมส่วนใหญ่ของชาติ ได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ของส่วนกลาง และถ้าเราจะฝากความหวังในการพัฒนาชาติไว้กับหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคบ้าง ก็มีใช้เป็นการฝากความหวังที่เลื่อนลอยมากเกินไป ๑

อารมณีย์ หงษ์หงษ์ นักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีงานเขียนทางเรื่องสั้นและบทความปรากฏในนิตยสารต่าง ๆ มาก่อน

บ้านของเรา

บ้านของเรากว้างใหญ่
ในความไพศาลนั้น
เพื่อให้ความร่มเย็น

ฉันมีพี่น้องหลายคน
วันหนึ่ง
พ่อให้พี่คนโต
ไปเที่ยวนอกบ้าน
ด้วยหวังว่า

ความก้าวหน้าจะมากับพี่
น้องน้องทำงานหนักมากขึ้น
เพื่อความสุขในวันหน้า

แล้ววันหนึ่ง
พี่กลับมา
พร้อมกับความรู้จากเพื่อนบ้าน
พี่เริ่มสร้างบ้านใหม่ของเขา
และก่อสร้างกำแพงกันพวกเรา
ไม่นานนัก
เขาขออำนาจพ่อ
ปกครองน้องของเขา

บ้านของเรากว้างใหญ่
ความไพศาลหมดสิ้น
พี่และน้องน้อง
สร้างกำแพงแบ่งอาณาจักร

เดี๋ยวนี้
เราคิดต่อกัน
ผ่านช่องแคบของกำแพง
ประตูบานใหญ่
มีไว้เพื่อรถยนต์
และคนจากแดนไกล

แต่ฉันน้อยผู้ยากไร้
ไม่ต้องสร้างกำแพงของตน
เพราะกำแพงของพี่
กีดกันเธอไว้แล้ว
และมันสูงเกินเธอจะปีนป็น
ในอาณาจักรที่เธอถูกแบ่งกัน
พ่อออกไปปลอบประโลมเสมอ

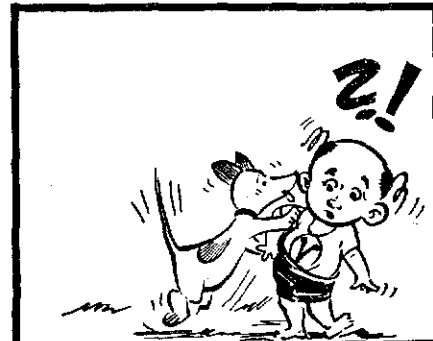
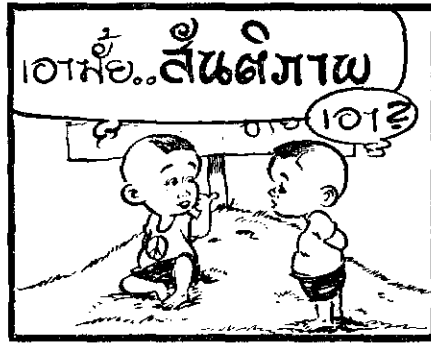
บ้านของเรากว้างใหญ่
แต่ไม่มีความไพศาล
ความร่มเย็นหมดไป
ความสุขไม่มี
ความทันสมัยไม่มา
แต่ความยากไร้มากขึ้น

ศิริพร หนูแก้วขวัญ

พวกม้าหิน + พวกจอมปลวก

อรุณ วัชรสวัสดิ์

๕ ย
เรื่องสั้นจากนอร์เว

ค้นหา

กนก ฮัมซัน

กนก ฮัมซัน (Knut Hamsun ๑๘๕๙-๑๙๕๒) นักเขียนชาวนอร์เว เริ่มเขียนบทประพันธ์ตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี เคยประกอบอาชีพมาหลายประเภทด้วยกัน เช่น งานทำถ่านหิน ครู ตลอดจนคนขับรถรางที่ซิดนีย์ สหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. ๒๔๓๑ เขียนเรื่องทำนองนวนิยาย ชื่อ *Sult* ซึ่งต่อมามีผู้แปลเป็นภาคภาษาอังกฤษว่า *Hunger* นวนิยายสามเล่มคือ *Hunger*, *Growth of the Soil* และ *The Woman at the Well* ได้สร้างชื่อเสียงให้แก่กนก ฮัมซันมากจนเป็นที่รู้จักกว้างขวางในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ งานประพันธ์ของฮัมซันปรากฏอิทธิพลของนิทเช่ (Nietzsche) กับสไตน์แบร์ก (Strindberg) ชัดแจ้ง ในข้อที่ฮัมซันไม่อะลุ่มอล่วยแก่การเน้นหนักในเรื่องปัญหาทางสังคมของคนร่วมสมัย ฮัมซันเขียนหนักไปในทางจิตวิเคราะห์บุคคล ในสถานการณ์เป็นจริงง่าย ๆ เช่น เกี่ยวกับความทิวโหย ซึ่งทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบลทางวรรณคดีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ กนก ฮัมซันถึงแก่กรรมในประเทศนอร์เว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ ◦

ที่กรุงโคเปนเฮเก้น ตอนใกล้ท่าเรือตอนใน มีถนนชื่อเวสเตอร์โวลด์ เป็นถนนมีต้นไม้สองข้างทาง ยังใหม่แต่เปล่าเปลี่ยว มีบ้านเรือนปลูกอยู่สองสามหลัง มีโคมไฟแกสอยู่สองสามดวง แทบจะไม่มีผู้คนสัญจรแม้ในเวลาหน้าร้อนขณะนี้ ก็จะมีผู้คนมาเดินเล่นน้อยครั้งนัก

เมื่อคืนวานนี้ ข้าพเจ้าประสบอุบัติเหตุการณ้ประหลาดที่ถนนนั้น

ข้าพเจ้าเดินเล่นตามทางเท้าข้างถนน กลับไปกลับมาสองสามเที่ยว ก็เห็นหญิงคนหนึ่งเดินสวนมา ไม่มีผู้อื่นใดในบริเวณนั้น โคมไฟแกสจุดสว่างแล้ว แต่ก็ไม่สว่างพอจะให้ข้าพเจ้าเห็นหน้าหญิงผู้นั้นได้ชัดแจ้ง ข้าพเจ้าจึงคิดในใจว่าคงจะเป็นหญิงจำพวกนั้น ก็เดินผ่านไป

เมื่อข้าพเจ้าเดินไปสุดถนนแล้ว ก็หันหลังกลับ หญิงผู้นั้นก็เดินกลับด้วย ข้าพเจ้าก็พบเธออีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่าเธอคงจะมาวอกคอยใครสักคนหนึ่ง และเกิดอยากทราบว่าจะคอยใครกัน ข้าพเจ้าเดินสวนกับเธออีกครั้งหนึ่ง

พอพบเธอเป็นครั้งที่สาม ข้าพเจ้าก็ขยับหมวกและทักเธอ

“ สวัสดี คุณมากอยใครหรือครับ ”

หญิงผู้นั้นตกตะลึง หามีได้ ไซ้แล้ว เธอมากอยใครสักคนหนึ่ง

เธอจะรังเกียจหรือไม่ถ้าข้าพเจ้าจะเป็นเพื่อนสนทนายู่งนกว่าผู้ที่เธอรอคอยจะมา

หามีได้ เธอไม่รังเกียจเลยและกล่าวขอบคุณข้าพเจ้า หญิงผู้นั้นชี้แจงด้วยว่ามีใครมากอยใคร เธอมาเดินเปลี่ยนอากาศ แถวนั้นเจียบสงบดี

เราทั้งสองเดินเคียงข้างกันไป สนทนากันถึงเรื่องต่าง ๆ เรื่อยเรื่อย ข้าพเจ้ายื่นแขนให้เธอ

เธอสั่นศีรษะปฏิเสธ กล่าวว่า “ไม่ละคะขอบคุณ ”

การเดินเล่นด้วยกันทำนองนี้ไม่สนุก ข้าพเจ้าไม่อาจเห็นหน้าเธอได้ด้วยว่ามีมืด จึงจุดไม้ขีดไฟขึ้นดูนาฬิกาว่าเวลาเท่าใด แล้วช้ไม้ขีดจุดขึ้นดูหน้าเธอ

“ สามทุ่มครึ่งแล้ว ”

หญิงผู้นั้นสยิวกายตั้งหนึ่งว่าหนาวสะท้าน ข้าพเจ้าเลยถือโอกาส

“ คุณรู้สึกหนาวมากมิใช่หรือครับ เราไปแวะดื่มเหล้ากันที่โชนส์กัแห่งหนึ่ง ดีไหม ที่ทีโวลด์ หรือที่แนชชั่นแนล เอาไหม ”

“ คุณไม่ทราบดอกกรัว่าขณะนี้ฉันไปที่ไหนไม่ได้ทั้งนั้น ”

แล้วข้าพเจ้าก็สังเกตเห็นเป็นครั้งแรกว่าหญิงผู้นั้นแต่งผ้าคลุมหน้าสีดำ ข้าพเจ้ากล่าวคำขอโทษและคำทนความมิตอันเป็นคันเหตุให้เข้าใจผิด วิธีที่เธอให้อภัยข้าพเจ้าทำให้แน่ใจทันทีว่าเธอมิใช่หญิงพเนจรยามราตรี

“คุณจะไม่เกาะแขนผมหรือ จะช่วยให้อุ่นขึ้นบ้าง”

หญิงผู้นั้นจึงกวางแขนข้าพเจ้า

เราเดินเล่นกลับไปกลับมาอีกสองสามเที่ยว แล้วเธอก็ถามเวลาข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง

“เวลาสี่ทุ่ม บ้านคุณอยู่ที่ไหนครับ”

“ที่กัมเลทองเกว”

ข้าพเจ้ายืดเธอไว้ ถามว่า

“ให้ผมไปส่งคุณถึงหน้าบ้านได้ไหมครับ”

“จะไม่เหมาะ ไม่ละค่ะ ดิฉันให้คุณ... คุณอยู่ที่เบร์คกาด มิใช่หรือคะ”

ข้าพเจ้าถามด้วยความประหลาดใจว่า “คุณรู้ได้อย่างไรครับ”

“ดิฉันรู้ว่าคุณคือใคร”

นั่งเงียบกันไปครู่หนึ่ง เราเดินกวางแขนกันไปตามถนนมิไฟสว่าง หญิงผู้นั้นเดินสาวเท้า ผ่าคลุมหน้ายาวปลิวพริ้วไปข้างหลัง

“เราควรจะรีบร้อนสักหน่อยนะค่ะ”

พอถึงประตูบ้านที่กัมเลทองเกว เธอหันมาทางข้าพเจ้าประหนึ่งว่าจะขอบคุณที่เป็นเพื่อนเดินมาส่ง ข้าพเจ้าเปิดประตูให้ เธอก้าวเข้าบ้าน เชื่องช้า ข้าพเจ้าใช้โหล่ต้นบานประตูเดินตามเธอเข้าไปข้างใน พอเลยเข้าไปในห้อง หญิงผู้นั้นก็คว้ามือข้าพเจ้าไปกุมแน่น เราต่างก็มีได้ปริปากพุกอนใจเลย

เราขึ้นบันไดไปสองชั้น มาหยุดอยู่ที่ชั้นสาม หญิงผู้นั้นไขกุญแจเข้าห้องเธอ แล้วเปิดประตูห้องชั้นใน เธอจึงมือนำข้าพเจ้าเข้าไป เข้าใจว่าเป็นห้องนั่งเล่น ข้าพเจ้าได้ยินเสียงนาฬิกาเดินอยู่บนผนัง เมื่อเข้าไปในห้องแล้ว เธอหยุดชะงัก ประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วก็สวมกอดข้าพเจ้าทันที จวบข้าพเจ้าระริกกระวีว จวบปากข้าพเจ้าร้อนแรงยิ่งนัก

“จะไม่นั่งละวี ค่ะ ตรงโซฟานั้นแน่ะ ดิฉันจะไปจุดตะเกียงมา”

แล้วหญิงผู้นั้นจุดตะเกียงขึ้น

ข้าพเจ้ามองดูรอบ ๆ รู้สึกพิศวง แต่ก็ยังอยากทราบ ข้าพเจ้ารู้ตัวว่าอยู่ห้องนั่งเล่นกว้างใหญ่ ตกแต่งดีมาก มีประตูต่อเนื่องซ่าง ๆ แยมอยู่ เปิดไปสู่ห้องอื่นอีกหลายห้อง ต่อให้ข้าพเจ้าคิดอย่างไรก็จะมีไม่มีทางทราบได้ว่าบุคคลที่ตนได้ประสบพบปะเป็นคนประเภทไหน

“ห้องนั่งคางมจริง คุณอยู่ที่นี้หรือครับ”

“ค่ะ ดิฉันอยู่บ้านนี้”

“คุณอยู่บ้านนี้จริงวี อยู่กับพ่อแม่วีครับ”

“เปล่าค่ะ ดิฉันไม่ใช่สาว ดังคุณจะได้เห็นเดี๋ยวนี้ละ”

แล้วหญิงผู้นั้นก็ปลดผ้าคลุมหน้ากับผ้าห่มออก

“เห็นไหมละค่ะ ตรงกับที่บอกไว้ไหมค่ะ”

แล้วเธอก็เข้าสวมกอดข้าพเจ้าอีกทันที มีที่ท่าว่าได้รับการกระตุ้นเตือนเหลือคณลัน

ผู้หญิงนั้นคงอยู่ในวัยยี่สิบสองหรือยี่สิบสาม
สวมแหวนที่มือขวา ดังนั้นคงจะเป็นหญิงแต่ง
งานแล้ว สวยรี หามิได้ เธอหน้าตักกระและคิ้ว
บางมาก แต่ชีวิตเธอมีเค้าจอมปลอมอยู่ ปากเธอ
สวยอย่างประหลาด

ข้าพเจ้าประสงค์จะถามว่าเธอเป็นผู้ใด สามี
มีเธอไปไหนเสีย บ้านที่ข้าพเจ้าเข้าไปนี้เป็นบ้าน
ของผู้ใดกัน แต่ทุกครั้งที่เคยปากจะถาม หญิงผู้
นั้นก็โถมเข้าสวมกอดและห้ามข้าพเจ้าถามชอก
แซกเสีย

“คิดฉันชื่อเอลเลน คุณ จะดื่มเหล้าอะไรบ้าง
ไหมคะ ถ้ากตกระตังเรียกให้คนนำมาก็คงไม่เดือด
ร้อนใครเลย คุณเข้าไปในห้องนอนก่อนเถิด”

ข้าพเจ้าเดินเข้าไปในห้องนอน แสงตะเกียง
จากห้องนั่งเล่นส่องเข้าไปให้เห็นได้บางตอน ข้าพ
เจ้าเห็นเตียงนอนสองเตียง เอลเลน กตกริ่งส่ง
เหล้าองุ่น แล้วข้าพเจ้าได้ยินหญิงรับใช้นำเหล้า
องุ่นมาให้และกลับออกไป ครู่หนึ่งต่อมาเอลเลน
ก็ตามข้าพเจ้าเข้าไปในห้องนอนแต่เธอหยุดชะงัก
อยู่ตรงประตู ข้าพเจ้าก้าวไปหาเธอ เอลเลน
อุทานขึ้นพร้อมกับเดินตรงมาหาข้าพเจ้า

เหตุการณ์นั้นเกิดเมื่อคืนวานนี้

แล้วเหตุการณ์เป็นอย่างใดต่อไปเล่า โปรด
อดใจไว้บ้าง ยังมีเรื่องอีกมากมาย

เช้าวันนั้น ข้าพเจ้าตื่นขึ้นตอนรุ่งสาง แสง
อรุณส่องลอด창ม่านหน้าต่างเข้ามา

เอลเลนตื่นขึ้นเหมือนกัน โปรดยิ้มมาทางข้าพเจ้า
แขนทั้งสองของเธอขานุ่มนวลหน้าอกอวบเต่งตึง
ข้าพเจ้ากระซิบกระซาบแก่เธอ เธอจูบปิดปาก
ข้าพเจ้า เจ็บบงันไปด้วยสุดซึ้ง รุ่งแจ้งแจ่มขึ้น
ทุกที

สองชั่วโมงต่อมา ข้าพเจ้าก็ลงจากเตียงนอน
เอลเลนก็ลุกขึ้นแต่งตัว เธอจัดแจงสวมรองเท้า
แล้วข้าพเจ้าก็ได้ประสบเหตุการณ์ที่บัดนี้เข้าใจ
ว่าเป็นดังความฝันน่าแขยง ข้าพเจ้าอยู่ตรงที่
ล้างหน้า เอลเลนเข้าไปถูระบางอย่างในห้องข้าง
เคียง ขณะเธอเปิดประตู ข้าพเจ้าหันมาชำเลือง
มองเข้าไปในห้องนั้น กระแสลมหนาวเย็นเยือก
เข้าทางหน้าต่างพัดรูดผ่านห้องนั้นมาปะทะข้าพ
เจ้า ข้าพเจ้าพอมองเห็นเป็นศพเหยียดยาวอยู่บน
โต๊ะกลางห้อง ศพนั้นคลุมผ้าขาวอยู่ในโลงหมวด
เป็นสี่ตอกเล่า เป็นศพผู้ชาย หัวเข่าหักงอกระ
ตุกโปนเหมือนกันกับกำปั้นเกร็งแน่นภายใต้ผ้า
คลุมศพ ใบหน้าเหลืองซีดเขียวน่ากลัวยิ่ง ด้วย
ว่าแสงสว่างเต็มที ข้าพเจ้าก็มองเห็นได้ละเอียด
ละออ แล้วเบือนหน้ากลับมา มิได้ปริปากแม้คำ
เดียว

เมื่อเอลเลนกลับเข้ามา ข้าพเจ้าแต่งกาย
เสร็จพร้อมจะออกจากบ้านไป ข้าพเจ้าต้องฝืนใจ
รับการจูบร่ำลาของเอลเลน เธอสวมเสื้อผ้าเพิ่ม
ให้ครบครันขึ้น ประสงค์จะไปส่งถึงประตูบ้าน
เอลเลนยืนแนบแอบกำแพง ด้วยไม่ประสงค์ให้
ผู้อื่นเห็นตน

“สวัสดิ์นะค่ะ”

ข้าพเจ้ากล่าวลงใจเธอว่า “จนกว่าจะพบกันวันพรุ่งนี้นะ”

“ไม่ค่ะ พรุ่งนี้ไม่ได้ต่อกค่ะ”

“ทำไมละครับ”

“ไปรตอย่าถามอะไรให้มากนักซีค่ะ คุณพรุ่งนี้คิดฉันจะไปงานบรรจุกศพญาติดคนหนึ่งคราวนี้คุณก็ทราบเหตุผลแล้ว”

“แล้วมะรีนนี่ละ”

“ได้ค่ะ มะรีนนี้คุณเมาจากอยู่ที่ตรงประตูหน้าบ้าน คิดฉันจะมาพบ สวัสดิ์ค่ะ”

ข้าพเจ้าก็ออกเดินไป

เธอเป็นใคร และศพนั้นเป็นศพใครกัน ศพนั้นมีมือกำแน่น ปลายริมฝีปากตก หน้าชั้นแขยงเหลือเกิน วันมะรีนนี้เอลเดินคงจะตั้งตากอย ข้าพเจ้าควรจะไปพบเธออีกหรือไม่หนอ

ข้าพเจ้าเดินตรงไปอังเบอร์รีนาคาเพ่ แล้วขอทำเนียบโทรศัพท์มาดู สอบหาเลขโทรศัพท์ต่างๆ แลวกัมเสกของเกว แล้วก็พบชื่อนั้น ข้าพเจ้ารอกต่อไปจนหนังสือพิมพ์คอนเข้าออกจำหน่ายแล้วเปิดไปดูหน้าแจ้งความมรดกกรรมโดยด่วนและกัแน้นัก ข้าพเจ้าเห็นแจ้งความของเอลเดินอยู่อันดับแรก พิมพ์ด้วยอักษรดำหนักว่า “สามีของคิดฉัน อายุห้าสิบสามปี ถึงแก่กรรมวันนี้ด้วยป่วยมาช้านานแล้ว” แจ้งความลงวันที่วันก่อนนี้

ข้าพเจ้านั่งคิดใคร่ครวญอยู่เป็นเวลานาน ชายผู้หนึ่งแต่งงาน ผู้ภริยาอายอ่อนกว่าตนสามสิบปี สามีล้มป่วยเรื่อยมา วันหนึ่งก็ถึงแก่กรรมลง

ภริยาหม้ายสาวจึงรู้สึกโล่งอกสบายใจ

เจดิม อยู่เวียงชัย
แปลจากเรื่อง The Call of Life ของ Knut Hamsun

เริ่มแต่ 2475
ผลิตภัณฑ์ขบเปี่ยมด้วยคุณภาพ
อย่างเช่น

ลักส์	ชั้นโลต
ไลฟ์บอยย์	บรีส์
รินเซ	คิบีส์
ชั้นซิล	รอยเก้

 มลิตไยประเทศไทย โดยบริษัท ลีเออริบจาเซอซี (ประเทศไทย) จำกัด

กำาแพงลม

เลี้ยงรุ่น

ตามหัวเมืองนั้น งานชุมนุมศิษย์เก่าของโรงเรียนต่าง ๆ ดูเหมือนจะได้รับความนิยมและจัดกันแพร่หลายมานานปี จนกลายเป็นประเพณีไปแล้ว ส่วนโรค *เลี้ยงรุ่น* เข้าใจว่าเพิ่งจะระบาดออกไปถึงเมื่อไม่กี่วันมานี้ อากาศเบื้องแรกปรากฏเป็นความสนุกอย่างอ่อน ๆ แชกซ้อนอยู่ในความหรรษาว่าเรีงของงานแม่ ซึ่งก็คืองานชุมนุมศิษย์เก่านั่นเอง เพราะถึงอย่างไร ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนหรือวิทยาลัย กว่าที่จะสร้างงานประเพณีขึ้นขึ้นมาได้ ก็จำเป็นต้องมีอายุอานามอยู่บ้างและได้ผลิตลูกศิษย์ลูกหามาแล้วหลาย ๆ รุ่น

อนึ่ง อันว่าการชุมนุมนั้น ไม่ว่าจะ เป็นชุมนุมหรือชุมนุมร้าย ก็จะเป็นผลเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้ ก็ย่อมต้องอาศัยความสนิทสนมเป็นพื้นฐาน ส่วนหนึ่งอยู่ด้วยกันทั้งนั้น และก็จะด้วยเหตุนี้เองแหละ ที่มักจะปรากฏอยู่บ่อย ๆ ว่า งานชุมนุมศิษย์เก่าต่าง ๆ นั้น ถึงจะสุขสันต์บันเทิงกันอย่างไรก็ยังมีสมาชิกอีกไม่น้อยที่ยังรู้สึกว่ายังสนุกไม่พอ ดึกริความมันยังไม่เข้าไส้เท่ากับการเฮฮาในพวกพ้องร่วมชั้นร่วมปีกัน อย่างไรก็ตาม *เลี้ยงรุ่น* ขึ้นมาให้ได้ ก็มีใ้เรื่องจะทำได้ง่าย ๆ นึก เพราะดูเหมือนจะต้องอาศัยปัจจัยพิเศษ ๆ อื่น ๆ อีก เช่นว่าในวันนั้น ๆ จะต้องมีความคึกคักอยู่บ้าง อย่างน้อยก็คนสองคน ถ้ายังมี

มากตัวก็ยังจัดได้คล่องขึ้น และคำว่าคึกคักในที่นี้ก็ไม่จำเป็นต้องหมายเอาว่า ต้องมีชื่อเสียงโด่งดังปานพลแตก หรือใหญ่โตจนคับเมือง หากเพียงมองเทียบ ๆ กันเอาในหมู่เพื่อนฝูง ซึ่งในกรณีโรงเรียนเก่าของข้าพเจ้านั้น ก็ยึดเอาครูประจำบาลหรือครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นแหละเป็นบรรทัดฐาน เพราะนอกจากจะอยู่ใกล้มือแล้ว ยังดูเหมือนจะเป็นอาชีพเดียวที่นักเรียนบ้านนาอย่างเรารู้จักดีที่สุด ขนาดที่นักเรียนรุ่นพี่ ๆ ขึ้นไปสองสามรุ่นยึดถือเอาเป็นอาชีพถึงร้อยละร้อย คือเมื่อถึงตาเราจึงเริ่มมีกระเด็นกระสายไปสู่งานอื่นบ้าง แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความมากกว่าก่อนชั้นที่มุ่งหน้าตามรอยรุ่นพี่

เพราะแหกคอกเถลไถล ข้าพเจ้าจึงไม่ได้ไปร่วมสังสรรค์กับเพื่อนฝูงในปีแรก ๆ ที่เขามีกงานกัน ด้วยมักจะมีอันขัดข้องด้วยประการต่าง ๆ ทราบข่าวเข้าไปบ้าง บางทีก็อยู่ไกล บางครั้งก็สิ้นวันเวลา มาบัดนี้เพื่อนผู้เป็น "ตัวไฟ" บังเอิญเป็นเพื่อนสนิท และมีหน้าที่การงานออกจะเด่น เป็นหัวหน้าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ยังไม่มีอะไรจะทำเป็นชิ้นเป็นอัน บางทีอาจเป็นเพราะยังไม่มีอะไรจะทำนั่นเอง ทำให้เขาหันเข้าปลุกปล้ำงานชุมนุมศิษย์เก่าคราวนี้เป็นอุตุสุด เขาแวะเวียนไปบอกกล่าวข้าพเจ้าซ้ำแล้วซ้ำเล่าเป็นทำนองว่า ปีนี้จะขอจัดอย่างไว้ฝีมือและอย่างพิเศษเป็นการเลี้ยงรุ่นของเราและทุกครั้งที่มีคำว่าพิเศษ บัตรค่าอาหาร

ก็เพิ่มสูงขึ้นไปด้วย ไอ้เขี้ยวก็จะมา ไอ้แดงก็จะไป
เขาบอกและซู่กลายๆ ต่อกันอีกว่า ถ้าไอ้ข้าพเจ้า
เกือก เพื่อนฝูงจะทำพิธีขึ้นป้ายในฐานะเป็น
คนไม่เอาไหนและเห็นแก่ตัว ซึ่งเจ้าคำหลังนี้ทำ
ท่าว่าจะเป็นที่กบฏเกณฑ์ของชีวิตในยุคนั้น เพิ่มขึ้นมา
อีกอย่างหนึ่ง

แต่เมื่อถึงวันงาน ไอ้ที่พูดกันไปพูดกันมาว่า
จะเป็นการเลี้ยงรุ่นนั้น พอเอาจริงเข้าเราก็ทำไม่
ได้ กลายเป็นงานชุมนุมศิษย์เก่าธรรมดาๆ นี่เอง
เพราะคงได้กล่าวมาแล้ว เพื่อนร่วมชั้นส่วนใหญ่
ของเราเป็นครู ช่วงระยะที่จัดงานบังเอิญประจวบ
เป็นเทศกาลอภิมหาชาติ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
ไปๆ มาๆ ศิษย์เก่าที่ไปร่วมเสสากินเหล้าส่วน
มากก็แห่กันออกไปจากกรุงเทพ ถึงกระนั้นกล่าว
โดยทั่วไป บรรยากาศของงานก็ยังอีกที่กตัญญู ด้วย
ได้รับความร่วมมือดีจากทางโรงเรียน และนัก
เรียนปัจจุบันจำนวนหนึ่งก็ได้มาช่วยกุ๊กๆ อดบ
แต่งสถานที่ ช่วยยกสุรอาหาร และหอบหนังสือ
ที่พิมพ์ (ลวกๆ) ขึ้นเป็นที่ระลึก ออกจำหน่าย
จ่ายแจกแก่ญาติมิตรและเพื่อนบ้านย่านใกล้เคียง
ที่ยกโขงหอบลูกหลานออกมาฟังดนตรีและชม
บุญบรรดาคณะนักเรียนเก่า

ข้าพเจ้าเองรู้สึกผิดหวังมาก เพราะตั้งใจไว้
ว่าจะได้กลับไปสู่บรรยากาศเก่าๆ ในท่ามกลาง
เพื่อนเก่า ซึ่งจะเพื่ออะไรนั้น ตัวเองก็ไม่รู้เหมือน
กัน อย่างไรก็ตาม จะพูดว่าการไปคราวนี้เสียเที่ยว

เปล่า ก็คงจะไม่ถูกต้องนัก ถึงจะไม่ได้พบเพื่อน ๆ
หลายคนที่ยังไว้ตั้งแต่แรก แต่เจ้าเพื่อน
“ตัวโผ” ก็ออกเสาะหาครูเก่ามาร่วมด้วยได้ท่าน
หนึ่ง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นท่านเดียวที่ยังคงมีภูมิลำเนา
อยู่ในดินนั้น นอกนั้นก็โยกย้ายไปที
อื่นเมื่อออกจากราชการแล้ว ก็มีก๊อปปี้เข้าไปอยู่
ในตัวจังหวัด ข้าพเจ้าคิดว่า ด้วยวัยชราสัปดาห์
ในเสื้อผ้ายับย่น (ไม่ได้เตรียมตัว) ของท่านนั้น
แหละ ช่วยเรียกความหลังเก่าๆ กลับคืนมา และ
ก็คงไม่แต่ฝ่ายพวกเราเท่านั้น ครูเองก็ดูซึ้งซึ้ง
และคันคันไม่น้อย หลังจากแต่ห้อมหอมเหล้า
ท่านพอมันปาก บรรดาศิษยานุศิษย์หลายต่อ
หลายคน คงคิดสนุกที่จะเล่นเป็นนักเรียนกันอีก
ได้พากันออกด้อน (เคี้ยวเชย) ให้คุณครูลุกขึ้น
โอภาปราศรัยกับเราบ้าง แสนจะว่าง่าย ครูค่อยๆ
เกาะขอบโต๊ะเงยเงยขึ้นแล้วคำสอนเก่าๆ ก็
พรั่งพรูออกมาอีกครั้ง เพราะท่านเป็นครูศีลธรรม
และได้สอนศีลธรรมมาจนกระทั่งเกษียณอายุ
ราชการ คำปราศรัยของท่านจึงเป็นธรรมไมโดย
ตลอด ยิ่งกว่านั้นยังปรากฏว่าครูยังคงแม่นยำกับ
บท *สมบัติผู้ดี* พระยาพระเสด็จฯ อย่างน่า
พิศวง

หลายปีก่อนนั้น ในระยะต้นๆ ที่ประเทศ
ไทยเริ่มส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันโอลิมปิก จำ
ได้ว่ามีการกล่าววิพากษ์ถึงผลดีผลเสีย - ควร
ไม่ควรกันอยู่บ้าง ซึ่งย่อมแน่นอนว่า เมื่อมีการ

วิจารณ์เกิดขึ้น ก็ย่อมมีทั้งการเห็นด้วยและโต้แย้ง เหตุผลของฝ่ายใดแน่จะมีอย่างไรบ้าง ตอนนั้นก็จำไม่ถนัดเสียแล้ว ยังจำได้ก็แค่เหตุผลของฝ่ายสนับสนุนประการหนึ่งที่บอกว่า .... ถึงเราจะไม่มีทาง แต่มันก็เป็นเรื่องของศักดิ์ศรี ..... ชนะหรือแพ้เรื่องเล็ก ที่สำคัญยิ่งนั้นมัน เป็นโอกาสที่จะได้อวดธง เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศในหมู่ประชาชาติ ....

สัมโมทนียกถาของครูในคืนท้าย ๆ ทำให้ข้าพเจ้าหายวุ่น เฉพาะอย่างยิ่งตอนที่ท่านกล่าวยกย่องถึงความสำเร็จของลูกศิษย์ลูกหา น่าเสียสละท่านและดวงตาที่เอ่อท้นเมื่อมองออกไปนอกร่มฉัตร ณ ที่ที่รถยนต์หลายคันหลายแบบจอดซ้อนกันอยู่ ทำให้ข้าพเจ้าทลลึงคิดถึงเรื่องราวที่กล่าวข้างบน

บางที! บางที!! ไ้เจ้างานประเภทชุมนุมศิษย์เก่าหรือเลี้ยงรุ่นอะไรนี้ นอกเหนือไปจากการสังสรรค์บันเทิงแล้ว ความมุ่งหมายเร้นลับอีกประการหนึ่ง น่าจะเป็น การอวดธง กันในระหว่างเพื่อนฝูงนั่นเอง

ดู ๆ ก็น่าอยู่หรือที่อดีตครูศิษย์รวมกัน ๆ คนหนึ่งจะบังเกิดความปีติสุข

เพียงพิจารณาจากจำนวนรถ ซึ่งจอดเรียงเป็นตับอยู่เกือบสิบคันนั้น ย่อมจะเป็นสิ่งบ่งบอกว่า อย่างน้อยลูกศิษย์ลูกหาที่ท่านก้มหน้าก้มตาสั่งสอนมากก็ตั้งเกือบสิบคนที่ประสบความสำเร็จ มีตำแหน่งหน้าที่ใหญ่โต พอที่จะมี จะเบ่งหรือหยิบจวยเอารถหลวงนั่งมา (ราชการ) งานชุมนุมศิษย์เก่าได้

อย่างไรก็ดี ในตลอดเวลาที่คุณครูกล่าวยกย่องแถมสั่งสอน ให้พวกเราประพฤติดีประพฤติชอบ ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ เพื่อที่จะได้พากันจำเจริญ ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอยู่นั้น ข้าพเจ้ารู้สึกวาบอคของตัวเองลอยสูงขึ้น ๆ ต้องเขม่วท้องกลั้นหายใจเป็นพัก ๆ จนกระทั่งเมื่อเสียงดนตรีเริ่มกระหึ่มขึ้น และครุฑคู่ตัวนั่งลงแล้วนั้นแหละ ข้าพเจ้าจึงหายใจโล่ง ก็ไม่ใช่เรื่องอะไรหรอก ข้าพเจ้าเพียงถือคอดักกระอักกระอ่วนแทนบรรดาศักดิ์ยศใดๆ และเจ้าเพื่อน ตัวโผ มัน แต่ถึงอย่างไรก็ยังนับว่าเป็นคราวเคราะห์ดีของเราอยู่ ที่บังเอิญพระยาพระเสด็จฯ ท่านมิได้กล่าวถึงว่า การนำเอารถหลวง (อันที่จริงรถของประชาชน) มาใช้สอยเที่ยวเตร่ในกิจส่วนตัวนั้น เป็นสิ่งผิดงาม ผิดหรือถูก เป็นสมบัติของผู้ดีหรือผู้ร้าย และที่ข้าพเจ้ารู้สึกที่เราเคราะห์ดียิ่งไปกว่านั้น ก็ตรงที่คุณครูของเรา เกิดดวงขึ้นมาแต่หัวค่ำ จึงไม่มีโอกาสชมว่าเย็นนั้นเหล่าลูกศิษย์ชั้นยอดของท่านสนุกสนานโลดโผนกันอย่างไร

ทุกวันนี้ ทุกครั้งเมื่อคิดถึงงานนั้นขึ้นมา ข้าพเจ้าก็ได้แต่ภาวนา ขออย่าให้มีใครปากบอนไปฟ้องครูของเราเลยว่า ตกคืนเมื่อท่านกลับแล้ว ตลาตเล็ก ๆ ของอำเภอเราก็ก็คึกคักอยู่จนค่อนข้าง เหล้าเบียร์ไม่พอขาย และบรรดาโสเภณีต้องอดหลับอดนอนทำงานหนักอย่างเหลือที่จะกล่าวออกมาได้ ๑

คำสิงห์ ศรีนอก

คนกับสิ่งแวดล้อม

หายนภัยอันแท้จริงของมนุษย์

การตื่นตัวในเรื่องความเสื่อมโทรมและเน่าเสียของสิ่งแวดล้อม มิได้เพิ่งจะเกิดเป็นครั้งแรกเมื่อสิบปีที่แล้ว รวมทั้งสาเหตุของปัญหาที่มีได้เป็นความรับผิดชอบเฉพาะของศตวรรษนี้ ความไม่บริสุทธิ์ในอากาศก็ดี น้ำก็ดี ตลอดจนการเจือปนพิษในอาหาร และปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ก็ดี ล้วนเป็นปัญหาส่วนรวมซึ่งย้อนหลังไปได้ไกลถึงยุคโบราณ ที่ความรู้สึคนึกคิดของคนเกี่ยวกับเชื้อโรคในสิ่งต่าง ๆ มีความร้ายแรงยิ่งกว่าในปัจจุบัน ปัญหาเหล่านี้ได้กลับมามีความสำคัญอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ซึ่งเป็นสมัยที่บรรดาเมืองต่าง ๆ ผุดขึ้นมา ระบบโรงงานเจริญรุ่งเรือง และตามมาด้วยความสกปรกเน่าเสียในอากาศและน้ำอย่างชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อน

ปัจจุบันสถานการณ์กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง อันเป็นลางหายนะของชีวิตทั้งโลก ซึ่งยังไม่เป็นที่เข้าใจอย่างแจ่มชัดในการตกเตียงอภิปรายเรื่อง *วิกฤตการณ์นิเวศวิทยา* ก็คือว่าเนื้อแท้จริงๆของปัญหานี้ได้เปลี่ยนไปแล้ว ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับความเสื่อมโทรมของโครงสร้างทางสังคม อันตรายมิได้อยู่

ที่วิธีการหรือตัวการอันมีพิษภัยอย่างหนึ่งอย่างใด แต่อยู่ที่โครงสร้างของเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และเมืองสมัยใหม่มากกว่า ผลก็คือ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและหายนภัยทางนิเวศน์วิทยา มีอาจชัดไปได้ด้วยการขยายโครงการเช่น “ความคุ้มครองน้ำเสีย” ซึ่งเกี่ยวข้องกับต้นเหตุมากกว่าระบบ เพื่อให้สมน้ำสมเนื้อกับปัญหาจะต้องมีเงื่อนไขไกลออกไปถึงขั้นปฏิวัติเปลี่ยนแปลงสังคม เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนทั้งหมดทีเดียว

เพื่อที่จะเข้าใจความใหญ่หลวงของวิกฤติการณ์นิเวศน์วิทยาและความผันแปรที่กำลังครอบงำอยู่ จำเป็นที่เราจะต้องหวนกลับไปสู่ปัญหาความน่าเสีย ซึ่งมีมาเมื่อสองสามทศวรรษก่อนคือระหว่างปี ๒๔๗๓ “ความน่าเสีย” โดยประเดิมจากการแจโยของหนังสือพิมพ์ เริ่มต้นจากเรื่อง *หนูตะเภาร้อยล้านตัว* ของ กิลเลต กับ ชลิ่งค์ เป็นต้นมาทีเดียว

วรรณกรรมประเภทแจโยหรือเปิดโปงความโสมมเช่นนี้ยังคงมีอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนตลาดนักอ่านก็ได้แก่บรรดา “ผู้อุปโลก” ทั้งหลาย ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นพวกแสวงหาทางแก้ปัญหาคความน่า โดยทางบุคคลและกฎหมาย ได้ไผ่ใหญ่ของขบวนการคือ ราล์ฟ เนเตอร์ (Ralph Nader) คนหนุ่มผู้กระตือรือร้นที่พยายามรวมวิธีการแจโยตามธรรมเนียมประเพณีเข้ากับวิธี

การของ “ซ้ายใหม่” ว่าที่จริงแล้ว การเข้าปัญหาของเนเตอร์ เป็นเรื่องของอีกยุคหนึ่งทางประวัติศาสตร์ เพราะปัจจุบันนี้ความสำคัญของปัญหาความน่าเสียหรือของน่าได้ขยายออกไปจากขอบเขตที่เคยกล่าวถึงกันเมื่อสี่สิบปีก่อน ตัวการ “เน่า” อันใหม่นี้ มิใช่สิ่ง “เป็นพิษ” ดังในความรู้สึกและความเข้าใจของคนส่วนมากอีกต่อไป แต่ปัญหาได้มาอยู่ที่นิเวศน์วิทยา มิใช่เภสัชวิทยา ดังนั้นการแก้ปัญหาก็ย่อมมีอาจกระทำได้โดยการใช้กฎหมายหรือจัดการกับคนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง

สิ่งซึ่งเผชิญหน้าเราในปัจจุบันมิใช่พิษภัยที่เป็นอันตรายอย่างรวดเร็ว ดังที่เคยกระหนกตกใจกันมาแล้วในสมัยคุณปุ่ คุณย่า หากแต่เป็นตัวการซึ่งทำให้เกิดมะเร็งและการพิกลพิการในเวลาอันยาวนาน เช่นรังสีไอโซโทป กัมมันตรังสีและพวกคลอรีเนเต็ด ไฮโดรคาบอน ตัวการเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งในร่างกายของคนเราโดยแทรกเข้าไปในโครงสร้างของกระดูก แหล่งสะสมไขมัน เนื้อเยื่อ เส้นเอ็นต่าง ๆ การแพร่กระจายของตัวการเหล่านี้เป็นไปทั่วโลก กระทั่งว่ามันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมเสียเอง มันอาจอยู่ภายในตัวเราหรือโดยรอบตัวเราเป็นปี ๆ จึงปรากฏออกมา และในหลายกรณีอาจจะหลายชั่วอายุคนจึงปรากฏ ผลแห่งพิษภัยของมันมักจะเนิ่นนาน เรือรัง มากกว่าจะเป็นไปโดยฉับพลันทัน

ที่ ความตายและความพิกลพิการที่มันก่อให้เกิด
ขึ้นในแต่ละบุคคลนั้น จะไม่แลเห็นจนกระทั่ง
เวลาได้ผ่านไปหลายปี อันตรายนั้นไม่เพียงแต่จะ
มีเป็นจำนวนมากอย่างเดียวยังแต่ยังแทรกฝังอย่าง
ลึกซึ้ง เราไม่อาจสืบพบมันได้โดยประสาทสัมผัส
และในหลายกรณีไม่อาจสืบพบได้แม้โดยวิธีการ
วิเคราะห์ วิจัย ตัวการเหล่านี้เป็นอันตรายไม่
เฉพาะกับคนใดคนหนึ่ง หากเป็นอันตรายต่อเผ่า
พันธุ์มนุษย์และรูปแบบทั้งปวงของชีวิตมนุษย์
โดยแท้ทีเดียว

ความเป็นจริงมีอยู่ว่า อันตรายเหล่านี้มิได้
ลดน้อยลง ดังนั้นเราจึงต้องปรับปรุงความรู้สึก
นึกคิดดั้งเดิมของเราเกี่ยวกับองค์ประกอบของ
“ความน่าเสีย” ในสิ่งแวดล้อม เมื่อสองสาม
ทศวรรษที่แล้วอาจเป็นเรื่องเหลวที่สุด สำหรับ
ความเคยชินของคนทั่วไป หากจะกล่าวว่าคาบอน
ไดออกไซด์และความร้อนเป็น “ตัวทำเนา” ใน
สิ่งแวดล้อม แต่ทั้งคาบอนไดออกไซด์และความ
ร้อนนี้แหละอาจจะจัดอยู่ในบรรดาตัวการร้าย
แรงสำหรับความไม่สมดุลทางนิเวศวิทยาใน
อนาคต และเป็นตัวการสำคัญที่สุดที่คุกคามความ
อยู่รอดของดาวพระเคราะห์ดวงนี้ ผลจากการเผา
ไหม้ในครัวเรือนและอุตสาหกรรมทำให้ปริมาณ
คาบอนไดออกไซด์ในบรรยากาศเพิ่มขึ้นอย่าง
หยาบ ๆ ถึง ๒๕ เปอร์เซ็นต์ในรอบร้อยปีที่แล้ว
ตัวเลขจำนวนนั้นจะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าอย่าง

น้อย ๆ ในตอนปลายศตวรรษ คาดกันว่าต้นไม้จะ
เป็นแหล่งที่เพิ่มปริมาณคาบอนไดออกไซด์ให้
มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ที่คาดคะเนกันว่าแก๊สนี้จะสะ
กั๊กกันการกระจายความร้อนจากพื้นดิน ขึ้นสู่ห้วง
อวกาศและเป็นเหตุให้อุณหภูมิโดยส่วนรวมสูงขึ้น
ในระดับซึ่งอาจจะละลายน้ำแข็งขั้วโลกและมีผล
ถึงทำให้น้ำท่วมบริเวณชายฝั่งอย่างไพศาล ความ
ร้อนซึ่งเป็นตัวการนั้น ส่วนใหญ่คือน้ำร้อนซึ่ง
เกิดจากพลังงานนิวเคลียร์และพลังงานอื่น ๆ ที่ใช้
ในโรงงานอุตสาหกรรมน้ำร้อนนี้ก่อความเสียหาย
ร้ายแรงแก่นิเวศวิทยาของทะเลสาบ แม่น้ำ และ
ปากแม่น้ำ อุณหภูมิของที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นมิได้ทำ
อันตรายแต่เฉพาะทางสรีรวิทยาและการสืบพันธุ์
ของปลา แต่ยังส่งเสริมความมั่งคั่งอย่างมากมาย
ให้แก่สาหร่ายซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการจางจางทาง
น้ำ อันแก๊ซได้ยากยิ่ง

อันตรายของนิเวศวิทยาซึ่งเรากำลังเผชิญ
ในปัจจุบัณอยู่ที่ว่า พืชจะมีความสามารถกำ
จุนรูปแบบของชีวิตอนาคตได้หรือไม่ วิฤตติการณ
นี้ถูกดึงเข้ารวมกับความน่าเสียขนาดใหญ่ ทั้ง
ในน้ำและอากาศ ซึ่งเป็นแหล่งสะสมของเสียที่ไม่
เสื่อมสลาย เช่น ซีตะกั่ว ยาฆ่าแมลง และสิ่งเป็น
พิษเจือปนในอาหาร สาเหตุที่ของเสียเพิ่มมากขึ้น
นั้น เนื่องมาจากการขยายตัวของเมืองต่าง ๆ การ
ทวีขึ้นของความอัดแอ เสียง และที่อยู่อาศัย การ
ขุดทำลายพื้นพิภพอย่างป่าเถื่อนเพื่อทำเหมือง ทำ

โรงเลื่อย ตลอดจนการแก๊งกำไรซื้อชายที่คืน ผลก็คือภายในสองสามทศวรรษที่ผ่านมา เป็นเวลาที่พิภพถูกปล้นสดมภ์อย่างหนัก ขนาดที่ไม่เคยเป็นมาก่อนเลยในประวัติศาสตร์การอยู่อาศัยบนดาวเคราะห์ดวงนี้ของมนุษยชาติ

ในที่สุดความผิดแผกและสลบซับซ้อนของชีวิตอันเนื่องมาแต่วิวัฒนาการทางชีววิทยาเป็นเวลหลายล้านปี ก็จะถูกแทนที่โดยสิ่งแวดล้อมซึ่งง่าย ๆ ฟ้า ๆ เหมือนเป็นพิมพ์เดียวกันมากขึ้น นอกไปเสียจากเหตุผลทางความงาม อาจพิสูจน์ได้ว่า ความสลบซับซ้อนความผิดแผกแตกต่างในสิ่งทั้งหลาย ซึ่งจะถูกกำจัดไปนั้น เป็นความสูญเสียร้ายแรง สังคมสมัยใหม่กำลังทำลายงานวิวัฒนาการทางการกำเนิด หากขบวนการนี้ดำเนินสืบไปอย่างไม่ลดถอย พิภพจะถูกขุ่นย่ำลงเป็นที่สำหรับสิ่งมีชีวิตง่าย ๆ และมนุษย์ซึ่งการกินที่อยู่ของเขาต้องขึ้นกับปัจจัยสลบซับซ้อนของอาหารต่าง ๆ ทั้งใต้ดิน บนดิน และในทะเลอย่างลึกซึ้งเหนียวแน่น ย่อมไม่อาจจะคงอยู่ในฐานะสัตว์มีชีวิตอยู่สืบไปได้

เมื่อสองสามปีก่อน ท่าทีของ “นักทำสงครามเย็น” ทางชีววิทยาได้ โนมเอียงไปข้างแสดงว่าสาเหตุของวิกฤติการณ์ในเวศวิทยานั้น อยู่ที่การขยายตัวของเทคโนโลยีและประชากร ถึงกับเห็นว่าหัวข้อการระเบิดของสังคมเป็นทางออกของปัญหา จากนั้นคำว่า “บาปดั้งเดิม” ก็เลยมีคำ

แปลใหม่ว่าเครื่องมือ เครื่องจักร แดมด้วยความไม่รับผิดชอบทางเพศที่ร่วมกันทำลายล้างพิภพ ครั้นเมื่อการโต้แย้งดำเนินไปก็ให้เห็นว่า ถ้าแม้ไม่มีการยินยอมพร้อมใจแล้ว ทั้งเทคโนโลยีและความไม่รับผิดชอบทางเพศดังกล่าว ก็จำต้องระงับยับยั้งให้กับสถาบันอันประเสริฐที่เรียกว่า รัฐ

ความไม่เที่ยงสาในการเข้าสู่ปัญหาเช่นนี้อาจเป็นเรื่องน่าเศร้า หากว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวกับความหายนะซึ่งจะตามมา ประวัติศาสตร์ได้ทำให้เรารู้จักกับเครื่องจักรเครื่องมือ หลายรูปหลายแบบแตกต่างกัน บางอย่างจดทะเบีย่นว่ามีอันตรายต่อความสุข ความปลอดภัยของมนุษย์ และธรรมชาติของโลก บางอย่างก็มองเห็นได้ชัดว่าช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของคนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นคงจะเป็นการเขลาอย่างยิ่ง หากจะรวมเอาได้ เครื่องตัดแต่งต้นไม้ เครื่องทอผ้า รถยนต์ คอมพิวเตอร์และจรวดไปดวงจันทร์ เข้าไว้ในป้ายชื่อเหมือนกัน

เทคโนโลยีไม่ใช่เป็นสิ่งเฉพาะกลไกซึ่งมนุษย์เราใช้เป็นสื่อความสัมพันธ์ระหว่างตนกับธรรมชาติเท่านั้น แต่ยักรวมทั้งท่าทีของคนที่มีต่อกลไกเหล่านั้นด้วย ท่าทีเหล่านี้เห็นได้ชัดว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของสังคม เนื่องมาจากความสัมพันธ์ทางสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นไว้นั้นเอง สิ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่งมิใช่การแสดงความรักเกียจเทคโนโลยีอย่างปราศจากเยื่อใย ดังที่ปรากฏ

เป็นการจัดระเบียบและปรับปรุงเทคโนโลยีขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยเหตุผลตามหลักการของนิเวศวิทยามากกว่า นั่นคือเราจำเป็นต้องมีเทคโนโลยีทางนิเวศวิทยา อันจะช่วยประสานสังคมกับโลก ธรรมชาติให้สอดคล้องเข้าด้วยกัน

ในทำนองเดียวกัน การเตือนภัยของพวกนีโอ-มาลธาเซียน (Neo-Malthasian) เกี่ยวกับการขยายตัวของประชากร ก็เป็นการกล่าวถึงปัญหาที่ง่ายเกินไป การจำกัดการขยายตัวของประชากรลงมาให้พอดีกัน ระหว่างอัตราการเกิดและอัตราการตายนั้น เป็นการบังคับขู่ความซับซ้อนหลายประการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในสถิติทั้งสอง การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราเกิดมิใช่เป็นเพียงตัวเลขลุ่ม ๆ ทางชีววิทยา และการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราการตายก็เช่นเดียวกัน สถิติทั้งสองนับเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสถานะเศรษฐกิจแต่ละบุคคล ธรรมชาติโครงสร้างครอบครัว คุณค่าทางสังคม สถานะของสตรี ทำที่พ่อแม่ วัฒนธรรมชุมชนและอื่น ๆ ความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันอย่างหนึ่งจะก่อปฏิกริยาต่อบัจจัยที่เหลือ และจะก่อผลต่อตัวเลขสถิติการเกิดและการตายดังกล่าวทั้งหมด จากสัดส่วนอันเป็นนามธรรมเหล่านี้ อัตราการขยายตัวของประชากรอาจใช้เป็นเครื่องสนับสนุนควบคุมของผู้มีอำนาจ และในท้ายที่สุดคือสนับสนุนสังคมเผด็จการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าใช้การโฆษณา

ประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม นีโอ-มาลธาเซียนและความล้มเหลวทางการควบคุมการเกิดโดยสมัครใจเป็นข้อแก้ตัวด้วยแล้ว การโต้แย้งว่ามาตรการควบคุมการเกิดอย่างเข้มงวดและนโยบายที่คำนวณไว้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสถาปนาเสถียรภาพประชากรทั่วโลกนั้น ก็เท่ากับได้สร้างบรรยากาศทางความคิดซึ่งจะก่อให้เกิดนโยบายฆ่าล้างโคตร (genocide) และสถาบันเผด็จการอันเป็นที่ยอมรับของสังคมขึ้นมานั่นเอง

นับเป็นเรื่องน่าเย้ยหยันที่การกดขี่เท่าที่ปรากฏแย้ม ๆ ในสายตาของพวกเขา นีโอ-มาลธาเซียน กลับได้รับยกย่องในการลดภัยอภิปรายตามที่สาธยายต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาทางนิเวศวิทยา ทั้งนี้เพราะการกดขี่กันในสังคมปัจจุบันนี้ก็คือรากเงาของวิกฤตการณ์นิเวศวิทยา ความรู้สึกนึกคิดว่าคนต้องเป็นนายธรรมชาติเกิดขึ้นโดยตรงจากการที่คนเป็นนายกันเอง ครอบครัวยุคใหม่ถือสายข้างพ่อเป็นใหญ่อาจได้เพราะเชื่อความกดขี่ลงในความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ซึ่งเป็นที่มาของความแตกแยกระหว่างจิตวิญญาณและความจริง ความคิดและแรงงาน ขณะที่อคติซึ่งเป็นปฏิบัติของคริสตศาสนาเอง ก็ดูเหมือนว่าจะโน้มเอียงไปในทางทำให้ความกดขี่ปรากฏชัดขึ้นอย่างไรก็ตาม โลกจะยังไม่กลายเป็นเพียงแหล่งทรัพยากรสำหรับการแสวงหาประโยชน์

จนกว่าความสัมพันธ์ทางรูปแบบของชุมชน ไม่
ว่าจะเป็นในรูปแบบสังคมนิยมสังคมนิยมหรือ
สังคมนิยม จะได้กลายรูปเป็นความสัมพันธ์
ทางการค้าไปเสียก่อน

ความโน้มเอียงตลอดศตวรรษนี้ คือการ
พัฒนาอย่างสุดเหวี่ยงของลัทธิทุนนิยมสมัยใหม่
รูปแบบของสังคมนิยมสังคมนิยม “ การผลิต
เพื่อประโยชน์แห่งการผลิต ” แต่เพียงอย่างเดียว
ธรรมชาติในการแข่งขันกัน ซึ่งเป็นมรดกตกทอด
ของสังคมนิยมสังคมนิยม ไม่เพียงแต่ทำให้คนเป็น
ปฏิปักษ์ซึ่งกันและกันเท่านั้น แต่ยังทำให้คนเป็น
ปฏิปักษ์ต่อธรรมชาติของโลกอีกด้วย ธรรมชาติ
ทุกแห่งทุกมุมได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นสินค้า ไม่คิด
อะไรมากับคน ทวีปอเมริกาได้ถูกนำไปใช้ในโรงงาน
และตลาดสินค้าอย่างป่าเถื่อน บริเวณทวีปทั้ง
ทวีปถูกแปลงกลายเป็นโรงงานและเมืองถูกแปลง
กลายเป็นตลาด ความเปลี่ยนแปลงหากจะกล่าว
อย่างไพเราะก็ว่าเป็น “ ความเจริญงอกงาม ”
“ สังคมนิยมสังคมนิยม ” และ “ โรคอุกฉวย
ของเมือง ” แต่ไม่ว่าจะใช้ถ้อยคำหรือภาษาใด
ก็ตาม ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นก็คือการกดขี่
ครอบครองคนโดยคนด้วยกันเอง

เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาขึ้น กฎที่ว่า “ การ
ผลิตเพื่อประโยชน์ของการผลิต ” กับบรรลุนิยาม
หมายสมบูรณ์ใน “ การบริโภคเพื่อประโยชน์
ของการบริโภค ” คำว่า “ สังคมนิยมสังคมนิยม ”

เป็นการสรุปคำเพื่ออธิบายลักษณะ “ สังคมนิยมสังคมนิยม ” ในปัจจุบันของเราอย่างครบถ้วน บรรดา
ความจำเป็นต่าง ๆ ถูกโหมกระพือโดยสื่อมวลชน
เพื่อสร้างประชามติสำหรับสินค้าอันไร้ประโยชน์
ซึ่งแต่ละชั้นผลิตขึ้นอย่างประณีตเพียงเพื่อทิ้งลง
จากนั้นจะได้กลายเป็นขยะ ขณะที่เงินทุน
ได้ทำการปล้นพิภพ ตลาดก็ได้ทำการปล้นจิต
วิญญาณมนุษย์ควบคู่กันไป ความโน้มเอียงของ
เสรีนิยมในอันที่จะเปรียบตลาดกับความจำเป็น
ของมนุษย์ และเปรียบเทียบเงินกับเทคโนโลยีนั้น
ได้แสดงถึงความผิดพลาดทางการคำนวณเกี่ยวกับ
วิกฤติการณ์นิเวศวิทยาอันเป็นพลังผลักดันทาง
สังคมนิยมไปเสีย

วิกฤติการณ์นิเวศวิทยามีโซ่อยู่ที่อัตราการ
เกิดของชาวอินเดีย แต่อยู่ที่อัตราการผลิตของ
สหรัฐ ฯ ซึ่งสามารถสร้างผลผลิตได้ถึงห้าสิบเปอร์
เซ็นต์ของสินค้าในโลก และนี่ก็เช่นกัน ถ้อยคำ
อันไพเราะแบบพวกเสรีนิยม เช่นคำว่า “ ความ
มั่งคั่ง ” ได้ซ่อนเร้นคำวิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา
ของคำว่า “ ของเสีย ” เอาไว้ เมื่อบวกกับการ
ใช้สมรรถภาพทางอุตสาหกรรมในสัดส่วนที่มีมา
มาสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อการสงครามเข้าด้วยแล้ว
สหรัฐ ฯ ก็กำลังเหยียบย่ำพิภพและฉีกขี้โครง
สร้างทางนิเวศวิทยาอันมีความสำคัญยิ่งต่อการ
อยู่รอดของมนุษยชาติในเวลานี้ หากว่าโครง
การขยายอุตสาหกรรมปัจจุบันนี้มีความถูกต้องแล้ว

เวลา ๓๐ ปี ที่เหลือของศตวรรษนี้จะเป็นพยานถึง การเพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า ซึ่งส่วนใหญ่ได้ จากเชื้อเพลิงนิวเคลียร์และถ่านหิน ขึ้นไปอีกถึง ห้าเท่า นั่นหมายความว่า บรรดาของเสียทาง กัมมันตภาพรังสีและขยะโสโครกอื่น ๆ จากการนี้ จำนวนมหาศาล จะก่อให้เกิดปัญหาทางนิเวศน วิทยาแก่โลกอย่างยากที่จะพรรณนาทีเดียว

กล่าวอย่างสั้น ๆ ปัญหาไม้ได้บรรเทาเบาบาง ลงแม้แต่น้อย ภายในอีกห้าปีข้างหน้า ผลผลิตถ่าน ไม้จะเพิ่มขึ้นโดยรวมถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิต ถ่านแท่งกระดาษจะเพิ่มปีละ ๕ เปอร์เซ็นต์ ถ่านถ่าน ไม้ปีละเพิ่มปีละ ๓ เปอร์เซ็นต์ กระดาษโหลเพิ่ม ปีละ ๕-๕ เปอร์เซ็นต์ พลาสติก (ซึ่งปัจจุบันมีถึง ๑-๒ เปอร์เซ็นต์ในขยะของเทศบาล) เพิ่มปีละ ประมาณ ๗ เปอร์เซ็นต์ รวมความแล้วอุตสาหกรรม เหล่านี้ต้องรับผิดชอบต่อความน่าเสียอัน ร้ายแรงที่สุดในสิ่งแวดล้อม บางทีจำพวกขวด เบียร์ที่ดื่มแล้ว ซึ่งลดจาก ๕๔ พันล้านขวดใน ปี ๒๕๐๓ เหลือ ๒๖ พันล้านขวดในปี ๒๕๑๓ จะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นความไม่รับผิดชอบของ กิจการอุตสาหกรรมสมัยใหม่ได้อย่างดี จำนวน ขวดที่หายไปนี้ถูกทดแทนโดยขวดที่ผลิตเพื่อการ ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (ซึ่งเพิ่มจาก ๘ พันล้านขวด เป็น ๒๑ พันล้านขวดในระยะเวลาเดียวกัน) และ กระป๋อง (เพิ่มจาก ๓๘ พันล้านมาเป็น ๕๓ พัน ล้าน) ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทั้งขวดและกระป๋อง

ที่ใช้ครั้งเดียวนี้ จะต้องสร้างปัญหาองขยะของ แฉ่งให้เกิดขึ้นอย่างใหญ่หลวง แต่ว่ามีนักช่าง ชาติขึ้นเสียนี้กระไร

หากเป็นเพียงความเคราะห์ที่มีแค่กองแร่ธาตุ โลกก็อาจรองรับของไร้สาระที่ผลิตเพิ่มขึ้น ๆ อย่าง ปราศจากหัวใจนี้ได้ แต่ในฐานะที่พิภพธารัง ไรซึ่งสายใยอันสลบซับซ้อนของชีวิตในโลกที่ไม่ อาจรองรับได้ ปัญหาจึงมีอยู่ประการเดียวว่า โลกจะสามารถทนทานการปล้นสดมภ์ลักษณะนี้ ในเวลายาวนานพอที่คนเราจะจัดการเปลี่ยน แปลงระบบสังคมแล้ว ๆ ในปัจจุบันนี้ไปเป็นสัง กคมที่มีความเข้าใจทางนิเวศวิทยาและมนุษย ธรรมได้ทันหรือไม่

เราไม่ควรถือการพยากรณ์ทางนิเวศวิทยา เมื่อทศวรรษก่อนว่าเป็นสิ่งเหลวไหล เรากำลัง เป็นพยานการสิ้นสุดของโลก แม้ยังไม่แน่ว่าจะ หมายถึงโลกซึ่งสถาปนาขึ้นมาช้านาน หรือหมาย ถึงพิภพอันเป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิต วิกฤติการณ์ทาง นิเวศวิทยากับการคุกคามชีวิตมนุษย์ก็ได้ทวีขึ้น อย่างสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และค่านิยมเกี่ยวกับความเหลือเฟือ เวลาว่าง และความมั่งคั่งทางวัตถุ แต่ทั้งวิกฤติการณ์และ ความก้าวหน้าดังกล่าวก็กำลังแผ่เสียงเข้ามายัน เดียวกัน นั่นคือจุดที่การอยู่รอดของมนุษย์กำลัง ถูกคุกคาม คำมั่นเรื่องการปลดปล่อยมนุษย์จาก พันธนาการของการกดขี่ครอบครอง จากความ

ขาดแคลนทางวัตถุ ตลอดจนจากงานหนักต่างๆ ย่อมไม่อาจเป็นไปได้ บัดนี้เทคโนโลยีซึ่งเคยใช้ปล้นโลกมาโดยตลอดนั้น ควรจะต้องผันแปรเอาไปใช้ในทางสร้างสรรค์ให้แก่โลกได้แล้ว ไม่ว่าจะโดยอ้อมหรือเหตุผล

เราจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ไม่เพียงแต่สังคมของพวกชนชั้นกลาง หากต้องรวมทั้งสังคมทรัพย์สิน อันได้แก่ครอบครัวที่ถือสายข้างพ่อ เป็นใหญ่ เมือง รัฐ ซึ่งสืบต่อมาช้านาน จำเป็นต้องยุติความแตกร้างซึ่งแยกจิตใจออกจากความรู้สึก แยกปัจเจกชนออกจากสังคม แยกเมืองออกจากชนบท แยกงานออกจากการเล่นและแยกคนออกจากธรรมชาติ เราจะต้องทำการเปลี่ยนแปลงขึ้น *ปฏิวัติและสร้างสรรค์* สังคมอุดมคติขึ้นมาใหม่ สังคมทรัพย์สิน การกดขี่ การครอบครองโดยลำดับชั้น เหล่านี้ล้วนขัดกับการอยู่รอดของโลกที่มีชีวิตอย่างยั่งยืน *ปฏิบัติการนิเวศวิทยาคือการปฏิวัติ มิฉะนั้นก็จะเป็นความหมายอะไร* ความพยายามใดๆ ในอันที่จะปฏิรูประบียบสังคม ซึ่งโดยธรรมชาติของมันเป็นค้ำจุนทำให้มนุษยชาติเป็นปฏิปักษ์ต่อพลังชีวิตทั้งปวงนั้น จัดเป็นการหลงผิดอย่างใหญ่หลวง และจะมีค่าเท่ากับเป็นเครื่องรักษาความปลอดภัยสำหรับสถาบันอันตั้งมั่นแล้วเท่านั้น

การนำหลักการทางนิเวศวิทยา มาสร้างสังคมขึ้นใหม่นี้ ในอีกแง่หนึ่งก็คือการเปิดโอกาสให้แก่จินตนาการและการสร้างสรรค์ใหม่ๆ โดยตลอดนั่นเอง เมืองต้องกระจายกันออกไปเพื่อสนองความต้องการของนิเวศวิทยา ทั้งทางธรรมชาติและสังคม ความมโหฬารของเมืองใหญ่ในปัจจุบันกำลังทำลายไม่แต่แผ่นดิน อากาศทางน้ำ และอากาศประจำถิ่น แต่ยังทำลายจิตวิญญาณของมนุษย์ด้วย การขยายขนาดของเมืองใหญ่ในปัจจุบันนี้ทำให้เมือง “ไม่เป็นเมือง” เมืองจะต้องทดแทนด้วยชุมชนอันกระจัดกระจายและแปลกๆ จากกันจำนวนมาก สัดส่วนของแต่ละชุมชนนี้ต้องเหมาะสมกับขนาดมนุษย์และความสามารถรักษาระบบนิเวศวิทยาของเมืองไว้ได้ เทคโนโลยีต้องนำไปใช้เพื่อสนองความจำเป็นของคนอย่างมีความหมาย และการผลิตก็ต้องเป็นไปอย่างพอดีกับการหมุนเวียนของเสียในสิ่งแวดล้อม

พร้อมด้วยชุมชนและเทคโนโลยีอันสลักเสลา ได้สัดส่วนกับมนุษย์เช่นนี้ น่าจะเป็นไปได้ที่จะมีการก่อตั้งรูปแบบต่างๆ ของพลังงานขึ้นมาใหม่ เช่นนำพลังงานดวงอาทิตย์ พลังงานลม มาใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือใช้เชื้อเพลิงนิวเคลียร์และถ่านหิน น้ำมัน ฯลฯ อย่างเหมาะสม ในรูป

ชุมชนที่กระจายตัวออกไปนี้ ความรู้สึกใหม่เกี่ยวกับเผ่าพันธุ์ เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบเห็นแก่หน้ากัน อาจหวังได้ว่าจะมีขึ้นแทนที่สถาบันเจ้าขุนมูลนาย พิภพจะต้องได้รับการแบ่งส่วนออกไปโดยคำนึงถึงชุมชน คำนึงถึงจิตใจแห่งการประสานร่วมกันระหว่างคนกับคนและระหว่างคนกับธรรมชาติ

ในปีต้น ๆ ของศตวรรษที่ ๑๙ รูปโฉมของสังคมใหม่ อันเป็นเสรีนี้ อย่างดีที่สุดก็เป็นภาพฝันอันห่างไกล เป็นอุดมคติของมนุษย์ซึ่งนักปฏิวัติเคยพรรณนาไว้ในฐานะของสังคมคอมมิวนิสต์ หรืออนาร์คิสต์ และฝ่ายตรงกันข้ามในฐานะสังคมยูโทเปีย เมื่อศตวรรษหนึ่งผ่านไปสู่ชนรุ่นลูกหลาน ความเจริญของเทคโนโลยี ได้นำภาพฝันเข้าสู่อาณาจักรแห่งความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น และบัดนี้วิกฤตการณ์นิเวศวิทยาแห่งศตวรรษที่ ๒๐ ก็ได้หันความเป็นไปได้ของทศวรรษต้น ๆ นี้ มาสู่ความจำเป็นอันยิ่งยวดแล้ว มนุษยชาติไม่เพียงแต่ได้รับการเตรียมให้ตระหนักในภาพฝันนี้ยิ่งกว่าครั้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์เท่านั้น และไม่ใช่ว่าเป็นแต่เพียงความจริงซึ่งกำลังเกิดจากวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่เท่านั้น แต่การตระหนักนี้ยังหมายถึงการดำรงอยู่ของมนุษยชาติในเวลาที่ยังเหลืออยู่ข้างหน้าอีกด้วย

บางทีสาระสำคัญที่สุดที่มีวาทะให้แก่เราเมื่อศตวรรษที่แล้ว คือหลักความเชื่อที่ว่า มนุษยชาติต้องพัฒนาวิถีแห่งการอยู่รอด เพื่อจักได้มีชีวิตอยู่ต่อไป แต่ปัจจุบันพัฒนาการทางเทคโนโลยีอันยืดหยุ่นและไม่มีที่สิ้นสุดได้พลิกความคิดเห็นนั้นเสียแล้วโดยสิ้นเชิง เรากำลังยืนอยู่ตรงริมขอบของสังคมหลังจากยุคขาดแคลน สังคมซึ่งในที่สุดอาจกำจัดความต้องการทางวัตถุและการภคที่ออกไปจากเงื่อนไขของมนุษย์ บางทีคงมาคิดเห็นว่า มนุษย์เราต้องเป็นนายของสภาวะต่าง ๆ ของชีวิต เพื่อที่จะอยู่รอดนั้น จะเป็นสาระอันสำคัญที่สุดของปัญหาในนิเวศวิทยาในปัจจุบัน

ระหว่างการลุกฮือขึ้นในเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๑๑ นั้น นักศึกษาฝรั่งเศสแสดงออกถึงความสำนึกในสมการใหม่แห่งกิจกรรมมนุษย์ เมื่อพวกเขาจั่วรีด้อยคำเรียกร้องว่า “จงอยู่กับความเป็นจริง จงทำสิ่งที่เป็นไปได้” ต่อคำเรียกร้องนี้ คนหนุ่มสาวซึ่งกำลังเผชิญหน้ากับศตวรรษต่อไป ควรจะเติมคำสั่งอันจริงจังยิ่งขึ้นลงไปอีกว่า “หากเราไม่ตั้งต้นทำสิ่งซึ่งเป็นไปได้ เราก็จะต้องเผชิญกับสิ่งซึ่งคาดไม่ถึง” ๑

การาวัลย์ เกษทอง
แปลและเรียบเรียง

จาก Toward an Ecological Solution

ของ Murray Bookchin

ในนิตยสาร Ramparts ฉบับ นิเวศวิทยา ๒๕๐๔

เจ้าพลายซึกชายลไบทม
ยังไม่เคยอาบน้ำตัวเปล่าเป็น
อนิจจาขยับแต่เจ้ากับตัวพี่
อาบน้ำทั้งผ้าไม่น้ำจะเย็นเลย

ฉันอายนมใส่หม่อมมออย่าเล่น
เขาจะเห็นแล้วอย่ากวนฉันหน่อยเลย
ไม่มีใครเห็นคอกเจ้าพิมพ์เอ๋ย
พลงก็เผยผ้าฉันออกจากทรวง

จากเสภา ชุมช่างชุมชนแผน

อีกไม่นานเกินรอ

คอยอ่าน

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับ “ กามารมณ์และสังคมไทย ”

ท่านจะค้นคณใจไปกับเรา อ่านเรื่องหลากหลาย ทั้งในแง่ของสังคมวิทยา จิตวิทยา วรรณคดี ปรัชญา ศาสนา ประวัติศาสตร์ และกามารมณ์ในตัวของมันเอง ท่านจะพบกับทัศนะอันตรงไปตรงมา กว้างไกล ใจกว้าง สุภาพ แต่ต้องแอบอ่านอย่างเปิดเผย เช่น พระสงฆ์กับกามารมณ์, ความมีโสภณโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่, การทำแท้งกับปัญหาสังคมไทย ความรักเสรี รักร่วมเพศในสังคมไทย กามารมณ์ในมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ความวิปริตทางเพศของชุมชน จนถึงเป็นชายก็มีอคติด้วยหญิง และอีกมาก.... ฯลฯ

ท่านจะไม่คอยคอกหรือ อ่านเสริมรู้จักก็แล้ว อ่านการเมืองก็แล้ว คอยอ่าน ‘ กามารมณ์ ’ ของเรานี้บ้าง

ศึกษาศึกษาม

แหล่งหนังสือทางปัญญาและส่งเสริมความลึก

หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษและวารสารนานาชาติ

หนังสือของสำนักพิมพ์ ที่พิมพ์จำหน่ายแล้วมี

๑. ฟื้นฟูความหลัง (๔ เล่มชุด)	เสฐียรโกเศศ	๔๕ บาท
๒. เทวทูตวันออกตะวันตก	ม.จ. สิบพันหารเสนอ โสณกุล	๓๘ บาท
๓. ห้าเดือนกลางซากอิฐปูนที่อยุธยา	น. ณ ปากนา	๓๓ บาท
๔. ห้าปีจากปริทัศน์	ส. ศิวรักษ์	๔๕ บาท
๕. รวมปาฐกถา	ดิเรก ชัยนาม	๓๒ บาท
๖. สาธนา - ปรัชญาชีวิต	ระวี ภาวิไล แปล	๔๐ บาท
๗. ถิ่นน้ำภูกระดัง	อังคาร กัลยาณพงศ์	๓๒ บาท
๘. ห้าปีกัน	ลาว คำหอม	๓๒ บาท
๙. สภาพอसान	คุณจันทร์ แปล	๓๘ บาท
๑๐. กวินพันธ	อังคาร กัลยาณพงศ์	๓๘ บาท
๑๑. ไหมอีสาน	รัตนา แปล	๓๒ บาท
๑๒. จากการ์ตูนขามสนธยา	เอนก ทัพพะพยอม แปล	๓๘ บาท
๑๓. รวมนิทาน	นาคะประทีป	๓๕ บาท
๑๔. คั่นคิดค้น	ส. ศิวรักษ์ (ออกล่าสุด) ราคาประมาณ ๓๐ - ๔๐ บาท	

สั่งซื้อได้ที่ ผู้จัดการศึกษาศึกษาม ๑๖๑๕ ถนนพระราม ๔ สามย่าน นครหลวงฯ ๕ โทร. ๕๑๖๓๐๐

กวีต่างแดน

ตอนหนึ่งจากการสัมภาษณ์ พาโบล นารูค้ำ

- คุณมีอะไรที่จะแนะนำพวกกวีหนุ่ม ๆ บ้าง
- ผมไม่มีอะไรจะแนะนำให้กับกวีหนุ่ม ๆ หรือ พวกเขาควรแสวงหาหนทางของตัวเอง เขาจะต้องพบกับอุปสรรคในการที่จะแสดงออกและค้นหาทางเอาชนะให้ได้ สิ่งที่ผมจะแนะนำบ้างก็คือ พวกเขาไม่ควรจะเริ่มต้นจากการเขียนกวีนิพนธ์ในเชิงการเมือง กวีนิพนธ์ในเชิงการเมืองต้องใช้อารมณ์ที่ลึกซึ้งมากกว่าการแต่งในเชิงอื่น ๆ อย่างน้อยก็มากกว่ากวีนิพนธ์ในเชิงความรัก และเราไม่อาจบังคับเขียนออกมาได้ เพราะมันจะกลายเป็นของดิบและไม่เป็นที่ยอมรับ ประการแรกผมคิดว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลงผ่านการเขียนกวีเชิงต่าง ๆ ทั้งหมด เพื่อจะได้หันมาเขียนกวีการเมือง ในภายหลัง กวีการเมืองจะต้องเตรียมตัวยอมรับการตัดสินที่คอยจ้องเล่นงานเขาอยู่ การเขียนกวีการเมืองต้องปกป้องรักษาไว้ซึ่งเนื้อหาและแก่นสาร พร้อมกับสติปัญญาและความสมบูรณ์พร้อมทางอารมณ์ เท่าที่จะสามารถทำได้ ...
- มีสัญลักษณ์ปรากฏอยู่มากมายในบทกวีของคุณ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นและแสดงตัวออกมาในรูปแบบของทะเล ปลา หรือไม้กึ่งนก ...
- ผมไม่เชื่อในสัญลักษณ์ ทะเล ปลา นก เป็นสิ่งที่ปรากฏต่อผมในทางที่มองเห็นได้ ผมเขียนมันออกมาในฐานะเหมือนกับที่ผมเขียนถึงแสงสว่างในเวลากลางวัน เมื่อผมเห็นนกพิราบ ผมก็เรียกมันว่านกพิราบ .... ©

คณาสังสาร
พาโบล นารค้ำ
(กวีซีลี)
บ็อบบิต เองนิลรัตน์ แปล
จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ
ในนิตยสาร *Intellectual Digest* 1971

บนดาวดวงนี้ ช่างยากเป็นเสียเหลือเกิน
ที่เราจะแสดงความรักกันได้อย่างสงบสุข
โลกทั้งโลกมันยึดตามค้ำปูที่นอน
นี่ยตาทุกดวงทำความลำบากให้กับบทรักของคุณ
มันค้างเล่านิทานที่น่าพร่ำพรึง
เรื่องของชายหญิงคู่หนึ่ง
ผู้ซึ่งหลังจากเดินทางด้วยกันมาไกลแสนไกล
และด้วยการพิจารณาอันเหมาะสมแล้ว
จึงได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน
ทั้งสองนอนร่วมกันบนเตียงเดียวกัน
ฉันสงสัยอยู่ในใจว่า
มันเฝ้าสอดแนมหรือคอยเฝ้าติดตาม
หรือเคยบ่นพึมพำอยู่กับบึง
คือว่ากบที่ละลายหน้าที
คือว่ากรหาความสุขสำราญของประดาสัตว์ครึ่งบก
ครึ่งน้ำด้วยกัน หรือเปล่า
ฉันสงสัยอยู่ในใจว่ามันทำอย่างนั้นกับนกตัวอื่น ๆ
ว่าตัวผู้มันคอยแอบฟังตัวอื่น ๆ
ก่อนที่มันจะออกไปทำกับตัวเมีย หรือเปล่า
แม้แต่ถนนก็มีมันยื่นตา
ตามสวนสาธารณะมีตำรวจ
โรงแรมก็มีเงื่อนจ่านำสงสัย
หน้าต่างเหล่านั้นคอยจดชื่อไว้
กองทหารและปืนใหญ่เข้าประจำการ
ระดมกำลังมาต่อต้านการสมัครรักใคร่
ทั้งหูทั้งเสียง
ทำงานอย่างไม่หยุดพัก
และชายหนุ่มกับสาวคนรัก
จึงถูกบังคับให้หาความสุขกัน
บนอานรถจักรขบวน

日本の経済進出で批判の特集

「タイ社会学協会」の機関誌
 「タイ社会学協会」の機関誌「タイ社会学」は、タイ社会学の発展と普及を目的として創刊された。本誌は、タイ社会学の理論と実践に関する研究論文を発表する場として、タイ社会学界の重要な役割を果たしている。本誌の編集方針は、タイ社会学の発展と普及を促進することにある。本誌は、タイ社会学の発展と普及に貢献することを期している。

不要な欲望かきたて 資源の枯渇もたらす

「タイ社会学協会」の機関誌「タイ社会学」は、タイ社会学の発展と普及を目的として創刊された。本誌は、タイ社会学の理論と実践に関する研究論文を発表する場として、タイ社会学界の重要な役割を果たしている。本誌の編集方針は、タイ社会学の発展と普及を促進することにある。本誌は、タイ社会学の発展と普及に貢献することを期している。

なにより懸念 軍国主義復活

「タイ社会学協会」の機関誌「タイ社会学」は、タイ社会学の発展と普及を目的として創刊された。本誌は、タイ社会学の理論と実践に関する研究論文を発表する場として、タイ社会学界の重要な役割を果たしている。本誌の編集方針は、タイ社会学の発展と普及を促進することにある。本誌は、タイ社会学の発展と普及に貢献することを期している。

ปฏิกริยา จากฉบับภัยเหลือ

หนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตย ฉบับเช้าวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๗ ได้ลงบทความเกี่ยวกับสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับ ภัยเหลือ ว่า ได้มีการรวบรวมคำวิจารณ์เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ไว้ในวารสารของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย “นับว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ ญี่ปุ่นที่ก้าวหน้าไปอีกก้าวหนึ่ง แต่ก่อนเป็นเพียงการค้ากันโดยใช้อารมณ์ แต่ก้าวนี้เป็นก้าววิจารณ์ อย่างวิเคราะห์ถึงเหตุและผลไปด้วย นอกจากนั้นยังไม่ใช้การวิจารณ์เฉพาะญี่ปุ่นแต่เพียงคนเดียว ยังมีการวิจารณ์ตัวเองด้วย”

อรรถาธิบายย่อความของสภาพ พัสถ้อง และ กฤษณา จรุงจิตร ลงเป็นเรื่องแรก ตามด้วยเรื่องย่อ “ชีวใหม่แห่งบูรพาทิศ” ของ ชนเชศ กองประเสริฐ “กองกำลังมือถือนักควีนเองของญี่ปุ่น” ของผู้สื่อข่าวของเราในโตเกียว กับบทหน้าเรื่องสงครามทางวัฒนธรรม

「タイ社会学協会」の機関誌「タイ社会学」は、タイ社会学の発展と普及を目的として創刊された。本誌は、タイ社会学の理論と実践に関する研究論文を発表する場として、タイ社会学界の重要な役割を果たしている。本誌の編集方針は、タイ社会学の発展と普及を促進することにある。本誌は、タイ社会学の発展と普及に貢献することを期している。

โต้วิจารณ์ “ชีวิตและงานของปรีดี พนมยงค์”

ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณต่อคุณในฐานะบรรณาธิการสังคมศาสตร์ปริทัศน์ และขอขอบคุณคุณวิชัย ไชกวัดมน ในการที่ได้ให้เกียรติวิจารณ์หนังสือ *ชีวิตและงานของดร.ปรีดี พนมยงค์* ในหนังสือ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๑๔

แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ผมจึงใคร่ขอโอกาสเรียนชี้แจงบทวิจารณ์ดังกล่าวมา ณ ที่นี้ ในการที่ผมเรียนชี้แจงมานี้ ขอได้โปรดอย่าถือว่าเป็นการตอบโต้เลย หากขอให้ถือว่ารวบรวมกันแสวงหาสัจจะเพื่อประโยชน์แห่งประวัติศาสตร์ของมวลชน ซึ่งผมจะขอเรียนชี้แจงเพื่อความกระจ่างของบทวิจารณ์ดังนี้

๑) บทวิจารณ์กล่าวว่า “...การที่ผู้เขียนมุ่งเขียนในทาง ‘เป็นการเชิดชูยกย่อง’ เช่นนี้จึงเป็นการทำผิดข้อแรก จริงอยู่วิสัยของปุถุชนย่อมคัดอคติได้ยาก แต่ไม่จำเป็นต้องแสดงออกอย่างโจ่งแจ้งจนเกินไป อย่างไรก็ตาม การที่ตั้งใจจะเขียนอย่างยกย่องเชิดชูนั้นอาจจะไม่เป็นเรื่องผิด หากผู้ที่ได้รับการเขียนถึงสมควรแก่การยกย่องเชิดชูจริงๆ กล่าวคือ ผู้เขียนแน่ใจว่าสามารถหยิบยกข้อที่ควรนิยมนยกย่องมาแสดงให้เห็นเด่นชัด และขณะเดียวกันสามารถแก้อ้อกล่าวหาหรือข้อมัวหมองต่าง ๆ ได้หมดจด”

ตอบทวิจารณ์ข้อนี้ ผมขอเรียนชี้แจงว่า ผมยอมรับว่าข้อเขียนของผม ‘เป็นการเชิดชูยกย่อง’ ท่านปรีดีจริงๆ ดังที่ปรากฏในคำปรารภเบื้องต้นนั้นแล้ว แต่หากผมเขียนเชิดชูยกย่องจากความ เป็นจริงที่ปรากฏและมีหลักฐานแน่ชัด ผมเขียนอย่างเคารพต่อสัจจะ ไม่ใช่เป็นการเสกสรรคักจาก ความเท็จขึ้นมา อย่างที่ท่านถูกใส่ร้ายในกรณี สวรรคต ผู้วิจารณ์เองก็ยอมรับแล้วว่า

“การที่ตั้งใจจะเขียนอย่างยกย่องเชิดชูนั้น อาจจะไม่ใช่เรื่องผิด หากผู้ที่ได้รับการเขียนถึงสมควรแก่การยกย่องเชิดชูจริงๆ กล่าวคือ ผู้เขียนแน่ใจว่า สามารถหยิบยกข้อที่ควรนิยมนยกย่องมา แสดงให้เห็นเด่นชัดและขณะเดียวกันสามารถแก้อ้อกล่าวหาหรือข้อมัวหมองต่าง ๆ ได้หมดจด”

จากการยอมรับในทำนองนี้ และประกอบกับข้อตำหนิเบื้องต้นที่ว่า การที่ผู้เขียนมุ่งเขียนในทางเป็นการเชิดชูยกย่องเช่นนี้จึงเป็นการกล่าวที่ไม่ตรงกันเป็นข้อแรก

ก็หมายความว่า ในทัศนะของผู้วิจารณ์ เห็นว่าคุณงามความดีของท่านปรีดีที่ได้รับใช้ชาติตลอดมานั้น ยังไม่สมควรแก่การเชิดชูยกย่อง ซึ่งก็เป็นสิทธิของผู้วิจารณ์ที่จะมีทัศนะเช่นนั้น แต่ในทัศนะของผมเห็นว่า ท่านปรีดีได้ประกอบคุณงามความดีไว้กับประเทศชาติอย่างเหลือล้น คุณงามความดีของท่านปรีดีเท่าที่ผมนำมาทำให้ปรากฏในหนังสือ *ชีวิตและงานของ ดร. ปรีดี พนม*

ยงค์ นั้น เป็นแต่เพียงคุณงามความดีที่ท่านได้ทำไว้กับประเทศชาติแต่เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

ดั่งที่ท่านทูตคนตรีร์ ศุภมงคล เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอน ได้กล่าวไว้ในจดหมายที่มีมาถึงผม มีข้อความตอนหนึ่งว่า

“ความจริงชีวิตและงานของท่านปรีดี เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะส่วนที่ท่านได้ปฏิบัติให้แก่ประเทศไทยนั้นมีมากมายเกินกว่าที่จะขีดเขียนขึ้นให้ครบถ้วนได้”

และผมเองมีความเห็นต่อไปว่า เพียงแต่งานรับใช้ชาติของท่านในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทย ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่แล้ว อันยังผลให้ชาติไม่สูญเสียเอกราช หรือถูกยึดครองโดยฝ่ายสัมพันธมิตร ดังประเทศผู้แพ้สงครามอื่น ๆ เท่านั้นก็เป็นคุณงามความดีอย่างล้นเหลือแล้ว ซึ่งผู้คนที่ทั้งหลายที่เคารพต่อสัจจะไม่อาจปฏิเสธได้

การยกย่องเชิดชูท่านปรีดีนั้น ไซ้ว่าจะมีแต่ผมซึ่งมีฐานะเพียงสามัญชนและมีสติปัญญาแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นก็หาไม่ แม้แต่อดีตองค์พระประมุขพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลก็ยังได้ทรงยกย่องท่านปรีดีขึ้นไว้ในฐานะ ‘รัฐบุรุษอาวุโส’ ดังปรากฏชัดเจนอยู่ในพระบรมราชโองการ ซึ่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๗๐ หน้า ๖๕๕

ผมคิดว่าไม่จำเป็นที่ผมจะอ้างถ้อยคำบุคคล

สำคัญชาวต่างประเทศอื่นใดอีก ที่เชิดชูยกย่องท่านปรีดี ในฐานะที่ได้ทำคุณงามความดีไว้กับประเทศชาติ เช่นอดีตประธานาธิบดีโรสเวลท์ และอดีตประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐอเมริกา หรือลอร์ดเมาท์แบทเทนแห่งอังกฤษ เป็นต้น

เพราะเพียงแต่ที่มีอ้างอยู่ในพระบรมราชโองการก็เป็นการเพียงพอแล้ว ที่เราจะพิจารณาได้แล้วว่า บุคคลอย่างท่านปรีดี สมควรที่จะได้รับการเชิดชูยกย่องหรือไม่ และในการที่ผมเขียนข้อความ ‘เชิดชูยกย่อง’ ท่านปรีดีนั้นถือได้ว่าเป็นการทำผิดดั่งที่ผู้วิจารณ์ได้ว่าไว้หรือไม่

ส่วนในประเด็นที่ผู้วิจารณ์กล่าวว่า จะต้องสามารถแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อหมิ่นหมองต่าง ๆ ได้หมด (จึงจะสมควรเชิดชูยกย่อง) นั้นผมเห็นว่ามันคนละเรื่องกัน เรื่องของคนประกอบคุณงามความดีกับเรื่องที่ถูกใส่ไคล้ และความจริงแล้วข้อกล่าวหาหรือข้อหมิ่นหมองอื่นใดก็ตามไม่มี นอกจากกรณีสวรรคตเท่านั้น ซึ่งในเวลานั้นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมทั่ว ๆ ไปก็ย่อมรู้อยู่แล้วว่า ท่านปรีดีไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในกรณีนั้นเลย จากบันทึกของพระยาศรยุทธเสนีย์ ก็เป็นการชี้ชัดและชัดแจ้งอย่างเพียงพอแล้วว่า คดีสวรรคตเกิดขึ้นได้อย่างไร

สำหรับข้อกล่าวหาว่า เจ้าโครงการเศรษฐกิจที่ท่านปรีดีร่างขึ้นนั้นเป็นเจ้าโครงการแบบคอมมิวนิสต์ ดั่งที่ผู้วิจารณ์ได้ยกเอาสิ่งที่เรียกว่าพระ

บรมราชวินิจฉัยของพระปกเกล้าฯ มากล่าวอ้าง

ในประเด็นนี้สำหรับผู้ที่สนใจในลัทธิมาร์กซิสม์แล้วก็จะตอบได้ทันทีว่า คำโครงการเศรษฐกิจกับคอมมิวนิสต์เป็นคนละอันกันทีเดียว เช่นเดียวกับที่นักศึกษาและนักปฏิบัติชาวพุทธ ย่อมจะรู้ว่าศาสนาพุทธกับศาสนาพราหมณ์นั้นไม่ใช่สิ่งอย่างเดียวกัน

ก็จะเป็นอย่างเดียวกันหรือเป็นสิ่งอันเดียวกันได้อย่างไร ในเมื่อคำโครงการเศรษฐกิจ ยอมรับนับถือในเครื่องมือและปัจจัยในการผลิตของปัจเจกชน แต่คอมมิวนิสต์ถือเอาเครื่องมือและปัจจัยในการผลิตเป็นของรัฐหรือของส่วนรวม คำโครงการเศรษฐกิจ ยินยอมให้ปัจเจกชนทำการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจโดยเสรี แต่คอมมิวนิสต์ รัฐเป็นผู้กำหนดการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจอย่างมีแผนการ

เพียงแค่นี้ก็จะเห็น ข้อแตกต่างระหว่างคำโครงการเศรษฐกิจกับคอมมิวนิสต์อย่างเด่นชัดแล้ว และท่านผู้เป็นเจ้าของร่างโครงการเองก็ได้เคยอภิปรายในที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาคำโครงการและเคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า คำโครงการเศรษฐกิจของท่านไม่เป็นคอมมิวนิสต์อีกด้วย

เมื่อตอนที่ท่านปรีดีไปเยือนประเทศอังกฤษเมื่อปี ๒๔๑๓ ตามคำเชิญของลอร์ดเม้าท์แบทเทน ท่านก็ได้ชี้แจงถึงคำโครงการเศรษฐกิจ ให้

นักเรียนไทยในอังกฤษฟังความว่า

“แผนการเศรษฐกิจที่ได้จัดทำขึ้น เมื่อปี ๒๔๑๕ นั้น จัดทำขึ้นก็เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศไทยได้เป็นไปอย่างเหมาะสมแก่สภาพของประเทศที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เพราะท่านเองเป็นคนเกิดในชนบท ได้พบเห็นภาวะและความเป็นอยู่ของชาวนา ซึ่งได้รับการบีบคั้นและเดือดร้อนเป็นอันมาก ข้อสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การดำเนินงานใดๆ ถ้าไม่มีแผนการ ก็ย่อมจะดำเนินไปด้วยดีไม่ได้ ความประสงค์ที่วางแผนการขึ้นก็เพื่อให้เป็นแนวทางดำเนินงานตามความเหมาะสมแก่สภาพของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดการเบียดเบียนระหว่างประชาชน เพราะตราบไต่ยังมีการเบียดเบียนระหว่างประชาชน สังคมนั้นก็ย่อมไม่มีความยุติธรรมและสังคมที่ไม่มีความยุติธรรม ย่อมจะหาความสงบเรียบร้อยไม่ได้”

แต่ที่มาโฆษณากันว่าคำโครงการเศรษฐกิจเป็นคอมมิวนิสต์นั้นก็เนื่องมาจากกลไลบายที่จะกำจัดท่านปรีดี ดังนั้นก็เลยช่วยกันปลุกเสกสิ่งที่เรียกว่าพระบรมราชวินิจฉัยขึ้น เพื่อความขลังและศักดิ์สิทธิ์

สิ่งที่เรียกว่าพระบรมราชวินิจฉัยจะถูกตั้งหรือไม่ เราลองมาพิจารณากันดูในบทวิจารณ์ต่อไปนี้ ก็จะมีคำตอบ คือในคำโครงการเศรษฐกิจ หมวด ๓ มาตรา ๘ ได้ระบุให้รัฐบาลจัดให้มี

ธนาคารแห่งชาติขึ้น (ก่อนหน้านั้นธนาคารแห่งชาติไม่มี) แต่ในสิ่งที่เรียกว่าพระบรมราชวินิจฉัย วิचारณัศัดค้ำนการจัตตั้งธนาคารชาติว่าเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะทำให้บ้านเมืองล่มจม แต่เดี๋ยวนี้เราก็มีธนาคารชาติขึ้นแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๔ (ท่านปรีดีได้เตรียมการจัดตั้งธนาคารชาติ โดยครั้งแรกจัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานธนาคารชาติไทย เมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๓) ก็ไม่เห็นว่าเป็นบ้านเมืองจะยุ่งยากหรือล่มจมเพราะธนาคารชาติแต่ประการใด มีแต่จะยังประโยชน์ให้กับประเทศชาติบ้านเมืองในฐานะที่เป็นสถาบันการเงินแห่งชาติ

เพราะฉะนั้นการที่ผู้วิจารณ์ *ชีวิตและงานของ ดร. ปรีดี พนมยงค์* ยกเอาสิ่งที่เรียกว่าพระบรมราชวินิจฉัยมาอ้าง เพื่อชี้ให้เห็นว่าเค้าโครงการเศรษฐกิจเป็นคอมมิวนิสต์นั้น ก็ย่อมจะห่างไกลจากความถูกต้อง

๒) บทวิจารณ์ได้กล่าวว่าผมเขียนบิตเบือนข้อเท็จจริง โดยกล่าวว่า “เป็นที่ทราบกันว่า ดร. ปรีดีกับในหลวงรัชกาลที่ ๗ มีความคิดเห็นขัดแย้งกันมาก แต่ผู้เขียนข้ามเรื่องนี้ไปอย่างจงใจ และตั้งจะเห็นได้จากกรายการพระราชหัตถเลขาของรัชกาลที่ ๗ ฉบับที่ทรงเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ก่อการมาลงไว้ฉบับเดียว (หน้า ๒๖) ทั้งยังเขียนต่อท้ายในทางให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย เป็นไปอย่างราบรื่นด้วย (หน้า ๒๗) ที่จริงความสัมพันธ์นี้เชื่อว่าทั้งสองฝ่ายต่างมีความ

สุขุมใจในการที่จะกระทำเพื่อประเทศชาติด้วยกันทั้งสิ้น ผู้เขียนคงเกรงว่าจะขัดกับความพยายาม ในอันที่จะแสดงว่าปรีดีเป็นคนยกย่องเชิดชูกษัตริย์ เพื่อประกอบในการแก้ข้อกล่าวหากรณีเกี่ยวกับการสวรรคต จึงทำให้เกิดความบิดเบือนขึ้นอย่างไม่สมควรเลย ”

ณ ที่นี้ผมขอยืนยันอย่างแข็งขันว่า เรื่องราวระหว่างในหลวงรัชกาลที่ ๗ กับท่านปรีดีหรือคณะราษฎร ดังปรากฏในหนังสือ *ชีวิตและงานของ ดร. ปรีดี พนมยงค์* นั้น เป็นความจริงทุกประการและความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนั้นเป็นไปด้วยความราบรื่นจริง ๆ ดังปรากฏในคำแถลงของประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรในสมัยประชุมวิสามัญครั้งที่ ๓๔/๒๔๗๕ วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

และพระยามโนฯ เองก็ได้แถลงยืนยันแถลงการณ์ดังกล่าวประกอบด้วย สิ่งนี้ย่อมเป็นการยืนยันข้อเขียนของผมที่ว่า “ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายเป็นไปอย่างราบรื่น ”

นอกจากนี้ผมยังมีหลักฐานที่จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันราบรื่นระหว่างท่านปรีดีกับสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ในเวลาต่อมาซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันราบรื่นในอดีต ดังข้อความในลายพระหัตถ์ของ ม.จ. ศุภสวัสดิ์ สวัสดิ์

วัฒน์หรือท่านชั้น พระเชษฐาของสมเด็จพระนางเจ้าพระองค์นั้น ที่มีถึงท่านปรีดี ซึ่งผมเองก็ได้ตีพิมพ์ประกอบอยู่ท้ายเล่มด้วย

ถ้าพิจารณาความในตอนท้ายลายพระหัตถ์ก็ย่อมแสดงให้เห็นว่ามีบุคคลบางจำพวก ที่รู้ว่าท่านปรีดีจะเสนอให้สมเด็จพระนางเจ้าพระองค์นั้นทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ เสด็จประทับ ณ ต่างประเทศ ก็พากันใส่ความสมเด็จพระนางเจ้าดังกล่าวนั้น แต่พระองค์ทรงเห็นเป็นเรื่องขบขันสนุกมาก มิได้ทรงพิโรธพวกอิจฉาควรวุ่น

ยิ่งกว่านั้นในพระราชดำรัสตอบของในหลวงรัชกาลที่ ๗ ต่อคำขอมาของสมาชิกคณะราษฎรก็ได้เป็นที่แจ่มชัดถึงความสมานสามัคคีของพระองค์ท่านกับคณะราษฎร

จากหลักฐานต่างๆ ที่แสดงออกซึ่งความสมานสามัคคีระหว่างสองฝ่ายดังกล่าวเช่นนี้ ย่อมเป็นการชี้ให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่า ผมไม่ได้บิดเบือนในกรณีนี้ ดังที่ผู้วิจารณ์กล่าวหาเลย

๓) บทวิจารณ์กล่าวว่าผมเขียนคลุมเครือ เช่นกรณี พ.อ. พระยาทรงสุรเดช ซึ่งได้รับการสนับสนุนและยุแหย่จากฝ่ายปฏิภริยาที่สูญเสียอำนาจ ร่วมมือกับพระยามโนฯ ยึดอำนาจเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๗๖ กรณีรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ลงนามในสัญญาสมบูรณแบบ ซึ่งได้

ยังความเสียหายให้กับผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นอย่างมาก กรณีประกาศสันติภาพซึ่งท่านปรีดีเป็นผู้ร่างคำประกาศนั้น และนายทวีบุญยกฤต เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่นายควง อภัยวงศ์ กลับไปพูดที่คุรุสภาว่า ตัวนายควงเองเป็นผู้ให้ท่านปรีดีเป็นผู้ร่างให้ เป็นทำนองยกย่องตนเองว่าเป็นผู้มีบทบาทในกรณีนี้สำคัญอยู่เหนือท่านปรีดี และกรณีที่ท่านปรีดีหลีกเลี่ยงการลงนามในประกาศสงครามโดยจงใจ

กรณีต่างๆ ดังกล่าวมานี้ก็เป็นการชี้ชัดและชัดแจ้งอยู่ในตัวของมันเองแล้วว่าอะไรเป็นอะไร ผมยังมองไม่เห็นว่าจะคลุมเครือที่ตรงไหน แต่ถ้าหากคลุมเครือก็ต้องขอภัยที่ผมไม่สามารถเขียนให้กระจ่างชัดยิ่งกว่านี้ได้ สำหรับความบกพร่องที่ผมมองเห็นก็คือการไม่อ้างที่มาของกรณีนั้น ๆ ให้ปรากฏ แต่ผมก็ได้อ้างที่มาไว้มากแห่งเหมือนกัน ก็ผมไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์หรือปริญญาโทนี่ จึงไม่มีฟุตโน้ตเอาไว

๔) บทวิจารณ์กล่าวว่าผมยกย่องท่านปรีดี ซึ่งผมต้องขอโทษที่จะต้องกล่าวว่าเป็นการวิจารณ์ที่ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ถ้าหากจะกล่าวว่าผมยกย่องท่านปรีดีดังที่กล่าวมาแล้วแต่ตอนต้นจึงจะเป็นการถูกต้อง แต่ผมก็ยกย่องในสิ่งที่เห็นคุณงามความดีที่ท่านได้กระทำไว้แก่ชาติอย่างไม่มีใครจะปฏิเสธได้ ไม่ว่าจะยินดีหรือไม่

ยินดีก็ตาม ก็คงที่ผมได้เรียนชี้แจงมาแต่เบื้องต้นแล้ว

หีบพิจารณาแล้วว่า “อะไรๆ ที่เป็นการขัดขวาง คร.ปรีดี กลายเป็นของชั่วไปหมด...” นั้นเป็นการกล่าวที่ถูกต้อง ผมยอมรับสิ่งที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ภายหลังกลับจากไปเยี่ยมเยียนท่านปรีดีที่กรุงปารีสแล้ว พระองค์ท่านได้ประทานให้สัมภาษณ์ หนังสือพิมพ์สยามใหม่ เกี่ยวกับท่านปรีดีตอนหนึ่งว่า

“ถ้าผู้นำเพียง ๒ — ๓ คนจะกันมิให้หลวงประดิษฐากลับมา ซึ่งในฐานะเขาเป็นคนไทยคนหนึ่งก็จะเป็นบาปเวรอย่างหนัก โดยเฉพาะขณะนี้ หลวงประดิษฐฯ อยู่ในปัจฉิมวัยแล้ว ย่อมต้องการที่จะกลับมาฝังกระดูกในบ้านเกิดเมืองนอนอย่างแน่ๆ”

การที่ผมพูดว่าท่านปรีดีท่านทำงานเพื่อส่วนรวม เพื่อความผาสุกของคนไทยทั้งชาตินั้น ผมขอยืนยันว่าเป็นความจริง ดังปรากฏหลักฐานต่างๆ ที่ท่านได้ทำไว้มากมาย ๑

สุพจน์ คำนวณกุล

อันเนื่องมาจากเรื่องเก่าเมื่อ ๒๔๘๙

หนังสือ ชีวิตและงานของ ดร. ปรีดี พนมยงค์ และ บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นความพยายามอีกครั้งหนึ่งของสานุศิษย์ของนายปรีดี พนมยงค์ที่จะเทิดทูนและขจัดมลทินของอาจารย์ ในบรรดานักการเมืองของไทยจะหาใครที่มีสานุศิษย์มากเท่าท่านปรีดีอีกเป็นไม่มีแล้ว นับเป็นเรื่องที่น่าสรรเสริญ

ผู้เขียนจะไม่วิจารณ์หนังสือทั้งสองเล่มนี้ แต่จะวิจารณ์ประเด็นบางประเด็นดังนี้

๑. เรื่องนายปรีดีแอนต์เจ้า ประเด็นนี้สานุศิษย์ของนายปรีดีได้ใช้ความพยายามทุก ๆ

ทางที่จะลบล้างความเข้าใจนี้ ผู้เขียนคิดว่าก่อนที่จะพยายามลบล้างความเข้าใจเช่นนั้น ผู้มีความรู้ทั้งหลายควรจะได้ลองวิจัยออกมาก่อนว่า “เหตุใดประชาชนชาวไทยจึงเชื่อว่านายปรีดีแอนต์เจ้า” เป็นเพราะถูกใส่ร้ายโดยพวก “อัลทวารอัยลิสต์” หรือว่าเป็นเพราะพฤติกรรมบางประการของนายปรีดีเอง

คงจำกันได้ดีว่าสมัยที่พวกเจ้าถูกเหยียบย่ำมากที่สุดนั้นเป็นสมัยที่ จอมพล ป. เถลิงอำนาจ นายปรีดีเป็นรัฐมนตรีฝ่ายวิชาการแล้วก็ไปเป็นผู้สำเร็จฯ เมื่อนายปรีดีมีอำนาจสูงสุด สมัยของการเหยียบย่ำพวกเจ้าก็ผ่านพ้นไปแล้ว เหตุใดบุคคลในคณะราษฎรอื่น ๆ จึงไม่ถูกกาหนำเช่นนั้น ประชาชนคิดว่านายปรีดีแอนต์เจ้าเพราะ

พฤติกรรมของนายปรีดีและสานุศิษย์เองตั้งนี้ได้หรือไม่

ก. คำแถลงการณ์ของคณะราษฎรที่นายปรีดีเป็นผู้เขียน

ข. ความบาดหมางระหว่างในหลวงรัชกาลที่ ๗ กับตัวนายปรีดี

ค. กรณีสวรรคต

ง. ถ้อยแถลงในระยะหลังของนายปรีดีเพื่อปลุกความรับผิดชอบในกรณีสวรรคต โดยกล่าวไว้ว่าสมัยที่เป็นนายก ถ้าอยากเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นสาธารณรัฐเมื่อใดก็ทำได้

จ. การเชิดชูอาจารย์ของเหล่าสานุศิษย์ โดยการเสริมแต่งให้ประชาชนเข้าใจว่านายปรีดีไม่พอใจเจ้าอย่างไรบ้าง เช่นเล่าถึงความบาดหมางระหว่างนายปรีดีกับราชทูตประจำปารีส เล่าถึงคำพูดของนายปรีดีในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ว่ารำพึงถึงพระที่นั่งอนันต์ฯ ว่าอย่างไร ฯลฯ คำลือเหล่านั้นมิใช่หรือที่ทำให้ประชาชนคิดว่านายปรีดีเกลียดเจ้า

น่าจะได้ตระหนักว่าลำพังแต่การใส่ร้ายประการเดียว ชาวไทยคงไม่เชื่อกันแน่นแฟ้นว่า “นายปรีดีแอนต์เจ้า” และโดยใจจริงแล้วสานุศิษย์ของนายปรีดีเชื่ออย่างไร

๒. **โครงการเศรษฐกิจของนายปรีดี** โครงการนี้จะดีจะร้ายไม่ประจักษ์ชัดเพราะไม่เคยได้ลองทำ การอวดว่าโครงการทั้งโครงการดีหมดเพราะได้นำบางเรื่องมาใช้แล้วได้ประโยชน์ เช่นที่ว่ากันว่าธนาคารชาติเป็นส่วนหนึ่งของแผนการนี้ เป็นเรื่องที่อวดเกินความเป็นจริง ควรจะโต้วิจักษ์กันด้วยว่านายปรีดีเองมีความจริงใจกับโครงการนี้เพียงใด เมื่อนายปรีดีมีอำนาจสูงสุดคราวเป็นนายกรัฐมนตรีเพราะกำลังเป็นวีรบุรุษแห่งขบวนการเสรีไทยด้วย ก็ไม่ปรากฏว่าได้นำโครงการนี้มาใช้ นอกจากปล่อยให้ ดร. ทองเปลว ชลภูมิ นำองค์การสรรพอาหารออกมา ดำเนินการพลาตจนฉิบหายไปหลายสิบล้าน จนชาวบ้านเรียกกันว่าองค์การสรรพท่า แล้วไม่ปรากฏว่านายปรีดี ทำอะไรอีก

อนึ่งการที่สานุศิษย์ของนายปรีดีเอาบางส่วน ของโครงการเศรษฐกิจนั้นมายกย่อง พร้อมกับประณามผู้ไม่เห็นชอบด้วย บางครั้งมีการกระทบถึงในหลวงรัชกาลที่ ๗ ด้วยนั้นถูกต้องแล้วหรือ ถ้ากล้ากันจริงควรจะนำโครงการเศรษฐกิจของนายปรีดีและพระราชวิจารณ์ออกพิมพ์ แบบบท ต่อบทหรือย่อหน้าต่อย่อหน้า เพื่อจะได้รู้ความจริงกันโดยทั่วหน้าว่า โครงการของนายปรีดีเป็นอย่างไร ในหลวงรัชกาลที่ ๗ ท่านทรงคัดค้านตรงไหน เพราะอะไร

๓. ขบวนการเสรีไทย ไม่มีใครจะแย่งเกียรติยศของนายปรีดีในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทยไปได้ แต่ควรแบ่งเกียรติยศให้ผู้อื่นด้วย ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า รองหัวหน้าเสรีไทย พล. ต. อ. หลวงอดุลยเดชจรัส อธิบดีกรมตำรวจ ในขณะนั้น เสรีไทยที่ไม่ใช่เป็นชาวธรรมศาสตร์ ก็มาก เสรีไทยนอกประเทศเป็นการกระทำที่เริ่มต้นโดยไม่รู้ว่าเป็นเมืองไทยก็มีเสรีไทย คนเหล่านั้นควรได้รับเกียรติยศเหมือนกัน อนึ่งควรจะวิจัยกันว่ารัฐบาลขณะนั้นรู้เห็นเป็นใจเพียงใด ผู้ไม่รู้เรื่องเพียงใด

๔. กรณีสวรรคต นับตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๕ มาจนบัดนี้ยังไม่มีผู้ใดสามารถชี้บ่งว่านายปรีดีเป็นผู้ผิด และนายปรีดีก็มีได้เป็นจำเลยด้วย แต่นายปรีดี จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพราะเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่เมื่อเกิดกรณีสวรรคต หรือใครจะค้าน แต่คงไม่มีใครหวังจะเห็นการฮาราเคิรี ความพยายามของสานุศิษย์จึงเป็นการแก้ข้อหาที่ไม่ได้ถูกกล่าวหา เป็นต้นแต่แก้ข่าวลือ ความจริงถ้ายังจำบรรยากาศเมื่อมิถุนายน ๒๔๘๕ ได้ และไม่โกหกตัวเองก็ต้องยอมรับว่าข่าวลือมีหลายกระแส บางกระแสก็ให้ร้ายนายปรีดี กระแสที่ให้ร้ายพระบรมวงศานุวงศ์ใกล้เคียงเพื่อเป็นการสนับสนุนให้สันนิษฐานไปทางปลงพระชนม์เองก็มี เรื่องข่าวลือนั้นนายปรีดีและสานุศิษย์ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้อื่นบ้าง

เหตุที่ประชาชนระแวงนายปรีดีนั้น เกิดจากการกระทำของนายปรีดีเอง เริ่มด้วยแถลงการณ์ของรัฐบาลเมื่อเวลา ๒๐.๐๐ น. ทางวิทยุกรมโฆษณาการ ซึ่งไม่เข้าทำเป็นอย่างยิ่ง แถลงการณ์เองได้จุดคนจนให้ประชาชนระแวงนายปรีดี ไม่เพียงเท่านั้นรัฐบาลยังปฏิบัติการที่ขาดความลับไวความถูกต้อง ไม่สมกับที่นายปรีดีเป็นปรมาจารย์ทางกฎหมาย เป็นนักการเมืองชั้นดี เช่น แทนที่จะตั้งกรรมการแพทย์ชั้นสูตรพระบรมศพทันที กลับนำพระบรมศพใส่โกศไว้ กว่าจะได้ผ่าพระบรมศพก็อีกสามวัน แทนที่จะสอบสวนตามวิธีที่ถูกต้องกลับให้เอาหัวหมวมาลองยิง เมื่อมีผู้เสนอให้ยิงตัวเองเป็นการทดลอง แทนที่รัฐบาลจะพอใจแล้วปฏิเสธกลับสั่งจับข้อหาบกฏ ฯลฯ สิ่งที่นายปรีดีทำนี้เองทำให้ประชาชนเข้าใจนายปรีดีในแง่ร้ายจนถึงมีการตะโกนกล่าวหาในโรงหนัง การที่มอญภายหลังว่าทำอะไรไม่ถูกเพราะกำลังโศกเศร้ากัน โดยเฉพะพระประสูติกาลใกล้เคียง เป็นการอ้างที่ขัดหลักความจริงและขาดความรับผิดชอบ

เหตุการณ์ที่ควรจดจำอีกอย่างหนึ่งคือศาลกลางเมือง ศาลนี้ไม่มีจำเลยแต่พยายามทางเทคนิค เช่น แพทย์ถูกซักถามกับจำเลย สิ่งที่น่าสนใจกันได้ก็คือ ฟังดูแล้วรู้สึกว่าจะพยายามชักเอาอุบ้เหตุให้เป็นที่จำเลยให้ได้จริงหรือไม่

นายสุพจน์ ตำนตระกุล พยายามแก้ให้อาจารย์โดยอุทสาห์อ้างข้อความของนายมาร์ตินใน

หนังสือ *นิวส์เสดทส์แมนแอนเนชั่น* นั้นเป็นเรื่องแปลก เพราะนายสุพจน์เขียนเรื่อง *ชีวิตและงานของนายปรีดี* เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ แต่กลับไปอ้างข้อความของคนที่ไม่รู้อะไรไม่มีความรู้ อะไรเมื่อ ๒๐ ปีมาแล้ว ความจริงขณะนั้นมีหลักฐานอื่น ๆ อีกมาก ที่ให้ความกระจ่างในเรื่องนี้ แต่นายสุพจน์ไม่ยอดี การลอกข้อความวิธีนี้เป็น การลวงประชาชน หลักฐานที่ควรนำมาใช้มากที่สุดคือ “คำพิพากษาของศาลทั้ง ๓ ชั้น” ทว่ารู้กันดีด้วยว่า ศาลไทยยอมเชื่อจากหลักฐานว่า “การสวรรคตของในหลวงรัชกาลที่ ๘ เป็นการถูกลอบปลงพระชนม์” หรือใครว่าศาลไทยมีค่านักกฎหมายอย่างนายสุพจน์ต้องรู้ว่าศาลเชื่ออะไร ป็นกระบอกที่พบในพระที่ซึ่งนายมาร์ติน อ้างมีผู้ถูกต้องหยิบจับลับสนนั้น มิได้เป็นเป็นที่เกี่ยวข้องกับกระสุนที่ผ่านพระเศียรของในหลวงรัชกาลที่ ๘ ความจริงเป็นกระบอกนี้ถูกยิงมาก่อนหน้าวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๙ ประมาณ ๗ วัน แต่ถูกอำพรางนำมาไว้ในพระที่ข้างพระองค์ กระสุนที่ผ่านพระเศียรเป็นกระสุน ๑๑ มม. จากปืน ยู เอส อาร์มี คนละกระบอกกับที่นายสุพจน์อ้าง ปืนแบบนี้มีเซฟหลายชั้น ลั่นไกลำบาก ต้องใช้แรงมาก อุบัติเหตุจึงเกิดได้ยาก ถ้าเป็นสมัยใช้ปืนยิงเป้าไกลเบา ๆ อย่างสมัยนี้คงพิสุจน์กันลำบาก รายงานการชันสูตรพระบรมศพรายงานว่า กระสุนเข้าทางพระนลาศด้านซ้าย ทั้ง ๆ ที่พระ

องค์ท่านถนัดขวา ทางเข้าสูงกว่าทางออก วิถี กระสุนทอดลงล่าง บาดแผลแบบนี้จะเกิดจากคนที่ถนัดขวาโดยนำมือตนเองจากปืน ยู เอส อาร์มี มิได้ เพราะมือที่จับปืนจะต้องอยู่ที่ข้อมือมาก ทำให้กำมือได้ไม่แน่น ไม่มีกำลังพอจะกดเซฟและลั่นไก อนึ่งกระสุนได้ผ่านศูนย์ประสาทที่สำคัญในสมองของในหลวงพระองค์นั้น ทั้งสิ้น แต่ไม่พบ “คาร์ตาเวอริคสปีซิม” ในท่าตือปืนเลย จำเลยที่ถูกประหารโทษการยืนยันว่า พระกรทอดข้างพระองค์เหมือนท่าบรรทมธรรมคาเราท่านที่โตพอคงจำได้ว่า “คาร์ตาเวอริคสปีซิม” นี้เดียวกันมาก มีผู้อ้างว่าไม่น่าจะมีเพราะปืน ยู เอส อาร์มี สบตมาก แต่ในไม่ช้า มี ร.ต.ต. นายหนึ่งยังตัวตายที่ท้องพักในสถานีตำรวจนอก จากวิถีกระสุนและวิธียิงจะเป็นไปเช่นที่แพทย์ให้ความเห็นไว้แล้ว ถึงปรากฏมี “คาร์ตาเวอริคสปีซิม” ชัดเจน ใครไม่เชื่อไปค้นหนังสือพิมพ์รายวัน ในหอสมุดแห่งชาติดูได้

เหล่านักกฎหมาย ที่ยื่นละเมิดพิเศษของนายปรีดี ถ้าอ่านตอนนั้นไม่เข้าใจควรจะไปทบทวนวิชานิติเวชศาสตร์ใหม่

ข้อพิสูจน์ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลถูกลอบปลงพระชนม์เป็นความจริงตามหลักทางวิทยาศาสตร์ กวไปเที่ยวคัดลอกข้อความของฝรั่งซึ่งไม่รู้อะไรมาเป็นหลักฐาน แทนที่จะใช้ความจริงที่จะหาได้ในประเทศ เป็นความ

พยายามที่จะบีบบังคับให้จริง และเสริมให้ประชาชนเข้าใจนายปรีดีมากยิ่งขึ้น

นายปรีดีเป็นคนฉลาดต้องรู้สถานการณ์ที่ว่ากรณีสวรรคตบนทอนเสถียรภาพของตนและคณะรัฐบาลของตนอย่างไร เหตุใดไม่พยายามคลี่คลายปัญหานี้ จะมาพูดแก้เกี้ยวว่าถูกกลั่นแกล้งถูกใส่ร้าย ถูกรัฐประหารนั้นถูกหรือ เวลาจากวันสวรรคต ๗ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึง ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ เป็นเวลาดังปีครึ่ง เหตุใดไม่ทำอะไร แม้ระยะหลังนายปรีดีจะไม่ได้เป็นนายก แต่ก็ยังคงอยู่เบื้องหลัง เมื่อมีโอกาสตั้งปีครึ่ง ไม่ทำอะไร จะมาแก้ตัวอะไรตอนนี้

๕. กบฏ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ หรือกบฏวังหลวง กบฏรายนี้สนวนศิษย์ของนายปรีดีบอกกล่าวออกมาเองว่าหัวหน้าคือนายปรีดี ฉะนั้นช่วยวิจัยกันที่ว่านายปรีดีส่งสมุนเข้ายึดวังหลวงทำไม

พระบรมมหาราชวังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำหรับกรรพสมัยใหม่หรือ กำแพงอย่างนั้นประตูอย่างนั้นจะป้องกันอะไรได้ ในพระบรมมหาราชวังมีโบราณวัตถุ ถ้าใช้โบราณวัตถุเพื่อการต่อสู้ก็คงบัวพอกับเวียดกงที่ยึดนครวัด แต่ที่น่าคิดคือในวังหลวงมีกระทรวงการคลัง ซึ่งปรากฏว่าฝ่ายกบฏเข้ายึดก่อนอื่นด้วย หมายความว่าให้นำทรัพย์สินแผ่นดินมาใช้เพื่อแย่งอำนาจกันหรือ ถ้าเช่นนั้นก็ขนาดนัก แสดงว่าผลของการเปลี่ยนแปลง

การปกครองทำให้จิตใจคนไทยเลวลงมาก ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ นายทหารยศนายร้อยฝ่ายโคราช นายหนึ่งหนีไปถึงทางลงเขมรต่ำแล้ว เพิ่งจะรู้ว่า มีเงินหลวงติดกระเป๋าทำยม้ามาหลายพัน จึงเดินทางกลับโคราชเพื่อเอาเงินคืนคลังผลคือถูกจับที่โคราชและติดคุกอยู่หลายปี เรื่องนี้เป็นที่รู้จักกัน นั่นคือน้ำใจข้าราชการไทยเมื่อ ๒๔๗๖ แต่ปี ๒๔๙๒ นักการเมืองและข้าราชการไทย จะยึดอำนาจจากรัฐบาลแห่งแรก ที่ยึดก่อนคือกระทรวงการคลังกระนั้นหรือ

๖. ความเป็นประชาธิปไตยของนายปรีดี เรื่องนี้สนวนศิษย์ของนายปรีดียกยอกันมาก จำกันได้หรือไม่ สมัยนายปรีดีเป็นนายก เรายังอาณาจักรแห่งความกลัวอีกแบบหนึ่ง มีแก๊งค์ดำเนินว่าคนมีการขวางระเบิดในการหาเสียง ผู้เขียนไม่โทษนายปรีดี แต่ในฐานะนายคนนายปรีดีต้องรับผิดชอบ ตอนท้ายของยุคนายปรีดีกลับเป็นยุคที่มีการตรวจข่าวอย่างบ้าที่สุดใช่หรือไม่ ในปัจจุบันใครพูดกระทบนายปรีดี นายปรีดีจะฟ้อง แต่นายปรีดีเขียนข้อความกระทบคนอื่นตลอดเวลา

ผู้เขียนไม่ใช่ "อัลตราออลิสต์" อย่างที่นายปรีดีกระซิบมาในวารสาร มหาวชม แต่อยากขอคำตอบจากผู้ใดก็ได้ว่า คำแถลงการณ์ของคณะราษฎร ที่นายปรีดีเขียนก้าวร้าวในหลวงรัชกาล และ ราชวงศ์จักรีนั้น มีความเท็จมากกว่าความจริงใช่หรือไม่ ความเลวสิ่งใดที่ประณามพวกเขา

ไว้กลับปรากฏเพิ่มขึ้นโดยน้ำมือของคณะราษฎร
ใช้หรือไม่

การจะแก้มลทินให้ผู้ใด ควรทำตามความ
เป็นจริง ควรทำผู้มีมลทินให้สะอาดแต่ผู้เดียว
ไม่ใช่เที่ยวเอาสีดำไปป้ายคนอื่นจริงไหม ๐

รัตน์ ดวงแก้ว

ความเห็นอันเกี่ยวเนื่องมาจากหนังสือ 'ชีวิตและ
งาน' ของ ดร. ปรีดี พนมยงค์ และ 'บางเรื่องเกี่ยวกับ
พระบรมวงศานุวงศ์ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒'
นั้น บรรณาธิการยินดีรับฟังทัศนะจากผู้อยู่ในเหตุ
การณ์ทั้งสองฝ่าย แต่เพื่อเปิดโอกาสให้เนื้อหาไม่หนัก
ปฏิบัติ เป็นปฏิกริยาอันสืบเนื่องมาจากเรื่องอื่น ๆ
บ้าง ในฉบับหน้าเราจึงขอเปลี่ยนเป็นประเด็นอื่น

บ.ด.

อนาคต

ฉบับที่ ๔ วางตลาดแล้ว อ่าน
ส. ศิวรักษ์ ได้ตอบ นายปรีดี พนมยงค์
จดหมายเปิดผนึกจากกรุงเทพฯ ฯ
ของ ส. ศิวรักษ์
บทนำ: ทางเลือกที่สาม
ชีวิตอนาคต และคอลัมน์ประจำครบครัน
สมาชิกปีละ ๕๐ บาท
ขายปลีกฉบับละ ๑๐ บาท
นิสิตนักศึกษาซื้อได้ราคาพิเศษ
ในสถาบันของท่าน
สมัครเป็นสมาชิกได้ที่สำนักพิมพ์
๐๗๐๕ สามย่าน
นครหลวงฯ ๔ โทร. ๕๐๑๖๓๐

ปฏิกริยา

ฉบับที่ ๕

ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบใหม่
ปรับปรุงใหม่

เพื่อมองการศึกษาในทัศนะที่กว้างออกไป
เรื่องเด่น ๆ มี

จุดเริ่มต้นของการศึกษานewnใหม่ในเมืองไทย

จักรกร ตั้งเกษมสุข แปล

ทางเลือกของระบบโรงเรียน สีวาน ติลลิต

ทางเลือกในการลงทุนในด้านการศึกษา

อุทัย คุณเกษม

วรรณกรรมนอกโรงเรียน สุชาติ สวัสดิ์ศรี

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ

วิรัช วิเชียรโชติ

ปัญหาการศึกษาในชนบท หงส์ศักดิ์ วรรณะภักดิ์ แปล

พลังพัฒนาชุมชนในลี้ก้า ถิ่นฉันท กวบหอม แปล

ความต้องการของเด็กวัยรุ่น ประมวล ติลลิต

ระบบการปกครองภายในของจีน เช่น ธีระวิทย์

พร้อมด้วยคอลัมน์ใหม่ อาทิ สิ่งแวดล้อมกับการศึกษา

กวีอาเซีย เรื่องสั้น วรรณกรรมฉบับชีวิต

วางตลาดต้นสิงหาคม นี้ ราคา ๕ บาท

วิจารณ์หนังสือ

สมุทรปราการ

เฉลิม สุขเกษม เขียน

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป สนับสนุน
สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมฯ จัดพิมพ์
๒๐๐ หน้า ภาพประกอบ ๒๑ ภาพ ๑๕ บาท

ด้วยจุดประสงค์ของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีปต้องการที่จะส่งเสริมผลงานการค้นคว้าเรื่องราวทางด้านโบราณคดีในจังหวัดต่างๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ในดั่งมาแก่ผู้อ่าน เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นที่ปรากฏได้แก่ *กรุงศรีอยุธยา* ของเฉลิม สุขเกษม และ *อ่าวทองในอดีต* ของ หวนพิณพันธ์ุ เล่มหลังสุดได้แก่ *สมุทรปราการ* เรื่องราวของหนังสือดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องราวในอดีตและสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเน้นหนักทางด้านโบราณคดี ผู้เรียบเรียงสามารถค้นคว้าหาหลักฐานที่กระจัดกระจายอยู่ในหนังสือต่างๆ มาเรียบเรียง นับได้ว่าเป็นการกระทำที่น่าสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเอกสารเกี่ยวกับเรื่องราวทางด้านโบราณคดียังมีเผยแพร่กันน้อยมาก การเรียบเรียงขึ้นย่อเป็นตัวอย่างที่ดี กระตุ้นให้ผู้อ่านกระทำตามเป็นตัวอย่าง

เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น ๔ บท บทแรกกล่าวถึงสมุทรปราการในอดีต ผู้เขียนพยายามกล่าวถึงเนื้อหาสาระสำคัญและวัตถุประสงค์พอสมควร แต่ข้อบกพร่องอยู่ที่ความมั่งง่ายและใจเร็วของผู้เขียน ซึ่งแสดงความคิดเห็นต่างๆ โดยปราศจากหลักฐาน จึงอยู่ความคิดเห็นย่อมเป็นสมมุติฐานซึ่งอาจจะผิดพลาดบ้าง แต่น้ำหนักที่ผู้เขียนพยายามชักจูงไม่อาจจะคล้อยตามได้ ดังตัวอย่างที่ยกมาประกอบเช่น “ชนชาวทวารวดีส่วนมากมีเชื้อชาติไทย” (หน้า ๓) ไม่ทราบว่ามีผู้เขียนได้หลักฐานอันใดมาอ้างอิง เพราะเท่าที่หลักฐานปรากฏจากการค้นคว้าของนักโบราณคดีสันนิษฐานว่าชาวทวารวดีน่าจะเป็นมอญ เพราะมีการค้นพบศิลาจารึกเป็นภาษามอญ

“อาณาจักรทวารวดีกับอาณาจักรศรีวิชัยคอนแสลมมลายู เป็นของชาติสำคัญชาติหนึ่ง ซึ่งเคลื่อนลงมาจากดินแดนจีนข้ามแม่น้ำโขง กระจัดกระจายลงมาตลอดแหลมทองซึ่งได้ตั้งมั่นขึ้นที่กรุงสุโขทัย โดยมีชัยชนะชาติเขมร ชาติที่สำคัญที่กล่าวนี้ คือ ชาติไทย ซึ่งได้ครอบครองแหลมทองเป็นส่วนใหญ่อยู่เวลานี้” (หน้า ๔) ผู้เขียนกล่าวถึงอาณาจักรทวารวดีกับอาณาจักรศรีวิชัยอย่างคลุมเครือ และวกวนสับสน ความจริงอาณาจักรทวารวดี นักปราชญ์ทางโบราณคดีสันนิษฐานว่าศูนย์กลางอยู่ที่นครปฐม เพราะจุดค้นโบราณวัตถุสถานสมัยนั้นมากกว่าที่อื่น ๆ อาณาจักรทวารวดีมีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๔ ตามบันทึกของหลวงจีนเหียนจิ่ง (Hsuan Tsang) ซึ่งเดินทางไปสืบทอดพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย

ในตอนปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ตามบันทึกกล่าวว่า ทิศตะวันตกของอีสานประ (สาธารณรัฐเขมร) มีอาณาจักรอยู่แห่งหนึ่งชื่อว่าโกลโปต (T'o-lo-po-m) นักปราชญ์ทางโบราณคดีสันนิษฐานกันว่าชื่อนี้คงจะตรงกับคำว่าทวารวดี ส่วนอาณาจักรศรีวิชัยเป็นอาณาจักรหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทย มีอายุอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๘ ส่วนที่ผู้เขียนกล่าวว่ามีชาวจีนเคลื่อนย้ายลงมาจากดินแดนจีน ได้ขัดแย้งกับข้อความในตอนต้นที่กล่าวว่าอาณาจักรทวารวดีเป็นคนไทย

บทที่สองกล่าวถึงสมุทรปราการในปัจจุบัน แสดงอาณาเขต จำนวนประชากร อาชีพ เขตการปกครอง ดินฟ้าอากาศ การคมนาคม และรายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ

จากบทที่สามถึงบทที่หก กล่าวถึงอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และอำเภอพระประแดง กล่าวถึงโบราณวัตถุสถาน

และวัดวาอารามต่าง ๆ โดยละเอียด แต่ส่วนใหญ่เป็นการเขียนแบบสารคดีเชิงท่องเที่ยวมากกว่าที่จะเป็นแบบวิชาการ อีกทั้งสำนวนภาษาไม่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ทำให้อ่านแล้วเกิดความรู้สึกว่าผู้เขียนนำข้อความมาจากหนังสือต่าง ๆ มาเรียงเข้าไว้จึงเป็นลักษณะต่างเล่มต่างสำนวน

แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะมีข้อบกพร่องอยู่มากก็ตาม แต่โดยที่เป็นการริเริ่ม และความตั้งใจดีของผู้เขียนซึ่งน่าจะสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าผู้เขียนใช้เวลาสอบสวนเรื่องราวให้ถูกต้องยิ่งขึ้นก็จะเป็นการดีมาก อีกทั้งคณะกรรมการของมูลนิธิฯ ควรจะเป็นส่วนสำคัญในการที่จะชี้แจงข้อบกพร่องและส่งเสริมให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ก็จะมีส่วนผลักดันให้หนังสือที่จะจัดพิมพ์ต่อไปมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ประทีป ชนพล
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

The Making of Modern South-East Asia
D.J.M. Tate

Volume I, *The European Conquest.*
Oxford U.P. 1971, p. 582

ข้าพเจ้าส่งข้อวิจารณ์หนังสือนี้มาลงพิมพ์ที่พระรัฐสภ เล่มสี่ในหนังสือนี้ จึงขอเรียกเสียเลขว่าเป็น

ข้อคัดค้านี่ไม่ใช่การวิจารณ์หาข้อผิด เพื่อนครุสมควรรหาข้อไว้เป็นคู่มือการสอนและบรรดาห้องสมุดต่าง ๆ ควรหาไว้ให้นักเรียนหรือสมาชิกได้อ่าน หนังสือในกรุงเทพฯ จำหน่ายตั้งแต่ราคา ๒๕๐ บาท จนถึง ๓๒๐ บาท ราคาเดิม ๔๐ เหรียญมาเลเซีย

หนังสือนี้จัดพิมพ์อย่างดีเยี่ยม ใช้กระดาษอาร์ตตลอด ๕๘๒ หน้า และเพราะพิมพ์ขึ้นในเมืองหลวงของประเทศเพื่อนบ้านคือ กัวลาลัมเปอร์ วงการพิมพ์ในเมืองไทยควรเอาใจใส่ฟังเสียงว่าเขาทำได้ถึงเพียงนี้ทีเดียวหรือ แล้วพวกเขาจะทำอะไรอยู่ แท้จริง กัวลาลัมเปอร์มีอะไรดี ๆ ที่ไม่น่าเชื่อถือ เช่นห้องสมุด อย่างหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่กัวลาลัมเปอร์ ข้าพเจ้าเคยเห็นห้องสมุดมากพอสมควร ยังไม่เห็นมีที่ไหนจัดได้ดีให้ความสะดวกสบายเช่นที่กัวลาลัมเปอร์

หนังสือนี้ ผู้แต่งเป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของศาสตราจารย์ C.D. Cowan และ D.G.E. Hall แห่ง S.O.A.S. มหาวิทยาลัยลอนดอน และเข้าใจว่าท่านคงสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ที่กัวลาลัมเปอร์

ในเรื่องเนื้อหา ท่านแบ่งเรื่องราวออกเป็น ๘ ตอน คือ หมู่เกาะรวมทั้งมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็น ๒ ตอน มีเนื้อหาเกือบ ๔๐๐ หน้า ส่วนอีก ๕ ตอน เป็นเรื่องราวของประเทศต่าง ๆ ทางฝั่งแผ่นดินใหญ่ คือ พม่า เวียดนาม กัมพูชา ไทยและลาว และ บทสรุป มีเนื้อหาเพียง ๑๐๐ หน้าเศษ ๆ การที่ผู้แต่ง จัดเรื่องราวมากน้อยไว้เช่นนี้ ก็แสดงอยู่ในตัวว่าท่าน เชี่ยวชาญในเรื่องหมู่เกาะ จึงเขียนไว้มาก และนี่เองที่เป็นประโยชน์แก่พวกเราที่อ่านหนังสือภาษา สอนกันไม่ได้ ส่วนเรื่องราวของฟิลิปปินส์ เรายังหาอ่านได้ไม่มากนัก หนังสือเล่มนี้จึงเสมือนอาหาร มาชคตชยทดแทนสิ่งบกพร่องในตัวเราได้อย่างดี แม้ ในเรื่องราวของประเทศ ๕ ประเทศบนฝั่งแผ่นดิน ใหญ่จะมีเพียง ๑๐๐ หน้าเศษ ๆ แต่สำหรับประเทศไทยและลาว ก็มีข้อความถึง ๕๐ หน้า และคิดค้นใน เรื่องราวโดยเฉพาะของรัชกาลที่ ๕ ตอนปราบฮ่อ เพื่อนครจะได้รับประโยชน์ในคอน้อย่างมากทีเดียว โดยเฉพาะเรื่องภูมิหลังของ ปาลี และโอบาเวต์

ข้าพเจ้าได้รับรู้เรื่องที่ไม่เคยทราบมาก่อนจาก หนังสือเล่มนี้หลายเรื่อง และที่จะต้องทดสอบก็ เป็นอันมาก แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่น่าสนใจและขิงใจ คือเมื่อสหรัฐ ฯ ผนชนได้หมู่เกาะฟิลิปปินส์ไป ครอบครอง สหรัฐ ฯ ได้จ่ายเงินจำนวนหนึ่ง (๒๐ ล้าน เหรียญสหรัฐ) ให้สเปนตามสัญญาสงบศึกและรับ มอบหมู่เกาะในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๙๘ ผู้แต่ง อธิบายการจ่ายเงินนี้ว่า 'เพื่อเป็นการชดเชยที่สเปน ต้องเสียสละ' (ฟุตโน้ต ๑๘ หน้า ๓๘๔)

ในเรื่องราวของประเทศไทยที่ควรเสียดสีปไต โดยในลาวและกัมพูชาให้แก่ฝรั่งเศสนั้น ผู้แต่งระบุเหตุผลของฝรั่งเศสในการอ้างว่า 'คนรับมรดกเหนือ ดินแดนเหล่านี้จากเวียดนาม' จึงมีสิทธิที่จะบังคับ รัฐบาลสยามให้มอบให้แก่ตน ข้าพเจ้าพึงเหตุผลนี้ ด้วยความรู้สึกตะขิดตะขวงใจมานานแล้ว เพราะมา คิดว่า การรับมรดกนั้นเป็นการรับทั้งทรัพย์สินและ หนี้สิน ฝรั่งเศสอ้างการรับมรดกแต่ทรัพย์สินอย่าง

เดียว แต่เรื่องหนี้สินไม่เห็นพูดถึง ถ้าจะให้ฟัง สมจริงดังข้ออ้าง ฝรั่งเศสก็จะต้องยอมเป็นเมืองขึ้น ของจีนด้วยดังจักรพรรดิ Tu Du ขอเป็นเมืองขึ้นของ จีนไม่กี่ปีก่อนที่ฝรั่งเศสจะเข้ายึดครองเวียดนาม นี้ ฝรั่งเศสเอาแต่ได้ฝ่ายเดียวชัด ๆ แล้วยังมีหน้ามา แสดงตนว่าเป็นคนมีเหตุผล

ในเรื่องเกี่ยวกับประเทศมาเลเซีย มีข้อความ เกี่ยวกับรัฐ Perak ที่ผู้แต่งเขียนไว้ว่า เจ้าพระยา นครศรีธรรมราชส่งให้เตรียมเรือรบไว้ที่ตรงเพื่อเข้า ยึดครองปรั๊กและเซลังงอร์ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๒๕ แต่ร้อยเอกเบอร์นีย์ที่กักทางราชการของ เจ้าพระยานครศรีธรรมราชจนท่านหยุดการรุกรานนี้ (หน้า ๒๑๑) เรื่องราวเกี่ยวกับการต่างประเทศของ ไทยในต้นรัชกาลที่ ๓ ถ้าได้มีการค้นคว้าวิจัยมาแต่แห่ง ศึกษามาทราบก็จะดีไม่น้อย และเอกสารของ ร้อยเอกเบอร์นีย์ (ต่อมาเป็นพันโท และเป็นผู้รับ บทบาทมากในประเทศพม่า) ก็น่าจะมีด้วยไมโครฟิล์ม มาให้ศึกษากัน แท้จริง บทบาทของคนอังกฤษอื่นๆ ทางแหลมมลายูก็น่าจะอยู่ในความสนใจของพวกเขา ด้วย เช่น Fullerton, Low นอกจาก Burney ใน รัชกาลที่ ๓ และคนอื่น ๆ อีกมากที่บทบาทเกี่ยวกับ รัฐบาลสยามในรัชกาลที่ ๔ และที่ ๕ เอกสารเหล่านี้ เชื่อว่าคงเก็บรักษาไว้ที่กัวลาลัมเปอร์ และหิวอลิงค โปรี่ ถ้าไม่ใช่ค้นฉบับก็เป็นสำเนาถ่ายถอดมา การ ศึกษาค้นคว้าของพวกเขาจึงควรแพร่ขยาย ไปนอก ประเทศบ้าง อย่างน้อยในประเทศเพื่อนบ้านที่มีปณิ ธานให้ความสะดวกแก่คนไทยเช่นที่กัวลาลัมเปอร์

ข้าพเจ้าขอจบคำวิจารณ์หนังสือเล่ม ๑ ไว้เพียงเท่านี้ โดยขังรอดด้วยความหวังว่า จะได้อ่านเล่ม ๒ และเล่ม ๓ ของ D.J.M. Tate ด้วยความขิงใจ ขอ เพื่อนครและนักศึกษาแสวงหาทางได้หนังสือนี้ไว้ เป็นคู่มือในการสอนและการรู้เรื่องบ้านเมืองของเรา และประเทศเพื่อนบ้านด้วยความสบายใจเถิด เพราะ หนังสือดี ๆ เช่นนี้นานับจะมีสักเล่มหนึ่ง

บรรณานุกรม
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

ฤกษ์มัยน์โลกมัยน์เอียง

พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณณวณฺโณ เขียนเรื่อง
คำสิงห์ ศรีนอก เขียนคำนำ
ปาจารย์สาร จัดพิมพ์จำหน่าย ๒๖๒ หน้า
มีภาพประกอบ ราคา ๓๐ บาท

ฤกษ์มัยน์โลกมัยน์เอียง ของพระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณณวณฺโณ เป็นงานรวมข้อเขียนหลากหลายสาระ มีทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง งานส่วนใหญ่เคยตีพิมพ์มาแล้วในหนังสือพิมพ์ ทั้งที่พิมพ์ในประเทศและต่างประเทศรวมหลายฉบับด้วยกัน งานเขียนบางชิ้นได้รับการวิจารณ์มาบ้างแล้ว

ว่าถึงบทร้อยกรอง ทั้งที่ผู้เขียนเพียงขงแจ้งว่าท่านมิได้ติดอิทธิพลใด ๆ มาจาก อังคาร กลิตยาพงศ์คามที่มีผู้วิจารณ์งานของท่าน ได้กล่าวกันอยู่เนือง ๆ แต่เมื่อได้อ่านบทร้อยกรอง “ขุนอว” “กลวิคิน” “หน้” “กรุงเทพสิบสอง (ร้อย) บ้างหน้า” ก็ชวนให้คิดว่าแม้ผู้เขียนจะไม่รับว่าได้อิทธิพลมาโดยตรง ก็ชะรอยจะได้รับมาโดยไม่รู้สีกตัวมากกว่า ร้อยกรองที่ไม่ “ติด” ลักษณะของอังคารก็มีจำพวกคำสอนซึ่งขยายความจากคำข้อต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนสร้างเรื่องอุปมาได้น่าอ่าน ร้อยกรองบางบทเช่น “ฤกษ์มัยน์เอียง” ได้รับการวิจารณ์ว่าเขียนได้ดีเด็ด กล้าใช้คำรุนแรงแต่ยังสนองความสละสลวยให้แก่ขนบใหม่ได้ไม่เต็มที่ คำที่ยังใช้คำโคลงแบบเดิมมาเขียน แท้ที่จริงเรื่องนี้เป็นนิทานเก่า มีคำรุนแรงเป็นข้อเรื่องคิดมาแต่

เดิม นำชมหน้าของเก่ามาเล่าใหม่ด้วยโคลงที่เขียนได้ใจความเด่นชัดชวนอ่าน ทั้งนี้ถ้าเปรียบกับบท “แรงวาด” แล้วจะเห็นผิดกันไกล ใน “แรงวาด” นั้นรุ่งรังไปด้วยศัพท์ที่อ่านขลุ่ยขลุ่ยเต็มที่ เช่น “ชะฮั นีรนาทอ อสูริ หริคเอช” ร้อยกรองที่เข้าที่มากอีกบทหนึ่ง คือ “สงสารขมบาล” แสดงภาพคนชัวแน่นนรกได้คมคายมาก และกลอน “ชายพระ” นอกจากจะบรรยายการโฆษณาชายพระได้ดีถ้วนแล้วยังทั้งท้ายคอนจบได้น่าฟังนัก ว่า “ทางนิพพานคือชายพระกระนั้นฤ” ส่วนบรรดาร้อยกรองภาษาอังกฤษที่ปนอยู่ประปรายนั้นเป็นบทสั้น ๆ แสดงแนวคิดต่าง ๆ กัน แต่ไม่มีความลุ่มลึกมากนัก

จำพวกร้อยแก้ว มีเรื่องหลายประเภท มีทั้งบทความให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป ประเภทแสดงแง่คิดจากข่าว และแสดงทัศนะทั่ว ๆ ไป เรื่อง “โล่ควายเข้าโ” เป็นเรื่องเล่าประสพการของผู้เขียนขณะศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มีสาระที่น่าสนใจอยู่มาก เนื่องจากเป็นเรื่องราวของนักศึกษาผู้เรียนอยู่ในสภาพของภิกษุ ทั้งการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นก็ออกจะแปลกกว่าคนอื่น ๆ บทความที่เด่นที่สุดเห็นจะได้แก่เรื่อง “พระสงฆ์ไทยในรอบ ๒๕ ปี” ท้าวความถึงสงฆ์ครั้งพุทธกาลและเลยมากล่าวถึงสงฆ์ในประเทศไทย เน้นความในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ผู้เขียนชี้ให้เห็นหน้าที่และความสำคัญของสงฆ์ ของวัด ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ “พระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของวัดจึงมีบทบาทเป็นผู้นำชาวบ้านทั้งในด้านวิชาความรู้และศีลธรรม แต่มาในระยะหลังนี้ดูเหมือนว่าพระสงฆ์ได้ละทิ้งบทบาทอันสำคัญนี้เสีย กลายเป็นผู้ตามชาวบ้านไปเสียแล้ว” ผู้เขียนเสนอความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา และสรุปภาคคะเนไว้อย่างชวนสะอึกว่า ผลของการที่สงฆ์ประพฤติอย่างชาวบ้านนั้นในที่สุด “อนาคตของพระสงฆ์อีกสิบปีข้างหน้า อาจเป็นเพียงเหยือกเผ้าศาลเจ้า รับจ้างทำพิธีกรรมให้ชาวบ้านเท่านั้นกระมัง” เรื่อง “ร้อยปีแห่งสมเด็จพระพุทธาจารย์ (โต)” เล่าเกร็ด

ต่าง ๆ รวมทั้งจริยวัตรเกี่ยวกับสมเด็จพระองค์นั้น แม้จะมีผู้เขียนเรื่องเกี่ยวกับท่านผู้น้อยบ่อย ๆ บทความเรื่องนั้นก็ประมวลเรื่องราวได้น่าสนใจ น่าเสียดายที่เมื่อกล่าวถึงการที่สมเด็จพระองค์นั้นคิดในยศศักดิ์ ผู้เขียนก็แสดงคนเข้าไปในเรื่องพรรณนาความรังเกียจยศศักดิ์เสียยิบยวด เรื่องที่มสาระมากก็เรื่องหนึ่งได้แก่ “จิตรกรรมฝาผนังของศิษย์ชาวอินโข่ง” รวบรวมเรื่องราวได้ดีด้วยดี เป็นข้อเขียนที่มีแรงจูงใจผู้อ่านให้อยากไปชมภาพผนังวัดของนพคุณ ถ้าออกตัวของผู้เขียนในตอนท้ายนั้นจัดเป็นส่วนที่เกินความจำเป็น ในเรื่อง “พระหมอดู” ผู้เขียนแสดงทัศนคติที่น่าสนใจ ว่าการศึกษาโหราศาสตร์นั้นถ้าเป็นไปเพื่อประดับความรู้ เพื่อไขแก้ปัญหารชีวิต ไม่ใช่เป็นเครื่องมอหากิน พระก็น่าจะเรียนได้ เรื่องพระควรรเรียนวิชาหมอดูหรือไม่ เป็นข้อที่ถกเถียงกันมาก เพราะถือว่าเป็นคัมภีร์วิชา บทความนี้แสดงแง่คิดไว้กว้างขวาง ถ้าได้กล่าวถึงจักรที่ป็นของกรมสมเด็จพระปรมาธิบดีชิโนรสด้วยก็คงจะเป็นเครื่องสนับสนุนความคิดได้มาก ในเรื่อง “การทำบุญกัโศรก” ตอนที่ผู้เขียนสรุปว่าคนไทยส่วนหนึ่งนับถือศาสนาแบบ “เชื่อบอด” ก่อนนับถือศาสนาโดยชาติบัญญัติกำกับ นับเป็นความจริงที่ออกจะน่าฟังมาก

บทความที่เป็นแง่คิดจากข่าว เช่นเรื่อง พระพุทธศาสนากับการคุมกำเนิด โปรดพระเจ้าพิมพ์सार คนดาบอดเป็นข่าว” ฯลฯ แสดงแนวคิดที่น่าสนใจหลายประการ แม้บางทีคนอาจไม่ตรงกับความเห็นของผู้อ่าน แต่ก็มีแง่มุมที่ชวนให้ติดตาม เช่นมีบางเรื่องที่ผู้เขียนออกจะประหลาดใจไป ดังเช่นเรื่อง “เด็กอ้วนที่สุดในโลก” ผู้เขียนประหลาดใจที่บุญด้วยวัตถุ ว่าคนที่นิยมสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ คงจะได้รับผลกรรมมีร่างกายใหญ่กว่ามนุษย์สามัญดังเช่นเด็กชายผู้เป็นข่าวนั้น

ฤกษ์มอญโลกมันเฮียง จัดได้ว่าเป็นหนังสือที่สาระน่าอ่านเล่มหนึ่งในขณะนี้ สาระที่ชวนอ่านที่สุดเห็นจะได้แก่เรื่องที่ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของพระภิกษุ

ซึ่งมีทั้งบทความที่กล่าวถึงโดยตรง และที่แทรกปนอยู่ในเรื่องต่าง ๆ ผู้ที่เคียดคิดตามอำนาจน้อย ๆ ของผู้เขียนมากก็น่าจะได้รวมอ่านเสียในคราวเดียวกัน การได้อ่านเรื่องหลายๆ รส จะทำให้เห็นบุคลิกภาพของผู้เขียน ได้ชัดเจนนั่น อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อที่อยากจะท้วงติงอยู่บ้าง ด้วยว่าในคำนำนั้นผู้เขียนแสดงเจตนาว่าได้คัดเลือกเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ และอยากให้อ่านเลือกอ่านเฉพาะตอนที่ประโยชน์ การรวบรวมเรื่องต่างๆ จึงน่าจะเลือกคัดอย่างพิถีพิถัน เช่น “เรื่องของพระอินทร์” นั้น การเขียนอยู่ข้างจะปะปะ ทั้งห้อยนสาระ อีกทั้งกลอนประกอบเรื่องตอนหนึ่งก็ยังไม่เข้ากับกสอนเรื่อง “ความผิดพระผู้เป็นเจ้า” แม้เป็นเพียงการอ้างอิงถึงก็ดูไม่เหมาะ ว่าถึงเรื่องข้อความซ้ำๆ กันนี้ ยังมีปรากฏอีกหลายตอน เช่นโอวาทของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อิน ติสุโส) ที่ว่า “ภาคอีสาน ถิ่นไทยดี พระดีโยมเสีย ภาคเหนือ ถิ่นไทยงาม พระเสียโยมดี ภาคกลาง ถิ่นจอมไทย พระกับโยมพอๆ กัน” พร้อมทั้งคำอธิบายขยายความ มีปรากฏในเรื่อง “เสียงเหล่าในวัด” และเรื่อง “พระสงฆ์ไทยในรอบ ๒๕ ปี” นอกจากนี้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับนายบัตเตอร์ก็ปรากฏในเรื่อง “โล่ถวายเข้าหอ” และเรื่อง “เสียงบารมี” การอ้างอิงซ้ำๆ เช่นนี้ถ้าเขียนต่างคราวกันก็ไม่กระไรนัก แม้ผู้อ่านจะจำได้ก็พอจะทนอ่านซ้ำได้ แต่เมื่อมารวมเล่มเช่นนี้ก็ น่าที่จะได้พิจารณาตัดทอนหรือตัดแปลงเสียบ้าง จะดีกว่าการขีตมันถ้อมมันร่ายรูปเดิมอยู่อย่างเคร่งครัด อันจะเป็นผลให้งานรวมห้อยนสรไปเพราะความซ้ำซาก

เรื่องสะกดการันต์ มีบทพร่องเรื่องสรวรรณยกต์หายไปมากแห่ง ตัวอักษรผิดเพี้ยน เช่น ช เป็น ซ ฝ เป็น ผ ทั้งวรรคตอนก็พลาดไปหลายแห่ง จึงยังอยู่ขอบกพร่องเหล่านี้ไม่ถึงกับทำให้ผู้อ่านเดา ไม่ออกแต่ก็ก่อความรำคาญอยู่บ้าง จึงน่าจะได้พิถีพิถันยิ่งขึ้นในการพิมพ์คราวต่อไป

วิหข โสภวงศ์
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

ข่าวในวงการหนังสือ

กอง บ.ก. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ยินดีรับหนังสือจากผู้เขียนหรือจากสำนักพิมพ์ทุกแห่งที่ส่งมา ทั้งประเภทวิชาการ กึ่งวิชาการ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ ฯลฯ โดยหนังสือแต่ละประเภทคงกล่าวมีข้อแม้คือ ต้องเป็นหนังสือที่เสนอต่อสาธารณชนภายในรอบเดือนที่ผ่านมา เรายินดีที่จะพิจารณาหนังสือที่ส่งมาให้ปรากฏ โดยการแนะนำหรือวิจารณ์ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหนังสือที่จะคัดเลือกนำเสนอต่อผู้อ่านภายในรอบเดือน หนังสือทุกเล่มที่ส่งมาขอให้ส่งโดยตรงถึงบรรณาธิการแต่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

รอบเดือนนี้ เป็นรอบแห่งการถกเถียง วิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาสังคมและการเมืองทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต จึงนำลงให้อ่านหนังสือที่ว่าถึงปัญหาของสังคมไทยฉบับแรกที่น่าสนใจได้ตีพิมพ์ออกมาใหม่คือ หนังสือชุดสัมมนาทางวิชาการชื่อ *ปัจจุบันและอนาคตของสังคมไทย* ได้รวมบทปาฐกถาและอภิปรายจากการจัดสัมมนาของสมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ อันเป็นสมาคมที่พยายามจะหันมาทำทางด้านวิชาการบ้าง ถึงผลงานชิ้นนี้จะยังไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยคนพูดก็เป็นคนเก่า ความคิดเก่า เรื่องที่พูดจึงไม่มีอะไรใหม่ หลายคนเคยมีทัศนคติในเรื่องนี้มาแต่เดิมอย่างไร ก็ยังคงเป็นอยู่อย่างนั้น มีบางคนพูดแบบสุกเอาเผากินเสียด้วยซ้ำไป เนื้อหาสาระในบางเรื่องจึงดูไม่แตกต่างไปจากบันทึกย่อวิชาในห้องเรียนเลย ส่วนทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ก็ได้ตีพิมพ์ *ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ* ออกเป็นครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นการรวมเรื่องมาจากการสัมมนาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ แต่ก็ยังเป็นน้ำเป็นเนื้อกว่าเล่มแรกมากนัก และสถาบันแห่งนี้ก็เช่นกัน ได้ตีพิมพ์ผลการค้นคว้าของกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาโทเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาประเทศ โดยว่าเฉพาะเรื่อง *ปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการไทย* ซึ่งได้พยายามวิเคราะห์เหตุและผลทุกแง่ทุกมุม อย่างตรงไปตรงมาพอสมควร นักศึกษากลุ่มที่จัดทำชุดนี้ มีนายจำทูล กองสาร นายไพบุลย์ สีนาคม นายปราชญา กล้าผจญ นายวิระพล ดวงสูงเนิน และ พ.อ. ชาญณรงค์ หิรัญรามเดช ลองหามาอ่านประกอบเปรียบเทียบเรื่องนี้ของคณะปฏิวัติชุดนี้บ้างเป็นไร

สำหรับหนังสือลักษณะแบบกึ่งวิชาการ ที่จะจัดทำออกประจำและเหมาะสมสำหรับผู้สนใจนิยายวิทยาศาสตร์ ได้ออกมาเป็นเล่มแรกแล้วชื่อ *กวางลักษ์ ๔* เป็นของชุมนุมวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ อ่านแล้วช่วยกระตุ้นความคิด ความสนใจและการสร้างสรรค์ในเชิงวิทยาศาสตร์ดีขึ้น พอ ๆ กับหนังสือชุด *เพศศึกษาและปรัชญา* ซึ่งออกเป็นรายเดือน ของคณะแพทย์ของมูลนิธิปริยานุเคราะห์

ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น ถึงแม้ราคาจะแพงไปหน่อย แต่ก็ให้ความรู้ด้านนี้ได้ถูกต้องกว่าหนังสือเล่มอื่น ๆ ตามท้องตลาดทั่วไป ที่น่าเสียดายคือ พอชยศักดิ์มีหนังสืออินพวยยามเลียนแบบออกมาหลายเล่ม

หันมามองหนังสือประเภทการเมืองบ้าง สำหรับคนรุ่นใหม่ที่ยังไม่รู้เรื่องการเมืองไทยในยุคต้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีดีพอ ก็น่าจะได้อ่านหนังสือชื่อ ยุคหมิว ของพายัพ โรจนวิภาต ซึ่งพิมพ์ออกเป็นครั้งที่ ๒ หลังจากที่ขาดตลาดมานานนับสิบปี คงจะทำให้เข้าใจสภาพการเมืองในยุคนี้ได้ดีขึ้น ด้วยเป็นยุคที่มีการกล่าวขวัญกันมาก ยุคหนึ่ง ที่สำคัญคือยุคนี้ทำไมจึงได้ชื่อว่าเป็นยุคหมิว

หนังสือที่น่าสนับสนุนและลองหาอ่านในระยะนี้ก็มี *ยุวทัศน์* ของกลุ่มยุวชนสยาม ซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ มีความคิดความอ่านน่าสนใจเป็นผู้จัดทำขึ้น ส่วนทางสมาคมการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารใหม่ ผลงานชิ้นแรกคือ นำหนังสือ *ศูนย์ศึกษา* ไปมอบให้บริษัทไทยวัฒนาพาณิชย์ จำกัด จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย ส่วนการจัดทำจะร่วมกันระหว่างกองบรรณาธิการของสมาคมกับกองบรรณาธิการ *วิทยาสาร* มี ดร. อารี สัตหะวี เป็นบรรณาธิการ ได้เตรียมการปรับปรุงใหม่ทั้งหมดว่าจะไม่ให้เหมือนของเดิมเลย ไปได้แค่ไหนก็น่าลองติดตามดู

วารสารที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน แต่น่าลองหาอ่านอีก ๒ ฉบับก็เห็นมี *ภูธร* กับ *สามยอด* เล่มแรกเป็นหนังสือใหม่ กำลังค้นหาตัวเอง แต่ก็ยังไม่ได้ทำเพื่อชาวภูธรสมชื่อ ส่วนเล่มหลังออกมานาน ทำโดยกลุ่มตำรวจหนุ่ม ถ้าทำให้เป็นตัวแทนของตำรวจผู้น้อยจริง ๆ ก็จะไม่ค่อย

ขณะที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี กำลังมีการทำลายหลักฐานทางอารยธรรมของมนุษยชาติขนาดใหญ่นานมาแล้วไม่มีร่องรอยเดิมเหลืออยู่แล้ว หนังสือ *โบราณคดี* ของคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงนำเอาภาชนะลายเขียนสีจากบ้านเชียงมาขึ้นปกอย่างสวยงาม ซึ่งกรมศิลปากรคงจะได้มาเฉพาะเท่าที่เห็นนี้กระมัง สำหรับเนื้อหาสาระข้างในก็ยังคงเคร่งขรึมเฉพาะด้านวิชาการแบบโบราณคดีชั้นสูงอยู่เช่นเคย เมื่อไรจะลงมาพูดให้ระดับชาวบ้านเขาเข้าใจบ้าง เขาจะได้ไม่ถูกเป็นเครื่องมือของคนชั้นสูงด้วยราคาเพียงไม่กี่บาทเพื่อแลกกับวัตถุโบราณไม่กี่ชิ้น

ส่วนนักเรียนไทยในญี่ปุ่น ได้ร่วมกันออกหนังสือชื่อ *ส.ม.ท.ญ.* เล่มล่าสุดมีเรื่องวิเคราะห์ปัญหา “ภัยเหลือง” เป็นพิเศษ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ในเล่มก็มีเนื้อหาสาระน่าอ่าน และมีข่าวว่าจะจัดสัมมนาเรื่อง “วิธีแก้ไขระบบการศึกษาของไทย” ในตอนกลางเดือนสิงหาคมนี้ ผลออกมาคงน่าสนใจไม่น้อย ยิ่ง ๆ ก็เสนอผลมาให้กระทรวงศึกษาธิการอ่านกันบ้าง ว่าความคิดของคนที่อยู่ต่างแดนกับในแดนจะมีอะไรแตกต่างกันบ้าง ทางนี้ก็ขอสมานาเหมือนกัน

ข่าวสุดท้ายของฉบับนี้ ขอจบลงด้วยการแสดงความระลึกถึง ม.จ. อากาศดำเกิง วรพีพัฒน์ เนื่องในวาระครบรอบ ๔๐ ปีแห่งการสิ้นชีพิตักษัยของเจ้านายนักประพันธ์องค์นี้ ที่มีชื่อเสียงเด่นขึ้นมาด้วยหนังสือชื่อ *ละครแห่งชีวิต* มาครั้งสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองตราจนถึงปัจจุบันนี้ หนังสือเล่มล่าสุดที่ออกมาในขณะนั้นและเกี่ยวกับองค์ท่านคือ *โลกของท่านอากาศดำเกิง* ซึ่งรวมเรื่องสั้นที่ยังไม่เคยรวมพิมพ์เป็นเล่มมาก่อน แต่ที่น่าสนใจเป็นพิเศษก็คือบทวิจารณ์หนังสือของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ฯ ที่ได้ทรงแสดงทัศนะอย่างละเอียดต่อหนังสือ *ละครแห่งชีวิต* เมื่อตีพิมพ์ครั้งแรก ก่อนสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พร้อมด้วยการโต้ตอบขององค์คุณิพนธ์ โด่กันอย่างรุนแรงจนเป็นที่กล่าวขวัญกันมากในยุคนั้น นักวิจารณ์หนังสือยุคนั้นอ่านแล้วคงได้เอาไปตามๆ กัน

๑
ผู้สื่อข่าววรรณกรรม

สมาชิกในต่างประเทศขอรับและชำระค่าบำรุงได้ที่ผู้แทนของเร
ตามรายชื่อดังกล่าว โดยใช้เงินตราในประเทศนั้น ๆ

กาสมาชิกร	กระดามปอนด์	ปีละ ๓๐๐ บาท
	กระดามปรีฟมัน	บลด ๑๒๐ บาท
ขายปลีก	กระดามปอนด์	เล่มละ ๑๖ บาท
	กระดามปรีฟมัน	เล่มละ ๑๒ บาท

หนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ รายเดือน
มีจำหน่ายตามตัวแทนและร้านหนังสือ
ต่างประเทศต่อไปนี้

Our Agents

BRITAIN

The Treasurer Wat Thai, 99 Christ Church Road, East Sheen, S.W. 14.
Prayote Mankongdee C/O Samaggi Sara 28 Princes Gate London S.W. 7 U.K.
Rungsun Thanapornpun Churchill College Cambridge, CB 3 ODS,

FRANCE

Dhawatchai Dhanabatara, Ambassade Royale de Thaïlande 8, rue Greuze, Paris XVI ème.

GERMANY

Chanai Kongchum 53 Bonn/Bad Godesberg Friedrich Ebert STR, 69, a.

AUSTRIA

V. Jayanama Royal Thai Embassy Renngasse 4, Vienna 1010

CANADA

Mrs. S. Usher 3959 West 36 Avenue Vancouver 13, B.C.

INDIA

Rainan Arunrunsi 17 Mumtaz Hostel Aligarh Muslim University (U.P.)

JAPAN

Tanya Phonanan, C/O M.r. Hideo Higushi 1-16-11 Naka, Kunitachi-Shi 186
Prayoon Shiowatana G/O Kansoi foreign Student House 20-73, 3-Chome. Tsugume-
dui, Osaka-fu,

LOAS

(1900 KIPs)
Leo S. Sudham, Suchinda, 64, Sihom Rd. Vientiane.

PHILIPPINES

Chanchai Ungpakorn, Student Department Royal Thai Embassy, Commercial Center, P.O. Box 49, Makati, Rizal, D-708.

U.S.A.

S. Ramitanond 56 C, Hasbrouck Aps. Ithaca, N.Y. 14850

Chattip Nartsupha 406 Tropicna Apt. Hotel, 1630 L.M. Guerrero St., Maalte, Manila.

Boonchoo Kulvarayudha, 808 E 18 th St. N.Y.C. (Apt 4 A).

Banlue Xanthadisai Graduate School of Business Univ. of Chicaga, Ghicago, Ill. 60637

Aran Patanothai, Agronomy Dept. College of Agricultnres Iowa State University, Ames Iowa 50010

Vanich Pluwangkhun, Box 60116 N.W. Station, Oklahoma City, Okla 73106

Apichai Puntasen G/O Graduate Program in Economic Development, Garland Ave., Vanderbilt University, Nashville, Tennessee 37203
Chai-Siri Samuthawanich 914 A Egle Heigh Apartment Madison, Wisconsin 53705

T. Aphornsuwan, River Station, Box. 5264, Rochester, N.Y. 14627

Phorani Nathadeja, 38-204 N., Me. Kinley Avenue, Athens, Ohio 45701

Vichai Tantradhuvudh, Perkins Hall, Room No. 50, Harvard University, Cambridge Massachusetts 02138

[บทนำ : ต่อจากหน้า ๑๑]

ต้องรู้ตัวอยู่เสมอว่าไทยเป็น **ชาติเล็ก** และยังมี **ยากจน** อีกด้วย เราไม่มีปัญญาจะเอาเงินของตนเองมาซุก ถ้าผู้เขามาเขาก็ต้องมี **เงื่อนโซ่** กับเราแน่นอน เพราะไม่ใช่เงินน้อยๆ เนื่องจากการลงทุนในระยะยาว เราจึงไม่รู้ว่าจะได้ผลออกมาเท่าใด แต่ที่รู้จักคือดอกเบี้ยจากเงินก็จะต้องทับถมเราจนเงยหัวไม่ขึ้น

แม้ผลดีจากการขุดคลองคอคอดกระนี้ จะทำให้คนมีงานทำขึ้นมาบ้าง หรือมีกระแสเงินไหลเข้ามา เช่น ชาวบ้านอาจจะได้เข้าไปขายแรงงานหรือขายบริการในเขตคลอง แต่บทเรียนจากการมีฐานทัพต่างชาติในบ้านเรา ก็ทำให้ยังเป็นที่สงสัยว่า การขุดคลองนี้จะเป็นการพัฒนาภาคใต้จริงหรือ เพราะไม่มีอะไรเป็นหลักประกันเลยว่า การขุดคลองนี้จะเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เป็นพื้นฐานที่จะพึ่งตัวเองต่อไป (เช่นต้องคอยหาเงินใช้หนี้เขา) เมื่อเป็นเช่นนั้นผลประโยชน์ในระยะแรกที่จะพึงมี ก็คงจะได้แก่บรรดานักธุรกิจนายทุนจากเมืองหลวงมากกว่าจะมีผลต่อประชาชนชาวภาคใต้อย่างแท้จริง ดังนั้นสิ่งที่จะตามมาคือท่าเรือ จึงอาจเป็นในท่ากลับ สถานอาบอบนวด และโรงโสเภณี มากกว่าจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเป็นพื้นฐานในการขยายเศรษฐกิจต่อไป

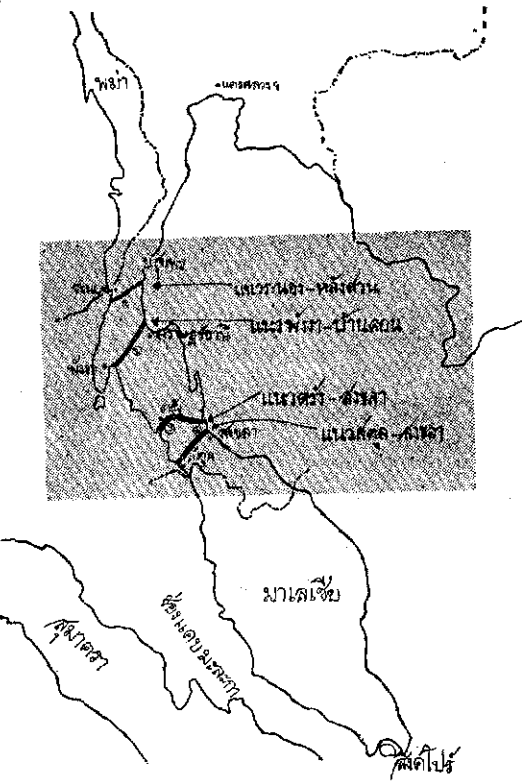
ดังนั้น เราจึงมีความเห็นว่า โครงการขุดคลองคอคอดกระนี้ น่าจะไม่ให้ผลดีมากมายดังที่หวังกันไว้ และอาจจะให้ผลร้ายมากกว่าที่คิดไว้ก็ได้ ข้ออ้างที่ชวนให้ฝันหวาน เราจึงไม่ควรถือเป็นเรื่องจริงจัง จนกว่าจะได้มีการพิจารณาโครงการสำรวจข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม โดยถือเอาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและประเทศชาติเป็นเป้าหมายเสียก่อน ๑

แนวคลองที่ได้ศึกษา

ของการพลังงานแห่งชาติ

การพลังงานแห่งชาติได้ดำเนินการศึกษาเส้นทางต่าง ๆ ที่อาจใช้ขุดคลองได้รวม ๔ แนว คือ

๑. **แนวระนอง-หลังสวน** ซึ่งเป็นแนวที่อยู่ในความคิดของคนส่วนมาก เพราะจะผ่านบริเวณที่แคบที่สุดของภาคใต้ของประเทศไทย จึงได้เรียกกันว่า "คลองคอคอดกระ" แนวนี้เริ่มต้นในบริเวณบ้านราชกรูด ซึ่งอยู่ใต้จังหวัดระนองลงมาประมาณ ๒๕ กม. และจะข้ามสันเขาซึ่งมีจุดต่ำที่สุดที่ระดับประมาณ ๒๒๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลแล้วข้ามลงไปยังลุ่มน้ำหลังสวนและไปออกฝั่งทะเลด้านตะวันออกที่อ่าวไทยเหนืออ่าวหลังสวนเล็กน้อย จากการศึกษานี้ปรากฏว่า ถึงแนวทางนี้มีระยะทางสั้นที่สุดคือประมาณ ๑๒๐ กม. แต่ก็ไม่เหมาะสม เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

๑) แนวคลองจะต้องผ่านเหมืองแร่หลายเหมือง ทั้งในเขตจังหวัดระนองและในลุ่มน้ำหลังสวน

๒) การขุดคลองจะต้องระเบิดหินเป็นปริมาณมากกว่าแนวอื่น ๆ ทำให้ค่าก่อสร้างสูงมาก

๓) การเดินเรือผ่านคลองจะทำให้ได้ช้า เพราะจะต้องใช้ประตูน้ำไม่ต่ำกว่า ๑๕ ประตู เพื่อยกระดับให้พ้นสันเขาดังกล่าวแล้ว

๔) ปากคลองทางด้านจังหวัดระนองยังอยู่ใกล้เส้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศเนื่องจากการเดินเรือพลัดล้าเข้าไปในเขตแดนพม่าได้

๕) โดยที่ ปากคลอง ความแนว ที่หนึ่ง อยู่ที่ Latitude 9° 45' ดังนั้น ถ้าขุดคลองตามแนวนั้นแล้ว ค่าขนส่งน้ำมันดิบจะต้องสูงขึ้นอีก ๒.๕% เนื่องจากเรือจะต้องลดระวางบรรทุกลง ๒-๓% ตามกฎข้อบังคับว่าด้วย Load Line Convention

๒. แนวพังงา-บ้านคอน แนวคลองนี้เริ่มต้นจากอ่าวพังงา ผ่านคลองปากถาวที่อำเภอทับปุด ไปยังคลองชะอุ่น ถึงอำเภอพนม ผ่านอำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอพุนพิน และออกสู่อ่าวบ้านคอนที่อำเภอท่าฉาง คลองนี้จะมีระยะความยาวทั้งสิ้น ๒๐๐ กม. แต่จะผ่านเนินเขาสันปันน้ำ ซึ่งมีระดับสูงสุดเพียง ๖๕ เมตร จากระดับน้ำทะเลเท่านั้น คลองนี้นับว่ามีความเหมาะสมมาก เพราะมีคุณลักษณะครบถ้วนตามหลักการเลือกแนวคลองตามข้อ ๓ ทุกข้อ

๓. แนวตรัง-สงขลา แนวนี้จะผ่านอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง และข้ามหุบเขากระช่องและตัดออกสู่ทะเลสาบสงขลา แล้วไปออกฝั่งทะเลที่อำเภอระโนด

รวมเป็นระยะทางความยาว ๑๔๐ กิโลเมตร คลองนี้มีข้อเสียคือ จะต้องผ่านสันเขาสูงถึง ๒๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการระเบิดหินตามแนวคลองสูงกว่าแนวที่สองหลายเท่า และนอกจากนี้ปากคลองทั้งสองด้านไม่เหมาะที่จะใช้ก่อสร้างท่าเรือ และทำเทียบเรือบรรทุกน้ำมันขนาด ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ดังเช่นแนวที่สองด้วย

๔. แนวสตูล-สงขลา แนวนี้มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๑๕๕ กม. เริ่มจากจังหวัดสตูลไปตามเส้นทางสายสตูล-รัตภูมิ และออกทะเลสาบสงขลาที่เหนือจังหวัดสงขลาเล็กน้อยแนวทางนี้จะผ่านบริเวณเขาสันปันน้ำ ที่สูงประมาณ ๕๐ เมตร แต่มีข้อเสียคือ ปากคลองทางด้านตะวันตกจะอยู่ประชิดกับเขตแดนมะลายู ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการถ่วงถ่วงนานนาระหว่างประเทศขึ้นได้ นอกจากนี้แนวคลองสายนี้จะอยู่ในบริเวณ ๔ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งจะเป็นการยากต่อการให้ความอารักขาคุ้มครอง

จากการที่ได้ศึกษาเส้นทางต่าง ๆ รวม ๔ เส้นดังกล่าวข้างต้นการพลังงานแห่งชาติเห็นว่าแนวคลองที่เหมาะสมที่สุดคือแนวพังงา-บ้านคอน ซึ่งเป็นแนวที่สอง เพราะแนวนั้นผ่านภูมิประเทศซึ่งเป็นดินเป็นส่วนใหญ่ จะทำให้การขุดคลองสามารถทำได้ อย่างประหยัด เพราะระยะที่ต้องระเบิดหินนั้นมีอยู่เพียงเล็กน้อย นอกจากนี้แนวคลองนี้ยังมีภูมิประเทศที่เรอาจบระดับน้ำเพื่อก่อให้เกิดทะเลสาบขนาดใหญ่ สามารถเดินเรือในช่วงนี้ได้รวดเร็วยิ่งชนกว่าแนวอื่น ๆ ๑

จากเอกสาร โครงการคลองพังงา-บ้านคอน
การพลังงานแห่งชาติ/๒๕๑๕

ข่าวบ้าน

หนังสือที่ดัง ท่านเคยอ่านหรือยัง เพราะคนหนุ่มเหมือนคนหนุ่ม สังคมศาสตร์ปริทัศน์ เป็นผู้ทำฉบับใหม่ว่างตลาดแล้ว ผู้สนใจจะติดต่อเป็นสมาชิกปีละ ๕๐ บาท ได้ที่สุรพันธ์ จันเจริญ สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บรรณาธิการ

ฉบับที่แล้ว เราสัมภาษณ์นักศึกษารื่อง *ควรมีฐานทัพอเมริกาในประเทศไทยอีกต่อไปหรือไม่?* ซึ่งเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากสงครามเวียดนาม ประจวบกับขณะนี้ อนาคตของการตั้งฐานทัพในประเทศไทยกำลังเป็นข่าวไปทั่วโลก แมคกาวเวิน ตัวแทนพรรคเดโมแครต ซึ่งสมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยหน้าได้ให้สัมภาษณ์ว่า แม่สหรัฐฯ จะถอนตัวออกจากสงครามเวียดนาม แต่ฐานทัพของอเมริกาในประเทศไทยก็ควรจะยังคงอยู่ต่อไป เราในฐานะคนไทย มีสิทธิ์เต็มที่ยืนยันแผ่นดินผืนดินของเรา ฟังแล้วให้กระอักกระอ่วนพิกล เพราะไม่ว่าใครจะมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ การจะอยู่หรือไปของฐานทัพอเมริกานั้น มิได้ขึ้นอยู่กับเจ้าของประเทศออกหรือ ทำไมจึงขึ้นอยู่กับแท้มคุในการต่อรองของคนอื่น

จริงอยู่ นโยบายของรัฐบาลไทย (ก็คณะปฏิวัตินั่นแหละ) ซึ่งเคยแสดงถึงการยอมให้ทหารอเมริกันเข้ามาตั้งฐานทัพในไทย เพื่อส่งไปรบในเวียดนาม ลาว เขมร เพื่อให้สอดคล้องกับ "รบนอกประเทศดีกว่าในประเทศ" นั้น นโยบายที่ว่านี้ถึงจะไม่ทำความเดือดร้อนให้กับคนในประเทศ แต่เราก็ต้องเอาตัวเข้าไปผูกพันจนกินแทบไม่หยุด ผลที่เห็นชัดในบ้านเราก็คงมีตั้งแต่ปัญหาเด็กกำพร้า เด็กผมแดงผิวดำ ปัญหาด้านคุณธรรมที่เปลี่ยนไป คนเห็นแก่เงินมากขึ้น เห็นแก่ตัวมากขึ้น ปัญหาผู้หญิงทิ้งเรือกสวนไร่นามาเป็นโสเภณีหรือเมียเช่าเพื่อบำรุงทหารอเมริกันตามฐานทัพ เมื่อพวกเขาถอนกลับไปชยะสงครามที่ทิ้งไว้ให้เราจะทำอย่างไร หรือว่าอภิสิทธิ์ชนกลุ่มหนึ่งหวังที่จะกอบโกยเอาแต่เงินโดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา ในฉบับนี้เราได้เน้นเรื่องฐานทัพอเมริกาที่தாகลเป็นตัวอย่างเพื่อคุณถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นเพราะสงครามเวียดนาม ขณะเดียวกันก็มีเรื่องน่าคิดเกี่ยวกับการชุกคอคอกกระเข้ามาช้จ้งหวะ เราได้นำมากล่าวไว้ในบทนำฉบับนี้ด้วย การทักสินใจเรื่องนี้ มีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศไม่น้อยไปกว่าปัญหาชยะสงครามที่เรากำลังเผชิญอยู่ที่เดียว เราจึงอยากให้อ่านผู้อ่านมีปฏิกริยากลับมาให้เราทราบบ้าง

ตามที่โฆษณาไว้เมื่อเล่มที่แล้ว ว่าจะมีบทความเรื่อง *ความทรงจำบางเรื่องเกี่ยวกับการก่อตั้งคณะราษฎร* ของนายปรีดี พนมยงค์ มาลงในฉบับนี้นั้น ครั้งแรกเราได้ติดคอเพื่อ

ขอนำมาลงในฉบับ *ประชาธิปไตยตายเสียแล้ว?* แต่ท่านผู้เขียนส่งต้นฉบับมาล่า เราจึง
โฆษณาว่าจะนำมาลงในฉบับนี้ ระหว่างที่รอการตีพิมพ์อยู่นั้น ปรากฏว่าต้นฉบับเรื่องนี้
ได้มีผู้นำไปพิมพ์เป็นเล่มในชื่อว่า *บางเรื่องเกี่ยวกับการก่อตั้งคณะราษฎรและประชาธิปไตย*
และได้มีการแจกออกไปแพร่หลายแล้ว ทั้งหนังสือพิมพ์ *มหรรษฏร์* ก็ได้นำเอาไปตีพิมพ์
ซ้ำ เราจึงไม่อาจนำเรื่องดังกล่าวมาตีพิมพ์ซ้ำอีกได้ หลักของเรามีอยู่ว่า จะตีพิมพ์เฉพาะ
เรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยลงพิมพ์ที่ใดมาก่อน แต่เรายังหวังว่า ในโอกาสหน้าหากมีต้นฉบับ
ของผู้เขียนคนเดียวกันนี้ส่งมาใหม่ โดยไม่ส่งไปลงที่อื่นเสียก่อน เราจะพิจารณาให้ด้วย
ความเป็นธรรม โดยถือเอาผลประโยชน์ทางความคิดที่ผู้อ่านจะได้เป็นหลัก มิใช่ผลทาง
ส่วนตัว ในฐานะสื่อมวลชนหน่วยหนึ่ง เราพยายามจะวางตัวเป็นกลางในปัญหาต่าง ๆ
เท่าที่จะทำได้ สิ่งที่เราพูดถึง จึงมุ่งเฉพาะการแสวงหาแง่มุมของข้อเท็จจริงเท่านั้น โดย
ไม่คำนึงว่าจะมาจากฝ่ายไหน หรือใครทะเลาะกับใคร

ฉบับที่แล้วเราได้สอตกใบแทรกมา เพื่อหาข้อคิดเห็นที่จะปรับปรุง *สังคมศาสตร์ปริทัศน์*
ปีต่อไป เรารู้สึกปลื้มปีติอย่างยิ่ง ที่ท่านผู้อ่านมากกว่า ๓๐% ได้ให้ความร่วมมือตอบส่ง
กลับมาและให้ข้อคิดเห็นน่าสนใจ ทั้งติ ทั้งชม พร้อมกันไป เมื่อเรารวบรวมข้อมูลและ
วิเคราะห์ผลเรียบร้อยเมื่อใด กองบรรณาธิการของเราจะพยายามปรับปรุงโฉมหน้าใหม่
เพื่อให้ถูกแก่ใจท่านยิ่งขึ้น ท่านใดที่ยังมีใบแทรกอยู่ กรุณาตอบมาให้เราเรื่อย ๆ เถิด
เรายังรอรับอยู่เสมอ ๑

เสียงจากความเงื้อม

รวมเรื่องสั้นและบทร้อยกรองของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี

สำนักพิมพ์ *หนังสือ* ของกลุ่มหนุ่มสาวรวมมหาวิทยาลัย ขอเสนอผลงานลำดับปฐมฤกษ์ โดยรวมงานเชิง
สร้างสรรค์ ของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี ออกพิมพ์เป็นเล่ม ท่านเคยอ่านเรื่องสั้นและบทร้อยกรองของเข้างานหรือยัง
ท่านจะติดต่อดีสงัดได้ที่ นายพิรุณ ฉัตรวณิชกุล สำนักงาน "วรรณกรรมเพื่อชีวิต" ๑๕๐/๑ ถนนเจริญ
เมือง ปทุมวัน นครหลวง ฯ ๕ ในราคาเล่มละ ๖ บาท (วางจำหน่าย ๑ บาท) หรือ จะติดต่อดีผ่านกอง
บรรณาธิการ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ก็ย่อมได้ [วางจำหน่ายต้นเดือน กันยายน]

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW, MONTHLY

No. 8 Vol. 10 August 1972

	4	About this issue
	5	Letter to the Editor
	10	Leading Article
		Cover Story
		Interview/Herbert P. Phillips (cont.)
		Letter From Netherlands/Poverty and International Aid
		Letter From England/Ireland and I.R.A.
		Letter From America/Actor and American Political Campaign
		Letter From Vietnam/How Japan Invested in Vietnam?
	44	Takli: The War Garbage
	58	The Hybrid Child
	66	The Dream of Red Chamber
	72	Mass Media/Local News Paper
	98	A Poem/On the Train
	56	A Poem/The Happening
	77	A Poem/Our Home
	98	A Poem/The Poor Man (tr.)
	80	A Short Story/The Call of Life (tr.)
	85	The Wind - Wall/The Meeting
	88	Man and Environment/Toward an Ecological Solution (tr.)
		Note and Comment
	101	A Reply to Vichai Chokvivatana
	106	The Old Story of Pridi Pranomyong
	112	Book Review
	117	Book-shelf News
	122	Editor
Our Correspondent	12	
<i>Supachai Panichpakdi</i>	19	
<i>Mytri Ungphakorn</i>	30	
<i>Chanvit Kaset-Siri</i>	36	
Our Correspondent	39	
<i>Weeraprawat Wongpaupan</i>	44	
<i>Anan Viriyapinich</i>	58	
<i>Suphatra Sripracha</i>	66	
<i>Arom Pongpangan</i>	72	
<i>Suchart Sawadsi</i>	98	
<i>Vitayakorn Chiengkul</i>	56	
<i>Siriporn Nuhaokwan</i>	77	
<i>Prabho Naruda</i>	98	
<i>Knut Hamsun</i>	80	
<i>Kamsing Srinawk</i>	85	
<i>Darawan KetiHong</i>	88	
<i>Supote Dantrakul</i>	101	
<i>Rata Doungkao</i>	106	

President: Paey Ungphakorn
 Advisory—Board: Sulek Sivarakse, Yongyuth Yuthsvong,
 Editor in Chief: Suchart Sawadsi

The Social Science Review
 OFFICE: Chula Soi 2, Phya Thai Rd., Bangkok Thailand.
 Tel. 57622
 Printed by Sivaphorn Limited Partnership
 74 Soi Rajjataphan, Makkeasan,
 Bangkok, Thailand.
 Tel. 515752, 522639

พิมพ์ที่: โรงพิมพ์ศิวิลพร นายจรูญ อัมพอนทวิ ผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา Ltd.
 ๗๔ ซอยราชวัฏกัณฑ์ แขวงยมก๊กดิน นครหลวงฯ โทร. ๕๐๕๗๕, ๕๒๒๖๓